

МІНІСТЕРСТВО НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО ТА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ МНС

ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ ВІД НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Том 7

**Робота начальників підрозділів і служб
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
з організації рятувальних та інших невідкладних робіт.
Можливості аварійно-рятувальних формувань
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту**

За загальною редакцією О.М. Євдіна

УДК 614.8
ББК 68.9
З 38

Автори: Жихарев О.П., Крикун О.М., Могилянченко В.В.,
Сафронов О.І., Скидан М.А., кандидат медичних наук

Редакційно-технічна підготовка: Блажчук К.В.

Рецензенти: Марченко Г.Б. – директор Департаменту управління рятувальними силами МНС України;
Коротинський П.А. – перший заступник директора Департаменту управління рятувальними силами МНС України

Затверджено до друку Вченою радою Всеукраїнського науково-дослідного інституту цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру МНС.

338 **Захист** населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 7. Робота начальників підрозділів і служб. Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту з організації рятувальних та інших невідкладних робіт. Можливості аварійно-рятувальних формувань Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. / За заг. ред. О.М. Євдіна. – К.: КІМ, 2010. – 352 с.

ISBN 978-966-1547-10-9

Посібник призначений для допомоги керівному складу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, який безпосередньо приймає участь у гасінні пожеж, організації рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, курсантам, студентам, слухачам вищих навчальних закладів та спеціалістам у сфері цивільного захисту.

УДК 614.8
ББК 68.9

Авторський колектив висловлює подяку керівництву Департаменту управління рятувальними силами (Марченко Г.Б., Коротинський П.А.), Відділу організації реагування на надзвичайні ситуації (Хилько В.М.), Відділу організації пожежежно-рятувальних робіт та пожежегасіння (Тарасов О.К., Яковчук В.В.), Відділу Оперативно-рятувальної служби і спеціальних підрозділів (Адамов Ю.В.), за надання необхідних консультацій, матеріалів та допомоги при підготовці посібника.

ISBN 978-966-1547-10-9

© Всеукраїнський НДІ цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру МНС, 2010

ЗМІСТ

Вступ	7
Розділ І. Підготовка начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ до організації управління рятувальними та іншими невідкладними роботами	11
Розділ ІІ. Порядок залучення спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення ОРСЦЗ до дій за призначенням	12
Розділ ІІІ. Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ під час організації і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт	16
3.1 Алгоритм дій начальників підрозділів ОРСЦЗ в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з руйнуванням споруд.	16
3.2 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації) на залізничному транспорті	19
3.3 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації), що пов'язана з авіаційною подією.	22
3.4 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ МНС в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації) на водних об'єктах.	25
3.5 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні великих пожеж у лісових масивах	29
3.6 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаних з паводком (катастрофічним паводком)	32
3.7 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаних з буревієм	36
3.8 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні надзвичайних ситуацій, які потребують проведення пошуково-рятувальних (аварійно-рятувальних) робіт у лісовій (гірській) місцевості та в печерах	39
3.9 Алгоритм дій оперативної групи підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні під час загрози або виникнення надзвичайної ситуації.	43
3.10. Алгоритм дій мобільної оперативної групи підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні під час загрози або виникнення надзвичайної ситуації.	44

Розділ IV. Управління спеціальними регіональними центрами швидкого реагування, спеціальними загонами та аварійно-рятувальними загонами спеціального призначення

оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	47
4.1. Загальні положення	47
4.2. Основи роботи керівників органів управління спеціального регіонального центру швидкого реагування, спеціального загону та аварійно-рятувального загону спеціального призначення	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	49
4.3. Пункти управління	55
4.4. Організація зв'язку	58
4.5. Підготовка до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.	62

Розділ V. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт	72
5.1. Просування у райони аварій, катастроф, стихійного лиха та осередку ураження .	72
5.2. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	
під час ліквідації наслідків аварій на радіаційно небезпечних об'єктах.	74
5.3. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	
під час ліквідації наслідків аварії на небезпечних хімічних об'єктах	77
5.4. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення та пожежно-рятувальних підрозділів	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварій на пожежо- і вибухонебезпечних об'єктах	81
5.5. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення та пожежно-рятувальних підрозділів	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварій на транспорті	82
5.6. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення та пожежно-рятувальних підрозділів	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту у районах стихійного лиха	85
5.7. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в осередку біологічного (бактеріологічного) ураження	87
5.8. Особливості дій спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення	
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в осередку комбінованого ураження	89

5.9. Відновлення готовності спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту до дій за призначенням	91
5.10. Перевезення спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	92
5.11. Розташування спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту на місці (місцевості)	96
5.12. Забезпечення дій спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту	97

Розділ VI. Алгоритм дій керівного складу

пожежно-рятувальних підрозділів на пожежі	126
6.1. Алгоритм дій керівника гасіння пожежі (далі – КГП)	126
6.2. Алгоритм дій начальника штабу на пожежі (далі – НШ)	128
6.3. Алгоритм дій першого заступника начальника штабу на пожежі (ЗНШ)	131
6.4. Алгоритм дій другого заступника начальника штабу на пожежі (ЗНШ)	134
6.5. Алгоритм дій начальника тилу (НТ) на пожежі	136
6.6. Алгоритм дій начальника зв'язку (НЗ) на пожежі	139
6.7. Алгоритм дій начальника оперативної дільниці (НОД) на пожежі	140
6.8. Алгоритм дій начальника контрольно-пропускного пункту газодимозахисної служби (КПП ГДЗ) на пожежі	142
6.9. Алгоритм дій відповідального за пінну атаку на пожежі	143
6.10. Алгоритм дій відповідального за безпеку праці на пожежі	144

Розділ VII. Алгоритм дій посадових осіб об'єкта, де виникла пожежа 146

7.1. Алгоритм дій начальника позаштатного, об'єктового штабу пожежогасіння (головного інженера, заступника керівника об'єкта).	146
7.2. Алгоритм дій представника від служби водозабезпечення (головний енергетик об'єкта) на пожежі	146
7.3. Алгоритм дій представника від служби енергозабезпечення на пожежі.	148
7.4. Алгоритм дій представника від служби забезпечення на пожежі.	149
7.5. Алгоритм дій представника від служби охорони, режиму (безпеки) об'єкта на пожежі.	149
7.6. Алгоритм дій представника від служби безпеки праці об'єкта на пожежі	150
7.7. Алгоритм дій представника від служби головного технолога об'єкта на пожежі	151
7.8. Алгоритм дій представника від медичної служби об'єкта на пожежі	152
7.9. Алгоритм дій представника від служби головного архітектора об'єкта на пожежі.	153

Додаток 1

Алгоритм дій керівника гасіння пожежі	154
---	-----

Додаток 2

П'ять етапів інформування ОДС ОКЦ – ПЗЧ про обстановку на пожежі під час гасіння пожежі, ліквідації наслідків надзвичайної ситуації	157
--	-----

Додаток 3	
Алгоритм дій першого ЗНШ щодо збору інформації.	159
Додаток 4	
Таблиця співвідношення відповідності відстані від головного пожежного автомобіля до місця пожежі залежно від кількості поданих пожежних стволів і тиску.	163
Додаток 5	
Сигнали управління	164
Додаток 6	
Оснащення пересувного пункту управління	165
Додаток 7	
Варіант розгортання пересувного пункту управління	169
Додаток 8	
Схема організації зв'язку при ліквідації надзвичайної ситуації	170
Додаток 9	
Перелік техніки та майна зв'язку, необхідний для організації зв'язку у випадку надзвичайної ситуації (варіант)	172
Додаток 10	
Позначення умовні графічні	173
Додаток 11	
Сили центрального підпорядкування та їх орієнтовні (усереднені) можливості	186
Додаток 12	
Сили територіального підпорядкування та їх орієнтовні (усереднені) можливості	269
Додаток 13	
Орієнтовні можливості підрозділів ОРСЦЗ при проведенні пожежно-рятувальних робіт	283
Додаток 14	
Орієнтовні нормативи необхідної чисельності особового складу пожежно-рятувальних підрозділів при проведенні пожежно-рятувальних робіт	292
Додаток 15	
Можливості й характеристики пожежної техніки та обладнання	294
Додаток 16	
Типові рекомендації в План приведення підрозділу у готовність до дій за призначенням при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій за сигналом «Збір-аварія» (На прикладі ГУ МНС в Хмельницькій області)	309
Припустимі скорочення	344
Література	345

ВСТУП

Зважаючи на завдання, визначені вищим керівництвом держави, Міністерство надзвичайних ситуацій (далі – МНС) зосереджує основні зусилля на виконанні таких пріоритетних завдань:

1. Подальше підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій:

реалізація Державної цільової соціальної програми розвитку цивільного захисту на 2009 – 2013 роки;

прийняття Кодексу цивільного захисту України;

координація та контроль виконання Державної цільової програми забезпечення пожежної безпеки до 2010 року;

2. Здійснення превентивних заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям: реалізація Державної цільової соціальної програми протимінної діяльності на 2009 – 2014 роки;

контроль за впровадженням на потенційно небезпечних об'єктах систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій.

3. Підвищення ефективності реагування сил МНС на надзвичайні ситуації:

створення спеціальних регіональних центрів швидкого реагування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та оснащення їх сучасною інженерною, спеціальною технікою та аварійно-рятувальним обладнанням;

вдосконалення системи управління під час ліквідації надзвичайних ситуацій.

4. Створення та впровадження системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 (Система 112):

створення та введення в експлуатацію програмно-технічних комплексів Системи 112 в обласних, районних центрах і містах обласного значення;

забезпечення функціонування відомчої системи супутникового зв'язку МНС як резервної системи зв'язку Системи 112.

Для забезпечення ефективного виконання завдань щодо запобігання, реагування та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та виконуючи одне з пріоритетних завдань щодо підвищення ефективності реагування сил МНС на надзвичайні ситуації, МНС в цілодобовому режимі здійснює моніторинг оперативної обстановки у державі, та у разі виникнення надзвичайних ситуацій організовує залучення і координує дії сил і засобів єдиної державної системи цивільного захисту щодо їх ліквідації.

До складу сил, спрямованих на захист населення і територій держави входять відомчі, територіальні та об'єктові рятувальні служби і формування, але головні сили реагування зосереджено в МНС. Основною складовою сил МНС є Опера-

тивно – рятувальна служба цивільного захисту та спеціалізовані аварійно-рятувальні служби і формування.

Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту (далі – Служба) – спеціальне воєнізоване формування, на яке покладається проведення пошукових, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного і військового характеру (далі – надзвичайні ситуації), участь у заходах територіальної оборони, а також міжнародних рятувальних та інших гуманітарних операціях.

Гарнізон Служби – оперативна територіальна структура органів управління, підрозділів, навчальних і науково-дослідних закладів, підприємств та організацій МНС України, а також інших сил цивільного захисту, які залучаються до ліквідації надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж, дислокованих у межах адміністративно-територіальної одиниці (обласні, міські та районні гарнізони).

Підрозділ Служби – постійно діюча організаційно-штатна структура МНС України з особовим складом та працівниками, технікою, спеціальним оснащенням, спроможна самостійно або у взаємодії з іншими підрозділами цивільного захисту виконувати покладені завдання захисту населення і територій, захисту матеріальних і культурних цінностей та довкілля під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та проведення спеціальних робіт у складних умовах.

Сили та засоби Служби – особовий склад і працівники, органи і підрозділи Служби, аварійно-рятувальна, пожежна та спеціальна техніка, пожежно-технічне та аварійно-рятувальне обладнання, засоби пожежогасіння та індивідуального захисту, інше майно, яке знаходиться на оснащенні підрозділів, призначене для ліквідації надзвичайних ситуацій, їх наслідків та гасіння пожеж.

До складу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту входять сили центрального і регіонального підпорядкування, які згідно з адміністративно-територіальним розподілом складають 27 гарнізонів Служби.

Сили ОРСЦЗ центрального підпорядкування діють в межах визначених зон відповідальності, а також можуть залучатися до виконання завдань на всій території України.

Вони включають в себе:

сім спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, що дислокуються в АР Крим, Запорізькій, Івано-Франківській, Львівській, Одеській, Сумській областях та м. Києві;

Спеціальний морський загін (м. Керч АР Крим);

Спеціальний авіаційний загін (м. Ніжин Чернігівської області);

Навчальний центр Служби (м. Мерефа Харківської області);

Вузол зв'язку ОРС ЦЗ (м. Переяслав-Хмельницький Київської області).

Сили ОРСЦЗ регіонального підпорядкування виконують завдання, як правило, на визначеній адміністративній території. До цих сил належать:

25 аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення головних управлінь (управлінь) МНС;

близько 1200 пожежно-рятувальних підрозділів до району включно.

Рівень готовності сил МНС до реагування на техногенні катастрофи та стихійні лиха та їх можливості найкраще проявляються при ліквідації надзвичайних ситуацій регіонального і державного рівнів, а досвід, отриманий під час виконання таких завдань, взагалі не має цінового виміру.

Прикладом ефективного реагування можуть бути дії сил цивільного захисту з ліквідації наслідків аварії потягу біля станції Ожидів Львівської залізниці 16 липня 2007 року, коли зішло з колії 15 цистерн з жовтим фосфором, 6 із яких загорілося. Протягом 5 годин в надзвичайно складних умовах пожежу було ліквідовано, попереджено вибух залізничних цистерн з понад 750 тонами жовтого фосфору та зупинено розповсюдження токсичних продуктів горіння. На місці аварії було оперативним зосереджено необхідну кількість інженерної техніки і механізмів, що дозволило в стислий термін ліквідувати наслідки надзвичайної ситуації, очистити забруднену територію та відновити рух залізничного транспорту.

Всього до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації було залучено понад 1 тис. чоловік та 113 одиниць техніки, основу яких склали сили МНС (282 чол. та 46 од. техніки).

Великим випробуванням сил стала катастрофічна повінь, що охопила шість областей західного регіону України в липні 2007 року.

У найбільш небезпечний період стихії з місць постійного проживання було тимчасово відселено або евакуйовано понад 29 тисяч осіб.

Силами МНС врятовано життя 3 тисяч 498 осіб та доставлено у важкодоступні райони понад 400 тонн продуктів харчування, 3 тисячі 428 тонн питної води, 1,64 тонн медикаментів.

Для забезпечення нормальних умов життєдіяльності населення в зоні надзвичайної ситуації підрозділами МНС відкачано воду більше ніж із 23 тис. підтоплених житлових будинків та споруд, надано допомогу у відновленні близько 2,5 тис. будівель, проведено роботи з розчищення водопровідних мереж та каналів, водозахисного обстеження гідроспоруд, а також укріплення берегів річок.

Крім гарнізонів потерпілих областей, до ліквідації надзвичайної ситуації від МНС було залучено 6 тис. 225 осіб особового складу і 1 тис. 555 одиниць техніки і спеціального обладнання із 16 регіонів України.

В цілому ОРС ЦЗ МНС забезпечує своєчасне і ефективне реагування на всі надзвичайні ситуації, утримує ситуацію контрольованою, жодна із надзвичайних ситуацій з початку реагування підрозділів МНС не переросла в більш масштабну, хоча в багатьох випадках така загроза була реальною. Крім того, в усіх випадках невід'ємною складовою реагування було проведення комплексу заходів щодо надання невідкладної допомоги постраждалому населенню.

Підготовка висококваліфікованих спеціалістів в системі МНС здійснюється мережею навчальних закладів, до якої входять, зокрема:

Національний університет цивільного захисту України (м. Харків);
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності;

Академія пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля (м. Черкаси); Вінницьке вище професійне училище цивільного захисту;

Навчальний центр Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту (Харківська область) для підготовки робітничих рятувальних професій.

Важливу роль у вирішенні питань забезпечення належного рівня функціонування системи цивільного захисту відіграє підготовка керівного складу з питань планування та керівництва силами при загрозі та реагуванні на надзвичайні ситуації.

В МНС постійно аналізується і узагальнюється набутий досвід з питань ліквідації надзвичайних ситуацій, відпрацьовуються оптимальні варіанти дій з реагування на надзвичайні ситуації, які в подальшому перевіряються практикою і у формі керівних документів та методик широко впроваджуються в життя, до району і окремого загону включно.

Цей посібник розроблений на допомогу керівному складу Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, який безпосередньо бере участь у гасінні пожеж, організації рятувальних та інших невідкладних робіт.

Робота начальників і служб підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту передбачає алгоритм дій з гасіння пожеж, організації рятувальних та інших невідкладних робіт на основі виконання вимог керівних документів (Статуту дій у надзвичайних ситуаціях; Частини І. Органи управління, аварійно-рятувальні підрозділи та Статуту дій у надзвичайних ситуаціях; Частини ІІ. Гасіння пожеж, Органи управління, пожежно-рятувальні підрозділи) та впровадження наукових досягнень у практичну діяльність.

Викладені в посібнику послідовні дії, можливості підрозділів та техніки, в цілому конкретизують основні практичні питання кваліфікованого керівництва силами і засобами в умовах проведення оперативних дій з гасіння пожеж, організації рятувальних та інших невідкладних робіт. У посібнику також викладено узагальнені дії посадових осіб об'єкту, де виникла пожежа (надзвичайна ситуація) тощо.

Рекомендації та матеріали, які викладені у посібнику, можуть використовуватись: під час оперативних дій з організації рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж;

при проведенні пожежно-тактичних та командно-штабних навчань;

під час проходження стажування керівним складом Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту при оперативно-координаційних центрах;

під час складання планів та карток пожежогасіння, планів реагування на надзвичайні ситуації;

в навчальних закладах системи МНС при підготовці фахівців цивільного захисту;

посадовими особами об'єктів усіх форм власності, щодо їх дій при виникненні пожежі (надзвичайної ситуації) тощо.

Розділ I

ПІДГОТОВКА НАЧАЛЬНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ І СЛУЖБ ОРСЦЗ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РЯТУВАЛЬНИМИ ТА ІНШИМИ НЕВІДКЛАДНИМИ РОБОТАМИ

Під управлінням рятувальними та іншими невідкладними роботами розуміють постійну цілеспрямовану діяльність начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ, їх заступників з підтримки високого морально – психологічного стану і постійної готовності до дій за призначенням підпорядкованих спеціальних регіональних центрів швидкого реагування (далі – СРЦШР), спеціальних загонів (далі – СЗ), аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення ГУ МНС (далі – АРЗСП) і пожежно-рятувальних підрозділів (далі – ПРП), підготовки їх до дій та керівництва ними при виконанні поставлених завдань.

Управління включає ряд заходів: організація та здійснення заходів щодо підвищення (підтримки) готовності підрозділів до дій та забезпечення (відновлення) їх готовності; безперервний збір, узагальнення і оцінювання даних обстановки; прийняття рішення; постановку завдань підлеглим; організацію та підтримування взаємодії; організацію системи управління; практичну роботу в підлеглих підрозділах з керівництва їх безпосередньою підготовкою до дій; організацію виконання поставлених завдань у ході проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, організацію та здійснення заходів з виховної роботи і всебічному забезпеченню тощо.

До управління висуваються такі вимоги: воно повинно бути стійким, безперервним, оперативним, ступінь централізації повинна поєднувати надання ініціативи підлеглим при виконанні поставлених завдань.

Для підтримання безперервного управління підрозділами і службами ОРС ЦЗ під час підготовки та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт створюється система управління, яка включає в себе органи управління – штатний склад офіцерів, прапорщиків, сержантів загону, частини (підрозділу), який виконує завдання щодо організації керівництва підрозділом у період підготовки та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт; пункти управління – підготовлені місця роботи органів управління (для пересувного ПУ – намети, обладнані необхідним оснащенням, або командно – штабні машини); систему зв'язку – сукупність вузлів та станцій зв'язку підлеглих підрозділів, з'єднаних між собою мережами зв'язку у порядку, який відповідає прийнятій організації управління підрозділами і поставленими перед ними завданнями. Основу системи зв'язку складають ОДС ОКЦ, ПЗЧ, вузли зв'язку пунктів управління тощо.

Розділ II

ПОРЯДОК ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГОНІВ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ ЗАГОНІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ОРСЦЗ ДО ДІЙ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ

Наказом МНС України від 20.09.2004 № 65 затверджено Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту МНС, яким визначено, що основними завданнями Служби є:

забезпечення постійної готовності сил і засобів цивільного захисту до ліквідації надзвичайних ситуацій, пожеж та їх наслідків;

проведення невідкладних робіт із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій гасіння пожеж та організація життєзабезпечення постраждалого населення;

надання з використанням спеціальних аварійно-рятувальних засобів оперативної індивідуальної допомоги громадянам (населенню) у разі виникнення подій у побуті, які загрожують їхньому життю і здоров'ю або можуть завдати матеріальної шкоди;

участь у міжнародному співробітництві у сфері цивільного захисту.

Служба, відповідно до покладених на неї завдань:

1) Забезпечує готовність до дій підпорядкованих органів управління, сил і засобів, призначених для реагування на надзвичайні ситуації та пожежі як у мирний час, так і в умовах особливого періоду.

2) Здійснює:

проведення першочергових робіт під час загрози виникнення надзвичайних ситуацій або пожеж;

рятування людей, участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та проведенні першочергових заходів із ліквідації їх наслідків у зонах можливого ураження;

надання постраждалим особам, рятувальникам долікарської (фельдшерської) та першої лікарської медичної допомоги;

проведення радіаційної, хімічної розвідки в зонах радіаційного та хімічного забруднення, а також на маршрутах висування до них;

проведення піротехнічних робіт, пов'язаних із виявленням та знешкодженням вибухонебезпечних предметів часів Другої світової та інших війн;

проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних заходів щодо оперативної локалізації і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

3) Бере участь у:

локалізації зон впливу шкідливих і небезпечних факторів, які виникають під час аварій, катастроф та пожеж;

здійсненні заходів територіальної оборони та антитерористичних операцій;

роботах із санітарної обробки населення, спеціальної обробки техніки та іншого майна, знезаражування будівель, споруд і територій;

здійсненні заходів щодо евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей із зон надзвичайної ситуації;

підготовці рішень з питань створення, розміщення, визначення обсягів та використання матеріальних резервів для ліквідації надзвичайних ситуацій;

здійсненні заходів щодо утримання, експлуатації, ремонту аварійно-рятувальної, пожежної та спеціальної техніки і обладнання, розроблення їх нових зразків;

роботі державних міжвідомчих комісій із впровадження у виробництво нової аварійно-рятувальної та пожежної техніки;

проведенні наукових робіт із розроблення та впровадження інноваційних технологій і технічних засобів для попередження, локалізації та ліквідації надзвичайних ситуацій і пожеж;

погодженні планів локалізації та ліквідації аварій на об'єктах підвищеної небезпеки.

4) Здійснює контроль за готовністю до проведення робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій спеціальних (воєнізованих) і спеціалізованих аварійно-рятувальних формувань та їх підрозділів, аварійно-відновлювальних формувань, спеціальних служб центральних та інших органів виконавчої влади, на які покладено завдання цивільного захисту, та до гасіння пожеж підрозділів відомчої, місцевої і добровільної пожежної охорони. Вносить пропозиції щодо створення зазначених підрозділів та формувань.

5) Забезпечує в межах своєї компетенції реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, здійснює контроль за її збереженням у підпорядкованих органах управління та підрозділах.

6) Визначає порядок організації служби у гарнізонах Служби.

7) Надає в установленому порядку платні послуги.

Органи управління, підрозділи, особи рядового та начальницького складу, а також працівники Служби, які відповідно до своїх службових обов'язків залучаються до виконання покладених на Службу завдань, мають право:

під час ліквідації надзвичайної ситуації та гасіння пожежі – на безперешкодний доступ в усі житлові, виробничі та інші приміщення незалежно від форм власності, а також на вжиття заходів, спрямованих на рятування людей;

безперешкодно отримувати вичерпну і достовірну інформацію про території та об'єкти, на яких проводяться аварійно-рятувальні роботи, гасіння пожежі, першочергові заходи з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, необхідну для виконання своїх обов'язків;

вимагати від посадових осіб здійснення заходів щодо ліквідації надзвичайних ситуацій, захисту населення від їх наслідків;

припиняти дії, що перешкоджають підрозділам Служби виконувати поставлені завдання;

залучати в разі потреби спеціальну та інженерну техніку підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, користуватися їх засобами зв'язку; проводити під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій документування, кіно – і відеознімання, фотографування та звукозапис;

забезпечувати оточення або блокування в інший спосіб окремих територій, будівель, споруд і об'єктів у зоні надзвичайних ситуацій;

тимчасово забороняти або обмежувати рух транспортних засобів і пішоходів поблизу і в межах зони надзвичайної ситуації та пожежі, а також доступ громадян на окремі об'єкти та території, зобов'язувати їх тимчасово залишати такі об'єкти і території;

на отримання державних пільг та гарантій, визначених законодавством.

Наказом МНС України від 16.10.2009 № 694 «Про порядок залучення, завдання та зони відповідальності органів і підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту» встановлено для підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, державних спеціальних аварійно (пошуково) – рятувальних служб (далі – державні служби) порядок залучення до виконання завдань за призначенням.

Для приведення у готовність підрозділів спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення ОРСЦЗ до проведення рятувальних і інших невідкладних робіт встановлено єдиний сигнал «Збір-аварія».

Право приведення у готовність спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення ОРСЦЗ за сигналом «Збір-аварія» надається Міністру, заступникам Міністра, директору Департаменту управління рятувальними силами, особам, які очолюють перевірку готовності до дій за призначенням чи є керівниками навчань – згідно із затвердженими планами (за рішенням Міністра, заступників Міністра, директора Департаменту управління рятувальними силами), старшому оперативному черговому МНС – у випадках, коли необхідні невідкладні оперативні дії. Сигнал доводиться усно, через засоби зв'язку, письмовим розпорядженням (у разі залучення підрозділів спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення ОРСЦЗ до проведення робіт за призначенням, усні розпорядження підтверджуються письмовими, підписаними посадовою особою, яка має на це право).

З метою визначення більш повного і точного обсягу виконання завдань, які поставлені перед спеціальним регіональним центром швидкого реагування, спеціальним загonom та аварійно-рятувальним загonom спеціального призначення ОРСЦЗ, проведення заходів щодо оцінки обстановки і, у разі необхідності, першочергових робіт з надання допомоги постраждалому населенню у районі НС, у кожному центрі та загоні створюються чергові підрозділи: штатне рятувальне відділення, пошуково-рятувальна група тощо, які перебувають на чергуванні.

Керівництво черговими підрозділами покладається на начальницький склад спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення ОРСЦЗ за рішенням їх керівників, виходячи з обстановки.

Чергові підрозділи укомплектовуються та забезпечуються матеріально-технічними засобами згідно з табелем до штату. Технічні засоби утримуються як чергові у постійній готовності до застосування.

Залежно від обстановки, що складається, у разі загрози виникнення масштабної НС природного характеру на території України, за особливим розпорядженням Директора департаменту управління рятувальними силами чергові підрозділи можуть бути посилені додатковою кількістю особового складу та засобів для ліквідації можливих наслідків снігових заносів, лісових пожеж, підтоплень тощо.

Час виходу з пункту постійної дислокації визначено таким:

- рятувальному відділенню – 15 хвилин;
- пошуково-рятувальній групі – 40 хвилин;
- для виходу основних підрозділів спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення ОРСЦЗ на виконання завдань за призначенням – визначається начальником центру (загону) з урахуванням часу на збір особового складу, але не більше ніж у терміни, передбачені керівними документами.

Довжина добового переходу спеціального регіонального центру швидкого реагування, спеціального загону та аварійно-рятувального загону спеціального призначення ОРСЦЗ має становити: для змішаних колон (з інженерною технікою) – до 400 км, для автомобільних – до 500 км. Середня швидкість руху без урахування часу на привали має бути: для змішаних колон з інженерною технікою – 25–30 км/год, автомобільних колон – 35–40 км/год. У горах, лісисто-болотистій місцевості та інших несприятливих умовах середня швидкість руху залежно від стану доріг має бути до 15–20 км/год, величина добового переходу – 250–300 км. У всіх випадках марші мають здійснюватися з максимально можливою на цей час швидкістю.

Залежно від масштабу і характеру НС, до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків НС можуть бути залучені сили МНС від окремих підрозділів до спеціального регіонального центру швидкого реагування, аварійно-рятувального загону спеціального призначення ОРСЦЗ, спеціалізованих формувань у повному складі.

Створення угруповань сил МНС для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій покладається на директора Департаменту управління рятувальними силами і начальників ГУ(У) МНС в регіонах, виходячи з масштабів надзвичайної ситуації та завдань, що стоять перед підрозділами МНС. Під час визначення підрозділів, які входять до складу угруповання, враховується їх чисельність, укомплектованість технікою та майном, відстань від об'єкта до пункту постійної дислокації підрозділу, інші чинники.

Розділ III

АЛГОРИТМ ДІЙ НАЧАЛЬНИКІВ ПІДРОЗДІЛІВ І СЛУЖБ ОРСЦЗ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ І ПРОВЕДЕННЯ РЯТУВАЛЬНИХ ТА ІНШИХ НЕВІДКЛАДНИХ РОБІТ

3.1 Алгоритм дій начальників підрозділів ОРСЦЗ в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з руйнуванням споруд

Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію необхідно уточнити обстановку, проконтролювати виконання основних заходів, а також з'ясувати, яких заходів вжито для організації оперативного реагування, дізнатись про стан проходження інформації до ОДС ОКЦ та особисто доповісти керівнику органу управління, його відповідному заступнику й голові місцевого органу виконавчої влади (відповідно до територіальної належності) про НС і вжиті заходи.

Організувати інформування про надзвичайну ситуацію управління з НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади (за територіальною належністю), структурні підрозділи МОЗ, МВС, Мінжитлокомунгоспу, Мінрегіонбуду, Мінпаливенерго тощо (згідно з інструкцією про взаємоінформування).

Скерувати до місця надзвичайної ситуації мобільну оперативну групу на чолі із заступником начальника підрозділу або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування.

Створити штаб з ліквідації надзвичайної ситуації під керівництвом заступника начальника підрозділу та організувати його роботу.

Доручити провести попередні розрахунки організації пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Утворити в складі штабу з ліквідації надзвичайної ситуації відповідні робочі групи.

Уточнити обстановку та невідкладно віддати розпорядження щодо залучення до пошуково-рятувальних робіт наявних сил і засобів у гарнізоні, загонів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, що дислокуються на території гарнізону або на відстані, яка забезпечить швидке та ефективне реагування. Основні зусилля зосередити на пошуку людей і проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

Взяти участь у засіданнях спеціальної територіальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, підготовці проектів рішень та інших розпорядчих актів.

Підготувати пропозиції до розпорядження Голови міськ-райдержадміністрації про вирішення питань щодо додаткового залучення сил і засобів регіональних підрозділів, інших центральних органів виконавчої влади.

Підготувати доповідь за належністю про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи, пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії.

Забезпечити діяльність комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт з пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити необхідні сили і засоби регіональних підрозділів інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, комунальних служб та інших.

У ході ліквідації надзвичайної ситуації забезпечити після оформлення передавання до ОДС ОКЦ документів (наказів, розпоряджень, протоколів засідань, звітів, схем зон проведення аварійно-рятувальних робіт та інших матеріалів, спрямованих на ліквідацію надзвичайної ситуації та надання допомоги потерпілим), напрацьованих комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальною комісією з ліквідації надзвичайної ситуації), штабом з ліквідації надзвичайної ситуації та оперативною групою.

Організувати роботу згідно з методикою пошуку і рятування людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з руйнуванням споруд.

Організувати постійний моніторинг обстановки та оперативне інформування про розвиток надзвичайної ситуації пошуково-рятувальних підрозділів, залучених до виконання робіт.

Організувати всебічне забезпечення проведення пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Приймати рішення про додаткове залучення сил та засобів, у разі необхідності готувати пропозиції за належністю щодо додаткового залучення сил і засобів з інших регіонів.

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місць постійної дислокації.

Підготувати й направити за належністю підсумковий звіт про ліквідацію надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх напрацьованих щодо зазначених заходів документів.

Методика пошуку і рятування людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з руйнуванням споруд:

Загальні правила ведення пошуку:

1. Перед початком робіт ознайомитися з планом будівлі, споруди та провести опитування очевидців щодо місць можливого перебування людей.

2. Роботи проводяться пошуково-рятувальними групами, до складу яких входить щонайменше дві особи.

3. Першочергово підлягають обстеженню місця найбільш вірогідного знаходження потерпілих і ті частини споруди, що зазнали найменших ушкоджень.

4. При проведенні робіт періодично робити паузи тиші (до 15 хв).

5. У першу чергу надається допомога живим людям, тіла загиблих вилючаються після завершення рятувальних робіт.

6. Пошуково-рятувальні роботи проводяться до того часу, поки не буде достовірно встановлено, що в зоні НС немає тіл людей.

Техніка ведення пошуку:

1. Просте прослуховування – рятувальники проходять завали шеренгами з інтервалом 3 – 4 м. Проводиться простукування водопровідних труб для виявлення постраждалих під завалами. При проходженні завалів необхідно дотримувати повної тиші.

2. Прослуховування із застосуванням методу тріангуляції – три рятувальники стають у вершинах рівнобедреного трикутника обличчям один до одного і ведуть прослуховування. Цей метод дозволяє точніше визначити місцезнаходження джерела звуку.

3. Метод візуального зондування – застосовується для огляду вільного простору під завалами з використанням вузьких щілин, пробитих отворів невеликого діаметру. Зондування відбувається за допомогою дзеркала, розміщеного в кінці трубки під кутом 45°, під дзеркалом розташоване направлене джерело світла.

4. Пошук з використанням пошукових собак.

Під час ведення пошуку таким методом не допускається відвертати увагу собак сторонніми звуками, заходити в розмічений коридор пошуку та проводити будь-які інші роботи.

Загальні правила створення шляхів доступу до потерпілих:

Шлях доступу до постраждалого має відповідати таким критеріям: найпряміший, найшвидший, найбезпечніший для потерпілого та рятувальника.

При роботі в завалах рятувальникам необхідно дотримуватися таких вимог: уламків не ворушити, не навантажувати, не видаляти;

просуватися через непошкоджені або малопошкоджені частини будівлі;

використовувати порожнечі та отвори, встановлювати підпори;

для забезпечення доступу до постраждалого робити стінні і стельові отвори, а не видаляти уламки.

Правила безпеки при роботі в зоні руйнувань:

1. Роботи починаються з перевірки стану зовнішніх, капітальних стін і навісних конструкцій, визначення безпечних шляхів проникнення і евакуації з будівлі.

2. До пошкоджених будівель підходити з найбезпечнішого, в більшості випадків навітряного боку.

3. Перед початком роботи переконатися в тому, що електричні, газові і комунальні мережі будівлі відключено.

4. Під час огляду внутрішніх приміщень забороняється користуватися відкритим вогнем.

5. При виявленні запаху газу негайно повідомити про це керівника робіт.
6. У загазованих приміщеннях, а також поблизу них забороняється користуватися відкритим вогнем, електроінструментом, запускати двигуни машин і механізмів.
7. Під час перебування в загазованих приміщеннях використовують тільки ізолювальні або шлангові протигази, а також запобіжні пояси з прикріпленими до них страхувальними (рятувальними) мотузками.
8. На небезпечних ділянках до складу пошуково-рятувальної групи має входити не менше трьох осіб.
9. Під час роботи в умовах підвищеної вологості (котлованах, траншеях, галереях, трубах) для освітлення використовуються електролампи з напругою не вище 12 В.
10. Конструкції будівель і споруд, які мають високу вірогідність падіння, закріплюють або руйнують.
11. При видаленні частини конструктивного елементу споруди необхідно забезпечити стійкість решти споруди.
12. Під час висотних робіт (на дахах, верхніх поверхах) обов'язково використовуються засоби індивідуального і колективного страхування.
13. Доступ сторонніх осіб у зону проведення робіт забороняється.
14. При проведенні будь-яких робіт в зоні завалів обов'язково призначаються спостерігачі за загальною ситуацією та безпосередньо за станом будівлі або споруди.

3.2 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації) на залізничному транспорті

Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію необхідно уточнити обстановку, проконтролювати основні заходи, яких вжито для організації оперативного реагування, проходження інформації до ОДС ОКЦ, та особисто доповісти керівнику органу управління, його відповідному заступнику і голові місцевого органу виконавчої влади (за територіальною належністю) про НС і вжиті заходи.

Організувати інформування про надзвичайну ситуацію управління з НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади (за територіальною належністю), структурні підрозділи МОЗ, МВС, Мінжитлокомунгоспу, Мінрегіонбуду, Мінпаливенерго тощо (згідно з інструкцією про взаємoinформування).

Направити до місця надзвичайної ситуації мобільну оперативну групу на чолі із заступником начальника підрозділу (служби) або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування.

Створити штаб з ліквідації надзвичайної ситуації під керівництвом заступника начальника підрозділу (служби) та організувати його роботу.

Доручити провести попередні розрахунки організації пошукових, рятувальних та інших невідкладних робіт.

Утворити в складі штабу з ліквідації надзвичайної ситуації необхідні робочі групи.

Уточнити обстановку та невідкладно віддати розпорядження щодо залучення до пошуково-рятувальних робіт наявних сил і засобів у гарнізоні, загонів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, що дислокуються на території гарнізону або на відстані, яка забезпечить швидке та ефективне реагування. Основні зусилля зосередити на рятуванні людей, наданні допомоги потерпілим і проведенні інших невідкладних робіт.

Взяти участь у засіданнях спеціальної територіальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, підготовці проектів рішень та інших розпорядчих актів.

Підготувати пропозиції до розпорядження голови міськ-райдержадміністрації про додаткове залучення сил і засобів регіональних підрозділів інших центральних органів виконавчої влади.

Підготувати доповідь керівнику за належністю про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи, пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії.

Забезпечити діяльність створеної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт з пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити необхідні сили і засоби підрозділів гарнізону, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, комунальних служб та інших.

У ході ліквідації надзвичайних ситуацій забезпечити після оформлення передання до ОДС ОКЦ документів (наказів, розпоряджень, протоколів засідань, звітів, схем зон проведення аварійно-рятувальних робіт та інших матеріалів, спрямованих на ліквідацію надзвичайної ситуації та надання допомоги потерпілим), направлених територіальними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальними комісіями з ліквідації надзвичайної ситуації), штабом із ліквідації надзвичайної ситуації і оперативною групою.

Організувати роботу згідно з методичними рекомендаціями щодо пошуку та рятування людей у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації) на залізничному транспорті.

Організувати постійний моніторинг обстановки та оперативне інформування про розвиток надзвичайної ситуації аварійно-рятувальних та пожежно-рятувальних підрозділів, залучених до виконання робіт.

Організувати всебічне забезпечення проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Приймати рішення про додаткове залучення сил та засобів з (гарнізону) регіону, у разі необхідності готувати пропозиції керівництву за належністю щодо додаткового залучення сил і засобів з інших гарнізонів (регіонів).

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місць постійної дислокації.

Підготувати й направити керівництву за належністю підсумковий звіт щодо ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх направлених щодо зазначених заходів документів.

Методичні рекомендації щодо пошуку та рятування людей у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації) на залізничному транспорті:

1. Для оперативного керівництва роботами з метою якнайшвидшої ліквідації наслідків транспортних подій, що призвели до сходження і зіткнень рухомого складу, та організації відновлення перерваного руху поїздів, забезпечення вивезення пасажирів, постачання матеріалами, механізмами, обладнанням та харчуванням, виділення й доставки додаткової кількості працівників, і в разі сходження рухомого складу з небезпечними вантажами – створюються та негайно залучаються до роботи оперативні штаби в дирекціях залізничних перевезень з залученням необхідних фахівців.

2. Роботи з пошуку і рятування людей та ліквідації наслідків сходження рухомого складу виконуються негайно, не чекаючи прибуття на місце працівників для розслідування, і ведуться, як правило, з двох боків залізниці, а також з боку поля з використанням усіх наявних відбудовних засобів.

3. Роботи проводяться пошуково-рятувальними групами, до складу яких входить щонайменше дві особи.

4. Першочергово перевіряються місця найбільш вірогідного перебування потерпілих і ті частини потягу, які зазнали найменших ушкоджень.

5. У першу чергу надається допомога живим людям, тіла загиблих вилучаються після завершення рятувальних робіт.

6. Пошуково-рятувальні роботи проводяться до того часу, поки не буде достовірно встановлено, що в зоні НС немає тіл людей.

7. Чергові служби Укрзалізниці забезпечують відправлення відбудовного поїзда зі станції дислокації не пізніше як через 50 хвилин після одержання наказу в робочий час і через 60 хвилин в інший час доби.

8. У всіх випадках відправлення відбудовного поїзда до місця робіт за наявності пошкоджених вагонів і таких, що зійшли з рейок із легкозаймистими вантажами, регіональною дирекцією залізничних перевезень організовується відправлення пожежного поїзда і оповіщення територіальних пожежно-рятувальних підрозділів МНС. Відбудовні роботи в цьому разі мають проводитися з особливою обережністю і під наглядом працівників відомчої пожежної охорони залізниці, чий вказівки є обов'язковими для всіх учасників робіт.

9. Відбудовні засоби енергопостачання залізниці викликаються за наказом дирекції залізничних перевезень. Час готовності й відправлення встановлюється не більше ніж 30 хвилин від одержання наказу.

10. Забороняється починати роботи з ліквідації наслідків сходження та зіткнень рухомого складу з небезпечними вантажами до прибуття відповідної аварійної служби та одержання інструктажу на ведення відбудовних робіт.

11. Аварійно-польова команда, прибувши на місце робіт, вживає необхідних заходів до звільнення перегону від рухомого складу, що зійшов, а якщо звільнити перегін неможливо, то вона виконує підготовчі заходи для спільної роботи з відбудовним поїздом.

12. Після закінчення відбудовних робіт відкриття перегону або колій проводиться тільки після письмового повідомлення, телефонограми або телеграми начальника дистанції колії чи уповноваженого ним працівника про закінчення робіт і відсутність перешкод для безперервного й безпечного руху поїздів незалежно від того, яка організація виконувала ці роботи.

3.3. Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації), що пов'язана з авіаційною подією

Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію необхідно:

а) уточнити обстановку, уявити очікуваний масштаб НС та варіант розвитку авіаційної події:

- повітряне судно здійснює (здійснило) аварійну посадку в аеропорту;
- повітряне судно здійснило вимушену посадку (падіння) поза межами аеропорту (аеродрому), і місце події відомо;
- повітряне судно здійснило вимушену посадку (падіння) поза межами аеропорту (аеродрому), і місце події не відомо;

б) проконтролювати основні заходи, яких вжито для організації оперативного реагування, проходження інформації до ОДС ОКЦ, та особисто доповісти безпосередньому керівнику, його заступнику, закріпленому за напрямком реагування на НС, та голові місцевого органу виконавчої влади про НС і вжиті заходи.

Прийняти рішення і дати розпорядження підпорядкованій оперативно-диспетчерській службі щодо введення в дію Плану реагування на надзвичайну ситуацію, пов'язану з авіаційною подією, залежно від варіанту розвитку авіаційної події:

привести у готовність взаємодіючі органи управління та сили, що залучаються до проведення пошуково-рятувальних робіт і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

організувати вихід у район пошуку мобільної оперативної групи на чолі із заступником начальника підрозділу (служби) або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування, та чергових пошуково-рятувальних сил і засобів, що залучаються для проведення пошуково-рятувальних робіт, у район пошуку;

організувати проведення пошуку, розвідки (візуального обстеження місцевості) у районі авіаційної події у взаємодії з авіаційними пошуково-рятувальними силами і засобами.

Організувати інформування про надзвичайну ситуацію управління (відділ) з НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади, місцеві структурні підрозділи МОЗ, МВС, Мінжитлокомунгоспу, СБУ, прокуратури тощо (відповідно до Плану реагування на надзвичайну ситуацію, пов'язану з авіаційною подією).

Створити штаб із ліквідації надзвичайної ситуації під керівництвом заступника начальника підрозділу (служби), включити до його складу координатора з авіаційного пошуку і рятування на місці проведення операції та організувати його роботу.

Утворити в складі штабу з ліквідації надзвичайної ситуації необхідні робочі групи (з оцінки обстановки і підготовки пропозицій до рішення начальника, підготовки проекту доповіді начальника, підготовки і застосування сил реагування, матеріального забезпечення, забезпечення роботи засобів зв'язку і комунікацій).

Доручити штабу провести аналіз і оцінку характеру, масштабу та можливих наслідків авіаційної події, визначити обсяг пошукових та аварійно-рятувальних, інших невідкладних робіт, прийняти рішення про їх виконання та визначити:

склад, кількість, технічне оснащення, порядок матеріально-технічного забезпечення сил і засобів, які додатково необхідно залучити для проведення пошуково-рятувальних робіт та ліквідації наслідків НС;

порядок всебічного матеріально-технічного забезпечення наземних та авіаційних пошуково-рятувальних сил і засобів;

обсяг та порядок фінансування авіаційних пошуково-рятувальних робіт.

Організувати:

керівництво проведенням пошуково-рятувальних робіт на місці авіаційної події згідно з методикою пошуку і рятування людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з авіаційною подією;

ведення оперативно-технічної документації та складання звіту про роботу аварійно-рятувальних, пожежно-рятувальних підрозділів, що пов'язана з ліквідацією НС;

інформування вищестоящих органів управління щодо масштабів надзвичайної ситуації та вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на неї.

Брати участь у засіданнях спеціальної територіальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, підготовці проектів рішень та інших розпорядчих актів.

Підготувати пропозиції до розпорядження голови міськ-райдержадміністрації про додаткове залучення сил і засобів регіональних підрозділів інших центральних органів виконавчої влади.

Підготувати доповідь безпосередньому керівнику про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи, пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії.

Забезпечити діяльність створеної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт з пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити необхідні сили і засоби регіональних підрозділів інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, комунальних служб та інших.

У ході ліквідації надзвичайних ситуацій забезпечити передання до ОДС ОКЦ документів (наказів, розпоряджень, протоколів засідань, звітів, схем зон проведення аварійно-рятувальних робіт та інших матеріалів, спрямованих на ліквідацію надзвичайної ситуації та надання допомоги потерпілим), напрацьованих територіальними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальними комісіями з ліквідації надзвичайної ситуації), штабом з ліквідації надзвичайної ситуації і оперативною групою підрозділу (служби) в регіоні.

Організувати постійний моніторинг обстановки та оперативне інформування про розвиток надзвичайної ситуації пошуково-рятувальних підрозділів, залучених до виконання робіт.

Організувати всебічне забезпечення проведення пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт і своєчасно доводити до керівництва комісії розрахунки щодо забезпечення дій аварійно-рятувальних та пожежно-рятувальних сил, у тому числі із всебічного забезпечення пошуково-рятувальної авіації (аеродромно-технічне обслуговування, заправлення паливно-мастильними матеріалами та інше) у разі її залучення.

Приймати рішення про додаткове залучення сил та засобів в гарнізоні (регіоні), у разі необхідності готувати пропозиції керівництву за належністю щодо додаткового залучення сил та засобів з інших гарнізонів (регіонів).

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місць постійної дислокації.

Підготувати та направити керівництву за належністю підсумковий звіт про ліквідацію надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх напрацьованих щодо зазначених заходів документів.

Методика пошуку і рятування людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з авіаційною подією:

У випадку здійснення вимушеної посадки повітряного судна в межах аеродрому.

Інформацію про виконання вимушеної посадки повітряним судном в межах аеродрому підрозділ (служба) може отримати від диспетчерської служби аеродрому, регіонального координаційного центру Служби координації авіаційних робіт з пошуку і рятування, ОДС ОКЦ або громадян тощо.

Аварійно-рятувальна команда аеродрому розпочинає виконання аварійно-рятувальних робіт силами та засобами, які передбачено відповідними планами.

Підрозділ (служба) направляє в район аеродрому заздалегідь призначені засоби підсилення аварійно-рятувальних та пожежно-рятувальних сил і засобів, проводить виклик додаткових медичних сил і засобів.

В район аеродрому направляється мобільна оперативна група підрозділу (служби), керівник якої після прибуття очолює роботу всіх рятувальних сил, що беруть участь у рятуванні та ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

У випадку здійснення вимушеної посадки повітряного судна поза межами аеродрому (місце події відоме).

Якщо авіаційна подія відбулась у межах відповідальності аеродрому або посадкового майданчика (для державної авіації – район радіусом 10 км від контрольної точки аеродрому, для державної авіації та спільного базування – 30 км) керівництво аеродрому організує авіаційний пошук і рятування, направляє до місця події наземну пошуково-рятувальну групу зі складу аварійно-рятувальної команди аеродрому.

Регіональний координаційний центр Служби координації авіаційних робіт із пошуку і рятування направляє до місця події чергові пошуково-рятувальні повітряні судна (судно) та інформує про авіаційну подію ГУ(У) МНС у області.

ГУ(У) МНС направляє в район події пожежно-рятувальні, аварійно-рятувальні сили і засоби на чолі з мобільною оперативною групою ГУ(У) МНС та викликає інші сили і засоби відповідно до Плану реагування на НС, пов'язану з авіаційною подією.

Керівник мобільної оперативної групи ГУ(У) МНС після прибуття до місця події очолює роботу всіх рятувальних сил до призначення уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації.

У випадку здійснення вимушеної посадки повітряного судна поза межами аеродрому (місце події не відоме).

Регіональний координаційний центр Служби координації авіаційних робіт з пошуку і рятування:

переводить в готовність чергові пошуково-рятувальні повітряні судна;

здійснює інформування відповідно до схеми;

спільно з Головним координаційним центром Служби координації авіаційних робіт з пошуку і рятування визначає район першочергового пошуку та надає його ГУ(У) МНС;

організує виконання пошуку пошуково-рятувальними повітряними суднами.

До району пошуку направляється мобільна оперативна група ГУ(У) МНС та наземні пошуково-рятувальні підрозділи.

При проведенні пошукових робіт здійснюється взаємодія авіаційних та наземних аварійно-рятувальних служб.

Після визначення місця події та прибуття до нього мобільної оперативної групи ГУ(У) МНС її керівник визначає масштаби події і приймає рішення щодо залучення до проведення аварійно-рятувальних робіт додаткових сил та засобів.

При проведенні довготривалих пошукових робіт штабом з ліквідації НС розробляється План пошуку.

3.4 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ МНС в регіоні з організації дій у разі виникнення надзвичайної події (надзвичайної ситуації) на водних об'єктах.

Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію необхідно уточнити обстановку, проконтролювати основні заходи, яких вжито для організації оперативного реагування, проходження інформації до ОДС ОКЦ, та особисто доповісти керівнику за належністю та його заступнику, закріпленому за напрямком реагування на НС та голові місцевого органу виконавчої влади про НС і вжиті заходи.

Організувати інформування про надзвичайну ситуацію управління з НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади, територіальні підрозділи Державної спеціалізованої аварійно-рятувальної служби на водних об'єктах МНС, МВС, Міноборони, Мінтрансв'язку, Держприкордонслужби, інших центральних органів виконавчої влади відповідно до інструкції про взаємне інформування та планів взаємодії при реагуванні на НС на водних об'єктах.

Направити до місця надзвичайної ситуації мобільну оперативну групу на чолі із заступником начальника підрозділу (служби) або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування.

Створити штаб із ліквідації надзвичайної ситуації під керівництвом заступника начальника підрозділу (служби) та організувати його роботу. Ввести до Штабу з ліквідації надзвичайної ситуації (оперативної групи) начальника морського (річкового) координаційного аварійно-рятувального центру Державної спеціалізованої аварійно-рятувальної служби на водних об'єктах (далі – ДСАРСВО), у зоні відповідальності якого перебуває район НС.

Доручити провести попередні розрахунки організації пошукових, рятувальних та інших невідкладних робіт.

Утворити в складі штабу з ліквідації надзвичайної ситуації робочі групи (з оцінки обстановки і підготовки пропозицій до рішення начальника, підготовки проекту доповіді начальника, підготовки і застосування сил реагування, матеріального забезпечення, забезпечення роботи засобів зв'язку і комунікацій).

Уточнити обстановку та невідкладно віддати розпорядження щодо залучення до пошуково-рятувальних робіт наявних сил і засобів у гарнізоні (регіоні), загонів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підрозділів ДСАРСВО, що дислокуються на території регіону або на відстані, яка забезпечить швидке та ефективне реагування. Основні зусилля зосередити на пошуку людей і проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

Взяти участь у засіданнях спеціальної територіальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, підготовці проектів рішень та інших розпорядчих актів.

Підготувати пропозиції до розпорядження голови міськ-райдержадміністрації про додаткове залучення сил і засобів регіональних підрозділів інших центральних органів виконавчої влади.

Підготувати доповідь керівнику за належністю про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи, пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії.

Забезпечити діяльність регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт із пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити необхідні сили і засоби регіональних підрозділів інших центральних та місцевих органів виконавчої влади.

У ході ліквідації надзвичайних ситуацій забезпечити після оформлення передання до ОДС ОКЦ документів (наказів, розпоряджень, протоколів засідань, звітів, схем зон проведення аварійно-рятувальних робіт та інших матеріалів, спрямованих на ліквідацію надзвичайної ситуації та надання допомоги потерпілим), напрацьованих територіальними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальними комісіями з ліквідації надзвичайної ситуації), штабом із ліквідації надзвичайної ситуації і оперативною групою в регіоні (гарнізоні).

Організувати роботу згідно з методикою пошуку і рятування людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій на водних об'єктах.

Організувати постійний моніторинг обстановки та оперативне інформування про розвиток надзвичайної ситуації пошуково-рятувальних підрозділів, залучених до виконання робіт.

Організувати всебічне забезпечення проведення пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Вирішувати питання щодо додаткового залучення сил та засобів ГУ(У) МНС в регіоні, у разі необхідності готувати пропозиції керівництву за належністю щодо додаткового залучення сил та засобів з інших регіонів (гарнізонів), у тому числі авіаційних.

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місць постійної дислокації.

Підготувати та направити керівництву підсумковий звіт про ліквідацію надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх напрацьованих щодо зазначених заходів документів.

Методика пошуку і рятування людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій на водних об'єктах.

1. Черговість рятування людей, що перебувають у воді і потребують допомоги, а також необхідні рятувальні засоби визначаються керівником рятувальних робіт, виходячи з наявної ситуації і можливостей виживання людини в умовах, що склалися.

2. У першу чергу піднімають тих, хто не має рятувальних засобів, хто знесилив або перебуває у небезпеці: поблизу аварійного судна, іншого плавзасобу, палива, що горить, небезпечного забруднення і тих хто дрейфує у бік штормового прибою.

3. Рятувальне судно наближається до людей, що перебувають у воді, як правило, з навітряного боку, прикриваючи потерпілих бортом від хвиль та вітру. Маневрування в районі рятування людей обмежується, виконуються інші заходи безпеки, які зменшують ризики потрапляння людей під гвинти і зіштовхування з колективними рятувальними засобами.

4. Для привернення уваги потерпілих подаються звукові та візуальні сигнали, а у темний час доби використовуються освітлювальні засоби, які позначають рятувальне судно, при цьому видимість обстановки на воді не повинна погіршуватися.

5. Для піднімання людей з води в першу чергу використовують надувні шлюпки та катери з м'якими (надувними) бортами. Якщо таких плавзасобів мало або немає – використовують інші катери та шлюпки. Всі плавзасоби забезпечуються засобами зв'язку.

6. На надувну рятувальну шлюпку дозволяється піднімати одночасно по двоє людей з борту.

У шлюпку жорсткої конструкції піднімають по одній людині. Інші повинні триматися за рятувальний леєр, очікуючи своєї черги. За відсутності леєра потерпілим подають на мотузках рятувальні крути, інші засоби утримання на плаву, з'єднують між собою та при можливості буксирують до рятувального судна.

7. Для уникнення перевертання забороняється перевантажувати катери та шлюпки.

8. Для масового підбирання потерпілих можна використовувати рятувальний трал. Такий трал готують з рослинного або синтетичного тросу, до якого у середній

частині закріплюють рятувальні плоти. Поміж плотами трос утримується на плаву буйками. Трал заводять двома катерами, затралюючи потерпілих. У рятувальних плотках розміщують по два-три рятувальника для піднімання людей з води.

Замість рятувальних плотів можна використовувати надувні шлюпки без двигунів або рятувальні круги.

9. Для уточнення кількості людей, які зазнали лиха і яких необхідно рятувати, проводять опитування врятованих стосовно інших потерпілих, їхню чисельність, про рятувальні засоби, які вони використовують, причини і обставини аварії. Отриману інформацію доповідають керівнику рятувальних робіт.

Залучення авіації для проведення пошуково-рятувальних робіт на водних об'єктах.

1. Завдання, що виконує авіація при пошуково-рятувальних роботах:
пошук людей, суден, які зазнали лиха;
наведення рятувального судна на судно, що зазнало лиха й людей, що перебувають на воді та потребують рятування;
встановлення радіозв'язку з потерпілими;
доставка в район аварії, лиха рятувальних засобів, оснащення та спорядження, іншого рятувального майна рятувальних груп.

Крім того, авіаційна техніка (гелікоптери) залучається для:

піднімання потерпілих з поверхні води;

евакуації людей із судна, яке зазнало лиха, або з льоду;

висадки рятувальних груп;

передання рятувального майна з рятувального судна на судно, що зазнало лиха.

2. Наведення рятувального судна на судно, що зазнало лиха, виконується наступним чином:

при наявності радіозв'язку передаються координати судна, що зазнало лиха;

з підходом рятувального судна до району аварії літак (гелікоптер) здійснює над ним періодичні польоти курсом на місцезнаходження аварійного судна, одночасно передаючи інформацію про його стан;

при відсутності радіозв'язку, але за наявності візуального контакту літак (гелікоптер) на малій висоті двічі пролітає над рятувальним судном курсом його руху з подальшим відворотом у напрямку судна, що зазнало лиха;

місцезнаходження аварійного судна літак (гелікоптер) позначає двома червоними ракетами; прийняття сигналу рятувальне судно підтверджує двома зеленими ракетами.

3. Для надання екстреної допомоги потерпілим, які перебувають на плаву, з літака (гелікоптера) здійснюється десантування на воду рятувальних засобів, рятувального катера (катерів) та рятувальників, які приводять у дію скинуті рятувальні засоби, забезпечують підйом потерпілих на них, зв'язування засобів між собою та надання першої допомоги потерпілим.

Особливості рятування людей при аваріях на водному транспорті

1. Залежно від обстановки, рятування (евакуація) людей з судна, що зазнало лиха, здійснюється переходом з борту аварійного судна на борт рятувального судна з використанням трапів, пневматичних посадочних пристроїв, шлюпок, катерів, рятувальних плотів, гелікоптерів, улаштуванням навісної канатної дороги; поранених можуть переправляти у евакуаційно-рятувальних контейнерах.

2. За необхідності на аварійне судно висаджується аварійно-рятувальна група, яка організовує розвідку для пошуку і рятування людей і спільно з капітаном судна розробляє маршрути виведення людей.

3. Для виведення потерпілих з аварійних приміщень на судні, яке зазнало лиха, вибирають найкоротші та найбезпечніші шляхи, завали на маршруті виведення розбирають, відкриті осередки пожежі гасять, задимлені ділянки вентилують. Роботи виконуються силами і засобами аварійно-рятувальних груп із залученням команди аварійного судна.

Для захисту органів дихання потерпілих, яких виводять із задимлених зон (приміщень), використовують додаткові маски дихальних апаратів рятувальників або маски, що спеціально доставляються.

При виведенні людей із задимлених приміщень або таких, що горять, використовується страхувальний трос, за який люди тримаються, першим і останнім у таких групах мають бути рятувальники.

3.5 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні великих пожеж у лісових масивах

При виникненні пожеж у лісових масивах керівником гасіння є старша посадова особа органу (підприємства) лісового господарства.

Згідно з Інструкцією про порядок взаємодії підрозділів відомчої пожежної охорони Держкомлісгоспу і пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС, затверджених спільним наказом Держкомлісгоспу та МНС від 12.03.2007 № 89/132, зареєстрованим в Мін'юсті 26.03.2007 за № 271/13538, пожежно-рятувальні підрозділи МНС, які прибувають до місця гасіння лісової пожежі, підпорядковуються у своїх діях керівнику гасіння лісової пожежі (далі – КГЛП). Начальник підрозділу (служби) в регіоні повинен здійснити такі заходи:

1. Направити сили та засоби згідно з мобілізаційно-оперативним планом ліквідації лісових пожеж.

2. Направити до місця пожежі оперативних працівників та мобільну оперативну групу на чолі із заступником начальника підрозділу (служби) або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування.

3. Особисто увійти до складу штабу з ліквідації лісової пожежі або визначити для роботи в ньому посадову особу з числа керівного складу підрозділу (служби).

4. Здійснювати координацію підпорядкованими силами та засобами.

5. У ході гасіння інформувати про прийняті рішення і обстановку на пожежі оперативно-диспетчерську службу оперативно-координаційного центру, оперативно-чергову службу та керівництво .

6. За розпорядженням КГЛП викликати додаткові сили і засоби в потрібній кількості та організувати їх зустріч.

7. Створити резерв сил і засобів для періодичної зміни особового складу з метою забезпечення відпочинку, переодягання в сухий одяг тощо.

8. У разі необхідності віддати наказ про розгортання сил та засобів зведених загонів гасіння великих пожеж, ліквідації наслідків аварій, катастроф та стихійного лиха.

9. Призначити з числа осіб начальницького складу відповідального за дотримання заходів безпеки праці, за необхідності організувати пункт медичної допомоги.

10. У випадку набуття лісовою пожежею класифікаційних ознак надзвичайної ситуації, залежно від її рівня:

організувати інформування про надзвичайну ситуацію управління з НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади, структурні підрозділи МОЗ, МВС тощо (відповідно до інструкції про взаємне інформування);

створити штаб із ліквідації надзвичайної ситуації, до складу якого включити представників усіх задіяних служб, та утворити в ньому робочі групи з оцінки обстановки і підготовки пропозицій до рішення начальника, підготовки проекту доповіді начальника, підготовки і застосування сил реагування, матеріального забезпечення, забезпечення роботи засобів зв'язку і комунікацій тощо;

у разі необхідності створити оперативні дільниці з гасіння пожежі;

визначити необхідність залучення авіаційної техніки, пристосованої для цілей пожежогасіння;

обмежувати доступ сторонніх осіб до району виникнення надзвичайної ситуації; взяти участь у засіданнях спеціальної територіальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, підготуванні проектів рішень та інших розпорядчих актів;

підготувати пропозиції до розпорядження голови міськ-райдержадміністрації про додаткове залучення сил і засобів регіональних підрозділів інших центральних органів виконавчої влади;

підготувати доповідь керівництву про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи, пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії;

забезпечити діяльність регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт з пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити необхідні сили і засоби регіональних підрозділів інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, комунальних служб тощо;

здійснювати постійний моніторинг обстановки та оперативно інформувати про розвиток надзвичайної ситуації пожежно-рятувальні підрозділи, залучені до виконання робіт;

організувати всебічне забезпечення проведення пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт;

вирішувати питання щодо додаткового залучення сил та засобів ГУ(У) МНС в регіоні, у разі необхідності готувати пропозиції керівництву щодо додаткового залучення сил та засобів, у тому числі авіаційних.

У ході ліквідації великих пожеж в лісових масивах забезпечити після оформлення передання до ОДС ОКЦ та Оперативно-чергової служби ГУ(У) МНС документів (наказів, розпоряджень, протоколів засідань, звітів, схем зон проведення аварійно-рятувальних робіт та інших матеріалів, спрямованих на ліквідацію надзвичайної ситуації та надання допомоги потерпілим), напрацьованих територіальними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальних комісій з ліквідації надзвичайної ситуації), штабом з ліквідації надзвичайної ситуації і оперативною групою.

Організувати роботу згідно з методикою пошуку і рятування людей під час великих пожеж великих пожеж у лісових масивах (викладеною нижче).

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місць постійної дислокації.

Підготувати та направити до Міністерства підсумковий звіт про ліквідацію надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх напрацьованих щодо зазначених заходів документів.

Методика пошуку і рятування людей під час великих пожеж у лісових масивах

Для гасіння великих пожеж у лісових масивах залучається значна кількість працівників органів (підприємств) лісового господарства, МНС, МВС та інших структурних підрозділів центральних і місцевих органів виконавчої влади.

1. Пошук людей, які можуть опинитися в районі виникнення лісової пожежі, здійснюється в ході її гасіння як наземними силами, так і за допомогою літаків та гелікоптерів.

2. При отриманні інформації про перебування в районі виникнення лісової пожежі людей необхідно одразу повідомити про це керівника гасіння лісової пожежі, а якщо пожежа набула ознак надзвичайної ситуації – спеціально уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації.

3. Основні сили та засоби для гасіння пожежі зосередити в місці проведення пошуково-рятувальних робіт і припинити гасіння пожежі авіаційною технікою на цій території.

4. Для пошуково-рятувальних робіт залучити підрозділи МНС, МВС, Держприкордонслужби (у прикордонних районах), лісового господарства, цивільної авіації та інших, які задіяні для гасіння пожежі.

5. У разі виявлення людей забезпечити їх доставку до медичного закладу для проведення огляду та, за необхідності, надання медичної допомоги.

3.6 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаних з паводком (катастрофічним паводком)

Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію необхідно уточнити обстановку, проконтролювати основні заходи, яких вжито для організації оперативного реагування, проходження інформації до ОДС ОКЦ, та особисто доповісти керівнику за належністю та його заступнику, закріпленому за напрямком реагування, і голові місцевого органу виконавчої влади про НС і вжиті заходи.

Організувати інформування про надзвичайну ситуацію управління з НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади, структурних підрозділів МОЗ, МВС, Мінжитлокомунгоспу, Мінрегіонбуду, Мінпаливенерго, Мінекобезпеки, Держводгоспу тощо (відповідно до інструкції про взаємoinформування).

Направити до місця надзвичайної ситуації мобільну оперативну групу на чолі із заступником начальника підрозділу (служби) або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування.

Створити штаб із ліквідації надзвичайної ситуації під керівництвом заступника начальника підрозділу (служби) та організувати його роботу.

Доручити провести попередні розрахунки організації пошукових, рятувальних та інших невідкладних робіт.

Утворити в складі штабу з ліквідації надзвичайної ситуації такі робочі групи: з оцінки обстановки і підготовки пропозицій до рішення начальника, підготовки проекту доповіді начальника, представників (направленців) у потерпілі райони, підготування і застосування сил реагування, матеріального забезпечення, забезпечення роботи засобів зв'язку і комунікацій.

Оцінити обстановку та невідкладно віддати розпорядження щодо залучення до пошуково-рятувальних робіт наявних сил і засобів МНС в регіоні (гарнізоні), загонів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, що дислокуються на території регіону (гарнізону) або на відстані, яка забезпечить швидке та ефективне реагування, авіації та аварійно-рятувальних служб МНС. Основні зусилля зосередити на пошуку людей і проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

Взяти участь у засіданнях спеціальної територіальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, підготуванні рішень та інших розпорядчих актів.

Підготувати пропозиції до розпорядження голови міськ-райдержадміністрації про додаткове залучення сил і засобів регіональних підрозділів інших центральних органів виконавчої влади.

Підготувати доповідь керівництву за належністю про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи, пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії.

Забезпечити діяльність регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт із пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити

необхідні сили і засоби регіональних підрозділів інших центральних та місцевих органів виконавчої влади.

У ході ліквідації надзвичайних ситуацій забезпечити після оформлення передавання до ОДС ОКЦ документів (наказів, розпоряджень, протоколів засідань, звітів, схем зон проведення аварійно-рятувальних робіт та інших матеріалів, спрямованих на ліквідацію надзвичайної ситуації та надання допомоги потерпілим), напрацьованих територіальними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальних комісій з ліквідації надзвичайної ситуації), штабом із ліквідації надзвичайної ситуації і оперативною групою в регіоні (гарнізоні).

Організувати роботу згідно з методичними рекомендаціями щодо пошуку та рятування людей під час паводків (катастрофічних паводків).

Організувати контроль за організацією робіт щодо ліквідації заторів, які утворилися на річках, поривів гребель, дамб, відкачування води та відновлення зруйнованих ділянок шляхів у потерпілих районах.

Організувати постійний моніторинг обстановки та оперативне інформування про розвиток надзвичайної ситуації пошуково-рятувальних підрозділів, залучених до виконання робіт.

Організувати всебічне забезпечення проведення пошуково-рятувальних робіт.

Вирішувати питання про додаткове залучення сил та засобів ГУ(У) МНС в регіоні, у разі необхідності готувати пропозиції керівництву за належністю щодо додаткового залучення сил і засобів з інших регіонів.

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місця постійної дислокації.

Підготувати пропозиції щодо виділення коштів на ліквідацію наслідків паводка з резервного фонду державного бюджету.

Підготувати та направити до керівництва підсумковий звіт щодо ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх напрацьованих щодо зазначених заходів документів.

Методичні рекомендації щодо пошуку та рятування людей під час паводків (катастрофічних паводків).

Загальні правила ведення пошуку

1. Пошук потерпілих у зонах небезпечного рівня води полягає у визначенні місць їх перебування та стану здоров'я, визначенні можливих шляхів підходу рятувальників і евакуації потерпілих.

2. Перед початком робіт ознайомитися з планом місцевості, обстежити всю зону затоплення, провести опитування очевидців щодо місць можливого перебування людей, визначити і позначити місця знаходження потерпілих.

3. Для виконання аварійно-рятувальних робіт призначаються підрозділи оперативно-рятувальних служб цивільного захисту, пошуково-рятувальні загони, посилені переправно-десантними засобами. Для виконання інших невідкладних робіт,

з урахуванням їх характеру, призначаються інженерні, інженерно-технічні, дорожні підрозділи і формування.

4. Територію зони затоплення для зручності керування роботами й забезпечення чіткої взаємодії між рятувальними підрозділами розбивають на сектори.

5. При розподілі сил і засобів для проведення пошуково-рятувальних робіт у зонах з небезпечним рівнем води створюються такі групи:

група розвідки та пошуку потерпілих – на швидкохідних плавзасобах (І варіант), на вертольотах (ІІ варіант);

група деблокування та евакуації потерпілих;

група прийому потерпілих і надання їм першої медичної допомоги.

6. У першу чергу надається допомога живим людям, тіла загиблих вилучаються після завершення рятувальних робіт.

7. Аварійно-рятувальні роботи під час паводків мають розпочинатися негайно і проводитися безперервно, цілодобово, у будь-яку погоду, забезпечувати рятування постраждалих у термін їх виживання.

8. Пошуково-рятувальні роботи проводяться до того часу, поки не буде достовірно встановлено, що в зоні НС немає тіл людей.

Способи організації проведення розвідки, техніка ведення пошуку та евакуації постраждалих

1. Основними способами організації проведення розвідки під час паводків (катастрофічних паводків) є: візуальний, фотографічний, телевізійний, тепловізійний, радіолокаційний.

2. Найбільш ефективна техніка ведення пошуку полягає у візуальному обстеженні потерпілої території на плавзасобах, обльотом зони затоплення на вертольотах, опитуванням очевидців та врятованих постраждалих.

3. На ріках пошук здійснюється вниз за течією від місця потрапляння потерпілих у воду. Потрібно проводити огляд усього водного простору, особливу увагу звертати на місця неоднорідностей на воді – вири, водорості, окремі камені, гілки, колоди та інше, куди течія могла б затягти потерпілого. Деякі місця простіше оглядати з берега, при необхідності організувати страхування рятувальників.

4. Порятунк потерпілих, які перебувають на поверхні води, виконується такими способами: підйом на борт плавзасобу; буксирування рятувальником уплав; використання табельних і підручних рятувальних засобів.

5. Вилучення потерпілих із затоплених приміщень та із дна може виконуватися такими способами: уплав рятувальниками в аквалангах; деблокуванням із затоплених приміщень із наступним буксируванням до плавзасобу.

6. При проведенні евакуації з верхніх поверхів затоплених будинків використовуються такі способи: спуск із використанням рятувальних рукавів; спуск за допомогою рятувального пояса; спуск за допомогою петлі; спуск за допомогою грудного перев'язу; спуск за допомогою канатної дороги; підйом на борт вертольота.

Загальні правила рятування та евакуації, безпека праці

1. Рятувальники, які залучаються до пошуково-рятувальних робіт на воді, повинні знати:

правила поведінки на воді;

прийоми рятування людей з водної поверхні, з аварійних об'єктів та з-під води;

правила порятунку потоплюючих і надання їм першої медичної допомоги;

можливості технічних засобів, транспортних і переправних засобів і порядок їх використання;

заходи безпеки при проведенні пошуково-рятувальних робіт;

правила проведення пошуково-рятувальних робіт із використанням вертольотів.

2. При виявленні екіпажем вертольота декількох потерпілих на воду скидається рятувальний пліт або човен, на який разом із піднімальним пристроєм спускається рятувальник і організує підняття потерпілих на борт вертольота.

3. При порятунку потерпілого з використанням плавзасобів необхідно наблизитися до нього якнайближче. При цьому треба враховувати те, що хвилювання води, викликане самим плавзасобом, може погіршити становище потерпілого і прискорити його втоплення. При наближенні до потоплюючого необхідно стежити за тим, щоб не зачепити його гвинтом, веслами або корпусом плавзасобу. Для підтримання потерпілого на воді і підйому його застосовуються спеціальні рятувальні засоби (кола, кінці, кулі, мотузки та ін.), а також підручні засоби.

4. При підходженні плавзасобів до потерпілого, який перебуває у воді, у першу чергу подаються звукові та світлові сигнали, а до місць знаходження людей у воді викидаються рятувальні кола, закріплені до борта човнів. Це дозволить при необхідності підтягти людину, яка пливе або тримається на воді, до човна або іншого плавзасобу і підняти її на борт.

5. На бортах транспортерів і поромів, які плавають, мають бути закріплені трапи, що спускаються у воду для підняття потерпілих на борт як самостійно, так і за допомогою рятувальників або екіпажа плавзасобу.

6. Для надання допомоги людині, що впала із плоту, рятувальник, пристебнувшись до репшнуру, дістається до нього вплав. На спокійних ділянках можна плити без страховки, а потім прийняти кинуте із плоту рятувальне коло; за допомогою мотузки рятувальника і потерпілого підтягують до плоту.

7. При використанні надувних човнів, транспортерів, що плавають, самохідних поромів, а також дерев'яних і металевих човнів місцевих жителів, для виявлення та порятунку потерпілих у зоні паводків необхідно передбачити оснащення їх рятувальними колами або жилетами.

8. Надання першої допомоги потерпілому полягає у швидкому зігріванні потерпілого і відновленні температури його тіла. Для цього необхідно надати постраждалим теплий і сухий одяг, помістити в тепле приміщення та напоїти гарячим чаєм.

3.7 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні надзвичайних ситуацій, пов'язаних з бурею

Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію необхідно уточнити обстановку, проконтролювати основні заходи, яких вжито для організації оперативного реагування, проходження інформації до ОДС ОКЦ, та особисто доповісти керівнику за належністю, його заступнику, закріпленому за напрямком реагування на НС та голові місцевого органу виконавчої влади про НС і вжиті заходи.

Організувати інформування про надзвичайну ситуацію управління з НС та ЦЗН місцевого органу виконавчої влади, структурні підрозділи МОЗ, МВС, Мінжитлокомунгоспу, Мінрегіонбуду, Мінпаливенерго, Мінекобезпеки тощо (відповідно до інструкції про взаємoinформування)

Направити до місця надзвичайної ситуації мобільну оперативну групу на чолі із заступником начальника підрозділу (служби) або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування.

Створити штаб із ліквідації надзвичайної ситуації під керівництвом заступника начальника підрозділу (служби) та організувати його роботу. Доручити провести попередні розрахунки організації пошукових, рятувальних та інших невідкладних робіт.

Утворити в складі штабу з ліквідації надзвичайної ситуації такі робочі групи: з оцінки обстановки і підготовки пропозицій до рішення начальника, підготування проекту доповіді начальника, представників у потерпілі райони, підготування і застосування сил реагування, матеріального забезпечення, забезпечення роботи засобів зв'язку і комунікацій.

Оцінити обстановку та невідкладно віддати розпорядження щодо залучення до пошуково-рятувальних робіт наявних сил та засобів у регіоні (гарнізоні), загонів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, що дислокуються на території регіону або на відстані, яка забезпечить швидке та ефективне реагування, авіації та аварійно-рятувальних служб МНС. Основні зусилля зосередити на пошуку людей і проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

Взяти участь у засіданнях спеціальної територіальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, підготуванні рішень та інших розпорядчих актів.

Підготувати пропозиції до розпорядження голови міськ-райдержадміністрації про додаткове залучення сил і засобів регіональних підрозділів інших центральних органів виконавчої влади.

Підготувати доповідь керівництву за належністю про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи, пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії.

Забезпечити діяльність регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт із пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити необхідні сили і засоби регіональних (гарнізонних) підрозділів інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, комунальних служб та інших.

У ході ліквідації надзвичайних ситуацій забезпечити після оформлення передання до ОДС ОКЦ документів (наказів, розпоряджень, протоколів засідань, звітів, схем зон проведення аварійно-рятувальних робіт та інших матеріалів, спрямованих на ліквідацію надзвичайної ситуації та надання допомоги потерпілим), направлених територіальними комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальних комісій з ліквідації надзвичайної ситуації), штабом з ліквідації надзвичайної ситуації і оперативною групою підрозділу (служби) в регіоні.

Організувати роботу згідно з методичними рекомендаціями щодо пошуку та рятування людей при буревіях.

Організувати контроль за проведенням робіт щодо відновлення енерго- та водопостачання у потерпілих районах.

Організувати постійний моніторинг обстановки та оперативне інформування про розвиток надзвичайної ситуації пошуково-рятувальних підрозділів, залучених до виконання робіт.

Організувати всебічне забезпечення проведення пошуково-рятувальних робіт.

Вирішувати питання про додаткове залучення сил та засобів ГУ(У) МНС в регіоні, у разі необхідності готувати пропозиції керівництву щодо додаткового залучення сил і засобів з інших регіонів.

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місця постійної дислокації.

Підготувати пропозиції щодо виділення коштів на ліквідацію наслідків буревію з резервного фонду державного бюджету.

Підготувати та направити до керівництва підсумковий звіт про ліквідацію надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх направлених щодо зазначених заходів документів.

Методичні рекомендації щодо пошуку та рятування людей при буревіях.

Загальні правила ведення пошуку

1. Перед початком робіт ознайомитися з планом місцевості, провести опитування очевидців щодо місць можливого перебування людей.

2. Для виконання аварійно-рятувальних робіт призначаються підрозділи оперативно-рятувальних служб цивільного захисту, пошуково-рятувальні загони (служби). Для виконання інших невідкладних робіт, з урахуванням їх характеру, призначаються інженерні, інженерно-технічні, дорожні підрозділи і формування.

3. Першочергово перевіряються місця найбільш вірогідного перебування потерпілих і ті частини споруд, які зазнали найменших ушкоджень.

4. При проведенні робіт періодично робити паузи тиші (до 15 хв.).

5. У першу чергу надається допомога живим людям, тіла загиблих вилучаються після завершення рятувальних робіт

6. Аварійно-рятувальні роботи мають розпочинатися негайно і проводитися безперервно, цілодобово, у будь-яку погоду, забезпечувати рятування постраждалих у термін їх виживання в завалах.

7. Пошуково-рятувальні роботи проводяться до того часу, поки не буде достовірно встановлено, що в зоні НС немає тіл людей.

Техніка ведення пошуку

1. Візуальне обстеження потерпілої території обльотом зони руйнування на вертольотах, опитуванням очевидців та врятованих постраждалих.

2. Просте прослуховування – рятувальники проходять завали шеренгами з інтервалом 3-4 м. Проводиться простукування водопровідних труб для виявлення постраждалих під завалами.

3. Обстеження потерпілих будинків має починатися з огляду їх зовнішніх боків у межах проектної забудови або по периметру. У першу чергу перевіряються житлові будинки, школи, дошкільні установи.

4. Огляд внутрішніх приміщень проводиться окремими секціями, послідовним переміщенням груп, ланок з одночасним обходом усіх приміщень, які збереглися.

5. Метод візуального зондування – застосовується для огляду вільного простору під завалами з використанням вузьких щілин і пробитих отворів невеликого діаметру. Зондування відбувається за допомогою дзеркала, розміщеного в кінці трубки під кутом 45°, під дзеркалом розташоване направлене джерело світла.

6. Пошук з використанням пошукових собак.

Загальні правила створення шляхів доступу до потерпілих

Шлях доступу до постраждалого має відповідати таким критеріям: найпряміший, найшвидший, найбезпечніший для потерпілого та рятувальника.

Під час роботи в завалах рятувальникам необхідно дотримуватися таких вимог: уламків не ворухити, не навантажувати, не видаляти; просуватися через непошкоджені (малопошкоджені) частини будівлі; використовувати порожнечі та отвори, встановлювати підпори; для забезпечення доступу до постраждалого робити стінні і стельові отвори, не видаляючи уламків.

Правила безпеки при роботі в зоні руйнувань

1. Роботи починаються з перевірки стану зовнішніх, капітальних стін і конструкцій, що нависли, визначення безпечних шляхів проникнення та евакуації з будівель і споруд.

2. До пошкоджених будівель підходити з найбезпечнішого, в більшості випадків навітряного боку.

3. Перед початком роботи переконатися в тому, що електричні і комунальні мережі будівлі відключені.

4. Під час огляду внутрішніх приміщень забороняється користуватися відкритим вогнем.

5. При виявленні запаху газу, не знеструмлених електричних та інших мереж негайно повідомити про це керівника робіт.

6. У загазованих приміщеннях, а також поблизу них забороняється користуватися відкритим вогнем, електроінструментом, запускати двигуни машин і механізмів.

7. Під час перебування в загазованих приміщеннях використовують тільки ізолювальні або шлангові протигази, а також запобіжні пояси з прикріпленими до них страхувальними (рятувальними) мотузками.

8. На небезпечних ділянках до складу пошуково-рятувальної групи має входити не менше трьох осіб.

9. Під час роботи в умовах підвищеної вологості (котлованах, траншеях, галереях, трубах) для освітлення використовуються електролампи з напругою не вище 12 В.

10. Конструкції будівель і споруд, які мають високу вірогідність падіння, закріплюють або руйнують.

11. При видаленні частини конструктивного елементу споруди необхідно забезпечити стійкість решти споруди.

12. Під час робіт на висотах обов'язково використовуються засоби індивідуального і колективного страхування.

13. Доступ сторонніх осіб у зону проведення робіт забороняється.

14. При проведенні будь-яких робіт у зоні завалів обов'язково призначаються спостерігачі за загальною ситуацією та безпосередньо за станом будівлі або споруди.

15. У постійній готовності має перебувати резервна пошуково-рятувальна група для надання допомоги діючим групам у разі виникнення екстремальних ситуацій.

3.8 Алгоритм дій начальників підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні при виникненні надзвичайних ситуацій, які потребують проведення пошуково-рятувальних (аварійно-рятувальних) робіт у лісовій (гірський) місцевості та в печерах

Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію необхідно уточнити обстановку, проконтролювати основні заходи, яких вжито для організації оперативного реагування, проходження інформації до ОДС ОКЦ, та особисто доповісти керівнику за належністю, його заступнику, закріпленому за напрямком реагування та голові місцевого органу виконавчої влади про НС і вжиті заходи.

Направити до місця надзвичайної ситуації мобільну оперативну групу на чолі із заступником начальника підрозділу (служби) або іншою посадовою особою, яка має практичний досвід організації оперативного реагування, та посадову особу регіонального підрозділу ДСАРСПРТ, в зоні відповідальності якого трапилась надзвичайна подія (надзвичайна ситуація).

Створити штаб із ліквідації надзвичайної ситуації, до складу якого обов'язково залучити фахівців структурних підрозділів ДСАРСПРТ, і організувати його роботу.

Доручити провести попередні розрахунки організації пошуково-рятувальних (аварійно-рятувальних) робіт та інших невідкладних робіт.

Утворити в складі штабу з ліквідації надзвичайної ситуації такі робочі групи: з оцінки обстановки і підготовки пропозицій до рішення начальника, підготовки проекту доповіді начальника, підготовки і застосування сил реагуван-

ня, матеріального забезпечення, забезпечення роботи засобів зв'язку і комунікацій.

Уточнити обстановку та вирішити питання щодо залучення до пошуково-рятувальних робіт наявних сил та засобів ГУ МНС в регіоні, загонів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, підрозділів ДСАРСПРТ, що дислокуються на території регіону або на відстані, яка забезпечить швидке та ефективне реагування.

Підготувати, у разі необхідності, пропозиції до розпорядження голови міськрайдержадміністрації про додаткове залучення сил і засобів регіональних підрозділів, інших центральних органів виконавчої влади, та організацію і відпрацювання питань згідно з планом взаємодії.

Підготувати доповідь керівнику за належністю про надзвичайну подію (надзвичайну ситуацію), вжиті заходи та пропозиції щодо прийняття рішень про подальші дії.

Забезпечити діяльність регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації), у ході роботи якої уточнити завдання щодо подальшого проведення робіт з пошуку, рятування та надання допомоги потерпілим, а також визначити необхідні сили і засоби регіональних підрозділів інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, комунальних служб та інших;

Організувати роботу згідно з методикою пошуку і рятування людей у разі проведення пошуково-рятувальних (аварійно-рятувальних) робіт у лісовій (гірський) місцевості та в печерах.

Організувати постійний моніторинг обстановки та оперативне інформування про розвиток надзвичайної ситуації пошуково-рятувальних підрозділів, залучених до виконання робіт.

Організувати всебічне забезпечення проведення пошуково-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Вирішувати питання про додаткове залучення сил та засобів ГУ(У) МНС в регіоні, у разі необхідності готувати пропозиції керівництву щодо додаткового залучення сил і засобів з інших регіонів.

Після завершення ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків організувати повернення залучених сил і засобів до місць постійної дислокації.

Підготувати та направити до керівництва підсумковий звіт про ліквідацію надзвичайної ситуації та її наслідків і забезпечити систематизацію всіх напрацьованих щодо зазначених заходів документів.

Методика пошуку і рятування людей у лісовій (гірський) місцевості та в печерах

Особливості пошуково-рятувальних робіт у лісових масивах

1. До пошуково-рятувальних робіт у лісових масивах, згідно з планами взаємодії при НС, залучаються сили Державної спеціалізованої аварійно-рятувальної служби

пошуку і рятування туристів, територіальних підрозділів ГУ(У) МНС, МВС, Міноборони, Мінтрансв'язку, МОЗ, Держкомлісгоспу, Держприкордонслужби, добровільні пошуково-рятувальні формування, члени туристичних груп та місцеве населення.

2. Через засоби масової інформації проводиться інформування населення про подію.

3. Керівник пошуково-рятувальних робіт визначає кількість, склад, спорядження та керівників пошуково-рятувальних загонів з урахуванням особливостей місцевості, часу зникнення, вікових та фізичних показників зниклої людини, погодних умов, часу доби та інших факторів. Доцільно включати до цих загонів місцевих лісників, єгерів, мисливців, населення та кінологів.

4. Після огляду місця події керівник пошуків перевіряє склад та оснащення особового складу і проводить інструктаж, на якому визначає завдання, схему пошуку, порядок зв'язку та сигналізації, організацію взаємодії, оснащення кожної групи залежно від вирішуваних завдань, розрахунків часу, терміни доповіді. Керівники груп повинні мати карту (план) місцевості (масштаб 1:100000).

5. Організація пошукових робіт має проводитись за комплексною схемою у міру залучення сил та засобів:

пошук по секторах в напрямку ймовірного руху зниклої людини, а також назустріч (згідно з розрахунками можливого віддалення від місця події);

пошук концентричними колами від місця події з розширенням зони пошуку;

обстеження невеликими групами річок, струмків, рівчаків, канав, ям тощо;

суцільне прочісування лісового масиву у визначеному районі;

виставлення постів спостереження із засобами радіозв'язку в місцях виходу з лісу доріг, стежок, просік;

огляд району пошуку із залученням авіаційної техніки.

6. Пошуково-рятувальні роботи проводяться безперервно в цілодобовому режимі. У нічний час пости спостереження, оснащені освітлювальними засобами та ракетами, розпалюють великі багаття, які можуть бути орієнтирами для напрямків не тільки пошуку, а й виходу з лісу зниклих осіб.

Особливості пошуково-рятувальних робіт у горах

1. До пошуково-рятувальних робіт допускаються особи, які пройшли:

медичний огляд і не мають протипоказань до роботи на висотах;

відповідну підготовку і атестовані на право ведення зазначених пошуково-рятувальних робіт;

навчання та відповідні інструктажі з питань безпеки праці.

2. Фактори, які можуть призвести до травмування, погіршення здоров'я, зниження працездатності рятувальників при виконанні пошуково-рятувальних робіт:

роботи на значній висоті відносно поверхні землі та у важкодоступних місцях;

наявність елементів рельєфу або конструкцій, здатних до руйнування, зсуву, обвалу тощо;

нервово-психічні перевантаження (стреси) та підвищені фізичні навантаження в несприятливих умовах.

Особливості пошуково-рятувальних робіт у печерах

1. До пошуково-рятувальних робіт допускаються особи, які пройшли: медичний огляд і не мають протипоказань до роботи в аварійно-рятувальній службі, а саме – протипоказань до роботи на висоті та в замкнутому просторі; відповідну підготовку і атестовані на право ведення зазначених пошуково-рятувальних робіт;

навчання та відповідні інструктажі з питань безпеки праці.

2. Фактори, які можуть призвести до травмування, погіршення здоров'я, зниження працездатності рятувальників під час виконання аварійно-рятувальних робіт:

роботи на значній глибині відносно поверхні землі, на значній висоті відносно безпечної горизонтальної поверхні, у звужених ходах печер, інших важкодоступних місцях;

наявність елементів рельєфу або конструкцій, здатних до руйнування, зсуву, обвалу тощо;

наявність підземних озер, річок, провалин;

несприятливі для роботи умови мікроклімату печер (низька температура, підвищена вологість), можливість швидкого підтоплення;

темрява, ефект замкнутого простору;

нервово-психічні перевантаження (стреси) та підвищені фізичні навантаження в несприятливих умовах.

3. Для виконання пошуково-рятувальних робіт необхідно використовувати спеціальне обладнання та спорядження, засоби індивідуального захисту та зв'язку.

Вимоги безпеки перед початком аварійно-рятувальних робіт

Перед початком виконання пошуково-рятувальних робіт кожен рятувальник зобов'язаний:

самостійно перевірити наявність і стан індивідуального спорядження;

отримати і, при необхідності, уточнити своє завдання під час ведення пошуково-рятувальних робіт;

визначити сигнали зв'язку.

Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

У випадку травмування або погіршення самопочуття рятувальник зобов'язаний: повідомити про це керівника пошуково-рятувальної групи або інших рятувальників по радіозв'язку чи заздалегідь обумовленим сигналом зв'язку;

покинути небезпечне місце;

вийти при можливості у безпечне місце;

надати при можливості собі долікарняну допомогу;

у разі зміни свого місцезнаходження повідомити про це керівника пошуково-рятувальної групи або інших рятувальників.

3.9 Алгоритм дій оперативної групи підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні під час загрози або виникнення надзвичайної ситуації.

Основним завданням оперативних груп є збирання, узагальнення та аналіз оперативної інформації про надзвичайні ситуації та події на території регіону, підготування рішень керівництва щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, доведення завдань до підрозділів цивільного захисту та здійснення контролю за їх виконанням.

Керівник оперативної групи призначається з числа начальницького складу підрозділу (служби).

Під час чергування йому підпорядковуються всі представники структурних підрозділів (служб), які, відповідно до графіка чергування, входять до складу оперативної групи.

При заступанні на чергування керівник оперативної групи зобов'язаний:

- вивчити оперативну обстановку на території регіону (гарнізону) та довести її до складу оперативної групи;

- встановити порядок чергування членів оперативної групи у визначеному місці;

- розподілити обов'язки між членами оперативної групи;

- визначити відповідального за підготування оперативної інформації у разі загрози, виникненні надзвичайної ситуації;

- встановити чітку інформаційну взаємодію з начальником чергової зміни ГУ(У)МНС, ОДС ОКЦ тощо;

- доповісти відповідальній посадовій особі від керівного складу ГУМНС про готовність оперативної групи до виконання завдань за призначенням.

Під час чергування керівник оперативної групи несе відповідальність за організацію роботи оперативної групи, своєчасність і точність підготування оперативної інформації.

Керівник оперативної групи має право:

- отримувати від структурних підрозділів інформацію щодо оперативної обстановки у зонах відповідальності; виникнення, загрози виникнення надзвичайної ситуації; заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації; залучення сил та засобів МНС на надзвичайні ситуації, наявність і стан резервної техніки та обладнання;

- додатково залучати до складу оперативної групи, за погодженням з керівництвом ГУ(У)МНС, представників структурних підрозділів ГУ(У) МНС;

- відстороняти від роботи членів оперативної групи за порушення службової дисципліни з подальшою доповіддю керівництву підрозділу (служби).

Оперативна інформація про виникнення (загрозу виникнення) надзвичайної ситуації готується негайно з моменту надходження повідомлення до оперативної групи і подається керівництву ГУ(У) МНС не пізніше як за одну годину з моменту надходження повідомлення.

Розподіл обов'язків між членами оперативної групи визначається керівником оперативної групи та узгоджується з керівником підрозділу (служби).

У разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру регіонального й державного рівня оперативна група:

здійснює збір, аналіз отриманої з місця події інформації, готує карту оперативної обстановки в зоні надзвичайної ситуації;

організовує та здійснює координацію дій місцевих органів виконавчої влади, підпорядкованих підрозділів, залучених сил;

готує звітні та інформаційні документи посадовим особам за належністю, комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (спеціальної комісії з ліквідації надзвичайної ситуації);

здійснює контроль за виконанням керівних документів з питань ліквідації надзвичайної ситуації;

організовує взаємодію із засобами масової інформації щодо забезпечення своєчасного і об'єктивного інформування населення про виникнення надзвичайної ситуації та заходи, вжиті для її ліквідації.

Загальне керівництво оперативними групами покладено на керівника підрозділу (служби).

3.10. Алгоритм дій мобільної оперативної групи підрозділів і служб ОРСЦЗ ГУ(У) МНС в регіоні під час загрози або виникнення надзвичайної ситуації.

Мобільна оперативна група (далі – МОГ) призначена для проведення оцінки обстановки, координації дій залучених сил і засобів, забезпечення зв'язку з оперативним міжвідомчим штабом безпосередньо з району загрози чи виникнення надзвичайної ситуації.

Мобільна оперативна група комплектується за розпорядженням керівництва підрозділу (служби) особами начальницького складу.

Завдання мобільної оперативної групи у повсякденному режимі:

- підготовка до виконання завдань в умовах надзвичайних ситуацій;
- вивчення потенційно небезпечних об'єктів, об'єктів підвищеної небезпеки, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, і районів можливого стихійного лиха, планувальних документів щодо організації оперативного реагування і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків;
- розроблення, уточнення документів та вивчення обладнання МОГ.
- Часові нормативи готовності до виїзду МОГ:
- оповіщення і збір у робочий час – 15 хв., у неробочий час – 1 год. 20 хв.;
- готовність до виїзду у робочий час – 30 хв., у неробочий час – 1 год. 30 хв.

Завдання мобільної оперативної групи в районі загрози або виникнення надзвичайної ситуації:

збір, аналіз, узагальнення та оцінка первинної інформації про обстановку, що склалася, прогноз розвитку надзвичайної ситуації;

здійснення контролю за виконанням оперативних заходів реагування на надзвичайну ситуацію органами управління, силами та засобами територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту;

організація роботи штабу з ліквідації надзвичайної ситуації, взаємодії з місцевими органами управління цивільного захисту, оперативними групами центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків;

постійне інформування про хід ліквідації надзвичайної ситуації та оперативне передання матеріалів з місця події до оперативної групи ГУМНС, підготовка проекту доповіді для інформування відповідних посадових осіб;

координація діяльності підпорядкованих сил та засобів щодо виконання рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

підготовка та надання пропозицій для прийняття рішень керівництву щодо залучення сил і засобів та здійснення матеріально-технічного забезпечення дій у НС;

забезпечення постійного зв'язку з оперативною групою ГУ(У)МНС.

Терміни подання інформації:

з прибуттям на місце надзвичайної ситуації та після виконання першочергових заходів оперативного реагування;

через кожні 2 години – про хід проведення аварійно-рятувальних робіт у разі загрози життю людей;

негайно – у випадку різкого погіршення обстановки, розвитку уражаючих факторів надзвичайної ситуації, зміні плану локалізації і ліквідації наслідків;

узагальнена доповідь про обстановку на місці надзвичайної ситуації та вжиті заходи подається о 18 годині, якщо не встановлено інших термінів.

Алгоритм дій начальника мобільної оперативної групи.

При заступанні на чергування:

доводить до особового складу МОГ обстановку, перевіряє документацію та оснащення групи;

розподіляє обов'язки між особовим складом;

уточнює порядок чергування, схему зв'язку та порядок оповіщення особового складу.

Після отримання розпорядження на виїзд до місця виникнення надзвичайної ситуації:

уточнює завдання, маршрут руху, склад групи, розподіляє обов'язки, призначає заступника та віддає розпорядження на підготовку до виїзду;

доповідає начальнику чергової зміни ГУ(У) МНС про виїзд МОГ, маршрут руху та орієнтовний час прибуття на місце призначення;

під час слідування до місця надзвичайної ситуації підтримує постійний зв'язок із начальником чергової зміни, ОДС ОКЦ ГУ(У) МНС, оперативною групою і відповідним територіальним структурним підрозділом МНС;

уточнює розвиток подій у районі надзвичайної ситуації та видає необхідні рекомендації щодо організації робіт із ліквідації її наслідків;

після прибуття до району надзвичайної ситуації організує роботу МОГ, ставить завдання особовому складу на розгортання спеціального обладнання (у разі необхідності);

уточнює у начальника (представника) територіального структурного підрозділу ГУ(У) МНС, керівників (представників) об'єкту та місцевого органу виконавчої влади, представників центральних органів виконавчої влади, які залучаються до робіт, спеціалістів про обстановку, що склалася, вжиті заходи, склад і відомчу належність сил і засобів, залучених до рятувальних та аварійно-відновлювальних робіт;

забезпечує подання інформації щодо розвитку надзвичайної ситуації та заходи, вжиті з метою ліквідації її наслідків, до оперативної групи ГУ(У) МНС відповідно до встановлених термінів.

Після отримання розпорядження про завершення роботи мобільної оперативної групи:

організувати систематизацію документів, напрацьованих МОГ;

підготувати звіт про хід ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків.

Розділ IV

УПРАВЛІННЯ СПЕЦІАЛЬНИМИ РЕГІОНАЛЬНИМИ ЦЕНТРАМИ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ, СПЕЦІАЛЬНИМИ ЗАГОНАМИ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИМИ ЗАГОНАМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

4.1. Загальні положення

Управління спеціальними регіональними центрами швидкого реагування, спеціальними загонами та аварійно-рятувальними загонами спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту полягає у цілеспрямованій діяльності начальників центрів (загонів) щодо підтримання постійної готовності підпорядкованих підрозділів, підготовки їх до дій за призначенням та керівництва ними при виконанні поставлених завдань.

Основою управління є рішення начальника центру (загону).

Управління спеціальними регіональними центрами швидкого реагування, спеціальними загонами та аварійно-рятувальними загонами спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту включає: організацію і здійснення заходів з підвищення (підтримання) готовності підрозділів до дій за призначенням, своєчасне та всебічне їх забезпечення (відновлення), безперервний збір, вивчення, відображення, узагальнення, аналіз і оцінку даних обстановки, прийняття рішень, постановку завдань підлеглим, планування дій, організацію і підтримання взаємодії, організацію системи управління, керівництво безпосередньою підготовкою загону та підрозділів до дій, організацію виконання поставлених завдань під час рятувальних та інших невідкладних робіт та інші заходи.

Управління повинне забезпечувати ефективне застосування можливостей спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та успішне виконання ними завдань у визначені терміни за будь-яких умов, з урахуванням та виконанням вимог щодо дій підпорядкованих підрозділів у разі радіоактивного, біологічного (хімічного) забруднення місцевості тощо.

Воно має бути сталим, безперервним, оперативним та проводитися таким чином, щоб необхідний ступінь централізації не позбавляв підлеглих можливості ініціативно визначати шляхи та способи виконання поставлених завдань.

Організаційно-технічну основу управління підрозділами становить система управління. Вона включає: органи управління, пункти управління, систему зв'язку та оповіщення, а також засоби автоматизації управління підрозділами. Система управління повинна мати високі ступені готовності, сталість, та забезпечувати можливість як централізованого, так і безпосереднього управління підрозділами.

Керівник спеціального регіонального центру швидкого реагування, спеціального загону та аварійно-рятувального загону спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту керує підпорядкованими підрозділами безпосередньо та через управління загону, насамперед, через своїх заступників та начальників служб.

Управління центру (загону) є головним органом управління підрозділами. Свою роботу воно організовує на підставі рішень і вказівок начальника загону, а також розпоряджень вищого керівництва.

Головними завданнями управління центру (загону) є:

- забезпечення проведення заходів щодо підтримання високої готовності до виконання поставлених завдань;

- планування, організація і узгодження дій у зонах відповідальності спільно з територіальними підрозділами МНС України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі;

- детальне вивчення потенційно небезпечних об'єктів, об'єктів підвищеної небезпеки і можливих районів стихійного лиха в зоні відповідальності, визначення порядку просування до них, проведення необхідних розрахунків і своєчасне планування дій на підставі прогнозування можливих надзвичайних ситуацій;

- безперервний збір, вивчення і оцінка даних обстановки;

- підготовка необхідних розрахунків і пропозицій начальнику для прийняття рішень;

- доведення завдань до загону, структурних підрозділів, оформлення відповідних наказів і розпоряджень, здійснення заходів з організації взаємодії і підтримання під час виконання завдань;

- організація всебічного забезпечення дій і комендантської служби;

- контроль за виконанням підпорядкованими підрозділами поставлених завдань;

- ведення обліку особового складу, рятувального оснащення, техніки, пального та інших матеріальних засобів, комплектування підпорядкованих підрозділів особовим складом, матеріально-технічними засобами та спеціальним майном, поповнення його;

- своєчасна доповідь вищому керівництву даних про обстановку і прийняття рішень;

- забезпечення взаємодії підрозділів загону з приданими і підтримуючими формуваннями.

Керівник органу управління центру (загону) безпосередньо організовує роботу управління центру (загону), особисто узгоджує роботу своїх заступників та начальників служб, інформує їх та підрозділи про поставлене завдання, обстановку,

а також визначає порядок і терміни підготування даних, необхідних для прийняття рішення, керує діями центру (загону) у надзвичайних ситуаціях через своїх заступників, начальників служб та керівників підрозділів.

Перший заступник керівника органу управління центру (загону) відповідає за готовність до виконання поставлених завдань підрозділами і є безпосереднім організатором професійної підготовки. Він здійснює керівництво підрозділами на окремих ділянках робіт і виконує інші завдання за наказом начальника центру (загону), а також повинен постійно знати всю обстановку, завдання підрозділів, і бути готовим взяти на себе керівництво центром (загоном) під час дій у надзвичайних ситуаціях.

Заступники керівника органу управління центру (загону), начальники служб відповідають за готовність безпосередньо підпорядкованих підрозділів та служб, успішне виконання ними завдань, а також організацію відповідних видів сталого забезпечення дій центру (загону). Вони повинні: знати обстановку в обсязі, необхідному для виконання своїх службових обов'язків, завдання центру (загону) та завдання підпорядкованих і приданих частин (підрозділів), їх чисельний склад, оснащеність і можливості, доповідати начальнику центру (загону) про стан та можливість відповідного виду забезпечення, підпорядкованих і приданих частин (підрозділів), спеціалізованих та невоєнізованих формувань, а також пропозиції щодо їх застосування, планувати відповідно до рішень начальника центру (загону) та розпоряджень вищого керівництва застосування підпорядкованих і приданих підрозділів, ставити їм завдання, контролювати їх виконання та вживати необхідних заходів щодо їх забезпечення.

4.2. Основи роботи керівників органів управління спеціального регіонального центру швидкого реагування, спеціального загону та аварійно-рятувального загону спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Методи роботи керівника органу управління центру (загону) з планування дій підрозділів і управління ними в ході виконання завдань залежать від обстановки, яка склалася, характеру поставлених завдань і наявності часу.

Методи роботи в усіх ланках управління мають бути єдиними і забезпечувати своєчасне прийняття рішень і доведення завдань до підлеглих осіб, повне і якісне планування заходів і дій, узгоджену роботу всіх органів управління, оперативне реагування на зміни обстановки і виконання поставлених завдань у визначені терміни. Під час підготовки і в ході виконання завдань застосовуються методи послідовної і паралельної роботи.

Метод послідовної роботи застосовується у разі наявності достатнього часу на підготовку до дій і здійснюється на підставі наказу (розпорядження) начальника, який очолює центр (загін). При цьому роботи з організації дій проводять послідовно спочатку в загоні, а потім у його підрозділах. Цей спосіб застосовується у ході завчасної підготовки на випадок передбачених дій.

З одержанням наказу (розпорядження) керівник органу управління центру (загону) з'ясовує завдання, визначає заходи, які необхідно провести для підготовки підрозділів до виконання одержаного завдання, затверджує розрахунок часу, особисто або через першого заступника начальника загону орієнтує своїх заступників, начальників служб і підрозділів про майбутні дії, дає вказівки про час і порядок роботи на місцевості і підготовку даних, які необхідні для прийняття рішення, оцінює обстановку, проводить рекогносцировку, приймає рішення, доповідає вищому керівництву, затверджує рішення у вищого керівництва, доводить наказ до особового складу. Організує взаємодію і дає вказівки щодо всебічного забезпечення дій загону і організації управління, а також контролю за підготовкою підрозділів до виконання завдань. Керівник органу управління центру (загону) виїжджає на місцевість (до об'єктів призначення), де уточнює своє рішення, завдання підрозділам і питання взаємодії. Організовує виконання завдань на місці виникнення надзвичайної ситуації.

Метод паралельної роботи застосовується за умов обмежених термінів підготовки до дій. При цьому організація дій у нижчих ланках починається відразу ж після визначення старшим начальником задуму і здійснюється паралельно на основі відданих ним попередніх розпоряджень. Цей метод є основним у ході організації рятувальних та інших невідкладних робіт.

Одержавши попереднє розпорядження, керівник органу управління центру (загону) спочатку здійснює ті ж заходи, що і за методом послідовної роботи, і дає вказівки. Потім він визначає задум дій, доповідає його вищестоящому керівництву, знайомить з ним своїх заступників, начальників служб і дає попередні розпорядження підрозділам. З отриманням наказу чи розпорядження керівник органу управління центру (загону) завершує прийняття рішення за картою, віддає наказ, дає вказівки з основних питань організації взаємодії, всебічного забезпечення дій, керівництва і контролю за підготовкою підрозділів до виконання поставленого завдання. Після цього виїжджає на місцевість (до осередку ураження, місця аварії, катастрофи, в район стихійного лиха), де проводить рекогносцировку, уточнює своє рішення, завдання підрозділам і їх взаємодію. Організовує виконання завдань на місці виникнення надзвичайної ситуації.

Залежно від обстановки і наявності часу, послідовність роботи може бути іншою. В усіх випадках, незалежно від методу роботи щодо організації дій, керівник органу управління центру (загону) повинен проводити її так, щоб дати певний час підпорядкованим підрозділам на підготовку для виконання завдання.

З'ясовуючи завдання, керівник органу управління центру (загону) має зрозуміти мету майбутніх дій, задум вищестоящого керівництва, завдання і місце центру (загону) в угрупованні сил цивільного захисту при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт у надзвичайних ситуаціях, завдання сусідів, порядок взаємодії, а також терміни готовності загону до виконання завдання.

Оцінка обстановки включає: оцінку характеру і масштабу надзвичайної ситуації (осередку ураження), оцінку стану підпорядкованих підрозділів, а також інших чинників, які впливають на виконання завдання (пора року, доби тощо).

Оцінюючи характер і масштаб надзвичайної ситуації (осередку ураження, аварії, катастрофи, стихійного лиха), необхідно враховувати також можливі втрати населення та особового складу підрозділів, у той же час організовуючи роботу підлеглих таким чином, щоб не допустити втрат населення та особового складу.

Керівник органу управління центру (загону) приймає рішення на підставі усвідомлення одержаного завдання, оцінки обстановки і проведених розрахунків. Неповнота даних про обстановку не звільняє керівника органу управління центру (загону) від своєчасного прийняття рішення.

У рішенні керівник органу управління центру (загону) визначає: задум дій, завдання центру (загону), приданим силам і засобам, основні питання взаємодії, організацію управління та зв'язку, заходи безпеки. Крім того, в рішенні можуть ставитися завдання за видами забезпечення.

Основу рішення становить задум дій, в якому визначаються: райони (ділянки, об'єкти) зосередження основних зусиль, послідовність і способи виконання завдання, розподіл сил і засобів, місце загону в угрупованні сил цивільного захисту, кількість і склад ешелонів, змін в ешелоні, резерв.

Рішення оформлюється на карті (плані) з короткою пояснювальною запискою.

Рішення, прийняте на карті (плані), і порядок взаємодії керівник органу управління центру (загону) зобов'язаний уточнити на місцевості. З цією метою організовується і детально готується рекогносцирування. Для його проведення управління загону, на підставі відповідних наказів керівництва, визначає завдання і час рекогносцирування, склад груп або осіб, які беруть участь у рекогносцируванні, маршрут пересування і робочі точки, питання, які мають вирішуватись на кожній з них, забезпечення транспортом і засобами зв'язку, організацію розвідки на маршрутах пересування груп, що ведуть рекогносцирування, і їх охорону. Всі ці питання відображаються в плані рекогносцирування, який підписується першим заступником (заступником) керівника органу управління центру (загону) і затверджується керівником органу управління центру (загону).

У ході рекогносцирування керівник органу управління центру (загону) вивчає і уточнює: маршрути пересування до району дій і вихідний пункт, характер і порядок проведення робіт щодо підготовки маршрутів пересування, ділянки (об'єкти) роботи, шляхи підходу до них, розташування сховищ і укриттів, споруджень комунально-енергетичного господарства, характер руйнувань, пошкоджень, завалів і пожеж на маршрутах пересування і ділянках (об'єктах) робіт, місцезнаходження небезпечних хімічних речовин, їх тип і кількість, завдання підрозділів, їх дії в першу добу і порядок взаємодії, наявність засобів захисту, дегазуючих, дезактивуєчих засобів на радіаційно і хімічно небезпечних об'єктах, води для гасіння пожеж, необхідність проведення спеціального оброблення підрозділів і дезактивації споруджень, ділянок місцевості, місце розгортання пункту управління начальника цивільного захисту, у підпорядкуванні якого перебуває загін, а також пунктів управління загону, підпорядкованих і взаємодіючих підрозділів та формувань, місця розгортання пунктів спеціального оброблення і медичних підрозділів, наявність місцевих будівельних

матеріалів і засобів для будівництва захисних споруд та найпростіших сховищ, а також відбудови шляхових споруд і будівництва переправ.

Після завершення рекогносцирування уточнюються рішення і порядок організації взаємодії, вносяться необхідні доповнення й зміни до документів планування і ставляться завдання підпорядкованим підрозділам та особам.

Рекогносцирування проводиться і в процесі виконання загоном поставлених завдань з метою прийняття рішення з окремих питань і уточнення завдань підпорядкованим підрозділам та приданим формуванням.

На підставі уточненого рішення керівника органу управління центру (загону), його вказівок, і відповідно до прийнятого методу роботи управління загону здійснює планування дій, яке полягає у підготовці відповідних розрахунків, розробленні та оформленні документів на виконання завдань.

У центрі (загоні) розробляються: накази (розпорядження) про дії у надзвичайних ситуаціях, розпорядження за видами матеріального і технічного забезпечення та управління загоном, плани розвідки, захисту від сучасних засобів ураження, інженерного, хімічного, технічного, медичного забезпечення, комендантської служби.

Накази і розпорядження викладаються стисло, їх зміст не повинен допускати двозначного тлумачення. Включати до них потрібно лише ті дані, які необхідні для організації дій. Всі накази й розпорядження, які віддаються керівником органу управління центру (загону) усно, у подальшому повинні оформлятися управлінням загону письмово.

Відповідальність за доведення завдань до підлеглих покладається на управління загону, заступників керівника органу управління (підрозділу) та начальників служб.

Завдання підпорядкованим підрозділам для виконання завдання ставляться таким чином, щоб забезпечувалось виконання всього комплексу рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єкті призначення, в загоні – на кожен добу, в підрозділі – при зміні працюючих груп. У разі швидкої зміни обстановки або одержання нового наказу завдання ставляться негайно.

У першу чергу завдання доводяться до підрозділів, які вирішують головні завдання і починають дії раніше, ніж інші. Одержання наказів (розпоряджень) негайно підтверджується.

У наказі мають бути визначені:

у першому пункті – стислі висновки з оцінки обстановки;

у другому пункті – завдання, що виконуються силами старшого начальника, а також завдання сусідів;

у третьому пункті – завдання загону і задум дій;

у четвертому пункті (після слова «наказую») – завдання підрозділам першого ешелону (першої зміни), підрозділам другого ешелону (другої зміни), спеціальним підрозділам, приданим підрозділам та формуванням, підрозділам, що виконують самостійні завдання, резерву;

у п'ятому пункті – місце розташування медичного пункту та лікувальних закладів, шляхи й порядок евакуації уражених;

у шостому пункті – час готовності підрозділів до виконання завдань;
у сьомому пункті – місце і час розгортання пунктів управління та напрямки їх переміщення, а також на кого покладається управління загоном у разі виходу з ладу командного пункту.

У розпорядженні мають бути визначені:
короткі висновки щодо оцінки обстановки;
роботи, які виконуються в інтересах підрозділу силами старшого начальника;
завдання загону;
час готовності до дій.

У разі необхідності в ньому можуть бути зазначені завдання взаємодіючих підрозділів і спецформувань та інші відомості.

У попередньому розпорядженні вказуються: дані про обстановку, орієнтовне завдання, до виконання якого потрібно бути готовими, час готовності до дій, основні заходи щодо підготовки до виконання завдання.

Взаємодія організовується керівником органу управління центру (загону) між штатними і приданими частинами (підрозділами, формуваннями) за участю заступників, начальників служб, а також начальників штатних і приданих частин (підрозділів, формувань). Вона полягає в узгодженні дій всіх сил і засобів за завданнями і способами їх виконання, напрямками, об'єктами та часом.

У ході організації взаємодії керівник органу управління центру (загону) повинен:
узгодити зусилля всіх сил і засобів в інтересах виконання головного завдання;
домагатися єдиного розуміння всіма начальниками загальної мети дій, завдань та способів їх виконання;

намітити і з'ясувати дії підрозділів і приданих формувань, виходячи з характеру обстановки в місці проведення робіт (осередку ураження).

Безперервна взаємодія в ході рятувальних та інших невідкладних робіт досягається:

міцним знанням всіма керівниками органів управління центрів (загонів) обстановки, поставлених завдань та способів їх виконання;

своєчасним виконанням завдань кожним підрозділом і приданими формуваннями;

знанням усім особовим складом сигналів оповіщення, інших встановлених сигналів та порядку дій за ними;

наявністю надійного зв'язку з підпорядкованими, приданими та взаємодіючими підрозділами і формуваннями;

систематичним взаємним інформуванням взаємодіючих підрозділів і приданих формувань щодо обстановки.

У вказівках щодо взаємодії керівник органу управління центру (загону) повинен визначити:

порядок висунення в район дій;

час проходження вихідного пункту підрозділами і приданими формуваннями;

порядок подолання зон пожеж (зараження);

завдання, що виконуються силами старшого начальника в районі дій загону; місця розміщення пунктів управління старшого начальника, підпорядкованих частин та підрозділів, взаємодіючих формувань, організацію зв'язку і порядок передавання інформації; дії при роботі під час аварії або застосування сучасних засобів ураження; сигнали управління, взаємодії і порядок дій відповідно до них.

Керівник органу управління центру (загону) у разі організації взаємодії зі спеціалізованими та невоєнізованими формуваннями і військовими частинами (підрозділами), залученими для вирішення завдань цивільного захисту, узгоджує: порядок взаємного інформування про загрозу виникнення надзвичайної ситуації, порядок використання району зосередження (об'єкта) для вирішення загальних завдань, які поставлені начальником цивільного захисту, а також ділянки зосередження основних зусиль, заходи щодо забезпечення виступу підрозділів і формувань у зону ураження та в район (на ділянки, об'єкти) робіт, райони розміщення підрозділів і формувань, які залучаються до вирішення спільних з підрозділами загону завдань, організацію комендантської служби, порядок використання шляхів, переправ і організацію їх відбудови, організацію сталого зв'язку та захисту від засобів ураження, види забезпечення.

Контроль за підготовкою підрозділів до виконання поставлених завдань, своєчасним і точним виконанням ними наказів і розпоряджень є важливим обов'язком усіх керівників органів управління центрів (загонів) та служб. Контроль здійснюється разом із наданням допомоги підпорядкованим начальникам і підрозділам на місцях.

У першу чергу контролюються: готовність системи управління, своєчасність одержання підрозділами наказів і розпоряджень, знання і правильне розуміння поставлених завдань, відповідність рішень, прийнятих підлеглими, задуму дій старшого начальника і поставленим завданням, своєчасність і якість виконання підрозділами заходів щодо підготовки до дій та їх готовність до виконання завдань, організація взаємодії і проведення заходів щодо забезпечення дій підрозділів.

Ефективним способом контролю є безпосередня робота у підрозділах керівника органу управління центру (загону), його заступників, посадових осіб управління і начальників служб, а також проведення раптових (нічних) перевірок.

На початку і в ході виконання завдань керівники органів управління центрів (загонів) повинні своєчасно і безперервно аналізувати дані обстановки, наполегливо контролювати виконання поставлених завдань, у разі необхідності швидко уточнювати прийняті рішення та організовувати їх виконання.

Найважливішими завданнями управління центру (загону) під час підготовки і в ході дій є своєчасна доповідь даних обстановки, висновків щодо її оцінки (стану) і пропозицій керівнику органу управління центру (загону), інформування про обстановку органів управління взаємодіючих сил, підготовки повідомлень вищестоящому керівництву.

Порушене управління має одразу ж відновлюватись у найкоротший термін.

4.3. Пункти управління

Одним із елементів, що входять до системи управління, є пункт управління.

Пункти управління поділяються на стаціонарні та пересувні.

Пункт управління (далі – ПУ) – це спеціально обладнана споруда, оснащена спеціальними робочими місцями, оргтехнікою, засобами зв'язку та системами життєзабезпечення, з якої здійснюється керування органами управління, організаціями та силами, що залучаються до виконання завдань цивільного захисту, у тому числі до ліквідації надзвичайної ситуації.

Пересувний пункт управління (далі – ППУ) – це спеціально обладнані транспортні засоби, оснащені необхідними технічними й матеріальними засобами, які при розгортанні забезпечують розміщення, роботу та відпочинок у польових умовах в районі надзвичайної ситуації уповноваженого керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та членів штабу з НС.

Пересувні пункти управління створюються завчасно в підрозділах, які забезпечують роботу центрального апарату МНС і штабу з ліквідації надзвичайної ситуації державного рівня та у відповідних підрозділах територіальних органів управління МНС, які забезпечують роботу штабу з ліквідації надзвичайної ситуації регіонального та місцевого рівнів.

Як правило, в пересувному пункті управління працюють уповноважений керівник робіт з ліквідації надзвичайної ситуації та штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

Пересувний пункт управління є складовою частиною Центру управління у кризових ситуаціях.

Пересувний пункт управління розміщується в районі надзвичайної ситуації з урахуванням безпеки членів штабу та забезпечення сталого управління підрозділами, силами, засобами і організаціями, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації.

Транспортні засоби пересувного пункту управління обладнуються як спеціальні командно-штабні автомобілі на базі автобусів типу «Богдан», «Еталон» або на базі автомобілів типу КАМАЗ, УРАЛ. Можуть також використовуватися інші технічні засоби.

За відсутності спеціально обладнаних автомобілів або при необхідності збільшення кількості робочих місць для членів штабу пересувний пункт управління може бути розгорнутий у наметах.

Для підвищення оперативності та безперервності управління при зміні обстановки під час ліквідації надзвичайних ситуацій може створюватись повітряний пункт управління (на базі літаків або гелікоптерів), який є складовою частиною пересувного пункту управління.

Крім того, пересувний пункт управління, залежно від характеру надзвичайної ситуації, може обладнуватися на засобах морського, річкового та залізничного транспорту.

Для забезпечення постійної готовності пересувного пункту управління доцільно передбачити у штаті посади начальника пересувного пункту управління, коменданта пересувного пункту управління та водіїв основних видів техніки.

Пересувний пункт управління складається з таких елементів:

- пункт управління;
- пересувний вузол зв'язку;
- група забезпечення.

Основу пункту управління складає Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації (далі – Штаб).

У Штабі, залежно від характеру, виду, рівня та масштабу надзвичайної ситуації можуть створюватися:

- група планування;
- група напрямків;
- групи видів аварійно-рятувальних та інших робіт, а саме:
- група аварійно-рятувальних робіт;
- група організації пожежогасіння;
- група планування та організації евакуації населення;
- група відновлення об'єктів;
- група РХБ захисту;
- група екологічного моніторингу;
- група моніторингу здоров'я населення;
- група рекультивзації забруднених територій;
- група матеріально-технічного забезпечення заходів із ліквідації надзвичайної ситуації;
- група з роботи з населенням;
- група взаємодії із засобами масової інформації;
- група дізнання тощо.

Порядок роботи Штабу на пересувному пункті управління встановлюється уповноваженим керівником робіт із ліквідації надзвичайної ситуації та забезпечує його цілодобове функціонування.

З метою забезпечення безперервності управління, передання та отримання інформації і розпоряджень у Штабі організовується цілодобове чергування. Для забезпечення цілодобового чергування залучаються спеціальні особи (у кількості не менше двох осіб). Графік чергування складається та затверджується керівником групи планування. Цілодобове чергування також встановлюється на пересувному вузлі зв'язку за рахунок його персоналу.

Безпосереднє керівництво роботою Штабу здійснює керівник групи планування, який встановлює порядок та час надання інформації від керівників груп видів робіт для підготовки управлінських рішень, добових оперативних планів ліквідації надзвичайної ситуації, загальних звітів, аналізів тощо.

Керівник групи планування відповідає за роботу Штабу, забезпечення необхідною інформацією уповноваженого керівника робіт із ліквідації надзвичайної ситуації та передання його розпоряджень і рішень до органів управління, організацій та сил, а також за підготовку встановленої звітності до органів управління вищого рівня.

Під час ліквідації надзвичайної ситуації Штабом ведеться оперативно-технічна документація, а саме:

накази уповноваженого керівника робіт із ліквідації надзвичайної ситуації щодо ліквідації цієї ситуації;

карта (схема) зони надзвичайної ситуації;

оперативний журнал із ліквідації надзвичайної ситуації;

журнал обліку підрозділів аварійно-рятувальних служб (формувань), залучених до ліквідації надзвичайної ситуації;

журнал обліку аналізів проб (повітря, води та ґрунту);

план матеріально-технічного забезпечення ліквідації надзвичайної ситуації.

Переміщення пункту управління здійснюється з таким розрахунком, щоб не порушувалось управління підпорядкованими і приданими підрозділами і забезпечувався сталий зв'язок з начальником цивільного захисту, взаємодіючими підрозділами та формуваннями.

Для управління підрозділами у загоні створюється пункт управління, який розміщується, по можливості, поблизу управління начальника цивільного захисту, до оперативного підпорядкування якого передано загін.

На пункті управління загону розміщуються і працюють керівник органу управління (підрозділу), його заступники, основний склад управління загону, а також начальники служб.

Пункт управління загону розгортається у напрямку дій основних сил загону на відстані, яка забезпечує безперервне управління підрозділами.

Пункт управління розміщується з урахуванням захисних властивостей місцевості.

Пункти управління приданих загону підрозділів і формувань розміщуються в районі, який визначає керівник органу управління (підрозділу).

Пункт управління загону забезпечується надійним зв'язком з начальником цивільного захисту, в оперативному підпорядкуванні якого загін перебуває, а також з підпорядкованими, приданими і взаємодіючими підрозділами, спеціалізованими та невоєнізованими формуваннями та оперативно-диспетчерською службою територіального органу МНС.

Переміщення пункту управління загону здійснюється згідно з рішенням керівника органу управління загону (підрозділу), з дозволу начальника цивільного захисту, в оперативному підпорядкуванні якого перебуває загін.

У разі раптової зміни обстановки переміщення пункту управління загону здійснюється за рішенням керівника органу управління загону (підрозділу), з наступною доповіддю начальнику цивільного захисту, у підпорядкуванні якого він знаходиться.

Оснащення пересувного пункту управління викладено у додатку 6.

Залежно від масштабу та особливостей надзвичайних ситуацій, ППУ розгортається і функціонує за своєю схемою та оперативним складом і повинен забезпечити стійкість, надійність і безперервність управління силами та засобами в цілодобовому режимі.

На майданчику розмічаються межі адміністративної території ППУ, господарської зони, автостоянки та контрольно-перепускного пункту.

На адміністративній території розгортається контрольно-перепускний пункт; намет типу УСТ-56 для розміщення штабу керівництва; намет типу УСТ-56 для розміщення ОГ служб ЦЗ; робоче приміщення ОГ МНС на командно-штабному автомобілі; пересувний вузол зв'язку. Варіант розгортання ППУ наведено у додатку 7.

На контрольно-перепускному пункті та біля наметів і командно-штабного автомобіля встановлюються інформаційні знаки, відповідно: «Пункт управління ліквідацією наслідків НС», «КПП», «Штаб керівництва», «Оперативні групи служб ЦЗ», «Оперативна група МНС». Біля штабу керівництва монтується щогла та піднімається прапор МНС.

Робочі приміщення обладнуються електроосвітленням, забезпечуються меблями, телефонним зв'язком, у холодну пору року обігрівачами. У приміщеннях штабу керівництва, ОГ служб ЦЗ і ОГ МНС вивішуються карти, схеми з обстановкою в зоні НС. Адміністративна територія огорожується червоно-білою стрічкою, облаштовується зовнішнім освітленням, на КПП встановлюються шлагбаум і грибок постового. Між усіма наметами розмічаються доріжки.

На території господарської зони усі елементи життєзабезпечення розгортаються на відстані 40–50 м від ППУ. Встановлюються: намет типу ПБ-10 для розміщення медпункту; намет типу УСТ-56 для розміщення пункту відпочинку; намет типу УСТ-56 для розміщення пункту харчування; намет типу ПБ-10 для розміщення комори для продуктів харчування; польова кухня; пересувна електростанція; умивальник; туалет. У господарській зоні обладнується автостоянка з розрахунку на 8–10 автомобілів.

Робочі приміщення обладнуються меблями, електроосвітленням, у холодну пору року електрообігрівачами, забезпечуються телефонним зв'язком. У приміщенні пункту харчування вивішується меню харчування. Біля наметів встановлюються інформаційні знаки, відповідно: «Медпункт», «Пункт відпочинку», «Пункт харчування», «Комора для продуктів харчування», «Туалет».

Територія огорожується червоно-білою стрічкою, обладнується зовнішнім освітленням, та розмічаються доріжки.

Схему розгортання пересувного пункту управління наведено у додатку 7.

4.4. Організація зв'язку

Залежно від особливостей території, на якій виникла надзвичайна ситуація, визначаються види і мережі зв'язку, які необхідно створювати (використовувати) на цій території на період ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

У разі виникнення надзвичайної ситуації діюча система зв'язку МНС доповнюється існуючими рухомими (мобільними) засобами, які дозволяють забезпечити керівництво підрозділами безпосередньо на місці ліквідації у такій послідовності:

1. При виїзді підрозділів до місця виникнення надзвичайної ситуації зв'язок здійснюється з використанням УКХ радіостанцій в радіомережі оперативно-диспетчерського зв'язку ГУ(У) МНС в області.

2. На місці ліквідації надзвичайної ситуації створюється УКХ радіомережа керівника ліквідації з начальниками оперативних дільниць.

3. Інформація з місця події до ГУ(У) МНС в області передається керівником ліквідації НС засобами УКХ радіозв'язку або з використанням мобільного (стілнкового) зв'язку.

4. При визначенні масштабів НС у разі необхідності розгортання пересувного пункту управління з метою забезпечення ефективного управління силами та засобами, задіяними на ліквідації НС, і своєчасного інформування керівництва Міністерства, мають залучатися додаткові засоби зв'язку а саме:

канал супутникового зв'язку з ГУ(У) МНС в області та МНС, який дозволяє вести переговори та передавання даних;

мережі КХ радіозв'язку з ГУ(У) МНС в області та МНС в телефонному або в пакетному режимі;

за паролем «Стихія» через чергового зі зв'язку МНС підприємством ВАТ «Укртелеком» до місця ліквідації подається прямий канал телефонного зв'язку з МНС та організується міжміський автоматичний телефонний зв'язок (МАТЗ). Для організації міжміського автоматичного телефонного зв'язку у місцях, де відсутня телефонна мережа загального користування, як альтернатива в підрозділах МНС застосовується радіоподовжувач телефонної лінії типу «Senao»;

абонентська мережа місцевого телефонного зв'язку (польовий комутатор), до якої входять керівник ліквідації НС, начальники оперативних дільниць та інші допоміжні служби. Абоненти мережі можуть здійснювати переговори в міжміській телефонній мережі та передавати факсимільні повідомлення;

мережа гучномовного зв'язку, за допомогою якої здійснюється управління діями оперативних дільниць.

Для організації передавання даних чи факсимільних повідомлень ПЕОМ типу ноутбук налаштовується на виділений канал зв'язку, який може бути організований за допомогою радіостанцій КХ та УКХ діапазонів, операторами мобільного, супутникового або провідного зв'язку при застосуванні відповідного програмного забезпечення.

Зв'язок є основним засобом оповіщення та передавання інформації для управління загonom та підрозділами. Він організовується згідно з рішенням керівника органу управління центру (загону) на підставі розпоряджень щодо організації зв'язку у підрозділах МНС України, а у разі виникнення надзвичайної ситуації – також з урахуванням розпоряджень органу управління начальника цивільного захисту, якому підрозділи передано в оперативне підпорядкування.

Організація та відповідальність за стан зв'язку покладаються на першого заступника керівника органу управління центру (загону). Безпосереднім організатором зв'язку є начальник відділення зв'язку загону. Він забезпечує своєчасну організацію і сталу роботу зв'язку.

Керівник органу управління центру (загону) та перший заступник керівника органу управління центру (загону) за будь-яких умов обстановки зобов'язані мати при собі мобільні засоби зв'язку, які дозволяють підтримувати сталий зв'язок з начальником цивільного захисту, якому підрозділи передані до оперативного підпорядкування, або іншим старшим начальником, з підпорядкованими та приданими підрозділами і формуваннями.

Вузли зв'язку пунктів управління є основою системи зв'язку. Для забезпечення управління підрозділами в загоні розгортається вузол зв'язку командного пункту та вузол зв'язку тилового пункту управління, в підрозділі – вузол зв'язку командно-спостережного пункту.

Зв'язок має забезпечувати негайне передання сигналів оповіщення про аварії, катастрофи, стихійне лихо, про радіоактивне, хімічне, біологічне (бактеріологічне) зараження і катастрофічне затоплення. Для подання сигналів оповіщення використовуються всі види зв'язку.

Для забезпечення зв'язку застосовуються радіо-, радіорелейні, провідні, рухомі, сигнальні засоби та засоби супутникового зв'язку.

Радіозв'язок є найважливішим засобом, який спроможний забезпечити безперервне управління підрозділами в складних умовах обстановки та під час перебування керівника органу управління центру (загону) і управління центру (загону) на місці або в русі.

Радіорелейні засоби зв'язку застосовуються для створення багатоканальних напрямів зв'язку з вищими і підпорядкованими начальниками підрозділів, між пунктами управління та для прив'язки вузлів зв'язку до опорних мереж зв'язку.

Провідний зв'язок є засобом забезпечення багатоканального зв'язку. Він застосовується самостійно і в комплексі з радіо- і радіорелейними засобами при розташуванні підрозділів на місці, у вихідному районі, під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Рухомі засоби зв'язку застосовуються в усіх видах дій загону, а також під час їх руху та розташування на місці. Як рухомі засоби використовуються апаратні зв'язку, радіо- та радіорелейні станції на рухомій базі, командно-штабні машини та інший транспорт з наявністю засобів зв'язку.

Сигнальні засоби використовуються для передання команд і повідомлень, забезпечення управління та взаємодії, а також для оповіщення.

Зв'язок встановлюється з безпосередньо підлеглими начальниками, підрозділами загону і старшим начальником

При втраті зв'язку як вищий, так і підпорядковані загону підрозділи зобов'язані вжити усіх заходів щодо його негайного встановлення.

Забезпечення безпеки зв'язку досягається: виконанням спеціальних вимог використання зв'язку, контролем за виконанням встановлених режимів роботи відкритими каналами радіозв'язку із застосуванням кодового зв'язку, обмеженням кола осіб, які ведуть переговори відкритими каналами зв'язку, організацією охорони системи зв'язку.

Порядок використання та режим роботи засобів зв'язку встановлюються керівником органу управління центру (загону) або заступником керівника органу управління центру (загону), виходячи із задуму дій, умов обстановки та вказівок вищого керівництва.

В усіх випадках відкритих переговорів номери і назви підрозділів та посади начальників передаються позивними, а пункти місцевості та об'єкти кодуються.

На підставі рішення керівника органу управління центру (загону), вказівок першого заступника керівника органу управління центру (загону) та розпоряджень вищого керівництва щодо зв'язку начальник відділення зв'язку загону розробляє на карті план зв'язку з пояснювальною запискою. На карті визначаються: маршрути руху у вихідний район і до осередків ураження, місце розташування вузлів зв'язку пунктів управління центру (загону), взаємодіючих підрозділів, начальника цивільного захисту, в оперативному підпорядкуванні якого перебуває центр (загін), лінії провідного та радіорелейного зв'язку, а також лінії прив'язки вузлів зв'язку цивільного захисту до опорної мережі зв'язку. На тій же карті або на окремому бланку розроблюється схема організації радіо- та провідного зв'язку.

На схемі організації зв'язку відображаються види і кількість зв'язків на кожному напрямку, якими засобами зв'язку вони забезпечуються, розрахунок сил і засобів зв'язку (варіанти схем організації зв'язку під час ліквідації надзвичайної ситуації, перелік техніки та майна, необхідного для організації зв'язку, наведено у додатках 8 та 9).

Пояснювальна записка розробляється текстуально на окремому бланку. У ній відображаються: завдання підрозділу зв'язку, задум організації зв'язку, види і кількість зв'язків, організованих з підпорядкованими і взаємодіючими підрозділами та формуваннями.

План (схема) зв'язку підписується начальником відділення зв'язку і затверджується першим заступником керівника органу управління центру (загону).

Для постановки завдань щодо організації зв'язку, на підставі плану зв'язку, управління загону розробляє розпорядження щодо зв'язку, в якому визначаються: місця розташування вузлів зв'язку пунктів управління і маршрути їх пересування, організація зв'язку з підпорядкованими підрозділами, організація зв'язку між взаємодіючими підрозділами та формуваннями, порядок використання зв'язку та режими роботи засобів зв'язку, терміни підготовки і подання повідомлень із зв'язку.

Розпорядження щодо зв'язку оформлюється письмово, підписується заступником керівника органу управління центру (загону), начальником відділення зв'язку, і доводиться до підпорядкованих підрозділів. До нього додається таблиця складу радіомережі і радіонапрямків з радіоданими, а також таблиця позивних посадових осіб і вузлів зв'язку.

Зв'язок у центрі (загоні) організовується від пункту управління центру (загону) – з територіальних підрозділів МНС України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі (за місцем дислокації) та їх оперативними групами, з оперативною групою начальника цивільного захисту, в оперативному підпорядкуванні якого

перебуває загін, з підпорядкованими, приданими та взаємодіючими підрозділами і формуваннями.

У центрі (загоні) організовується радіомережа керівника органу управління центру (загону) у складі радіостанцій керівника органу управління центру (загону), начальників підпорядкованих, приданих та взаємодіючих підрозділів і формувань.

Радіозв'язок керівника органу управління центру (загону) з начальником цивільного захисту здійснюється у радіомережі відповідного територіального підрозділу МНС України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

Оповіщення центру (загону) здійснюється МНС України у радіомережі систем оповіщення Цивільного захисту України і за діючими каналами радіо- і провідного зв'язку систем оповіщення територіальних підрозділів МНС України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

Зв'язок між взаємодіючими підрозділами і формуваннями встановлюється засобами кожного із взаємодіючих управлінь розпорядженням вищого керівництва. У разі втрати зв'язку начальники взаємодіючих підрозділів зобов'язані вжити усіх заходів щодо його відновлення.

Під час висування центру (загону) у вихідний район (до осередку ураження) зв'язок забезпечується, головним чином, рухомими і сигнальними засобами. Радіозв'язок має перебувати у постійній готовності до негайного передання команд і донесень під час руху чи коротких зупинок. Для приймання і передання сигналів за кожною машиною призначається спостерігач.

Зв'язок у процесі рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження забезпечується всіма існуючими засобами. Провідний зв'язок організовується з урахуванням використання ліній зв'язку, що збереглися, та відновлених ліній і засобів.

4.5. Підготовка до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт

Керівник органу управління центру (загону), його заступники, управління центру (загону), начальники служб разом з територіальними підрозділами АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, начальниками цивільного захисту міст, районів, об'єктів зобов'язані знати можливі (прогнозовані) надзвичайні ситуації, що властиві даному району (регіону), можливі наслідки у випадку аварії чи катастрофи у зоні відповідальності, характерні особливості вихідних районів, маршрутів руху, характер забудови міста (міського, селищного району) і об'єктів, на території яких планується проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, характеристики і стан шляхів, мостів, переправ, річок і каналів, а також наявність і місцезнаходження переправних засобів і будівельних матеріалів на маршрутах і в районах намічених дій, розміщення комунально-енергетичних і технологічних мереж і ліній зв'язку, характеристику об'єктів господарської діяльності (в першу чергу атомних електростанцій, хімічно-, пожежо- і вибухонебезпечних об'єктів, зон можливого затоплення), захисних споруд на об'єктах народного господар-

ства і в житловому секторі, місця розміщення пунктів управління органів цивільного захисту взаємодіючих загонів, підрозділів і формувань, організацію зв'язку з ними і плани спільних дій у можливих осередках ураження, місця розміщення лікувальних закладів у приміській зоні, шляхи евакуації уражених, місця розміщення і характеристику пунктів водопостачання, місця розміщення баз, складів, лабораторій, ремонтних заводів і майстерень, станцій технічного обслуговування, а також шляхи для підвезення матеріальних засобів, зв'язку місцевої телефонної мережі тощо.

У надзвичайних ситуаціях при уточненні угруповання сил необхідно враховувати наявність і склад сил, обсяг і характер майбутніх рятувальних робіт, умови, в яких передбачається їх проведення. У першому ешелоні угруповання сил можуть бути штатні чергові аварійно-рятувальні підрозділи, пожежні підрозділи і засоби, спеціалізовані формування і аварійно-рятувальні підрозділи загонів, які залучаються до роботи негайно.

Начальницький склад центру (загону) повинен мати карти (плани) району або схеми з нанесеними на них маршрутами, об'єктами, захисними спорудами, комунально-енергетичними і технологічними мережами та іншими важливими спорудами.

Підготовка до дій включає:

організацію дій (прийняття рішення, визначення завдання загонам і підрозділам, рекогносцирування, організацію взаємодії, всебічного забезпечення і управління, планування дій);

підготовку центру (загону) до виконання завдання;

розташування у вихідному районі;

практичну роботу керівника органу управління центру (загону), його заступників, управління центру (загону), начальників служб у підпорядкованих підрозділах та інші заходи.

Тривалість підготовки центрів (загонів) ОРСЦЗ до дій за призначенням залежить від обстановки, що склалася. Для всебічної підготовки центру (загону) в умовах повсякденної діяльності здійснюється завчасна підготовка, а в разі виникнення надзвичайної ситуації – безпосередня підготовка.

Завчасна підготовка до дій здійснюється в повному обсязі відповідно до поставленого завдання: в центрі (загоні) – до підрозділу, в підрозділі – до відділення. Здійснюється комплекс практичних заходів із визначення об'єктів. Після проведення рекогносцирування здійснюється прив'язка до об'єкту, часткове обладнання під'їзних шляхів, пунктів управління. Детально виробляється план дій, визначаються вихідні райони для підрозділів, маршрути виходу, порядок дій, заходи щодо організації взаємодії, забезпечення і управління. Документи мають систематично уточнюватися. У ході службової (професійної) підготовки відпрацьовуються і перевіряються практичними діями окремих підрозділів порядок висування на об'єкти (в райони), порядок дій, уточнюються види забезпечення і управління.

Безпосередня підготовка до дій за призначенням починається після одержання завдання від старшого начальника і здійснюється в найкоротші терміни.

Керівник органу управління центру (загону) уточнює своє рішення у процесі пересування в район аварії, катастрофи чи стихійного лиха. Уточнені завдання доводяться до всіх начальників, включаючи начальників відділень.

Після одержання розпорядження на оперативне підпорядкування центру (загону), керівник органу управління центру (загону) доповідає начальникові цивільного захисту, в оперативне підпорядкування якого передано загін, про місце розташування підрозділів, їх склад, можливості та готовність до виконання завдання, склад і можливості приданих формувань, організацію управління і заходи з підготовки підрозділів до дій за призначенням.

Послідовність і терміни проведення заходів з підготовки підрозділів до дій в районах аварій, катастроф, стихійного лиха, в осередку ураження визначає керівник органу управління центру (загону) з урахуванням плану дій і рішення начальника цивільного захисту, конкретної ситуації, а також наявності часу.

Після отримання завдання керівник органу управління центру (загону) усвідомлює його, орієнтує підпорядкованих осіб щодо подальших дій, оцінює обстановку, приймає рішення про проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, видає наказ підрозділам про дії і організовує взаємодію, забезпечення та управління.

У наказі при постановці завдання на проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження і під час ліквідації наслідків аварії на радіаційно небезпечних об'єктах керівник органу управління центру (загону) визначає:

підрозділам першого ешелону (першої зміни) – завдання, ділянки (об'єкти) робіт, види, обсяг і терміни проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, порядок евакуації потерпілих і місця розташування лікувальних закладів, час початку робіт та порядок зміни, пункт збору після виконання завдання, маршрути руху до осередку ураження та на ділянки (об'єкти) робіт, час проходження вихідного пункту;

підрозділам другого ешелону (другої зміни) – завдання, час готовності для виконання завдань, район зосередження, маршрути руху до осередку ураження, час проходження вихідного рубежу (пункту);

інженерним підрозділам – завдання, ділянки (об'єкти) і види робіт, які виконуються самостійно, в чіє розпорядження і які засоби передати, район зосередження після виконання завдань, маршрут і порядок руху до осередку ураження та на ділянки (об'єкти) робіт, час проходження вихідного пункту;

підрозділам радіаційно-хімічного захисту – порядок ведення радіаційної розвідки та контролю, ділянки місцевості та об'єкти, що підлягають дезактивації, терміни проведення робіт, час і місце розташування пунктів (ділянок) спеціальної обробки, район зосередження після виконання завдання, маршрут і порядок руху на ділянку (об'єкт) роботи, час проходження вихідного пункту;

пожежним підрозділам – завдання, рубежі, ділянки (об'єкти) проведення пожежно-рятувальних робіт, місця зосередження основних сил, порядок протипожежних дій підрозділів на маршрутах і в осередку ураження, місце збору після виконання завдання, маршрут і послідовність руху до осередку ураження та на ділянку (об'єкт) роботи, час проходження вихідного пункту;

медичним підрозділам – завдання, місце і час розгортання медичного пункту загону, обсяги надання медичної допомоги, шляхи та послідовність евакуації уражених у лікувальні заклади, маршрут та послідовність руху до місця розгортання, час проходження вихідного пункту;

підрозділам водопостачання – завдання, місце і час обладнання пунктів водопостачання для підрозділів і приданих формувань, маршрут і послідовність руху до місць розгортання пунктів водопостачання, час проходження вихідного пункту;

приданим підрозділам і формуванням – завдання, місця зосередження основних зусиль, ділянки (об'єкти) робіт, маршрут і послідовність руху на ділянку (об'єкт) робіт, час проходження вихідного рубежу (пункту);

резерву – склад, район розташування, маршрут і послідовність просування до осередку ураження, час проходження вихідного рубежу (пункту).

Управління центру (загону) повідомляє виконавців про завдання, уточнює план дій та графік робіт, планує рекогносцирування та розвідку маршрутів і відстані об'єктів (місць проведення робіт), просування підрозділів і приданих формувань до осередку ураження. Організовує взаємодію, всі види забезпечення, управління та зв'язок; здійснює контроль за виконанням поставлених завдань та веде облік виконаних робіт.

Під час організації дій підрозділів в осередку ураження і ліквідації його наслідків на хімічно небезпечному об'єкті керівник органу управління центру (загону) передбачає перш за все проведення хімічної розвідки, заходи щодо порятунку людей і надання їм термінової медичної допомоги, забезпечення захисту особового складу від отруйних речовин під час роботи на зараженій місцевості, максимальне використання всієї наявної техніки для проведення дегазаційних робіт. Визначає порядок взаємодії зі службами об'єктів економіки, установ, і порядок отримання необхідної інформації та даних про обстановку, що склалася.

Для проведення розвідки щодо хімічної обстановки на маршруті руху та в осередку ураження висилаються розвідувальні дозори. Крім цього, використовуються дані постів радіаційного та хімічного спостереження об'єктів економіки, установ, мережі спостереження та лабораторного контролю.

Управління центру (загону) організовує підготовку та доведення наказу і завдань до підрозділів, які здійснюють заходи, щодо надання медичної допомоги ураженим та їх евакуації, виведення населення з осередку хімічного ураження, проведення робіт із дегазації місцевості та споруд, локалізації аварії на технологічних мережах, які містять хімічно небезпечні речовини.

Особовий склад, залучений до дій в осередку хімічного ураження, забезпечується засобами індивідуального захисту органів дихання та шкіри, індивідуальними протихімічними пакетами та антидотами, спеціальною технікою із захищеними загерметизованими кабінами.

Під час дій в осередках хімічного ураження, що виникли внаслідок вторинних факторів, особовий склад забезпечується ізолювальними протигазами.

Заходи щодо ліквідації осередку бактеріологічного (біологічного) ураження організовуються та здійснюються у тісній взаємодії з силами та засобами, що

опинилися в осередку, в тому числі з санітарно-епідеміологічними станціями, ветеринарними лабораторіями, рухомими протиепідемічними загонами та іншими медичними і ветеринарними закладами та формуваннями. Для проведення протиепідемічних, протиепізootичних і спеціальних профілактичних заходів використовують медичні підрозділи, а також формування медичного захисту та служби захисту сільськогосподарських рослин і тварин.

Керівник органу управління центру (загону) після одержання розвідувальних даних про умови, що склалися в осередку ураження, оцінює їх, приймає рішення про використання підрозділів для локалізації осередку бактеріологічного (біологічного) ураження і визначає завдання.

Визначаючи завдання підлеглим, керівник органу управління центру (загону) у наказі вказує:

рятувальним, інженерним підрозділам – сили та засоби, що виділяються для охорони осередку ураження і несення комендантської служби, завдання з проведення дезінфекційних робіт і режимних заходів, маршрут руху до осередку ураження, час проходження вихідного рубежу (пункту);

підрозділам хімічного захисту – ділянки місцевості, які підлягають дезінфекції, місця розгортання пунктів (майданчиків) спеціального оброблення, порядок проведення спеціального оброблення підрозділів, маршрути руху до осередку ураження, час проходження вихідного рубежу (пункту);

медичним підрозділам – порядок проведення негайної профілактики особового складу і населення в осередку ураження, завдання щодо активного виявлення, ізоляції та лікування хворих, підозрюваних на захворювання, порядок організації медичного нагляду за тими, що перебували з ними в контакт, маршрут руху до осередку ураження, час проходження вихідного пункту;

підрозділам водопостачання – місця розгортання пунктів водопостачання та порядок забезпечення водою підрозділів, маршрут руху до осередку ураження, час проходження вихідного пункту;

пожежним підрозділам – завдання щодо гасіння пожеж, забезпечення підведення води підрозділам і на пункти спеціального оброблення, маршрут руху до осередку ураження, час проходження вихідного пункту;

приданим частинам (підрозділам) і формуванням – ділянки (об'єкти) робіт, завдання і порядок їх виконання, місця зосередження основних сил, маршрут руху, час проходження вихідного пункту;

резерву – склад, район розташування, час готовності до виконання завдання, маршрут руху до осередку ураження і ділянки (об'єкта) робіт.

Після визначення завдань керівник органу управління центру (загону) організує проведення режимних заходів на карантинній території.

Під час організації режимних заходів керівник органу управління центру (загону) визначає: сили і засоби для організації контрольно-пропускних пунктів, порядок несення комендантської служби, заходи щодо обмеження контактів між окремими групами населення, охорони інфекційних лікарень, ізоляторів, джерел води та інших місць, небезпечних у інфекційному відношенні.

Успішне виконання завдань в осередку комбінованого ураження досягається: своєчасним одержанням даних від усіх видів розвідки, їх аналізом і доведенням до підрозділів, одночасним і правильним використанням різних за призначенням сил і засобів, а також спеціальної техніки з герметичними кабінами, швидким перетинанням чи обходом зон ураження, руйнувань і пожеж та своєчасним виходом підрозділів на ділянки (об'єкти) робіт, зосередженням основних сил на найважливіших об'єктах і своєчасним проведенням маневрування силами та засобами з однієї ділянки (об'єкта) робіт на іншу, підтриманням постійної та чіткої взаємодії, сталим, безперервним управлінням підрозділами та всебічним їх забезпеченням.

Рішення про проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередку комбінованого ураження керівник органу управління центру (загону) приймає у вихідному районі, виходячи із завдання, поставленого начальником цивільного захисту району (об'єкта, міста) і особистих спостережень.

У рішенні керівник органу управління центру (загону) визначає: ділянки території та споруди для дегазації, дезактивації, послідовність проведення екстреної профілактики чи запобіжних щеплень особовому складу підрозділу і населенню, порядок евакуації населення із зон ураження і пункти його розміщення, завдання з постачання і організації комендантської служби, місця розгортання пунктів спеціального оброблення ураженого особового складу підрозділу, формувань і населення.

На підставі прийнятого рішення керівник органу управління центру (загону) та служб центру (загону) доводять завдання до виконавців і організовують: введення сил в осередок ураження, дегазацію, дезінфекцію і дезактивацію заражених ділянок на шляхах введення сил і евакуації уражених, надання медичної допомоги і проведення екстреної профілактики уражених, санітарне оброблення особового складу підрозділів, поповнення запасів медичного майна і засобів захисту.

Особливості організації і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у зонах катастрофічного затоплення полягають у проведенні організаційно-технічних (захисних) заходів щодо зменшення розмірів зон затоплення, кількості населення і матеріальних цінностей, які перебувають у зоні затоплення, своєчасному оповіщенні населення, та залежать від пори року й доби.

Для своєчасного розгортання рятувальних та інших невідкладних робіт у зоні затоплення рішення про їх проведення керівник органу управління центру (загону) приймає у вихідному районі чи в ході просування до осередку ураження і уточнює його за даними розвідки і безпосереднього спостереження після прибуття до району робіт. Для оцінки обстановки керівник органу управління центру (загону), крім того, використовує результати прогнозу поширення зони затоплення, що надходять від органів місцевого управління цивільного захисту.

У рішенні на проведення рятувальних та інших невідкладних робіт керівник органу управління центру (загону) визначає:

- напрямок зосередження основних зусиль;
- час, порядок та послідовність виконання робіт;
- сили й засоби для їх виконання частинами і підрозділами;

порядок рятування та евакуації населення;

заходи безпеки під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт; порядок взаємодії, забезпечення і організацію управління.

Під час організації дій підрозділів начальники всіх ступенів основні зусилля зосереджують на рятуванні людей і перебувають на найважливіших ділянках, звідки керують підпорядкованими силами, забезпечують безперервну взаємодію між підрозділами та формуваннями під час виконання ними завдань.

На організацію і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах розміщення підприємств нафтової та газової промисловості впливає: наявність в осередках ураження запасів небезпечних хімічних речовин, можливість вторинного зараження, розміщення водоймищ та стан під'їзних шляхів, а також фізико-географічні особливості району.

Рятувальні та інші невідкладні роботи на нафтових і газових підприємствах проводяться у тісній взаємодії з аварійними формуваннями, що забезпечують їх обслуговування, а на шахтах (рудниках) – у взаємодії з воєнізованими гірничорятувальними частинами і формуваннями шахт (рудників). Особовий склад, який виконує роботи в підземних виробках, забезпечується ізолювальними протигазами, засобами рятування і діє під керівництвом спеціалістів гірничорятувальних частин.

Організуючи дії підрозділів у районах розміщення підприємств видобування, перероблення та зберігання нафтопродуктів та газу, керівник органу управління центру (загону) основні зусилля зосереджує на рятуванні людей, що перебувають в осередках ураження небезпечними хімічними речовинами, зонах пожеж, на локалізації та гасінні пожеж, які загрожують життю людей, а під час робіт у шахтах – також на відновленні енергозабезпечення, вентиляції та підніманні людей на поверхню.

Рятувальні та інші невідкладні роботи вночі потребують від керівників органів управління центрів (загонів) і управлінь центрів (загонів) особливої їх організації, різнобічного забезпечення, умілого використання засобів освітлення, а також дотримання особовим складом заходів безпеки праці в осередку ураження. Під час дії підрозділів в осередках ураження вночі керівник органу управління центру (загону), крім звичайних питань, передбачає додаткові заходи щодо забезпечення освітлення ділянок (об'єктів) робіт, виділення додаткових сил і засобів для несення комендантської служби.

Управління центру (загону) на підставі рішення керівника органу управління центру (загону) збільшує кількість постів регулювання на маршрутах руху, на шляхах введення сил в осередок ураження та евакуації уражених, організовує зустріч підрозділів на підступах до осередку ураження із спеціально виділеними провідниками, які супроводжують їх до ділянок (об'єктів) робіт, забезпечує особовий склад підрозділів, які ведуть пошук уражених і надають першу медичну допомогу, індивідуальними засобами освітлення, а також організовує освітлення місць входів у сховища, розбирання завалів, під'їздів, будинків і споруд, які загрожують завалами, обладнання маршрутів руху та шляхів евакуації світловими покажчиками.

При організації рятувальних та інших невідкладних робіт у зимовий час особливо увагу приділяють розчищенню шляхів від снігу, а також запобіганню обмороження особового складу, особливо тих, що працюють у засобах захисту. Техніка готується до роботи в умовах низьких температур, транспорт, призначений для перевезення уражених, утеплюється. На маршрутах і в районах робіт обладнуються пункти обігріву, а в районах розміщення особового складу – утеплені укриття.

Для дезактивації, дегазації та дезінфекції використовуються розчини з низькою температурою замерзання.

Для створення утеплених укриттів для особового складу центру (загону) керівництво центру (загону) та начальники цивільного захисту району (міста) проводять спільні заходи, використовуючи місцеві можливості, залучають також особовий склад загону та підрозділів цивільного захисту району (міста).

Взаємодія підрозділів організовується відповідно до завдань, способів їх виконання, меж об'єктів і часу. Під час організації взаємодії керівник органу управління центру (загону) зобов'язаний узгодити:

- у період просування і зайняття вихідного району – дії підрозділів, спеціалізованих, невоєнізованих формувань, порядок просування й розгортання пунктів управління;

- під час просування і зайняття вихідного району та організації робіт – дії розвідувальних сил і засобів, що застосовуються в районі аварії, катастрофи, стихійного лиха, осередку ураження;

- порядок подолання районів руйнувань, зон затоплення, пожеж, радіаційного та хімічного ураження;

- дії підрозділів під час зміни, порядок доповіді про зміну;

- порядок дій і взаємну підтримку взаємодіючих підрозділів, формувань, особливо під час виконання першочергових завдань;

- дії підрозділів першого ешелону під час виконання рятувальних робіт на рубежах і об'єктах районів стихійного лиха, осередків ураження, а також під час зміни обстановки;

- порядок введення другого ешелону, резерву, і заходи щодо організації їх всебічного забезпечення;

- порядок підтримання зв'язку між взаємодіючими підрозділами, формуваннями.

Крім того, керівник органу управління центру (загону) встановлює систему сигналів, визначає загальну схему орієнтирів і єдину нумерацію об'єктів.

Планування проведення рятувальних та інших невідкладних робіт починається в ході формування пропозицій для рішення про їх проведення і закінчується після затвердження рішення старшим начальником.

Управління центру (загону) разом з начальниками служб на основі рішення керівника органу управління центру (загону) детально планує майбутні дії. Управління загону розробляє наказ про заплановані дії та накази з технічного і тилового забезпечення, а також графік (план) роботи на об'єкті, розпорядження і плани за видами забезпечення, комендантської служби, зв'язку, прихованого управління підрозділами та інші документи.

Наказ і розпорядження з технічного і тилового забезпечення розробляються за будь-яких обставин. Перелік інших документів, залежно від одержаного завдання і наявності часу, визначається у кожному випадку керівником органу управління центру (загону).

Документи, що розробляються під час організації робіт, мають бути викладені чітко і коротко, а також бути зручними у використанні в польових умовах. Вони деталізуються в обсязі, необхідному для визначення завдань виконавцям, організації взаємодії та всебічного забезпечення.

Підготовка загону до дій за призначенням має забезпечити постійну готовність до виконання завдань, доукомплектування підрозділів особовим складом, матеріально-технічне забезпечення, підготовку начальників і особового складу до виконання поставлених завдань, а техніки – до застосування.

Зайняття центром (загоном) вихідного району здійснюється в найкоротші терміни і включає: підготовку маршрутів для просування, підготовку місць розгортання пунктів управління та ліній зв'язку, обладнання районів розташування підрозділів, формувань, здійснення заходів водопостачання, а також організацію комендантської служби.

Практична робота заступників керівника органу управління центру (загону) та начальників служб у підпорядкованих підрозділах проводиться з метою їх своєчасної і повної підготовки до дій. Вона здійснюється шляхом перевірки на місці точного виконання розпоряджень і наказу, знання та розуміння всіма посадовими особами обстановки і своїх завдань, визначення реальності й відповідальності прийнятих рішень загальному плану дій і поставленим завданням, визначення разом із підлеглими доцільних способів виконання завдань, контролю за своєчасністю і якістю здійснення заходів для підготовки до дій, організації взаємодії і всебічного забезпечення, контролю за готовністю підрозділів до виконання поставлених завдань у точно визначений час, надання допомоги в забезпеченні усім необхідним, усунення на місці виявлених недоліків щодо вирішення поточних питань.

Найбільш ефективним способом практичної допомоги і контролю є особиста робота у підпорядкованих підрозділах керівника органу управління центру (загону), його заступників, офіцерів управління загону, начальників служб.

Керівник органу управління центру (загону) у ході роботи має розглянути і затвердити рішення начальників підпорядкованих підрозділів, довести до них завдання, а також переконатися у готовності підрозділів до виконання поставлених завдань.

Керівник органу управління центру (загону) зобов'язаний своєчасно доповідати старшому начальнику про одержання завдання, прийняте рішення, виконання завдання, а також про різкі зміни в обстановці і значні втрати своїх сил і засобів.

Робота керівника органу управління центру (загону) під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт спрямовується на впровадження в життя прийнятого рішення. Вона включає:

постійне збирання даних про обстановку та її оцінку;
своєчасне уточнення рішення;
доведення завдань і вказівок щодо взаємодії до підрозділів;
підтримку взаємодії та всебічного контролю за виконанням підрозділами наказів і надання їм необхідної допомоги.

У разі різкої зміни обстановки, якщо немає змоги одержати вказівки, керівник органу управління центру (загону) зобов'язаний самостійно приймати рішення в межах загального плану дій, і при першій можливості доповісти про них старшому начальнику та проінформувати взаємодіючі підрозділи.

Розділ V

ДІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГОНІВ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ ЗАГОНІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ РЯТУВАЛЬНИХ ТА ІНШИХ НЕВІДКЛАДНИХ РОБІТ

5.1. Просування у райони аварій, катастроф, стихійного лиха та осередку ураження

Порядок просування центру (загону) у райони аварій, катастроф, стихійного лиха та до осередку ураження залежить від виду аварії, стихійного лиха або засобів ураження, обстановки, що склалася, і наявності маршрутів просування.

Попереду основних сил, як правило, діють розвідувальні підрозділи, підрозділи забезпечення руху.

Під час аварій на об'єктах економіки розвідувальні підрозділи уточнюють характер і обсяг руйнувань, можливості виконання робіт без індивідуальних засобів захисту, стан пошкоджених будівель, споруд, які можуть ускладнити обставини або наслідки аварії, місця скупчення людей, ступінь загрози для їхнього життя, стан виробничих об'єктів та комунально-енергетичних мереж.

У районах стихійного лиха розвідувальні підрозділи визначають їх межі, а при зруйнуванні радіаційно- та хімічно небезпечних об'єктів, з викидами (виливами) радіоактивних або небезпечних хімічних речовин, – зони ураження і напрям їх поширення; об'єкти скупчення людей; шляхи підходу техніки до місця робіт; стан пошкоджених будівель і споруд; наявність в них уражених; місця аварій на технологічних мережах та розміри їх пошкоджень; обсяг рятувальних та інших невідкладних робіт; необхідну техніку й засоби механізації.

На маршрутах і в осередках ураження розвідувальні підрозділи (групи) визначають межі, вид, характер і рівень зараження місцевості, повітря та об'єктів, характер руйнувань, затоплень, пожеж і напрям їх поширення, місця знаходження уражених і умови їх порятунку, стан захисних споруд.

Розвідувальні підрозділи працюють у взаємодії з розвідувальними органами формувань, а також із закладами мережі спостереження і лабораторного контролю.

Дані про становище негайно передаються начальнику, який вислав розвідку, начальникам загонів та підрозділу забезпечення руху.

Просування основних сил в осередок ураження забезпечується швидкими і рішучими діями підрозділів забезпечення руху як штатних, так і позаштатних, які призначаються з числа особового складу загону на час руху та передислокації загону. Сили і засоби підрозділів забезпечення руху розподіляються за ділянками маршрутів так, щоб забезпечувалось, перш за все, просування головних сил у місцях руйнувань.

Підрозділ забезпечення руху проводить розвідку, відновлює зруйновані ділянки шляхів, за потреби прокладає колоні шляхи в обхід завалів, руйнувань, пожеж, зон із високим рівнем радіації, відновлює (обладнує) переправи через водні перешкоди, знезаражує окремі ділянки шляхів, локалізує і гасить пожежі, прокладає проїзди в завалах, обрушує конструкції будівель, що загрожують обвалами.

Підрозділ забезпечення руху виконує завдання одночасно на декількох ділянках протягом маршруту, а у разі відсутності такої можливості просувається послідовно від однієї ділянки (перешкоди) до іншої.

Начальник підрозділу забезпечення руху, виходячи з обстановки, уточнює завдання підрозділу і в ході роботи з влаштування проїздів організовує: вибір напрямку прокладання проїзду, виявлення, огороження споруд, що загрожують обвалом, видалення великих за розміром уламків та попереднє прокладання шляхів за допомогою машин розгороджування, одночасну роботу шляхопрокладачів і бульдозерів по довжині проїзду з послідовним поліпшенням умов проїзду в завалах, залучення до роботи екскаваторів, автомобільних кранів і самоскидів з метою створення умов для проїзду колісної техніки, забезпечення безпечного проведення підривних робіт, пов'язаних з подрібненням великих елементів у завалах, обрушених стінах і будівлях, позначення проїздів покажчиками.

З підходом до зазначеного району (пункту) і завершенням влаштування проїздів на маршруті просування, підрозділ забезпечення руху може залучатися для прокладання проїздів до найбільш важливих об'єктів.

Сили першого ешелону (першої зміни) загону рухаються із засобами підсилення до осередку ураження (на об'єкти робіт) колонами.

Керівник органу управління центру (загону) повинен вжити всіх необхідних заходів щодо забезпечення просування підрозділів та своєчасного виходу їх на ділянки (об'єкти) робіт для виконання завдань.

З прибуттям до ділянки (об'єкта) керівник органу управління центру (загону) у разі потреби уточнює на місці завдання підрозділів та формувань, послідовність їх виконання, порядок дій підрозділів, склад та час роботи змін, місця розташування командних (командно-спостережних) пунктів і сховищ для особового складу, затверджує уточнені рішення підлеглих начальників.

Пункт управління центру (загону) розгортається в місцях, зручних для керування підрозділами під час просування і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Для оперативного керівництва розгортанням і проведенням рятувальних та інших невідкладних робіт, організації взаємодії підрозділів з іншими силами

цивільного захисту району (об'єкта) безпосередньо на ділянках (об'єктах) робіт пункти управління загонів за наявності можливостей розгортаються поблизу пунктів управління відповідних керівників цивільного захисту.

Для безпосереднього виходу підрозділів і формувань до ділянок (об'єктів) робіт рятувальні та механізовані підрозділи, підсилені інженерною технікою, прокладають проїзд.

Після закінчення прокладання проїздів рятувальні та механізовані підрозділи висуваються на ділянки (об'єкти) робіт і приступають до розчищення входів у завалені захисні споруди, розбирання завалів, розшуку і рятування людей, а також проведення інших робіт.

5.2. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварій на радіаційно небезпечних об'єктах

Ліквідація наслідків аварій на радіаційно небезпечних об'єктах здійснюється силами раніше створеного угруповання у взаємодії зі з'єднаннями та частинами РХБЗ, інженерних військ Міністерства оборони та спеціалізованими формуваннями, для чого заздалегідь складаються плани (інструкції) взаємодії на випадок виникнення надзвичайних ситуацій та затверджуються керівниками відповідних міністерств, комітетів тощо.

Спеціальні регіональні центри швидкого реагування, спеціальні загони та аварійно-рятувальні загони спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварії можуть залучатися: до проведення радіаційної розвідки та спостереження, локалізації та гасіння пожеж, проведення рятувальних робіт, дезактивації території, будівель, споруд, техніки, обмундирування, спецодягу та засобів захисту, санітарного оброблення особового складу загонів і формувань цивільного захисту, до здійснення дозиметричного контролю і проведення заходів для пилопридушення, збирання і захоронення радіоактивних відходів, зведення водозабірних споруд, до ремонту і будівництва шляхів, до огороження зони відчуження, до спорудження захисних споруд для укриття особового складу безпосередньо у зоні зараження і медичного забезпечення підрозділів та населення, до підтримання належного епідемічного стану, до лабораторного контролю за ступенем зараження об'єктів зовнішнього середовища в районі аварії.

Після прибуття на місце аварії керівник органу управління центру (загону) організує розвідку, аналізує масштаби і характер радіоактивного забруднення, його вплив на дії особового складу підрозділу, роль і місце загону в проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт, ставить завдання підрозділам та організовує їх взаємодію.

Під час постановки завдань підлеглим керівник органу управління центру (загону) у наказі вказує особливості об'єкта, характер і масштаб аварії, завдання центру (загону), засоби підсилення, завдання підрозділам, обсяги робіт, способи

їх проведення та об'єкти основних зусиль, заходи безпеки під час проведення робіт і порядок використання засобів захисту, місця розташування медичних підрозділів, шляхи та порядок евакуації уражених, час початку та завершення робіт, порядок зміни, район збору після виконання завдань, порядок подання донесень, пункти управління, порядок охорони.

Керівник органу управління центру (загону) до прибуття в район аварії уповноваженого керівника з ліквідації НС виконує його обов'язки.

Під час визначення завдань керівник органу управління центру (загону) визначає ділянки (об'єкти), на яких потрібно зосередити основні зусилля, черговість, обсяг і терміни виконання робіт, склад змін, порядок їх роботи та відпочинку, використання засобів захисту, встановлену дозу опромінення особового складу і заходи щодо захисту на випадок можливих наступних радіоактивних викидів, дії підрозділів для завершення робіт на даному об'єкті.

Під час організації дій підрозділів у зонах радіоактивного зараження керівник органу управління центру (загону) організовує радіаційну розвідку та спостереження, дозиметричний контроль, визначає режим радіаційного захисту, послідовність робіт, порядок використання засобів захисту, санітарного оброблення особового складу, спеціального оброблення техніки, дезактивації спорядження, харчування і відпочинку особового складу.

Характер дії загону в районі аварії визначається обстановкою, що склалася. Загін веде роботу в районі аварії, як правило, на кількох об'єктах одночасно. При цьому дії на всіх об'єктах мають проводитися узгоджено, за єдиним планом.

Рятувальні підрозділи проводять розвідку району і визначають місця знаходження уражених, розбирають завали, розшукують та рятують людей, надають їм першу допомогу, беруть участь у ремонті та відновленні окремих об'єктів, ділянок шляхів, оточенні районів відчуження.

Пожежні підрозділи проводять розвідку пожежі, ведуть боротьбу з пожежами, що перешкоджають рухові сил до ділянок (об'єктів) робіт і ускладнюють їх дії, а також локалізують і ліквідують пожежі в будинках, де перебувають люди, поблизу входів і виходів із захисних споруд, рятують людей із будівель, які горять, із зон пожеж, задимлення. За потреби пожежні підрозділи можуть залучатися до осадження пилу і проведення дезактивації будівель, споруд і техніки.

Підрозділи хімічного захисту проводять радіаційну розвідку та спостереження, спеціальне оброблення озброєння, основної, спеціальної, допоміжної та іншої техніки, засобів захисту, обмундирування, дезактивацію споруд, приміщень, будинків і обладнання, шляхів з твердим покриттям, санітарне оброблення особового складу підрозділів і населення, здійснюють дозиметричний контроль. Беруть участь у пилоосадженні на ділянках місцевості, шляхах та в місцях поховання джерел радіоактивного забруднення.

Механізовані підрозділи проводять розвідку, розбирають і розчищують завали, беруть участь у рятуванні людей, надають їм першу допомогу, укріплюють конструкції, які загрожують обвалом, здійснюють локалізацію аварій на кому-

нально-енергетичних і технологічних мережах, беруть участь у ремонті й оновленні окремих ділянок шляхів, загородженні зони відчуження.

Інженерні підрозділи передаються у розпорядження рятувальних підрозділів у повному складі при виконанні трудомістких інженерних робіт. Основні зусилля їх зосереджуються на розбиранні завалів, прокладанні проїздів і проходів у них, обрушенні конструкцій будівель, які загрожують обвалом, розбиранні завалів, викопування каналів, котлованів, виявленні місць аварій на комунально-енергетичних і технологічних мережах, створенні загороджувальних протипожежних смуг, ремонті шляхів та зведенні водоохоронних споруд.

Медичні підрозділи проводять роботи з пошуку уражених, доставлення їх до медичних пунктів; розподіл за ступенем ураження; здійснюють санітарне оброблення, надають їм першу медичну й лікарську допомогу, готують уражених до евакуації, за потреби проводять йодну профілактику та інші спеціальні заходи.

Організація роботи медичних підрозділів проводиться в тісному зв'язку з місцевими територіальними органами охорони здоров'я.

Кінологічні підрозділи проводять розвідку району, визначають місця знаходження постраждалих та надають їм першу допомогу.

Підрозділи водопостачання обладнують пункти водопостачання в районах розміщення і дій частин. При цьому в першу чергу використовуються системи водопостачання, що збереглися, а в разі їх нестачі влаштовуються пункти водопостачання біля свердловин чи відкритих джерел води з використанням фільтрувальних станцій. Пункти водопостачання захищаються від потрапляння до них радіоактивних речовин.

У ході робіт із ліквідації наслідків аварії керівники органів управління центру (загону) також організовують і виконують дозиметричний контроль і радіаційний захист, відпочинок виведених із цих районів підрозділів та заходи щодо захисту особового складу від можливих радіоактивних викидів.

Для захисту особового складу, який перебуває в місцевості з високими рівнями радіації, використовуються захисні споруди, підвали, глибокі приміщення, а також здійснюється виведення підрозділів із небезпечних районів. Ремонт і оновлення захисних споруд проводиться залежно від обставин, у ході рятувальних та інших невідкладних робіт.

Керівник органу управління центру (загону) з представниками територіальних органів цивільного захисту прибуває в найважливіший район осередку ураження або на ділянку чи об'єкт для керівництва виконанням завдань. В інших районах, на ділянках та об'єктах робіт керівництво виконанням завдань здійснюють заступники керівника органу управління центру (загону), начальники служб та офіцери управління загону.

Пункт управління центру (загону), по можливості, розгортається на незараженій території, в місці, що забезпечує стійке керування і зв'язок із підлеглими підрозділами й формуваннями, які працюють у районі аварії (та тими, що перебувають за його межами), а також начальником цивільного захисту, якому підпорядковується загін.

Начальник центру (загону) повинен:
весь час перебувати на ділянці (об'єкті) робіт;
керувати діями підлеглих та перевіряти якість і своєчасність виконання ними завдань;
ставити додаткові завдання і підтримувати високі темпи робіт;
організовувати безперервну взаємодію між підрозділами, що працюють в районі аварії або на суміжних ділянках;
своєчасно забезпечувати підрозділи необхідними матеріалами та засобами, а особовий склад – харчуванням;

постійно стежити за правильним використанням техніки та механізмів під час виконання особовим складом аварійно-рятувальних робіт;

систематично доповідати старшому начальнику про хід виконання завдань.

Пункт управління підрозділу розгортається на ділянці робіт або в безпосередній близькості від неї з урахуванням рівня радіаційного зараження та режиму вітру в даній місцевості.

Заміна підрозділів і формувань проводиться після закінчення роботи або у разі одержання особовим складом установлених припустимих доз опромінення. Час і порядок заміни підрозділів визначає керівник органу управління центру (загону).

З метою забезпечення безперервного виконання робіт заміна особового складу проводиться безпосередньо на ділянках робіт. Техніка підрозділів та формувань, що замінюються, у разі потреби залишається на місці робіт і передається прибулим на заміну підрозділам і формуванням. Під час заміни старшим на ділянці (об'єкті) робіт є начальник підрозділу, який замінюється.

Після заміни підрозділи і формування виводяться на пункти збору, де начальники перевіряють наявність особового складу, оснащення, засобів індивідуального захисту, техніки, інструментів та іншого майна.

Виведені з місця ураження підрозділи проводять підготовку до подальших дій. З цією метою проводиться спеціальне оброблення підрозділів, індивідуальний облік доз опромінення, технічне обслуговування машин, приладів і засобів зв'язку, заміна та ремонт засобів індивідуального захисту, поповнення використаних матеріальних засобів, організовуються профілактичні заходи й відпочинок особового складу.

5.3. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварії на небезпечних хімічних об'єктах

До організації рятувальних та інших невідкладних робіт під час аварії на небезпечних хімічних об'єктах входять:

оповіщення загону про аварію, яка сталася;

просування в район аварії;

розвідка осередку ураження з метою встановлення характеру руйнувань, розміру зони зараження, напрямку розповсюдження небезпечних хімічних речовин, обсягу робіт, об'єктів та населених пунктів, яким загрожує небезпека;

локалізація осередків ураження;
проведення дегазації місцевості, техніки, автотранспорту, засобів індивідуального захисту, санітарного оброблення особового складу та населення;
надання медичної допомоги потерпілим та евакуація їх до лікувальних закладів;
евакуація населення в безпечні райони та його розміщення;
організація взаємодії з адміністрацією об'єкта, іншими залученими до робіт підрозділами та управлінням комендантської служби і тилового забезпечення.

Після прибуття на місце аварії керівник органу управління центру (загону) повинен організувати розвідку, аналізує масштаби і характер хімічного забруднення, його вплив на дії особового складу підрозділу, роль і місце загону в проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт, ставить завдання підрозділам та організовує їх взаємодію, вживає заходів щодо рятування людей та надання їм швидкої медичної допомоги, забезпечення захисту особового складу від небезпечних хімічних речовин під час робіт на зараженій місцевості, максимальне використання усієї наявної спеціальної техніки для проведення дегазаційних робіт.

Під час постановки завдань підлеглим керівник органу управління центру (загону) в наказі вказує:

особливості об'єкта;
характер і масштаб аварії;
завдання загону;
засоби підсилення, завдання підрозділам, обсяги робіт, способи їх проведення та об'єкти основних зусиль;
заходи безпеки під час проведення робіт і порядок використання засобів захисту;
місця розташування медичних підрозділів;
шляхи та порядок евакуації уражених;
час початку та завершення робіт;
порядок зміни, район збору після виконання завдань;
порядок подання донесень;
пункти управління та порядок охорони.

Також у наказі визначаються завдання:

аварійно-рятувальним підрозділам: засоби посилення, ділянки (об'єкти) робіт, види, обсяги і терміни проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, місця усунення аварій, у першу чергу на комунікаціях (технологічних лініях) з хімічно небезпечними речовинами, порядок евакуації уражених, маршрути руху до осередку ураження, час проходження вихідного пункту;

підрозділам хімічного захисту: ділянки місцевості та об'єкти, що підлягають дегазації, порядок та способи дегазації; пункти приготування дегазуючих розчинів та зарядки техніки; час початку і закінчення дегазаційних робіт; місце і час розгортання пункту спеціального оброблення; місце взяття води для санітарно-технічних потреб; маршрут просування та час проходження вихідного пункту;

медичним підрозділам: місця розгортання та порядок надання медичної допомоги ураженим; транспортні засоби і порядок евакуації уражених з осередку ура-

ження, маршрут руху до місця розгортання (осередку ураження); час проходження вихідного пункту;

інженерним підрозділам: завдання і порядок їх виконання; маршрут руху; час проходження вихідного пункту;

резервам: склад, район розташування, час готовності до виконання завдання, маршрут руху до осередку ураження (ділянки, об'єкта робіт).

Керівник органу управління центру (загону) до прибуття в район аварії уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації виконує його обов'язки.

Під час організації робіт, пов'язаних із ліквідацією наслідків аварії, керівник органу управління центру (загону) особливу увагу приділяє розвідці маршрутів просування, осередку хімічного ураження та визначає порядок оповіщення особового складу про виникнення загрози ураження хімічно небезпечними речовинами.

При організації взаємодії в районі аварії керівник органу управління центру (загону) визначає порядок і послідовність проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, узгоджує свої дії з діями інших, що працюють на цій території, хімічних та інженерних підрозділів і спеціалізованих формувань.

Підрозділи радіаційної та хімічної розвідки проводять хімічну розвідку з метою визначення хімічного зараження, здійснюють метеорологічне спостереження та проводять роботи щодо припинення подальшого викиду хімічно небезпечних речовин та забезпечення начальників даними хімічної обстановки в районі аварії.

Розвідувальні підрозділи визначають тип небезпечної хімічної речовини та її концентрацію, встановлюють і позначають межі зон (ділянок) зараження, місця застою та напрямом поширення зараженого повітря, місця можливого перекриття трубопроводів, шляхи введення сил на ділянки, об'єкти робіт, місця знаходження уражених, визначають місця і характер пошкодження комунальних і енергетичних мереж, здійснюють відбір зразків продуктів харчування, води, фуражу і надсилають їх до хімічних лабораторій для проведення аналізу. Пості ведуть спостереження за зміною хімічного становища безпосередньо поблизу аварії та доводять до підрозділів відомості про його результати.

Підрозділи хімічного захисту разом із пожежними та інженерно-технічними підрозділами проводять дегазацію місцевості, виробничих територій, споруд і обладнання, заражених хімічно небезпечними речовинами.

У першу чергу дегазуються під'їзди та внутрішні об'єктові дороги, шляхи евакуації уражених, майданчики посадки їх у транспорт, місця, де розлилися небезпечні хімічні речовини.

За потреби місця, де розлилися небезпечні хімічні речовини обваловуються, речовини з пошкоджених місткостей перекачуються у непошкоджені та інші придатні для цієї мети місткості з подальшою дегазацією пошкоджених місткостей, ставлять водяні вертикальні завіси.

Рятувальні підрозділи шляхом огляду території, житлових і виробничих приміщень, підвалів та укриттів виявляють уражених, їх кількість, надають їм першу медичну допомогу на місці виявлення та доставляють їх до медичних пунктів.

Одночасно з евакуацією уражених начальники рятувальних підрозділів загону організовують виведення (вивезення) іншого населення з уражених ділянок (об'єктів). У першу чергу виводиться (вивозиться) населення, яке перебуває в захисних спорудах, не обладнаних фільтровентиляційними установками. Люди, що перебувають у сховищах, евакуюються в останню чергу.

Евакуація з місця хімічного ураження проводиться з урахуванням напрямку поширення зараженого повітря.

Медичні підрозділи загону розміщуються на незараженій місцевості з протилежного боку напрямку руху вітру. Вони приймають і надають першу кваліфіковану медичну допомогу ураженим та готують їх до евакуації у лікувальні заклади.

Аналітичні групи збирають, обробляють і видають інформацію про аварії, здійснюють прогнозування хімічної обстановки, збирання та обробку даних хімічної розвідки.

Управління загону Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту здійснює контроль за виконанням завдань підрозділами, наданням медичної допомоги ураженим та їх евакуацією, виведенням населення з осередку хімічного ураження, проведенням робіт із дегазації на технологічних мережах, що містять небезпечні хімічні речовини.

Керівник органу управління центру (загону) контролює виконання поставлених завдань, ставить нові та уточнює раніше поставлені завдання, здійснює, за потреби, маневрування силами і засобами, зосереджує їх основні зусилля на рятуванні людей, організовує всебічне забезпечення підпорядкованих і приданих частин та підрозділів.

Роботи, пов'язані з рятуванням людей, проводяться безперервно до повного їх завершення.

У разі необхідності керівник органу управління центру (загону) створює тимчасовий підрозділ спеціального оброблення з фахівців підрозділів загону, який проводить знезараження (нейтралізацію) небезпечних хімічних речовин у місцях розтікання і пошкодження місткостей або технологічних ліній, а за потреби перекачують (перевозять) їх із пошкоджених місткостей.

Разом з пожежними підрозділами підрозділи спеціального оброблення ставлять у напрямку руху зараженого повітря вертикальні водяні завіси з метою зменшення глибини його поширення шляхом осадження небезпечних хімічних речовин.

Підрозділи спеціального оброблення за потреби розгортають пункти спеціального оброблення, організовують і проводять санітарне оброблення людей і знезараження техніки, транспорту та інших матеріальних засобів.

З цією метою можуть використовуватися пункти миття транспорту об'єктів економіки, що розташовані на незараженій території. Ці підрозділи можуть бути використані для проведення заходів із нейтралізації небезпечних хімічних речовин.

Пожежно-рятувальні підрозділи проводять першочергові заходи щодо рятування людей. Здійснюють заходи для запобігання пожежам та їх ліквідації у разі виникнення, створення водяних завіс у напрямку руху небезпечних хімічних

речовин, розбавлення розлитих сильнодіючих отруйних (хімічних) речовин, а також протипожежне забезпечення проведення рятувальних робіт.

Інженерні та механізовані підрозділи проводять обвалування небезпечних хімічних речовин, які розповсюджуються, горючих рідин, роботи з розкриття на пошкоджених ділянках трубопроводів, апаратури технологічних комунікацій і місткостей з метою припинення викиду (витоку) отруйних речовин, локалізують аварії на комунально-енергетичних мережах, проводять розчищення завалів, відкопування та відкриття завалених і пошкоджених захисних споруд.

Особовий склад підрозділів цивільного захисту, що залучається до проведення робіт в осередку хімічного ураження, забезпечується засобами індивідуального захисту органів дихання та шкіри, індивідуальними протихімічними пакетами і антидотами.

Під час дій в осередку хімічного ураження, що виникли внаслідок вторинних факторів, особовий склад забезпечується ізолювальними протигазами або промисловими протигазами, залежно від типу небезпечної хімічної речовини.

В умовах сильного зараження під час ліквідації наслідків аварії на небезпечному хімічному об'єкті керівник органу управління центру (загону) організовує роботу особового складу відповідно до заходів безпеки. Перед початком ліквідації наслідків аварії у зоні хімічного ураження до особового складу доводяться конкретні засоби безпеки, а також визначаються тип і порядок використання засобів індивідуального захисту.

Після закінчення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередку хімічного ураження підрозділи загону разом із приданими формуваннями, за потреби, проводять повне спеціальне оброблення. Пункт спеціального оброблення розгортається на незараженій місцевості поблизу ділянки (об'єкта) робіт. Після проведення спеціального оброблення підрозділи загону виводяться у вихідні райони (райони зосередження) для підготовки їх до подальших дій.

5.4. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення та пожежно-рятувальних підрозділів

Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварій на пожежо- і вибухонебезпечних об'єктах

Аварії на пожежо- та вибухонебезпечних об'єктах і на транспорті, що перевозить (перекачує) пожежо- і вибухонебезпечні речовини, як правило, виникають внаслідок вибухів і пожеж.

Під час таких аварій обстановка характеризується за такими параметрами: площа пожежі та зона теплової дії, ураження обслуговуючого персоналу об'єкта і загроза населенню найближчих житлових будинків при вибухах від вогню і задимлення, руйнування будинків, споруд і виникнення завалів, пошкодження зовнішнього і внутрішнього протипожежного водопостачання, стаціонарних систем пожежогасіння, технологічного обладнання тощо. Першочергові роботи, пов'язані з ліквідацією і

гасінням пожеж, виконуються об'єктовими пожежно-рятувальними підрозділами, невоєнізованими протипожежними формуваннями з наступним залученням територіальних пожежно-рятувальних підрозділів цивільного захисту.

Дії загону на пожежо- і вибухонебезпечному об'єкті включають:
проведення розвідки як на об'єкті, так і на прилеглий до нього території;
локалізацію і ліквідацію пожеж;

рятування людей зі зруйнованих будинків і таких, що горять, а також зон задимлення;

надання їм медичної допомоги та евакуацію в лікувальні заклади;

запобігання розтіканню по території об'єкту горючих і займистих рідин;

захист будинків та споруд, а також забезпечення водою та вогнегасними речовинами для пожежогасіння.

Після отримання завдання на розвідку осередку ураження (пожежі) розвідувальні сили встановлюють райони пожеж і їх характер, визначають основні напрямки введення сил та засобів для проведення рятувальних робіт і гасіння пожеж, напрямок і швидкість поширення вогню, зони загазованості і наявність загрози населенню; межі району локалізації та гасіння пожеж; місцезнаходження потерпілих; наявність ділянок сильного задимлення, характер руйнування резервуарів (сховищ) і трубопроводів; місця можливого розливу нафтопродуктів і небезпечних хімічних речовин; наявність водоймищ, справних джерел водопостачання, запасів спеціальних вогнегасних речовин та стан під'їзних шляхів.

Керівник органу управління центру (загону, підрозділу) в наказі визначає основні тактичні прийоми і рубежі локалізації і гасіння пожеж, напрями і шляхи відходу особового складу в разі загрози вибуху або викиду нафтопродуктів, організацію протипожежного водопостачання, засоби захисту особового складу від небезпечних факторів пожежі.

Під час виконання робіт, пов'язаних із ліквідацією аварії, проводяться заходи для захисту особового складу і техніки від ураження вибуховою хвилею, осколками і уламками конструкцій, що розлітаються, теплового впливу та від ураження органів дихання продуктами горіння.

Рятувальні, механізовані та інженерні підрозділи здійснюють проїзди і проходи, обвалування чи відведення горючих (отруйних) рідин, що розлилися, в безпечні місця, відключають пошкоджені місткості, апарати, механізми і трубопроводи.

5.5. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення та пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час ліквідації наслідків аварій на транспорті

Керівник органу управління центру (загону, підрозділу) під час ліквідації наслідків аварії на транспорті (залізничному, водному, повітряному, тощо) повинен знати особливості аварій на кожному виді транспорту, особливості організації рятуваль-

них та інших невідкладних робіт у кожному випадку. У першу чергу вживають заходів щодо рятування людей, забезпечення медичною допомогою та евакуації їх із зон пожеж, ураження небезпечними хімічними речовинами, визначення інших небезпечних місць.

На залізничному транспорті розмір аварії визначається: за наявністю великої кількості рухомого складу з пасажирами та різними вантажами; розповсюдженням вогню всередині вантажно-пасажирських вагонів і на сусідні поїзди, найближчі будівлі та споруди; розтіканням пального, токсичних і небезпечних хімічних речовин із цистерн і утворенням уражених зон на прилеглій території, наявністю небезпеки для людей, які знаходяться у вагонах, що горять, і сусідніх вагонах, виникненням паніки; безперервним рухом поїздів; складністю визначення виду палаючих небезпечних хімічних речовин, матеріалів; обмеженістю під'їздів та підступів до палаючих вагонів і складністю прокладання рукавних ліній, віддаленістю водосховищ; наявністю високовольтних контактних мереж, що перебувають під напругою.

Для визначення обстановки, що виникла після аварії на залізниці, висилаються розвідувальні підрозділи, які спільно з диспетчерами центрального пункту рухомого складу (ЦПРС) мають з'ясувати: місце знаходження пошкодженого рухомого складу, наявність під'їзних шляхів; заходи, вжиті для розчеплення рухомого складу та евакуації сусідніх вагонів, поїздів; наявність струму в електроконтактних мережах над місцем пожежі, наявність бригади зі зняття залишкової напруги і маневреного локомотиву; наявність письмового дозволу на початок гасіння пожежі, час відправлення пожежних і ремонтних поїздів до місця аварії.

Розвідувальні підрозділи також виявляють ділянки хімічного, радіаційного і бактеріологічного (біологічного) ураження, звертаючи увагу на займання і витік небезпечних речовин, пошкодження тари або рухомого складу з небезпечним вантажем, отруєння, опіки, захворювання людей і тварин.

Керівник органу управління центру (загону, підрозділу) після одержання даних розвідки оцінює обстановку, приймає рішення і видає розпорядження, в якому визначає межі небезпечної зони, заходи щодо її огороження і оточення, організації медичної допомоги, а також порядок проведення рятувальних та інших невідкладних робіт і заходів безпеки, призначає осіб, відповідальних за забезпечення безпеки праці.

Управління центру (загону, підрозділу) у разі хімічного зараження розробляє план ліквідації його наслідків, у якому, залежно від масштабів і характеру зараження, міститься коротка характеристика осередку ураження і визначено сили та засоби для ліквідації наслідків аварії, порядок їх використання, завдання підрозділів і формувань, черговість робіт, способи нейтралізації в осередку ураження, заходи для організації контролю за нейтралізацією (дегазацією) місцевості, об'єктів зовнішнього середовища, техніки і транспорту, медичного забезпечення, безпеки, управління, а також порядок подання донесення.

Під час ліквідації наслідків аварії на водному транспорті керівник органу управління центру (загону, підрозділу) бере до уваги складне планування морських

і річкових суден, наявність великої кількості горючого матеріалу, вантажів, палива для двигунів, а також порожнини у переборках, труднощі пересування на судні та складність проведення евакуаційних робіт, а в разі пожежі – швидке поширення вогню по конструкціях та вантажах, особливо на товаро-пасажирських суднах в трюмах і у верхніх надбудовах.

Після отримання завдання на проведення аварійних робіт у портах, доках, затоках керівник органу управління центру (загону, підрозділу) повинен узгодити дії з капітаном судна, адміністрацією порту, пароплавством, підтримувати постійний зв'язок із диспетчером порту, рятувальними суднами.

Під час проведення центром (загоном, підрозділом) рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків НС літальних апаратів, що знаходяться на землі, керівник органу управління центру (загону, підрозділу) бере до уваги можливе швидке поширення вогню у разі пошкодження паливних систем, розповсюдження його горючими матеріалами внутрішнього оздоблення пасажирських салонів, вибухи балонів зі стисненими газами, загрозу людям і складність евакуації в результаті заклинювання дверей та люків, інтенсивне горіння вузлів і деталей з алюмінієво-магнієвих та інших сплавів. У разі ліквідації НС поза територією аеродрому – складність доставки до місця аварії техніки та особового складу.

Після отримання завдання на проведення аварійних робіт керівник органу управління центру (загону, підрозділу) має зосередити необхідну кількість сил і засобів біля злітно-посадкової смуги у разі аварійної посадки повітряного апарату, організувати взаємодію з керівником польотів, керівництвом аеропорту і аварійно-рятувальною службою аеропорту. У найкоротший термін організувати евакуацію пасажирів з повітряного апарату до безпечного місця. Організувати розкриття основних і аварійних люків, а за необхідності – обшивки корпусу у спеціально зазначеному на корпусі місці. За допомогою техніки (тягачів) розвернути повітряний апарат з метою обмеження поширення вогню за вітром. Організувати вивезення до безпечної зони сусідніх із постраждалим повітряних апаратів. Рятувальні та інші невідкладні роботи проводити у взаємодії з пожежно-рятувальними підрозділами.

Під час проведення центром (загоном, підрозділом) рятувальних та інших невідкладних робіт на транспорті використовуються технічні засоби, будівельні матеріали та конструкції експлуатаційного і спеціального запасів, засоби зв'язку органів транспорту.

Керівництву центру (загону, підрозділу) під час проведення рятувальних робіт на транспорті забороняється втручатися в дії посадових осіб з питань руху транспортних засобів, але при необхідності воно має право затребувати та отримувати дані про проходження поблизу робочих зон транспортних засобів для планування можливих дій.

**5.6. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення та пожежно-рятувальних підрозділів
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
у районах стихійного лиха**

До заходів із ліквідації наслідків стихійного лиха належать:

оповіщення населення і підрозділів загону про загрозу стихійного лиха та небезпечних його наслідків;

попереднє встановлення обсягу можливих руйнувань;

визначення зони зараження або ураження;

швидкість поширення, межі затоплення та стан гідроспоруд;

встановлення розмірів зон, районів і напрямів поширення пожеж;

уточнення об'єктів народного господарства та населених пунктів, яким загрожує небезпека внаслідок стихійного лиха;

визначення складу угруповання сил для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

організація управління силами і засобами на ділянках (об'єктах) робіт;

проведення заходів щодо локалізації наслідків, які створюють загрозу населенню і навколишньому середовищу;

рятування людей, надання медичної допомоги потерпілим та евакуацію їх у лікувальні заклади;

виведення населення із небезпечних районів;

організація комендантської служби і підтримка громадського порядку з метою запобігання мародерству на ділянках (об'єктах) робіт;

організація матеріального, технічного, медичного та інших видів забезпечення частин і підрозділів, приданих сил тощо.

Після прибуття в район стихійного лиха керівник органу управління центру (загону, підрозділу) відрекомендовується особі, в розпорядження якої він призначений, одержує від неї інформацію про обстановку, погоджує дії, пов'язані з проведенням рятувальних та інших невідкладних робіт, уточнює плани ліквідації надзвичайної ситуації, приймає рішення, визначає завдання підлеглим та приданим підрозділам і організовує їх взаємодію.

Під час визначення завдань керівник органу управління центру (загону, підрозділу) вказує: засоби для ліквідації наслідків стихійного лиха; обсяг робіт, способи їх проведення і ділянки (об'єкти) зосередження основних сил; заходи безпеки при проведенні робіт; уточнює час початку і закінчення робіт; порядок зміни підрозділів, пункти збору після виконання завдань; маршрут руху на ділянки (об'єкти) робіт.

При організації взаємодії підрозділів у районі стихійного лиха керівник органу управління центру (загону, підрозділу) визначає порядок і послідовність проведення рятувальних та інших невідкладних робіт і узгоджує дії підрозділів з іншими підрозділами і формуваннями щодо місця і часу виконання завдань.

В охоплених повинню районах підрозділи, забезпечені плавзасобами, проводять розвідку в зонах затоплення, а також надають допомогу потерпілому населенню, ставлять штучні загорожі, проводять ремонт і відновлюють шляхи та мости.

У районах селевої загрози (зсувів) підрозділи можуть залучатися для проведення робіт у напрямку можливого поширення селевої течії. При цьому вони укріплюють існуючі штучні споруди та будують нові загородження (запруды, гатки) для забезпечення захисту населених пунктів від затоплення селевою зливою.

Під час ліквідації наслідків селевих потоків підрозділи залучаються для рятування та евакуації потерпілих, постачання води населенню, налагодження проїздів, очищення оглядових колодязів і камер, а за потреби і для ремонту комунально-енергетичних мереж, відновлення шляхів та гідротехнічних споруд.

Під час ліквідації наслідків урагану (бури) підрозділи залучаються до робіт, пов'язаних із наданням допомоги потерпілому населенню, розбиранням завалів і руйнувань у населених пунктах, обладнанні шляхів і об'їздів, ліквідацією пошкоджень на транспортних комунікаціях (залізничних коліях, автомобільних шляхах), на лініях електропередач і зв'язку.

Підрозділи, що виконують роботи на комунально-енергетичних мережах, посилюються засобами механізації підвищеної потужності та продуктивності, а також формуваннями, що мають необхідне обладнання для робіт.

Під час ліквідації наслідків землетрусу підрозділи залучаються до рятування потерпілих з-під завалів і рятування людей, що залишилися у напівзруйнованих будівлях, які горять, з подальшою їх евакуацією, прокладають проїзди в завалах, локалізують аварії на комунально-енергетичних мережах, наслідки яких загрожують життю людей, руйнують чи укріплюють споруди і будинки, що перебувають в аварійному стані та загрожують обвалом, обладнують пункти зосередження потерпілих і медичні пункти.

Під час дій у районі снігових завалів підрозділи ведуть пошук потерпілих і забезпечують їх швидке вивезення на медичні пункти чи в безпечні місця, проводять розчищення від заносів вулиць, проїздів, шляхів, а за потреби прокладають колії, обладнують місця для обігрівання людей, своєчасно доставляють потерпілим продукти, теплий одяг, взуття та інші необхідні речі.

Під час гасіння лісових і торф'яних пожеж загін у повному складі чи окремими підрозділами при взаємодії з лісовими пожежними станціями, іншими формуваннями, територіальними підрозділами МНС та МВС локалізують та гасять пожежі, в першу чергу поблизу населених пунктів, об'єктів господарювання і транспортних комунікацій.

5.7. Дії спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в осередку біологічного (бактеріологічного) ураження

Під час дії в осередку біологічного (бактеріологічного) ураження основні сили спрямовуються на якнайшвидше визначення чутливості збудника хвороби до антибіотиків, на захист населення, проведення профілактичних дій, виявлення, ізоляцію і суворе дотримання протиепідемічного режиму об'єктами економіки, установами та населенням, а також особовим складом центру (загону) і формувань цивільного захисту, та на своєчасне проведення знезаражування і санітарного оброблення.

Обсяг і характер робіт в осередку біологічного (бактеріологічного) ураження зумовлюється розміром осередку, кількістю населення в ньому, видом застосованого біологічного (бактеріологічного) засобу, кількістю хворих, наявністю медичних закладів та їх можливостями.

Заходи з ліквідації осередку біологічного (бактеріологічного) ураження організуються і проводяться у тісній взаємодії з силами і засобами, що перебувають в осередку, в тому числі з санітарно-епідемічними станціями, ветеринарними лабораторіями, протиепідемічними загонами та іншими медичними і ветеринарними закладами та формуваннями. Для проведення протиепідемічних, протиепізоотичних і спеціальних профілактичних заходів використовуються усі медичні служби і служби цивільного захисту із захисту сільськогосподарських тварин і рослин.

У разі відсутності даних про біологічну обстановку в осередку ураження за вказівкою начальника загону начальник медичного пункту організовує біологічну (бактеріологічну) та епідемічну розвідку.

Вона проводиться відповідно підготовленими працівниками медичного підрозділу з метою встановлення виду і способу застосованого біологічного (бактеріологічного) ураження, виявлення можливого обсягу санітарно-протиепідемічних і лікувально-профілактичних заходів.

У ході розвідки проводиться епідемічне обстеження осередку ураження, забір проб води, продуктів харчування, об'єктів зовнішнього середовища, матеріалів від хворих для обстеження і специфічної індикації бактеріального засобу. Індикація проводиться у медичних і ветеринарних закладах мережі спостереження та лабораторного контролю.

Керівник органу управління центру (загону) після одержання розвідувальних даних про обстановку в осередку ураження оцінює її, приймає рішення про використання підрозділів цивільного захисту для його локалізації, ставить відповідні завдання.

Керівник органу управління центру (загону) у наказі визначає:

рятувальним підрозділам: сили і засоби, виділені для охорони осередку ураження і несення комендантської служби, їх завдання, завдання із виконання дезінфекційних робіт і режимних заходів, маршрут просування до осередку ураження, час проходження вихідного рубежу (пункту);

підрозділам хімічного захисту: ділянки місцевості, що підлягають дезінфекції, місця розміщення пунктів (майданчиків) обробки, порядок проведення спеціальної обробки підрозділів, маршрут просування до осередку ураження, час проходження вихідного рубежу (пункту);

медичним підрозділам: порядок проведення термінової профілактики і запобіжних щеплень особовому складові, завдання щодо виявлення, ізоляції та лікування хворих (підозрілих на захворювання), порядок організації медичного нагляду за тими, хто перебуває з ними в контакті, маршрут просування до осередку ураження, час проходження вихідного рубежу (пункту);

підрозділам водопостачання: місця розміщення пунктів водопостачання і порядок забезпечення підрозділів водою, маршрут просування до осередку ураження, час проходження вихідного пункту;

пожежним підрозділам: забезпечення підвезення води до підрозділів і на пункти спеціальної обробки, маршрут просування до осередку ураження, час проходження вихідного пункту;

наданим підрозділам і формуванням, що виконують самостійні завдання: ділянки (об'єкти) робіт, завдання і порядок їх виконання, місця зосередження основних сил, маршрут пересування, час проходження вихідного рубежу (пункту);

резерву: склад, район розташування, час підготовки до виконання завдань, час просування до осередку ураження і ділянки (об'єкту) робіт.

Після визначення завдання керівник органу управління центру (загону, підрозділу) організовує проведення режимних заходів на карантинній території.

Під час організації режимних заходів керівник органу управління центру (загону) спільно з начальником цивільного захисту, представниками МВС, враховуючи можливості загону, інших приданих сил та підрозділів, бере участь у визначенні: сил і засобів для організації контрольно-пропускних пунктів, порядку несення комендантської служби, заходів для обмеження контактів між окремими групами населення, охорони інфекційних лікарень, ізоляторів, джерел водопостачання та інших інфекційно-небезпечних місць.

Осередок біологічного (бактеріологічного) ураження вважається ліквідованим після того, як з моменту ізоляції та госпіталізації хворих мине час, який дорівнює максимальному терміну інкубаційного періоду для відповідного захворювання, і буде завершено заключну дезінфекцію осередку.

Карантин (обсервація) оголошується та скасовується рішенням начальника цивільного захисту АР Крим, області, міст Києва та Севастополя після ліквідації осередку ураження.

Після закінчення робіт в осередку біологічного (бактеріологічного) ураження підрозділи виводяться до пунктів спеціальної обробки, а після здійснення – у вихідні райони для підготовки їх до подальших дій.

5.8. Особливості дій спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в осередку комбінованого ураження

Рятувальні та інші невідкладні роботи в осередку комбінованого ураження можуть проводитися у важких умовах радіаційної, хімічної та біологічної (бактеріологічної) обстановки, що потребує від начальників цивільного захисту, керівників органів управління центру (загону) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту одночасного проведення значних за обсягом і різних за характером заходів, до яких належать:

- постійне проведення комплексної розвідки, ізоляція осередку ураження і запобігання поширенню інфекції всередині осередку (в зоні інших уражень);

- одночасне проведення дегазації, дезактивації;

- дезінфекція заражених ділянок, захист особового складу підрозділів цивільного захисту від впливу радіації, отруйних речовин і біологічних (бактеріологічних) засобів, надання медичної допомоги ураженим у разі масових комбінованих уражень у максимально короткий термін, проведення термінових і спеціальних профілактичних заходів, одночасне або послідовне залучення до роботи різних за призначенням підрозділів, здатних проводити їх у складних умовах радіаційного, хімічного та біологічного (бактеріологічного) ураження, здійснення контролю за обов'язковим використанням особовим складом засобів індивідуального захисту під час виконання завдань;

- термінове проведення евакуації населення, у першу чергу уражених хімічно небезпечними речовинами, розміщення його на неураженій території в межах зони карантину, здійснення санітарної обробки особового складу;

- знезараження продуктів, води і фуражу.

Рішення на проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередку комбінованого ураження керівник органу управління центру (загону) приймає у вихідному районі відповідно до поставленого начальником цивільного захисту завдання, і на основі розвідувальних даних уточнює протягом наближення до осередку ураження.

У рішенні керівник органу управління центру (загону) визначає:

- рубежі (об'єкти) локалізації гасіння пожежі;

- ділянки території та будівлі, що підлягають дегазації, дезактивації і дезінфекції;

- послідовність проведення цих робіт, порядок проведення негайних профілактичних заходів або запобіжних щеплень особовому складу підрозділів і населенню;

- порядок евакуації населення з осередків ураження;

- завдання щодо встановлення і підтримання карантинного режиму та організації комендантської служби;

- місця розміщення пунктів спеціальної обробки і проведення санітарної обробки особового складу підрозділу і формувань цивільного захисту та населення.

На основі прийнятого рішення управління і служби загону доводять завдання до підлеглих і організовують введення сил в осередок ураження.

Основними завданнями розвідки загону є:

своєчасне виявлення зон хімічного, радіоактивного і біологічного (бактеріологічного) зараження;

встановлення типу і концентрації небезпечних хімічних речовин, рівнів радіації, виду збудника інфекційних захворювань;

встановлення характеру руйнувань і пожеж на маршруті та в осередках ураження;

пошук обхідних шляхів заражених і зруйнованих ділянок;

визначення характеру руйнувань та пошкодження захисних споруд і стану людей, що перебувають у них.

Основними завданнями підрозділів радіаційного та хімічного захисту є: виявлення ділянок місцевості, заражених радіоактивними, хімічно небезпечними речовинами і біологічними (бактеріологічними) засобами, дегазація, дезінфекція і дезактивація проходів і проїздів для введення підрозділів на ділянках (об'єктах) робіт, евакуація уражених.

Під час знезараження території перш за все проводиться дегазація і дезінфекція, а за потреби – і дезактивація проїздів, проходів, пристосованих для руху підрозділів цивільного захисту до ділянок (об'єктів) робіт та шляхів евакуації.

Пожежні підрозділи проводять розвідку, локалізують і гасять пожежі, які перешкоджають рухові сил до ділянок (об'єктів) робіт і заважають діяльності, пов'язаній з рятуванням людей і проведенням інших робіт, рятують людей із палаючих споруд і зон задимлення.

Медичні підрозділи разом з приданими формуваннями надають першу медичну допомогу ураженим безпосередньо в осередку ураження з дотриманням заходів захисту від бактерій, токсинів і радіоактивних речовин.

Під час надання першої медичної допомоги передбачається своєчасне використання протихімічних пакетів, антидотів, а також проведення загальної профілактики.

Особлива увага приділяється медичному сортуванню уражених і дотриманню суворого протиепідемічного режиму.

На медичних пунктах уражених поділяють на потоки, окремі групи з метою запобігання взаємному зараженню. З метою своєчасного виявлення та ізоляції інфекційних хворих за ураженими встановлюється медичний нагляд.

Рятувальні підрозділи залучаються до виконання робіт, пов'язаних із розшуком і винесенням уражених із небезпечної зони, та здійснення карантинних заходів у взаємодії з підрозділами і формуваннями охорони громадського порядку (підрозділами МВС).

Механізовані та інженерні підрозділи використовуються для розбирання завалів, влаштування проїздів, підтримання шляхів у належному стані, розчищення входів у завалені сховища, усунення аварій на комунально-енергетичних і технологічних мережах, знезараження ділянок місцевості.

Піротехнічні підрозділи виявляють і знешкоджують боєприпаси, що не вибухнули. У першу чергу знешкоджуються боєприпаси, які виявлені в районах (місцях) робіт.

Зміна підрозділів цивільного захисту здійснюється після виконання поставлених завдань або у разі отримання особовим складом гранично допустимих доз опромінення.

Підрозділи, що змінилися, виводяться у райони, призначені у межах зон карантину чи обсервації на незаражену місцевість, де проводиться повна спеціальна обробка.

5.9. Відновлення готовності спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту до дій за призначенням

Готовність центрів (загонів) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту до дій за призначенням може бути знижена в результаті впливу на них вторинних факторів надзвичайних ситуацій чи дії їх протягом довгого часу в осередку надзвичайної ситуації.

Забезпечення відновлення та постійної готовності центрів (загонів) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту до дій за призначенням досягається шляхом:

- відновлення порушеного управління;
- виявлення втрат і виведення підрозділів у незаражені райони;
- проведення ремонту та відновлення техніки;
- поповнення особовим складом, рятувальним озброєнням, технікою та іншими матеріальними засобами;
- уточнення і постановки нових завдань.

Керівники органів управління центрів (загонів) організовують збір даних про характер зон зараження, затоплення, руйнувань, завалів і осередків ураження. Виходячи з оцінки обстановки і проведених розрахунків щодо визначення можливостей підрозділів, керівник органу управління центрів (загонів) приймає рішення про подальші дії, вживаються заходи щодо перегрупування підрозділів, перерозподілу сил і засобів між ними, організовується всебічне забезпечення і управління, визначається порядок заміни підрозділів цивільного захисту першого ешелону, що зазнали втрат, підрозділами другого та третього ешелону (резерву).

Одночасно визначаються необхідні для відновлення сили, засоби і ресурси, виконавці та термін виконання робіт, засоби для підготовки високого морального стану та психологічної стійкості особового складу.

5.10. Перевезення спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Перевезення спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту здійснюється залізницею, морським (річковим) транспортом або комбінованим способом (одночасно, послідовно залізницею, морським або річковим транспортом). Для негайного перевезення підрозділів на велику відстань може застосовуватися повітряний транспорт.

Перевезення організовує керівник органу управління загону (підрозділу) разом з органами залізничного, водного або повітряного сполучення. На випадок припинення перевезень він має передбачити засоби, що забезпечують швидкий перехід загону від перевезення до пересування маршем.

Для зменшення часу на організацію перевезень управління загону повинне постійно мати готові варіанти розрахунків і необхідні документи на перевезення різними видами транспорту.

Центру (загону) під час перевезення залізничним, морським, повітряним транспортом призначаються вихідний район перед завантаженням і район зосередження після вивантаження, а також основні та запасні райони завантаження і вивантаження, до яких входять кілька залізничних чи морських портів, аеропортів, майданчиків.

Віддалення вихідного району та району зосередження має бути не менш як 10-15 км від району завантаження (вивантаження) підрозділів. Якщо райони розташування підрозділів перебувають у безпосередній близькості (20-30 кілометрів від районів завантаження або вивантаження), вихідні райони можуть не призначатися.

Під час виконання завдань місця розташування підрозділів перед завантаженням та вивантаженням визначаються умовами обстановки, наявністю транспортних засобів, термінами прибуття в райони аварій, катастроф і стихійного лиха.

Підрозділи центру (загону) у вихідному районі перед завантаженням розташовуються з урахуванням розподілу їх по ешелонах (суднах, літаках), а також у порядку їх прибуття до місць вивантаження.

Перед завантаженням підрозділи, що завантажуються в один ешелон (судно, літак), виходять у район очікування, а після вивантаження – в район збору, які призначаються за 3-5 км (під час перевезення повітряним транспортом – 10-15 км) від місць завантаження (вивантаження). Якщо через умови місцевості вихідні райони призначаються на відстані менше 10 км від місць завантаження, райони очікування можна не визначати.

Охорона районів завантаження (вивантаження), а також підготовка шляхів для виходу підрозділів до місць завантаження визначається та організовується наказом керівника органу управління центру (загону).

Після отримання завдання на перевезення залізничним, морським і річковим транспортом управління центру (загону) уточнює розрахунки на перевезення та узгоджує хід завантаження з органами залізничних сполучень, надсилає заявку на завантаження та розрахунок на перевезення, уточнює номери ешелонів (найменування суден) та одержує накази про місце вивантаження, шляхи підходу до них і терміни завантаження (початок, кінець).

Під час отримання завдання на перевезення повітряним транспортом керівник органу управління центру (загону) разом з командиром з'єднання (частини) військово-транспортної авіації або начальниками загонів (груп) цивільної авіації та органами військових сполучень на повітряному транспорті визначає хід перевезення підрозділів, робить розрахунок на перевезення, розподіляє між підрозділами основні та запасні аеродроми вантаження, обговорює з ними терміни посадки підрозділів.

Для перевезення керівник органу управління центру (загону) визначає: необхідну кількість ешелонів (літаків) для перевезення загону, чергу й терміни завантаження та відправлення підрозділів, розподіл ешелонів (літаків, суден), станцій (портів, майданчиків) вантаження між підрозділами, вихідні райони підрозділів, райони очікування, збору і зосередження, характер їх обладнання, час прибуття до місця завантаження, порядок дій підрозділів на випадок зриву і припинення перевезення, організацію охорони.

Для комбінованого пересування керівник органу управління центру (загону), крім звичайних питань, визначає: склад підрозділів, що перевозяться залізничним (морським, річковим) транспортом і здійснюють марш своїм ходом, а також порядок управління ними у ході пересування. При цьому залізничний (морський, річковий) транспорт планується, у першу чергу, для перевезення тягачів, гусеничних і важких інженерних машин, а також техніки з малим запасом ходу і низькими швидкостями руху.

У разі нестачі часу на організацію перевезення керівник органу управління центру (загону) після визначення дій віддає попереднє розпорядження, в якому робить короткі висновки про обстановку, визначає вид транспорту, напрям (маршрут) перевезення, район і час зосередження, вихідний район, райони завантаження загону, а також транспорт для перевезення підрозділів, вихідний район, станції, порти, аеродроми, майданчики для завантаження, райони очікування, а також приблизну кількість ешелонів (суден, літаків), що виділяються, та враховує їх вантажопідйомність, склад оперативних груп (представників) на станціях вантаження, час готовності до вантаження.

Рішення керівника органу управління центру (загону) про перевезення оформлюється на карті з додаванням необхідних розрахунків за кожним видом транспорту.

Розрахунки на пересування підрозділів, що здійснюють марш своїм ходом і що перевозяться різними видами транспорту, мають бути погоджені між собою так, щоб у разі припинення перевезення підрозділи мали можливість швидко об'єднатися.

Терміни перевезення кожним видом транспорту визначається з таким розрахунком, щоб підрозділи прибули у район зосередження одночасно.

У наказі на перевезення керівник органу управління центру (загону) зазначає:

у першому пункті – короткі висновки з оцінки обстановки;

у другому пункті – завдання загону;

у третьому пункті – завдання на перевезення;

у четвертому пункті після слова «НАКАЗУЮ» – завдання підрозділам, кількість та номери ешелонів (морських, річкових і повітряних суден), основні та запасні станції (порти, аеродроми) завантаження (вивантаження), райони очікування і збору, маршрути, порядок та час виходу у ці райони, до місць завантаження і у райони зосередження, терміни завантаження;

у п'ятому пункті – розміри та ешелонування матеріальних засобів;

у шостому пункті – порядок перевезення пунктів управління загону і номери ешелонів (морських, річкових, повітряних суден), у яких вони прямують, а також порядок підтримання зв'язку з ешелонами і підрозділами;

у сьомому пункті – час готовності загону до перевезення;

у восьмому пункті – на кого покладається організація і відправка підрозділів після від'їзду командного пункту загону.

У наказі, крім того, зазначаються посадові особи ешелонів (морських, річкових, повітряних суден).

Після визначення завдань керівник органу управління центру (загону) дає вказівки щодо всебічного забезпечення підрозділів під час завантаження (вивантаження) і в разі припинення перевезення.

Управління підрозділами в період завантаження здійснюється з пункту управління загону, який розгортається у вихідному районі. Після від'їзду керівника органу управління центру (загону) і управління центру (загону) керування підрозділами, що залишилися, під час завантаження здійснюється одним із заступників керівника органу управління центру (загону) і призначеними для цього офіцерами управління центру (загону), які від'їжджають у район зосередження останнім ешелonom (рейсом).

Для забезпечення безперервного управління підрозділами на час завантаження організовується зв'язок із підрозділами, що перебувають у вихідному районі, районах очікування, з офіцерами управління центру (загону), які перебувають на станціях (аеродромах, в портах) завантаження, з постами регулювання під час завантаження, з військовим комендантом, територіальними підрозділами МНС та МВС на шляхах сполучення. Зв'язок у районах очікування та завантаження здійснюється провідними засобами, а також по радіо.

Під час руху залізницею керівник органу управління центру (загону) керує підрозділами через управління центру (загону), а під час перевезення морським (річковим) транспортом, крім того, використовуються радіостанції суден і сигнальні засоби.

Пункт управління центру (загону) від'їжджає в одному з ешелонів, як правило, після відправлення одного-двох підрозділів.

При перевезенні морським (річковим) транспортом пункт управління центру (загону) перебуває на тому ж судні, що й керівник органу управління центру (загону).

Підрозділи на завантаження прибувають з таким розрахунком і у такому порядку, щоб після прибуття на місце негайно приступити до завантаження.

Посадка і висадка особового складу, завантаження і вивантаження техніки і вантажів мають виконуватись у визначені терміни, з дотриманням безпеки недопущенням псування транспортних засобів.

Під час перевезення загін має перебувати у постійній готовності до вивантаження, подальшого пересування маршем і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Інформацію про радіаційну, біологічну та хімічну обстановку підрозділи і начальники ешелонів одержують від територіальних підрозділів МНС в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі, а під час пересування морським (річковим) транспортом, крім того, і від кораблів безпосереднього спостереження.

Зони радіаційного (хімічного) зараження ешелони (судна) долають із застосуванням особовим складом засобів захисту, а райони (акваторії), заражені радіоактивними речовинами, обходять або долають у напрямі, що забезпечує мінімальне опромінення особового складу та зараження ешелонів (суден).

Під час організації технічного забезпечення особлива увага приділяється підготовці рятувального оснащення і техніки до перевезення і подальших дій. Для введення до ладу несправної техніки, просування до місця, забезпечення вантаження і продовження пересування маршем у склад кожного ешелону (судна) включаються ремонтні та евакуаційні засоби.

Загін протягом усього шляху слідування забезпечується необхідним запасом продовольства. Запаси матеріальних засобів перевозяться разом з підрозділами. Запаси, що містяться на складах, розподіляються по ешелонах (суднах).

Для своєчасної допомоги ураженим і хворим під час перевезення медичні сили і засоби розподіляються пропорційно по ешелонах (суднах). Уражені та хворі з підрозділів, які перевозяться залізницею або морським (річковим) транспортом, евакуюються до найближчих медичних пунктів і лікувальних закладів.

У разі перерви або закінчення перевезення, підрозділи, що потребують подальшого перевезення залізницею чи морським (річковим) транспортом, за наказом керівника органу управління центру (загону) або за вказівками старшого начальника, переданими через органи управління цивільного захисту, вивантажуються і рухаються до нового місця завантаження чи в район зосередження.

Зв'язок із підрозділами, перевезення яких відбувається різними видами транспорту, здійснюється засобами управління через диспетчерський пункт дорожньо-комендантської служби каналами зв'язку органів транспорту та органів управління цивільного захисту.

**5.11. Розташування спеціальних регіональних центрів
швидкого реагування, спеціальних загонів,
аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту на місці (місцевості)**

Розташування центрів (загонів) у районах зосередження здійснюється у місцях, що мають природні укриття і забезпечують швидке проведення маневру, сприятливих для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Центри (загони) під час розташування на місці мають бути у постійній готовності за призначенням до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Райони розташування центрів (загонів) повинні забезпечити: розміщення підрозділів, можливість швидкого збору та виходу у потрібному напрямку, зручність для розміщення та відпочинку особового складу, сприятливі санітарно-гігієнічні умови, наявність достатньої кількості джерел води та під'їзних шляхів, придатних для руху техніки.

Центру (загону) визначаються основний та запасний райони розташування. Запасні райони для центру (загону) всередині основного району не визначаються. Розмір району розташування для загону має забезпечувати простір для розміщення і маневру, швидкій збір, та залежатиме від конкретних умов місцевості.

У наказі про визначення завдання для розташування на місці керівник органу управління центру (загону) зазначає:

підрозділам: основний та запасний райони розташування, порядок їх зайняття та інженерного обладнання, порядок виходу у запасний район, склад, завдання, кордони та смуги охорони;

підрозділу охорони: визначає його склад, завдання та район розташування.

Після визначення завдань підрозділам керівник органу управління центру (загону) дає вказівки щодо всебічного забезпечення.

Райони розташування підрозділи займають у порядку їх підходу. Зупинка колон на дорогах для очікування свого часу в цих районах не допускається. Загін у визначеному районі розташовується розосереджено угрупованнями, що забезпечує виконання рятувальних та інших невідкладних робіт і проведення маневру.

Пересувний пункт управління центру (загону) розгортається у районі з таким розрахунком, щоб забезпечити безперервне управління підрозділами як під час перебування їх у районах розташування, так і під час руху. Тиловий пункт управління розгортається у районі розміщення підрозділів технічного забезпечення і тилу загону.

У районах розташування центру (загону) організовується охорона розташування загону силами особового складу підрозділів.

Підрозділи під час розташування на місці охороняються безпосередньо, сторожовою охороною з числа особового складу загону, яка виставляється на зазначених напрямках.

Зміна району розташування загону проводиться за вказівкою старшого начальника. За потреби спеціальне оброблення підрозділів проводиться за межами нових районів розташування.

У гірській місцевості для розташування підрозділів можуть використовуватися тунелі, гірничі виробки, печери і райони, захищені від обвалів, селевих потоків, снігових лавин і паводків тощо.

У лісі підрозділи розміщуються вздовж доріг та просік. У разі виникнення лісової пожежі використовується якомога більша кількість доріг та просік і визначається черговість виходу підрозділів у запасні райони, а для гасіння пожежі та проведення рятувальних робіт виділяється необхідна кількість особового складу із засобами пожежогасіння.

У зимових умовах для розміщення підрозділів вибираються райони, які захищені від вітру, особлива увага приділяється підтриманню у робочому стані шляхів, а також засобам для запобігання обмороженню особового складу.

5.12. Забезпечення дій спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Оперативне забезпечення

Оперативне забезпечення полягає в організації та здійсненні заходів, спрямованих на створення спеціальним регіональним центрам швидкого реагування, спеціальним загонам, аварійно-рятувальним загонам спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту сприятливих умов для організованого і своєчасного початку рятувальних та інших невідкладних робіт і успішного їх проведення.

Види оперативного забезпечення – це розвідка, інженерне, хімічне, психологічне, гідрометеорологічне (метеорологічне) забезпечення та охорона.

Оперативне забезпечення організовується першим заступником керівника органу управління центру (загону) та відповідними начальниками служб на основі рішення керівника органу управління центру (загону), його вказівок і розпоряджень вищого керівництва, які стосуються видів оперативного забезпечення. Завдання щодо оперативного забезпечення доводяться до підрозділів розпорядженнями управління центру (загону).

Відсутність вказівок і розпоряджень не звільняє керівника органу управління центру (загону) та його заступників від своєчасної організації оперативного забезпечення.

Розвідка – це найважливіший вид оперативного забезпечення діяльності центрів (загонів) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час виконання завдань цивільного захисту у мирний час та особливий період. Вона є сукупністю заходів, що проводяться начальниками всіх ступенів з метою отримання розвідувальних даних про обстановку, що склалася внаслідок виробничої аварії, катастрофи чи стихійного лиха.

Відповідно до характеру завдань і засобів отримання розвідувальних даних, розвідка поділяється на загальну та спеціальну, а залежно від сфери дій та складу сил, які залучаються, – на наземну, повітряну і річкову (морську).

Загальна розвідка організовується і проводиться з метою: визначення місця, часу та характеру руйнувань і нанесеного матеріального збитку, орієнтовних даних про потерпілих, які потребують допомоги, необхідних заходів щодо захисту і рятування людей, визначення обсягу рятувальних та інших невідкладних робіт.

Під час загальної розвідки проводиться спостереження, перевірка району (об'єкта), на якому сталася аварія, катастрофа або стихійне лихо, пошук потерпілих і уражених, вивчення різних планів (схем) об'єкта та технологічних процесів виробництва, опитування очевидців аварії, катастрофи.

У ході розвідки можуть використовуватися різні технічні засоби.

Для виконання завдань загальної розвідки залучаються розвідувальні підрозділи (мобільні оперативні групи тощо) центрів (загонів) ОРСЦЗ, спеціалізованих формувань та ГУ(У) МНС України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі. У деяких випадках до виконання розвідувальних завдань можуть залучатися повітряні сили і засоби.

Спеціальна розвідка поділяється на радіаційну, хімічну, інженерну, пожежну, медичну і біологічну (бактеріологічну). Вона організовується з метою одержання більш повних даних про характер обстановки в районах аварії, катастрофи чи стихійного лиха. Розвідка проводиться при взаємодії з розвідувальними формуваннями служб цивільного захисту і установами мережі спостереження лабораторного контролю. Під час спеціальної розвідки проводяться спостереження, дозиметричний та хімічний контроль довкілля (шляхом взяття проб і аналізів), лабораторні дослідження.

Розвідка має відповідати таким основним вимогам: цілеспрямованість, безперервність, активність, своєчасність, вірогідність і точність.

Цілеспрямованість розвідки полягає в суворій відповідності заходів розвідки задуму керівника органу управління центру (загону).

Безперервність розвідки полягає у постійному веденні її в умовах мирного часу і особливого періоду, під час підготовки і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, за будь-яких умов і на будь-якій місцевості.

Активність розвідки полягає в наполегливості за будь-яких умов і використанні всіх можливих засобів для здобуття необхідних розвідувальних даних.

Своєчасність розвідки полягає у здобутті даних про обстановку та доведенні їх до начальників у встановлені терміни.

Вірогідність і точність розвідки полягають у здобутті розвідувальних даних, які цілком відповідають фактичній обстановці в районі аварії, катастрофи, стихійного лиха, осередку ураження.

До організації розвідки входять: визначення мети, завдання, об'єктів і розподіл відповідно до них сил і засобів розвідки, планування розвідки та визначення завдання виконавцям, організація взаємодії сил і засобів усіх видів розвідки, підготовка розвідувальних органів до виконання завдань, організація їх всебічного забезпечення, організація стійкого зв'язку і управління, контроль за виконанням розпоряджень і надання практичної допомоги підпорядкованим розвідувальним підроз-

ділам, організація і оброблення розвідувальних даних і своєчасне доведення їх до начальників та органів управління (оперативних штабів).

Вихідними даними для організації розвідки є: завдання центру (загону), рішення керівника органу управління центру (загону) про застосування наявних сил і засобів, розпорядження вищого керівництва, стан сил, засобів розвідки та їх можливості.

Керівник органу управління центру (загону) під час організації розвідки зазначає її мету і завдання, які дані необхідно здобути та в які терміни, на яких об'єктах (ділянках) зосередити основні зусилля розвідки, а також які сили і засоби додатково залучити для проведення розвідки і забезпечення її дій.

Керівник органу управління центру (загону) несе відповідальність за організацію та керівництво розвідкою. Він деталізує завдання розвідки, визначає порядок, сили і засоби їх виконання, заходи для забезпечення управління підрозділами розвідки та склад резерву розвідки.

Управління центру (загону) планує розвідку, узгоджує сили і засоби для виконання завдань, об'єкти і час, доводить завдання до виконавців, організує підготовку і вихід підрозділів у розвідку, безперервне управління ними і зв'язок, здійснює збір, узагальнює та аналізує розвідувальні дані, доводить їх до начальників, а також підлеглих і взаємодіючих підрозділів і формувань.

Заступник керівника органу управління центру (загону) безпосередньо організує розвідку. Роботу, пов'язану з її організацією, управлінням розвідувальними органами, збиранням і вивченням відомостей про обстановку, він проводить у тісній взаємодії з управлінням центру (загону) і начальниками служб.

На підставі рішення керівника органу управління центру (загону), заступника керівника органу управління центру (загону), розпорядження щодо організації та проведення розвідки, начальник розвідувального підрозділу центру (загону) розробляє план розвідки на карті (схемі) з пояснювальною запискою, у якій відображає завдання і об'єкти розвідки, райони особливої уваги, резерви розвідки і його склад, рубежі й зони безпечного віддалення, райони руйнування (завалів, затоплень) з урахуванням прогнозу метеорологічної обстановки, фізико-географічних і кліматичних умов місцевості, та розподіл сил і засобів розвідки за завданнями і об'єктами, терміни підготовки сил і заходів розвідки, організацію управління підрозділами і резервом розвідки, порядок одержання даних від повітряної розвідки, розвідувальних підрозділів, терміни доведення інформації до підлеглих і взаємодіючих підрозділів (формувань). План розвідки може розроблятися текстуально з додатком карти (схеми).

З метою успішного виконання завдань, визначених керівником органу управління центру (загону), начальники служб організовують розвідку підпорядкованими підрозділами. Вони постійно керують підпорядкованими розвідувальними підрозділами, вивчають розвідувальні дані, готують висновки і надають їх до управління загону.

Завдання розвідувальним підрозділам визначає керівник органу управління центру (загону).

Під час визначення завдань для розвідки визначаються склад розвідувального підрозділу (органу), напрям (об'єкт) розвідки, тривалість її проведення та час закінчення, місце збору і порядок дій розвідувального підрозділу (органу) після виконання завдання, порядок зв'язку і доповіді про розвідувальні дані.

За потреби начальнику розвідувального підрозділу може надаватися інформація про дії сусідніх розвідувальних підрозділів.

Сили і засоби розвідки загону, розвідувальні формування взаємодіють відповідно до завдань, специфіки об'єктів, напрямів та способів виконання розвідувальних завдань. При цьому передбачається завчасний розподіл завдань між силами та засобами розвідки, знання та розуміння завдань, які вирішуються спільно, відповідність їх виконання, своєчасне визначення додаткових завдань під час проведення розвідки, підтримання безперервного зв'язку між взаємодіючими силами і засобами та взаємний обмін розвідувальними даними.

Під час підготовки і виконання завдань управління центру (загону) здійснює безперервне керування силами і засобами розвідки, що досягається організацією і підтриманням стійкого зв'язку із розвідувальними підрозділами, своєчасним визначенням чи уточненням завдань, чітким і оперативним збиранням та обробленням даних, здійснюванням ефективного контролю за діями сил і засобів розвідки.

Збирання, вивчення і узагальнення розвідувальних даних про обстановку здійснює заступник керівника органу управління центру (загону). Він робить висновки і дає оцінку розвідувальним даним і регулярно доводить їх до начальника центру (загону). У доповіді зазначається ділянка робіт, де склалася найскладніша обстановка (ситуація), вплив умов обстановки (ситуації) на виконання завдань, порядок і способи дій розвідувальних підрозділів (органів) центру (загону) у районах розвідки, в першу чергу з найскладнішою обстановкою (ситуацією).

Інженерне обладнання зайнятих районів та підготовка шляхів для маневру включає обладнання для особового складу відкритих і перекритих щілин, бліндажів, сховищ та укриттів для техніки, максимальне використання існуючих шляхів, а у разі їх відсутності – прокладання колонних шляхів.

Протиепідемічні заходи включають вивчення санітарно-епідемічного стану району дій (розташування) підрозділів, проведення профілактичних щеплень особовому складу, використання засобів екстреної профілактики та проведення дезінфекційних заходів.

Здійснення санітарно-гігієнічних заходів полягає у виконанні встановлених гігієнічних вимог під час розташування, приготування їжі та забезпечення водою підрозділів, у дотриманні правил особистої гігієни.

До спеціальних профілактичних медичних і ветеринарних заходів належить використання антидотів, антибіотиків, протирадіаційних та інших захисних препаратів.

Безпека і захист особового складу під час дій у зонах забруднення, районах руйнувань, пожеж і затоплень досягається: знанням начальниками радіаційної, хімічної та біологічної (бактеріологічної) обстановки в районах дій, змін на місцевості, що сталися в результаті руйнувань підприємств атомної енергетики і хімічної

промисловості, ступенем опромінення особового складу, своєчасним і вмілим використанням засобів індивідуального та колективного захисту, захисними властивостями техніки і місцевості, обранням найдоцільніших способів дії в зонах зараження, районах руйнувань, пожеж і затоплень.

Зони радіоактивного, хімічного, біологічного (бактеріологічного) зараження підрозділи обходять або перетинають у напрямках, які забезпечують найменший ступінь опромінення (зараження) особового складу.

Обмеження опромінення особового складу, зайнятого на аварійних роботах, виконується таким чином, щоб не були перевищені встановлені НРБУ – 97 значення регламентів першої групи для категорії А. Дії особового складу передбачаються аварійними планами на випадок можливих і різних за масштабами аварій, надзвичайних ситуацій. Цими планами прогнозується обстановка (у тому числі радіаційна) на випадок аварії, пожежі, надзвичайної ситуації, розробляються заходи.

У разі, якщо роботи в зоні аварії поєднуються із заходами щодо запобігання серйозним наслідкам для здоров'я людей, які опинились у зоні аварії; щодо зменшення чисельності осіб, які можуть зазнати аварійного опромінення (запобігання великим колективним дозам); запобігання такому розвитку аварій, який може призвести до катастрофічних наслідків, допускається заплановане підвищення опромінення осіб зі складу аварійного персоналу, при цьому мають бути застосовані усі заходи для того, щоб величина сумарного опромінення не перевищила 100 мЗв (подвоєне значення максимального ліміту ефективної дози професійного опромінення за один рік).

При здійсненні заходів, в яких доза може перевищити максимальний ліміт дози, особовий склад, який виконує ці роботи, має бути добровольцями, які пройшли медичне обстеження, причому кожний з них має бути чітко і всесторонньо поінформований про ризик опромінення для здоров'я, пройти попередню підготовку і дати письмову згоду на участь у таких роботах.

У виключних випадках, коли робота виконується з метою збереження життя людей, мають бути застосовані усі можливі заходи для того, щоб особи, які залучені до ліквідації аварії, не могли отримати еквівалентну дозу на будь-який з органів (включаючи рівномірне опромінення всього тіла) більше 500 мЗв.

Особовий склад має бути постійно поінформованим про вже отримані та можливі дози опромінення і можливу шкоду для здоров'я. Якщо учасник аварійних робіт отримав дозу, що дорівнює величині сумарного опромінення 500 мЗв, то подальше його професійне опромінення можливе лише після кваліфікованого медичного обстеження і всебічного інформування про можливий ризик для його здоров'я, пов'язаний з роботами у сфері радіаційних технологій.

Часткова спеціальна обробка підрозділів і часткова санітарна обробка особового складу проводиться за наказом керівника органу управління центру (загону), як правило, після виконання завдання і в районі (місці) спеціальної обробки.

У разі виявлення уражених комах, кліщів, інших переносників хвороб, проводиться дезінфекція захисних споруд, приміщень, білизни, обмундирування і будівель.

Інженерне забезпечення складається із системи заходів, які проводяться керівником органу управління центру (загону) і управлінням центру (загону) з метою створення умов для своєчасного прихованого розміщення частин і підрозділів, висунення їх у райони дій, забезпечення вводу на об'єкти, успішного виконання завдань щодо ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха, а також в осередку ураження.

Інженерне забезпечення передбачає: інженерну розвідку об'єктів і місцевості в районах дій, інженерне облаштування районів, зайнятих підрозділами, та районів розгортання пунктів управління, влаштування та утримання шляхів руху, підвезення та евакуації, обладнання та утримання переправ через водні перешкоди, влаштування проходів (проїздів) у завалах, здійснення інженерних заходів, спрямованих на подолання руйнувань, затоплень і локалізацію осередків пожеж, добування та очищення питної води, влаштування пунктів водопостачання, проведення інженерних заходів щодо ліквідації наслідків стихійного лиха, великих аварій, катастроф, пожеж.

Інженерне забезпечення планується, організовується і виконується на основі рішень керівника органу управління центру (загону), його вказівок, а також відповідних розпоряджень вищого керівництва. Під час організації інженерного забезпечення керівник органу управління центру (загону), як правило, вказує: характер, черговість і терміни інженерного обладнання й маскуванню району розташування підрозділів та районів розгортання пунктів управління, шляхи руху та маневру і характер їх підготовки, порядок пропускання підрозділів через важкі для подолання ділянки місцевості, місця та види переправ через водяні перешкоди і терміни їх готовності, порядок розвідування і дезактивації джерел води та обладнання пунктів польового водопостачання, порядок використання інженерних підрозділів під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Організовує інженерне забезпечення центру (загону) безпосередньо начальник інженерної служби.

Під час планування й організації інженерного забезпечення визначаються: завдання у цій сфері, обсяги, терміни та порядок їх виконання, склад сил і засобів, які слід залучити, розподіляються інженерні сили і засоби для кожного завдання, ставляться завдання окремим підрозділам, організовується необхідна взаємодія між підпорядкованими та приданими підрозділами, здійснюється контроль за виконанням підрозділами поставлених завдань.

Завдання інженерного забезпечення виконуються усіма підрозділами, незалежно від їх призначення. Вони своїми силами будують укриття для особового складу, техніки й запасів матеріальних засобів, прокладають і позначають шляхи руху, долають завали та інші перешкоди, проводять пошук джерел водопостачання та, у разі необхідності, очищують воду за допомогою табельних засобів.

Якщо матеріальні засоби доставляються центру (загону) повітряним транспортом, начальник служби інженерного забезпечення організовує підготовку майданчиків для посадки транспортних засобів або отримання вантажів з повітря, розвантаження літаків (вертольотів), підвезення вантажів до підрозділів.

Завдання інженерного забезпечення визначаються і виконуються у певній черговості відповідно до видів робіт, їх обсягів, термінів виконання та ступенів важливості. Роботи ведуться до повного їх завершення.

Власне інженерні підрозділи виконують складніші завдання інженерного забезпечення, які потребують спеціальної підготовки особового складу і застосування інженерної техніки.

Успіх інженерного забезпечення досягається:

правильним розумінням начальниками підрозділів поставлених завдань;
високою кваліфікацією особового складу та готовністю засобів інженерного озброєння;

зосередженням їх на основних ділянках (об'єктах) робіт;
швидким маневром і чіткою їх взаємодією з іншими підрозділами;
безперервним веденням інженерного розвідування районів дій;
умілим використанням місцевості та місцевих матеріалів;
своєчасним забезпеченням підрозділів засобами інженерного оснащення.

Для проведення інженерної розвідки в осередку ураження від центрів (загонів) виділяються штатні розвідувальні підрозділи, які діють за принципом розвідувальних (пошукових) дозорів. Кількість дозорів може змінюватись, однак вона має бути такою, щоб у кожному конкретному випадку забезпечувати виконання постановленого завдання у повному обсязі і у визначений термін.

Характер, послідовність і терміни інженерного облаштування повинні забезпечувати постійну готовність підрозділів до дій в умовах надзвичайної ситуації.

Інженерне забезпечення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах аварій, катастроф, стихійного лиха і в осередках ураження планується управлінням центру (загону) на всю глибину району (ділянки). Проїзди в завалах прокладаються підрозділами спільно з формуваннями цивільного захисту.

Шляхи руху, підвезення та евакуації готуються підрозділами забезпечення руху, які призначаються на кожний маршрут. Склад і знаряддя підрозділів забезпечення руху залежить від завдань, які виконує загін. Для підтримання в робочому стані колій, проїздів у завалах, бродів, важких ділянок тощо залучаються підрозділи механізації, машини з бульдозерним обладнанням, автомобілі для перевезення будівельних матеріалів, дорожньо-мостових конструкцій та інші необхідні засоби.

Інженерне забезпечення подолання підрозділами водних перешкод передбачає:

інженерне розвідування водної перешкоди і шляхів просування до неї;
підготовку маршрутів і забезпечення висування переправних засобів до водної перешкоди;
обладнання й утримання переправ і забезпечення їх живучості;
маневр переправними засобами.

З метою забезпечення організованого виходу підрозділів до водної перешкоди, запобігання скупченості колон біля переправ і підтримання встановленого

порядку у вихідному районі та на шляхах, які ведуть до переправ, організовується комендантська служба.

Для підтримання порядку на переправах призначаються коменданти переправ із числа начальників підрозділів, які обладнували переправу.

Основою організованого забезпечення підрозділів водою є мережа пунктів водопостачання, яка має бути захищена від впливу будь-яких хімічно небезпечних, радіаційно небезпечних та інших отруйних речовин і перебувати під охороною і санітарним контролем відповідних підрозділів.

Очищення води від радіоактивних і отруйних речовин, а також від бактеріальних засобів проводиться тільки в тих випадках, коли немає можливості забезпечити частини і підрозділи водою із незаражених джерел.

Хімічне забезпечення має на меті створення підрозділам умов для виконання поставлених завдань в обстановці радіоактивного, хімічного і біологічного забруднення та радіаційної небезпеки.

Хімічне забезпечення передбачає:

радіаційне, хімічне, неспецифічне біологічне (бактеріологічне) розвідування; своєчасне використання засобів індивідуального і колективного захисту; дозиметричний і хімічний контроль підрозділів;

аварійно-рятувального та спеціального спорядження, оснащення, техніки та інших матеріальних засобів;

дегазацію і дезінфекцію ділянок місцевості.

Керівник органу управління центру (загону) при організації хімічного забезпечення вказує, на забезпеченні яких завдань слід зосередити основні зусилля, ведучи радіаційне й хімічне розвідування, порядок проведення спеціальної обробки підрозділів (об'єктів), послідовність виконання завдань (заходів) хімічного забезпечення, розподіл виділених сил і засобів, основні завдання підрозділів хімічного захисту, черговість і терміни забезпечення підрозділів загону засобами захисту.

У процесі планування хімічного забезпечення визначаються основні завдання і заходи у цій сфері, порядок і терміни їх здійснення, розподіляються сили та засоби для кожного завдання, ставляться завдання окремим підрозділам, а також підрозділам хімічного захисту, розробляється план хімічного забезпечення загону з пояснювальною запискою, організовується необхідна взаємодія між підпорядкованими підрозділами, а також із частинами (підрозділами) Збройних Сил України, територіальних органів (підрозділів) цивільного захисту, контролюється виконання підрозділами поставлених завдань, забезпечення їх засобами захисту.

Заходи хімічного забезпечення здійснюються засобами самих підрозділів за будь-яких умов.

Успіх хімічного забезпечення досягається:

постійною готовністю підрозділів до виконання поставлених завдань; своєчасним виявленням радіаційної та хімічної небезпеки;

добре налагодженим матеріально-технічним постачанням підрозділів хімічного захисту;

постійною наявністю запасів оснащення хімічних підрозділів та засобів захисту, умілим їх використанням;

знанням обстановки начальниками;

гнучкістю, безперервністю і високою оперативністю управління силами й засобами хімічного забезпечення;

обов'язковим узгодженням заходів хімічного та інших видів забезпечення, які здійснюються управлінням центру (загону), начальниками служб, заступниками керівника органу управління центру (загону).

Радіаційне, хімічне і неспецифічне біологічне (бактеріологічне) розвідування призначене для виявлення радіаційного і хімічного зараження, з'ясування радіаційної і хімічної обстановки, забезпечення керівництва даними про неї на місцевості та в повітряному просторі, а також про випадки застосування біологічних (бактеріологічних) засобів.

Для проведення радіаційного і хімічного розвідування створюються хімічні розвідувальні дозори і хімічні спостережні пости або виділяються спостерігачі.

Хімічні розвідувальні дозори діють самостійно або у складі підрозділів забезпечення руху.

Хімічні спостережні пости ведуть радіаційне, хімічне і неспецифічне біологічне (бактеріологічне) спостереження, як правило, на командних (командно-спостережних) пунктах підрозділів.

При виникненні надзвичайної ситуації на радіаційно і хімічно небезпечних об'єктах до одержання відомостей про радіаційну і хімічну обстановку від підрозділів розвідки, орієнтовні дані можуть бути одержані методом прогнозування.

Для своєчасного застосування засобів індивідуального захисту особовий склад має постійно тримати респиратори (фільтрувальні протигazi) в похідному стані, захисні плащі, панчохи і рукавиці, якщо дії ведуться на машині, – в цій же машині, а в інших випадках про собі.

Уміле застосування засобів індивідуального і колективного захисту досягається: постійним тренуванням особового складу в застосуванні цих засобів, правильним визначенням рубежів району безпеки і своєчасним його зайняттям, визначенням режиму та умов експлуатації споруд, обладнаних засобами колективного захисту, і порядку застосування системи колективного захисту.

Дозиметричний і хімічний контроль здійснюється з метою оцінки боєздатності підрозділів і визначення обсягів спеціальної обробки. Він включає визначення доз опромінення, одержаних особовим складом, і ступеня зараження оснащення, техніки та інших матеріальних засобів і об'єктів радіоактивними та отруйними речовинами. Цей вид контролю проводять підрозділи радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного контролю, лабораторії і інструктори, спеціально підготовлені спеціалісти.

Спеціальна обробка підрозділів включає дезактивацію, дегазацію і дезінфекцію рятувального обладнання, техніки та санітарну обробку особового складу. Вона організовується управлінням загону і здійснюється власними силами і засо-

бами. Найбільш складні завдання виконують підрозділи хімічного захисту. Спеціальна обробка може бути частковою і повною.

Часткова спеціальна обробка організовується за наказом керівника органу управління центру (загону) і проводиться особовим складом безпосередньо в ході виконання завдань. У разі зараження небезпечними хімічними речовинами вона проводиться усім особовим складом.

Повна спеціальна обробка підрозділів проводиться за рішенням керівника органу управління центру (загону), як правило, після виконання завдання, у районах (місцях) спеціальної обробки. Вона передбачає повний обсяг дегазації, дезактивації та дезінфекції рятувального оснащення, техніки й інших матеріальних засобів, а за потреби – і санітарну обробку особового складу.

Повну дегазацію, дезактивацію і дезінфекцію техніки, а також запасів усіх видів матеріальних засобів, дегазацію і дезінфекцію ділянок місцевості (проходів у них), споруд проводять підрозділи хімічного захисту, а дезактивацію ділянок місцевості і очищення забрудненої води здійснюють інженерні підрозділи.

Заходи з радіаційної безпеки організовуються і проводяться постійно з метою захисту особового складу від дії іонізуючого випромінювання місцевості, радіоактивних речовин та інших джерел, зокрема у процесі їх використання.

Відповідальність за радіаційну безпеку особового складу несе керівник органу управління центру (загону), а безпосереднє керівництво проведенням вищезазначених заходів здійснює начальник служби радіаційного, хімічного та біологічного (бактеріологічного) захисту.

Радіотехнічне забезпечення в авіаційних загонах включає радіолокаційне та радіосвітлотехнічне забезпечення. Радіолокаційне забезпечення організовується й здійснюється для видачі даних повітряної обстановки на пункти управління, наведення своїх літаків (вертольотів) на об'єкти, де виникла надзвичайна ситуація (осередки ураження), і здійснення контролю за їх польотами.

Для радіолокаційного забезпечення застосовуються радіолокаційні засоби та засоби автоматизованого керування, які розміщені на місцевості, для створення суцільного радіолокаційного поля в заданих кордонах повітряного простору.

Також для радіолокаційного забезпечення дій авіаційного загону може використовуватися інформація про повітряну обстановку, що надходить від взаємодіючих пунктів керування, а також авіаційних комплексів радіолокаційного дозору.

Радіосвітлотехнічне забезпечення організовується та здійснюється для вирішення завдань керування авіацією, літаководіння, цілевказування, взаємного розпізнавання авіації, зльоту і посадки літаків (вертольотів) у районах аеродромних вузлів та аеродромів.

Для радіосвітлотехнічного забезпечення застосовуються засоби, які розміщені на аеродромах і підходах до них за типовими схемами, а також засоби, що розгорнуті за рішенням старших і взаємодіючих органів, підрозділів.

За організацію радіотехнічного забезпечення в авіаційних загонах відповідає начальник зв'язку ртз.

Зміст радіотехнічного забезпечення відображається в плані зв'язку та ртз авіаційного загону.

Гідрометеорологічне забезпечення організовується з метою врахування метеорологічних та гідрологічних умов у процесі підготовки і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Головним завданням гідрометеорологічного забезпечення є: підготовка і доведення до підрозділів відомостей про фактичний і очікуваний метеорологічний стан у районі дій, а також про небезпечні гідрологічні явища, знання яких необхідне для прогнозування й оцінки радіаційного, хімічного та біологічного (бактеріологічного) стану, ситуації в районах затоплення і розповсюдження пожеж, підготовка гідрологічних даних про прохідність місцевості й умови подолання водних перешкод.

Гідрометеорологічне забезпечення організовується управлінням загону спільно з начальниками служб на основі рішення і вказівок керівника органу управління центру (загону) та розпоряджень вищого керівництва.

При цьому визначаються: завдання гідрометеорологічного забезпечення, порядок попередження підрозділів про небезпечні явища погоди і гідрометеорологічний режим, терміни доведення гідрологічних і метеорологічних даних до підрозділів.

До виконання завдань гідрометеорологічного забезпечення залучають розвідувальні підрозділи та спостережні пункти.

Метеорологічні спостережні пункти підрозділів і хімічні спостережні пункти вимірюють температуру повітря й на поверхні ґрунту, швидкість і напрям вітру біля землі, візуально визначають характер хмарності.

Метеорологічні спостереження ведуться систематично, в терміни, встановлені старшим начальником.

У разі різкої зміни напрямку вітру метеорологічний пункт швидко проводить весь комплекс спостережень і доповідає результати керівнику органу управління центру (загону).

Залежно від характеру завдань, які вирішують підрозділи, розрізняють: похідну охорону, яка діє на марші, сторожову при розташуванні на місці та безпосередню охорону, яка здійснюється за всіх умов і в будь-якій обстановці.

Охорона організовується на основі рішення керівника органу управління центру (загону) та його вказівок із цього питання.

Організуючи охорону, керівник органу управління центру (загону), як правило, вказує: на яких напрямках (районах) зосередити особливу увагу, де і на який час виставити охорону, які сили для цього залучити, яку безпосередню охорону повинні організувати в підрозділах.

Заступник керівника органу управління центру (загону) разом із начальниками служб (підрозділів, які виділили особовий склад на охорону) організовують та здійснюють контроль за її несенням. Безпосередню охорону організовують начальники підрозділів, як правило, своїми силами й засобами.

Похідна охорона має забезпечити безперешкодний рух колон, збереження матеріальних цінностей та забезпечити виконання завдання загonom.

На привалах похідна охорона займає вигідні рубежі та організовує спостереження, перебуваючи в постійній готовності до дії, з виходом у район відпочинку похідна охорона виконує функції сторожової охорони.

Безпосередньо в районі розташування центру (загону, підрозділу) організовується патрулювання, виставляються сторожові пости і призначається черговий підрозділ (відділення), на командному пункті управління призначаються чергові спостерігачі.

Кількість і склад підрозділів (відділень), виділених для сторожової охорони, обумовлюються важливістю напрямку, який охороняється, характером місцевості й умовами спостереження.

При необхідності можуть виставлятися сторожові пости у складі відділення, які несуть службу протягом доби.

У мирний час при розташуванні на місці сторожова охорона може не організовуватись, а здійснюється лише безпосередня охорона.

Про надзвичайні ситуації під час здійснення охорони (перевірки несення служби) начальник сторожового підрозділу негайно доповідає керівнику органу управління загону (підрозділу), який вислав (виставив) охорону.

При розташуванні підрозділів у горах сторожова охорона виставляється на вузлах шляхів, біля мостів, на домінуючих висотах, біля гірських проходів і на перевалах.

Комендантська служба призначена для забезпечення організованого і своєчасного пересування та зосередження підрозділів, підтримання суворого порядку в районах розташування.

Основними завданнями комендантської служби є:

регулювання руху;

контроль за ходом пересування та додержанням підрозділами встановленого порядку руху;

збір і відправлення за належністю особового складу, який відстав, до своїх підрозділів, техніки та транспортних засобів;

підтримання встановленого порядку на пунктах управління і в районах проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Комендантська служба діє на маршрутах і шляхах колон, у районах розташування підрозділів, в осередках ураження, на межах зон зараження, на шляхах підвезення й евакуації, а також у районі розташування тилу загону.

Пости регулювання руху виставляються на перехрестях вулиць, вузлах доріг, залізничних переїздах, переправах, а також у пунктах, де пересування підрозділів може ускладнитися.

Контрольно-пропускні пункти виставляються на підступах до районів розташування підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, осередків радіаційного, хімічного й біологічного (бактеріологічного) ураження, районів, де

запроваджено режим карантину (обсервації), а також на найважливіших вузлах і перехрестях шляхів. У проміжках між контрольно-пропускними пунктами і на другорядних шляхах, які ведуть до осередків ураження, за потреби виставляються пости і організовується патрулювання.

Якщо маршрути проходять через ділянки, заражені радіоактивними, отруйними речовинами або біологічними (бактеріологічними) засобами, а також у районах масових пожеж, комендантські пости і пости регулювання руху виставляються перед входом на ділянку зараження і на виході з неї. Маршрути пересування позначаються покажчиками і дорожніми знаками.

Для захисту особового складу комендантської служби поблизу контрольно-пропускних пунктів, комендантських постів і постів регулювання руху обладнуються перекриті щілини, якщо можливо – протирадіаційні укриття.

Мережа комендантської служби розгортається заздалегідь, до виходу підрозділів на визначені маршрути чи в райони, а після виконання поставлених завдань згортається.

Якщо сили, засоби і час обмежені, комендантська служба може розгортатися послідовно, одночасно з проходженням підрозділами встановлених пунктів або прибуттям їх у призначені райони.

Комендантську службу організовує управління центру (загону) відповідно до рішення керівника органу управління центру (загону) і розпорядження вищого керівництва. Заходи щодо організації комендантської служби управління загону узгоджує з органами управління цивільного захисту відповідної області (районі).

Для організації комендантської служби залучаються органи автомобільної інспекції, офіцери управлінь, цивільні комендантські підрозділи з наданими їм засобами пересування, зв'язку, радіаційної та хімічної розвідки, а також дорожньої техніки. За потреби можуть залучатися й інші підрозділи.

Керування комендантською службою здійснює управління центру (загону) через комендантів ділянок і районів.

На маршрутах пересування підрозділів організовуються комендантські ділянки, а в місцях розташування підрозділів, у районах аварій, катастроф та стихійного лиха, в осередках ураження, де проводяться рятувальні та інші невідкладні роботи, – комендантські райони. При пересуванні комендантський район, як правило, включає кілька маршрутів на глибину добового переходу підрозділів.

Маршрути пересування підрозділів, залежно від відстані, можуть поділятися на комендантські ділянки завдовжки до 100 кілометрів. На кожен ділянку маршруту призначається комендант. На маршрутах довжиною менш ніж 100 кілометрів комендантські ділянки не створюються, в цьому разі комендант призначається на один або кілька маршрутів.

Комендантом ділянки (маршруту, району) призначається, як правило, офіцер з підрозділу, що несе комендантську службу, або офіцер управління центру (загону).

Комендантські пости виставляються на вихідному рубежі, рубежах регулювання, а також на переправах, біля тунелів, на вузьких дорогах.

Організація комендантської служби відображається в плані комендантської служби, який розробляється на карті з пояснювальною запискою.

На карті показуються: маршрути руху, комендантські ділянки (райони), шляхи евакуації населення і підвезення матеріально-технічних засобів, райони розташування підрозділів, пункти управління, вихідний рубіж регулювання, переправи і переходи, склад і місце розташування комендантських постів, постів регулювання руху та радіаційно-хімічного контролю, а також контрольно-пропускних пунктів, маршрути і райони, де комендантська служба організована управлінням центру (загону), розміщення медичних пунктів, пунктів спеціальної обробки, продовольчих пунктів, заправки паливом і технічної допомоги, збірних пунктів пошкоджених машин.

У пояснювальній записці зазначаються: завдання комендантської служби, залучені сили, засоби та їх розподіл, час і порядок згорання комендантської служби і звільнення певних маршрутів, порядок доповіді управлінню загону про стан маршрутів, радіаційну, хімічну, біологічну (бактеріологічну), пожежну обстановку, організація зв'язку та управління.

План комендантської служби підписує заступник керівника органу управління центру (загону).

У розпорядженні вищого керівництва щодо комендантської служби вказується: де і коли має бути організована комендантська служба, яке завдання вона виконуватиме, на що слід звернути особливу увагу, коменданти маршрутів (ділянок, районів), сили і засоби, що відряджаються в їх розпорядження, черга та час проходження підрозділами встановлених рубежів (пунктів) регулювання, порядок організації зв'язку, терміни готовності та порядок згорання комендантської служби.

Психологічне забезпечення

Успішне виконання завдань цивільного захисту значною мірою залежить від морального духу, свідомості, професійної підготовки особового складу центрів (загонів, підрозділів).

Виховна робота у центрах (загонах) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту спрямовується на піднесення готовності до дій за призначенням, зміцнення дисципліни, виховування високих моральних якостей у особового складу, здатності підрозділів діяти в надзвичайних ситуаціях, вести рятувальні та інші невідкладні роботи.

Виховна робота організовується і проводиться на основі законів України та інших правових актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, відповідно до наказів, директив і розпоряджень Міністра з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи – заступника Начальника цивільного захисту України. Її конкретний зміст в різних умовах діяльності підрозділів визначається наказами начальників та обстановкою. Організовується виховна робота заступником керівника органу управління загону (підрозділу) з роботи з персоналом.

Організація виховної роботи – важливий обов'язок усіх начальників. Безпосереднє керівництво виховною роботою здійснює начальник групи з роботи з пер-

соналом, заступник керівника органу управління центру (загону) з роботи з персоналом, який несе відповідальність за її стан у підрозділах.

Виховна робота має проводитися безперервно, цілеспрямовано і тим активніше, чим складнішою і напруженішою є обстановка.

Основними завданнями виховної роботи є:

забезпечення психологічної готовності підрозділів ефективно діяти в умовах надзвичайних ситуацій;

формування і розвиток у особового складу гуманного світосприйняття, правової свідомості, морально-психологічної готовності надати допомогу потерпілим, якісно виконати поставлені завдання в екстремальних ситуаціях;

забезпечення у підрозділах високої дисципліни, підтримання морально-психологічного клімату в колективах, взаєморозуміння і товариських, дружніх відносин між представниками всіх націй, народностей, етнічних груп та релігійних конфесій, сприяння задоволенню духовних потреб, самоствердженню і розвитку здібностей кожної особистості;

морально-ділова та психологічна підготовка особового складу до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт;

піклування про вдосконалення особовим складом професійних, технічних і соціальних знань, розвиток у них ініціативи, творчості, оперативності та чіткості в роботі, уміння правильно оцінювати обстановку, грамотно використовувати рятувальне оснащення, техніку, моральні та фізичні можливості людей для виконання поставлених завдань;

формування і розвиток у особового складу високих морально-ділових і психологічних якостей, виховання у них мужності, відваги і героїзму, витримки і волі, ініціативи і кмітливості, взаємодопомоги, фізичної витримки, уміння стійко переносити труднощі, постійної готовності самовіддано виконувати поставлені завдання в екстремальних ситуаціях;

виховання у особового складу віри в силу та надійність спеціальної техніки і засобів захисту, почуття особистої відповідальності за підтримання їх у постійній готовності й уміле використання у складній обстановці, сприяння оволодінню суміжними спеціальностями і досягненню взаємозамінності, суворому дотриманню правил безпеки, з метою недопущення загибелі і травм особового складу при роботі з рятувальним оснащенням і спеціальною технікою;

психологічне забезпечення малих груп особового складу, призначених для виконання спеціальних завдань, подолання стану депресії, дезорганізованості, які можуть виникнути в екстремальних ситуаціях і після моральних та нервово-психологічних перевантажень;

морально-психологічне забезпечення дій в умовах радіаційного та хімічного зараження;

пропаганда передового досвіду, популяризація передовиків і піклування про їх заохочення, узагальнення та запровадження передового досвіду в життя, інформування про морально-психологічний стан особового складу підрозділів, а також про зміни в обстановці та нові завдання;

повсякденне піклування про задоволення моральних і матеріальних потреб особового складу, організація своєчасного надання медичної допомоги травмованим, ураженим та хворим;

встановлення і підтримання тісного зв'язку з місцевими органами влади, населенням, піклування про збереження матеріальних, культурних цінностей та історичних пам'яток, що знаходяться в районі дій підрозділів.

Виховні підрозділи (посадові особи) повинні підтримувати постійну готовність особового складу до самовідданих і активних дій в умовах особливого періоду.

Під час пересування підрозділів виховна робота зосереджується на забезпеченні своєчасного та організованого прибуття підрозділів у визначений район у стані постійної готовності до виконання завдань. При цьому особлива увага приділяється психологічному доборові та інструктажеві осіб, що обіймають певні посади в ешелонах та колонах, роботі з водіями, особовим складом підрозділів забезпечення руху і комендантської служби, дотриманню дисципліни маршу.

В особливий період у районі розташування підрозділів виховна робота спрямовується на підтримання постійної готовності до виходу на об'єкти, роз'яснюється порядок захисту від засобів масового ураження.

У процесі проведення рятувальних та інших невідкладних робіт за допомогою виховної роботи у особового складу підтримуються висока активність, відвага та мужність, рішучість повного виконання поставленого завдання. З цією метою вживаються такі заходи:

роз'яснення особовому складу наказу, завдання загального характеру, конкретних завдань окремих підрозділів і кожного спеціаліста;

психологічна підготовка особового складу підрозділів розвідки, забезпечення руху та підрозділів, що виконуватимуть найбільш відповідальні завдання;

доведення до особового складу необхідних відомостей про масштаби та наслідки аварії (стихійного лиха, катастрофи), мобілізація його на сміливі, ініціативні, рішучі та вмілі дії, формування у особового складу твердої впевненості в успішному виконанні завдання;

пояснення особовому складу значення встановлених сигналів і порядку дій, який ними передбачається, особливо вночі та в умовах сильної загазованості, забезпечення взаємодопомоги при виконанні завдань;

формування в особового складу прагнення якнайефективніше застосовувати спеціальну та інженерну техніку;

пропаганда успіхів представників особового складу, які відзначилися, сприяння їх своєчасному заохоченню;

турбота про збереження сил і здоров'я особового складу, забезпечення своєчасного харчування, відпочинку, дотримання встановленого режиму і безпеки праці при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт;

погодження з місцевими органами виконавчої влади дій у разі проведення спільних заходів особовим складом підрозділів і населенням.

Якщо існує безпосередня небезпека особовому складу підрозділу, виховна робота спрямовується на надання допомоги щодо зміцнення морально-психолог-

ічного стану та злагодженості дій особового складу підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, подолання проявів психологічної пригніченості та стресів.

Особливими завданнями підрозділів виховної роботи є: виховання в офіцерів високої відповідальності за забезпечення високоефективного управління, ініціативи і твердості в роботі;

мобілізація особового складу управління загону на своєчасну підготовку розрахунків, які служать основою для прийняття рішення начальником, якісне розроблення службових документів.

Організація виховної роботи у спеціальних підрозділах, крім загальних вимог, передбачає деякі особливі завдання, зокрема:

у підрозділах зв'язку – мобілізація особового складу на своєчасне встановлення та підтримання надійного зв'язку, виховання у особового складу почуття особистої відповідальності за облік і збереження службових документів;

в інженерному підрозділі – формування у особового складу навичок ефективного використання техніки, зокрема в умовах руйнувань, завалів, пожеж, затоплень, умілого проведення аварійно-рятувальних робіт;

у підрозділах хімічного захисту – мобілізація особового складу на сміливе й активне ведення радіаційної та хімічної розвідки, своєчасне і вміле проведення санітарної обробки людей, спеціальної обробки техніки, майна, споруд і території, виховання ініціативи, мужності при тривалих діях у засобах індивідуального захисту;

у підрозділах технічного забезпечення і тилу – виховання в особового складу високої відповідальності за своєчасне і повне постачання підрозділам матеріальних засобів, необхідних для підтримання життєдіяльності й виконання рятувальних та інших невідкладних робіт, мобілізація особового складу на забезпечення чіткої роботи тилу, якісного ремонту техніки, своєчасного підвезення та евакуації, організованого переміщення своїх підрозділів;

у підрозділах охорони – виховання в особового складу пильності, мужності та відваги, фізичної витривалості, високої відповідальності за охорону державного майна.

Успішне виконання завдань виховної роботи досягається шляхом:

своєчасної постановки начальниками і вищими органами завдань виховної роботи;

конкретного планування форм, методів та засобів психологічного впливу на особовий склад, вмілого їх поєднання і творчого застосування;

цілеспрямованої організаторської і виховної роботи начальників і офіцерів з роботи з персоналом серед особового складу, їх цілеспрямованої діяльності безпосередньо в підрозділах, активного впливу на особовий склад, тісного зв'язку з його представниками, знання їх настроїв, психологічного стану і запитів, особистого прикладу бездоганної ретельності і високої відповідальності, мужності і самовідданості;

постійного і глибокого знання офіцерами по роботі з персоналом обстановки, суті прийнятих рішень керівником органу управління (підрозділу) та відданих

наказів, пошуку і наполегливого здійснення якомога ефективніших способів психологічного впливу на особовий склад в інтересах успішного виконання завдань; добору і підготовки в підрозділах особового складу, здатного забезпечити особисту зразковість, передати передовий досвід, спрямувати людей до здійснення мети; підтримання тісного зв'язку органів із роботи з персоналом з місцевими органами виконавчої влади.

Технічне забезпечення

Технічне забезпечення полягає в організації і здійсненні комплексу заходів, спрямованих на своєчасне комплектування рятувальних підрозділів технікою, обладнанням, технічним майном та матеріалами, підтримання техніки та обладнання у постійній готовності до дій за призначенням, забезпечення надійної роботи, своєчасне відновлення та приведення її до ладу. Розрізняють автотехнічне, інженерно-технічне забезпечення, технічне забезпечення зв'язку й автоматизованої системи управління підрозділами, технічне забезпечення служб тилу, хіміко-технічне забезпечення.

Основна мета технічного забезпечення – підтримання високого рівня готовності техніки та обладнання рятувальних підрозділів до застосування за призначенням, забезпечення технічним, аварійно-рятувальним майном та матеріалами для проведення тривалих рятувальних робіт. Основна мета досягається шляхом комплектування підрозділів відповідно до штатного розкладу і табелів, правильного використання відповідного рятувального оснащення і техніки, постійного контролю за експлуатацією і технічним станом рятувального обладнання і техніки, ретельної підготовки рятувального оснащення і техніки до застосування, налагодження своєчасного і якісного відновлення рятувального обладнання та техніки, що вийшли з ладу як у період підготовки, так і в процесі проведення рятувальних робіт, створення у встановлених обсягах запасів технічного майна, своєчасного забезпечення ремонтних підрозділів запасними частинами та матеріалами, організації підготовки водіїв (водіїв-механіків), фахівців-ремонтників.

Технічне забезпечення включає: визначення завдань та заходів, послідовність їх виконання за місцем і часом; визначення порядку й способів використання сил та засобів технічного забезпечення; постановка завдань із технічного забезпечення аварійно-рятувальним підрозділам та силам і засобам технічного забезпечення; контроль за ходом виконання поставлених завдань та надання допомоги.

Основними принципами технічного забезпечення є:

забезпечення підрозділів рятувальним обладнанням, технікою, пально-мастильними матеріалами, технічним майном за схемою: МНС України – територіальні підрозділи МНС України (їх управління, відділ МТЗ) – центр (загон) – підрозділ, зосередження основних зусиль на першочерговому забезпеченні й відновленні готовності підрозділів, які виконують головні завдання, своєчасне і безперервне поповнення запасів до встановлених норм, відновлення та обслуговування в першу чергу рятувального обладнання і техніки безпосередньо на місцях робіт, а також тих, що потребують найменшого технічного втручання, взаємодії з місце-

вими органами виконавчої влади, використання місцевої промислової бази для ремонту рятувального обладнання й техніки.

Технічне забезпечення організовується на основі рішення та вказівок керівника органу управління центру (загону), а також розпоряджень старших начальників відповідних служб. При цьому визначаються: завдання технічного забезпечення, терміни, райони, обсяги, порядок обслуговування рятувального обладнання і техніки, час, на який вони мають бути готові до використання, терміни та порядок поновлення запасів технічного майна, експлуатаційних матеріалів, запасів пального, порядок і терміни відновлення аврійно-рятувального обладнання і техніки, що вийшли з ладу, шляхи евакуації, організація управління, зв'язку та взаємодії.

Управління технічним забезпеченням керівник органу управління центру (загону) здійснює через управління центру (загону), відділ (підрозділ) матеріально-технічного забезпечення та начальників служб загону.

Начальник відділу (підрозділу) матеріально-технічного забезпечення безпосередньо організовує технічне забезпечення. Він несе персональну відповідальність за своєчасне укомплектування підрозділів рятувальним оснащенням і технікою, технічним майном, підтримання рятувального оснащення й техніки у справному стані, правильну їх експлуатацію, організацію технічної розвідки, ремонт несправного рятувального оснащення й техніки, підготовку і використання підрозділів технічного забезпечення, стан обліку і звітності у підпорядкованих йому службах.

Вказівки (розпорядження) начальника (заступника начальника) відділу матеріально-технічного забезпечення стосовно технічного забезпечення є обов'язковими для всіх начальників служб, підрозділів.

Начальники підрозділів центру (загону) безпосередньо організовують заходи технічного забезпечення і несуть відповідальність за повноту і своєчасність їх виконання, а також готовність до використання і правильну експлуатацію рятувального оснащення, техніки та матеріальних засобів у своїх підрозділах.

Заходи технічного забезпечення начальники підрозділів узгоджують із начальником відділу матеріально-технічного забезпечення.

Завдання технічного забезпечення виконуються силами та засобами підрозділу технічного забезпечення центру (загону) з можливим використанням місцевої промислової бази.

Підрозділи технічного забезпечення розгортаються для роботи і пересуваються згідно з планом і за розпорядженням начальника відділу матеріально-технічного забезпечення, затвердженим керівником органу управління центру (загону). В районах призначення вони розміщуються розосереджено, з дотриманням технологічних вимог технічного обслуговування та ремонту. Пересування їх під час проведення робіт здійснюється відповідно до обстановки і з таким розрахунком, щоб не порушувалося безперервне технічне обслуговування підрозділів.

Технічне обслуговування рятувального обладнання і техніки має забезпечувати їх постійну готовність до використання, надійну роботу під час виконання завдання. Його проводять екіпажі, механіки-водії (водії) із залученням сил та засобів підрозділів

технічного обслуговування і ремонту у процесі підготовки до рятувальних та інших невідкладних робіт, а також при приведенні у готовність до використання відремонтованої (евакуйованої) техніки і рятувального обладнання.

Планування технічного забезпечення загону здійснює начальник відділу матеріально-технічного забезпечення із залученням начальників підрозділів. План технічного забезпечення підрозділів розробляється на карті з доданням необхідних розрахунків, після чого узгоджується з керівником органу управління центру (загону). Його підписують заступник начальника центру (загону) та начальник відділу матеріально-технічного забезпечення і затверджує керівник органу управління центру (загону).

У плані відображаються: завдання технічного забезпечення у період підготовки та під час проведення рятувальних робіт; заходи з підготовки особового складу технічного забезпечення; укомплектованість технікою та обладнанням, їх технічний стан; розподіл сил і засобів технічного забезпечення між підрозділами; організація та склад технічного замикання колон на марші; порядок поповнення технічним майном; обсяг, порядок і терміни підготовки засобів технічного обслуговування, ремонту та евакуації до виконання завдань за призначенням; норми витрат моторесурсів і техніки; організація, терміни й місце проведення технічного обслуговування; організація евакуації, ремонту пошкоджених (несправних) техніки та рятувального обладнання і приведення їх до ладу; район (місце) розгортання і порядок пересування сил і засобів технічного забезпечення, заходи з охорони та управління.

Технічна розвідка проводиться з метою: своєчасного виявлення виведених з ладу рятувального обладнання і техніки, з'ясування причин, характеру, ступеня їх пошкодження, обсягу відновлювальних робіт і кількості потрібних для цього сил і засобів, виявлення місць, придатних для розташування (розгортання) ремонтних підрозділів, шляхів евакуації рятувального обладнання й техніки, виявлення джерел поповнення запасів технічного майна та об'єктів місцевої промислової бази, які можна залучити до ремонту техніки та рятувального обладнання. Її проводить певна частка сил (групи розвідки, ремонтно-евакуаційні (ремонтні) групи та технічне замикання похідних колон).

Для евакуації пошкодженого (несправного) рятувального обладнання й техніки використовуються спеціальні евакуаційні засоби і супутній транспорт.

У першу чергу евакуюються основне рятувальне обладнання і техніка, які потребують найменшого обсягу підготовчих робіт. Об'єкти, які неможливо відремонтувати або евакуювати своїми силами і засобами, передаються у встановленому порядку до ремонтних майстерень та підприємств.

До головних завдань автотехнічного забезпечення належать: укомплектування підрозділів автомобільною технікою відповідно до штатів; забезпечення підрозділів засобами технічного обслуговування та ремонту; організація технічної та спеціальної підготовки водіїв; організація технічно правильної експлуатації автомобільної техніки; організація якісного ремонту автомобільної техніки; організація евакуації машин; організація вивчення та освоєння автомобільної техніки

особовим складом; здійснення контролю за експлуатацією та ремонтом автомобільної техніки; розроблення експлуатаційної технічної документації.

Головні завдання інженерно-технічного забезпечення – укомплектування підрозділів засобами інженерного обладнання і організація їх освоєння особовим складом, підтримання техніки у справному стані і постійній готовності до використання, організація її правильної експлуатації та ремонту при виході з ладу, управління силами і засобами своєї служби, забезпечення підрозділів технічною документацією.

Інженерно-технічне забезпечення організовується начальником відділу матеріально-технічного забезпечення загону і здійснюється силами підрозділів.

Хіміко-технічне забезпечення має на меті: укомплектування підрозділів засобами захисту, підтримання їх у справному стані і постійній готовності до використання, забезпечення надійної роботи, швидкого відновлення пошкодженої техніки і засобів захисту та повернення їх до ладу. Це передбачає здійснення заходів, спрямованих на правильне використання, збереження, технічне обслуговування, своєчасний збір, евакуацію та ремонт спеціальних машин хімічних підрозділів, засобів захисту особового складу від радіоактивних та хімічних речовин, приладів радіаційної, хімічної розвідки, дозиметричного контролю і спеціальної обробки, а також управління силами і засобами хіміко-технічного забезпечення.

Технічне забезпечення зв'язку та автоматизованої системи управління підрозділами виконує такі функції: утримання техніки та майна служб зв'язку, проведення регламентного обслуговування і перевірок техніки та засобів зв'язку, укомплектування підрозділів зв'язку належною технікою, необхідним обладнанням і технічним майном, організація їх освоєння особовим складом, евакуація та ремонт пошкодженої техніки і засобів зв'язку.

Метрологічне забезпечення

Метрологічне забезпечення полягає в проведенні організаційно-технічних заходів, спрямованих на дотримання необхідної точності вимірювань та підвищення достовірності вимірювальних параметрів рятувального обладнання і техніки з метою підтримання їх у постійній готовності до застосування.

Основними завданнями метрологічного забезпечення є: забезпечення правильного використання і утримання, своєчасної атестації, перевірки, повірки, регулювання, ремонту, вилучення з використання пошкоджених та забракованих засобів вимірювання, а також створення обмінного фонду вимірювальних приладів, навчання особового складу правилам експлуатації і використання засобів вимірювання для контролю параметрів рятувального обладнання і техніки.

Атестацію, перевірку (повірку) та ремонт засобів вимірювання проводить головна науково-дослідна виробнича лабораторія Всеукраїнського науково-дослідного інституту цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру МНС України (далі – ВНДІ ЦЗ) і територіальні органи Держстандарту.

У центрі (загоні) призначається позаштатний керівник метрологічної служби, а у підрозділі – позаштатний метролог.

Відділ матеріально-технічного забезпечення планує організацію технічного обслуговування та контролю за станом засобів вимірювання, забезпечує виїзним групам головної науково-дослідної виробничої лабораторії ВНДІ ЦЗ та іншим метрологічним органам умови для підготовки і проведення атестації, перевірки, повірки та відновлення засобів вимірювання, веде облік засобів вимірювання і звітність встановленої форми з питань метрологічного забезпечення.

Начальники підрозділів та служб центру (загону) зобов'язані забезпечувати правильну експлуатацію і зберігання засобів вимірювання в підрозділах, контролювати їх технічний стан, вживати необхідних заходів для своєчасної заміни та ремонту засобів вимірювання, навчати особовий склад їх правильній експлуатації.

Тилове забезпечення

Тилове забезпечення організовується з усіх видів діяльності з метою створення умов для виконання поставлених завдань. Воно включає: матеріальне, транспортне, інженерно-аеродромне, аеродромно-технічне, медичне, ветеринарне, торговельно-побутове, квартирно-експлуатаційне, фінансове забезпечення.

Основними завданнями тилового забезпечення є: прийом, утримання і доставка запасів пально-мастильних матеріалів, харчових продуктів, води, речового, інженерного, медичного майна та інших матеріальних засобів; заправка техніки паливом; забезпечення особового складу гарячою їжею; ремонт техніки тилу; дезінфекція; евакуація несправної техніки та майна тилу.

Організація тилового забезпечення полягає у проведенні комплексу заходів, спрямованих на підготовку тилу: визначення порядку розміщення і руху тилових сил та засобів, добір засобів, підтримання в робочому стані шляхів підвезення й експлуатації, узгодження дій сил і засобів тилу та інших підрозділів з питань тилового забезпечення частин, взаємодія тилу загону з територіальними органами матеріального забезпечення цивільного захисту, охорона тилових об'єктів, розгортання системи управління тилом, організація використання місцевих ресурсів.

Основою організації тилового забезпечення є рішення керівника органу управління центру (загону) і його вказівки щодо цього питання. Він, зокрема, визначає: завдання тилу, напрям зосередження основних зусиль, райони розташування тилу, напрям його переміщення, терміни створення та обсяги запасів матеріальних засобів і порядок їх підвезення, норми використання пального (а за потреби – й інших матеріальних засобів), порядок і терміни додаткової заправки техніки паливом, шляхи підвезення й евакуації, основні заходи охорони тилу.

Управління тиловим забезпеченням керівник органу управління центру (загону) здійснює особисто, через відділ матеріально-технічного забезпечення, а також через безпосередньо підпорядкованих йому начальників служб.

Управління загону повинно: мати оперативну інформацію про забезпеченість матеріальними засобами і транспортом, стан і можливості тилових підрозділів, шляхи підвезення й евакуації, кількість хворих та уражених; своєчасно доводити до заступників начальника загону, начальників служб розпорядження і вка-

зівки начальника щодо тилового забезпечення, інформацію про зміни в обстановці, завдання загону та інші дані, необхідні для планування й організації тилового забезпечення; узгоджувати роботу вищезазначених посадових осіб із питань тилового забезпечення залежно від завдань частини, виділяти за вказівками керівника органу управління центру (загону) додаткові сили для охорони матеріальних засобів.

Начальник відділу матеріально-технічного забезпечення безпосередньо організує тилове забезпечення. Він несе відповідальність за всебічну підготовку тилу, узгоджене розташування і рух підрозділів тилу, підвезення всіх видів матеріальних засобів, раціональне використання автомобільних підрозділів, шляхів підвезення й евакуації, а також усі види тилового і технічного забезпечення підпорядкованих служб, захист, охорону та управління тилом. Його вказівки з цих питань є обов'язковими для всіх начальників служб, начальників підрозділів.

Начальник відділу матеріально-технічного забезпечення розробляє план тилового забезпечення, як правило, на карті з пояснювальною запискою. План затверджує керівник органу управління центру (загону) і підписує заступник керівник органу управління центру (загону) та начальник відділу матеріально-технічного забезпечення.

Завдання щодо тилового забезпечення доводяться до виконавців у вигляді наказу. Його підписує керівник органу управління центру (загону) і начальник відділу матеріально-технічного забезпечення.

Стосовно питань діяльності тилу, які не знайшли відображення в наказі щодо тилу, в загоні розробляються і віддаються розпорядження стосовно тилу, які підписує керівник органу управління центру (загону).

Тилові підрозділи загону розгортаються для роботи в районі розосередження з урахуванням захисних та маскувальних властивостей місцевості, наявності під'їзних шляхів, джерел водопостачання та необхідних укриттів, а також із додержанням заходів пожежної безпеки.

З виходом основних сил загону до осередку ураження тилові підрозділи загону, як правило, залишаються у вихідному районі.

У районі дій центру (загону) визначаються і готуються шляхи підвезення та евакуації. Заходи, пов'язані з підготовкою шляхів підвезення та евакуації і підтримання їх у робочому стані, розробляє начальник інженерної служби центру (загону).

У центрі (загоні) начальник відділу матеріально-технічного забезпечення організовує тилу розвідку, яку проводять підрозділи тилу. Основними її завданнями є: вибір районів розміщення підрозділів тилу, шляхів підвезення та евакуації майна, пошук джерел води, встановлення наявності місцевих ресурсів та можливостей їх використання, визначення (оцінювання) санітарно-епідемічного та ветеринарно-епізоотичного стану районів дії.

Якщо центр (загін) виконує завдання спільно з формуваннями цивільного захисту, начальник відділу матеріально-технічного забезпечення організовує взаємодію з місцевими органами виконавчої влади.

Матеріальне забезпечення

Матеріальне забезпечення спеціальних регіональних центрів швидкого реагування, спеціальних загонів, аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту має на меті своєчасне і повне забезпечення потреб у рятувальному обладнанні, техніці, пальному, продовольстві, речовому, медичному, інженерному, хімічному, квартирному та іншому майні, матеріалах та спеціальних рідинах різного призначення, а також у воді.

Матеріальне забезпечення тилових служб організовує начальник відділу матеріально-технічного забезпечення центру (загону).

Матеріальні засоби отримуються та підвозяться зі складів. Пошкоджене рятувальне обладнання, техніка та майно відновлюються.

У виняткових випадках підрозділи можуть забезпечуватись окремими видами матеріальних засобів за рахунок місцевих ресурсів, виділених рішенням начальника цивільного захисту, якому підпорядковується центр (загін).

Для безперебійного забезпечення центру (загону) створюються в установлених розмірах запаси матеріальних засобів. Вони зберігаються на складах загону, на транспортних засобах та безпосередньо при особовому складі.

Запаси матеріальних засобів поділяються на витратну і встановлену непорушну частину (щодо пального – незнижувальний запас), які використовуються з дозволу керівника органу управління (підрозділу) при реагуванні на надзвичайні ситуації.

Запаси матеріальних засобів зберігають і транспортують у встановленому порядку, що забезпечує їх надійне зберігання та використання за призначенням.

Підвезення матеріальних засобів – одне з головних завдань матеріального забезпечення. Воно здійснюється за будь-яких умов з метою своєчасного поповнення їх витрат і втрат у центрі (загоні).

Безперебійність підвезення досягається шляхом: чіткого його планування, своєчасного наближення складів із запасами матеріальних засобів, підтримання транспортних засобів у постійній готовності та централізованого їх використання, підтримання шляхів підвезення й евакуації у робочому стані, завчасної підготовки матеріальних засобів до перевезень, використання контейнерних, пакетованих перевезень та механізації вантажно-розвантажувальних робіт, максимального скорочення кількості перевантажень, безперервним управлінням підвезеннями.

Підвезення планує та організовує начальник відділу матеріально-технічного забезпечення загону відповідно до рішення керівника органу управління центру (загону), завдань, які виконують підрозділи, їх матеріальних потреб та наявності запасів у центрі (загоні).

Підвезення матеріальних засобів здійснюється транспортними засобами центру (загону) від складів (баз) безпосереднього постачальника до складів центру (загону).

Транспортні засоби, що звільнились від перевезення матеріальних засобів і мають повертатися з осередку ураження в район розташування тилу, використовуються, як правило, для евакуації уражених і хворих.

У разі доставки матеріальних засобів центру (загону) повітряним транспортом начальник відділу матеріально-технічного забезпечення спільно з начальником служби інженерного забезпечення організовує підготовку майданчиків для посадки транспортних засобів або отримання вантажів з повітря, розвантаження літаків (вертольотів), підвезення вантажів до підрозділів, а також відправлення уражених та хворих рейсом.

З висуванням загону у район надзвичайної ситуації начальник відділу матеріально-технічного забезпечення, відповідно до рішення керівника органу управління центру (загону) та розробленого плану, організовує вивезення матеріальних засобів у встановлені райони, розгортає тилові підрозділи, налагоджує харчування особового складу підрозділу, забезпечує підрозділи матеріалами для спорудження сховищ для особового складу, техніки та запасів матеріальних засобів, поповнює запаси продовольства, пального та інших матеріальних засобів, здійснює взаємодію з місцевими органами виконавчої влади з питань матеріального забезпечення підрозділів та приданих формувань.

Особовому складу тричі на добу, у встановлений керівником органу управління центру (загону) час, має бути забезпечено гаряче харчування. Якщо обстановка сприяє цьому, готову їжу можна доставляти до місця роботи.

У районах, заражених небезпечними хімічними речовинами, приготування та вживання їжі дозволяється тільки у спеціальних спорудах, обладнаних фільтровентиляційними установками. У районах, уражених біологічними (бактеріологічними) засобами, попередньо проводять ретельну дезінфекцію території, похідних кухонь та обладнання, експертизу питної води та харчів, а також санітарне оброблення особового складу. Для приготування їжі в зонах зараження продукти харчування та воду доставляють у герметичній тарі і використовують після відповідного оброблення тари, з дозволу начальника медичної служби загону.

Керівник органу управління центру (загону) повинен постійно контролювати наявність пального у баках машин та запаси пально-мастильних матеріалів на складах. Відповідальність за своєчасне забезпечення підрозділів пально-мастильними матеріалами і організацію заправки техніки несе начальник відділу матеріально-технічного забезпечення. За своєчасну заправку техніки в підрозділах відповідають начальники підрозділів.

Для забезпечення безперервної роботи інженерну та автомобільну техніку заправляють паливом на місці роботи, автомобілі також можуть заправлятися на складі загону або на місцевих АЗС. Для підвищення оперативності виконання рятувальних і інших невідкладних робіт на шляху підвезення та евакуації розгортають польові заправні пункти, що створюються за рахунок сил та засобів загону. Для заправки машин нарівні з автозаправниками використовують бортові автомобілі, на яких установлюють ємності з паливом та заправними засобами.

Речове майно підрозділам відпускається за нормами постачання на чисельність особового складу за списками, посезонно на літній та зимовий періоди, а також

для зміни фактично зношеного, втраченого під час виконання завдання чи зараженого майна.

Для заміни обмундирування, білизни, взуття та спорядження, які стали непридатними для вжитку чи зазнали зараження, на складах і медичних пунктах слід постійно тримати нормовані запаси речового майна. Миття особового складу проводиться щоденно, з обов'язковою заміною білизни; в окремих випадках, за рішенням керівника органу управління центру (загону), термін може зменшуватись.

Медичне забезпечення

Медичне забезпечення організовується з метою підтримання боєздатності та зміцнення здоров'я особового складу, запобігання виникненню та поширенню інфекційних захворювань, своєчасного надання медичної допомоги ураженим і хворим, їх своєчасної евакуації, лікування та якнайшвидшого одужання. Воно включає: лікувально-евакуаційні, санітарно-гігієнічні, протиепідемічні заходи, заходи медичної служби, спрямовані на захист особового складу від усіх видів ураження, а також забезпечення медичним майном.

Організація медичного забезпечення підрозділів – обов'язок начальників усіх ступенів. Начальник медичного пункту (служби) центру (загону) організовує і підтримує взаємодію з тилом, хімічною, інженерною та іншими службами, а також із місцевими органами охорони здоров'я.

Лікувально-евакуаційні заходи під час рятувальних та інших невідкладних робіт організовуються всіма начальниками підрозділів та начальниками медичних пунктів і здійснюються рятувальниками, медичним персоналом центру (загону) та приданих медичних сил. Вони включають: розшук потерпілих та уражених, своєчасне надання їм медичної допомоги, збір, вивезення (винесення) потерпілих та уражених до місця розташування медичних пунктів загонів чи до найближчих загонів першої медичної допомоги, сортування й підготовку до евакуації хворих та уражених у лікувальні заклади, на лікарняні бази.

Першу медичну допомогу ураженим і хворим може надавати сам особовий склад у вигляді самодопомоги та взаємодопомоги безпосередньо на ділянці (об'єкті) робіт, а також особовий склад підрозділів, виділених для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Долікарська (фельдшерська) та перша лікарська допомога надається у медичному пункті загону.

Для успішного здійснення лікувально-евакуаційних заходів сили та засоби медичної служби групуються відповідно до конкретної обстановки та завдань, що виконуються. Медичні підрозділи максимально можливо наближуються до об'єктів та осередків найбільших втрат. Це, зокрема, передбачає своєчасне розгортання медичних підрозділів, оперативний розшук, збір та вивезення (винесення) потерпілих у найкоротші строки, своєчасне надання їм першої медичної допомоги та евакуацію до найближчих лікувальних закладів. Перелік лікувальних закладів і маршрути евакуації уражених та хворих визначаються начальником медичного пункту (служби) центру (загону) та доводяться до підлеглих після прибуття до пункту тимчасової дислокації.

Медичні підрозділи мають приймати уражених і хворих з урахуванням ступеня тяжкості загального стану та специфіки ураження і надавати їм медичну допомогу незалежно від того, до якого підрозділу вони належать.

З метою більш оперативного надання медичної допомоги ураженим медичний пункт загону розгортають на ділянці (об'єкті) робіт підрозділів загону.

За евакуацію уражених та хворих відповідає керівник органу управління центру (загону), а безпосередньо організовує начальник медичного пункту (служби) з використанням санітарного транспорту і транспорту загального призначення.

Медичне забезпечення приданих підрозділів організовує начальник медичного пункту (служби) того підрозділу, якому вони підпорядковані.

Збір, винесення (вивезення) уражених та хворих із осередків ураження у найближчі сховища, до місць їх посадки на транспорт і до шляхів підвезення та евакуації здійснюються силами і засобами рятувальників та медичного пункту (служби). Якщо постає потреба евакуювати уражених та хворих, розпорядженням керівника органу управління центру (загону) на допомогу медичному підрозділу додатково виділяються особовий склад та автотранспорт.

Інфіковані хворі евакуюються в ізолятори медичних підрозділів, в інфекційні госпіталі чи лікарні окремо від інших уражених та хворих.

Після транспортування інфекційних хворих санітарним транспортом проводиться його заключна дезінфекція.

Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні засоби включають:

медичний контроль за станом здоров'я особового складу;

санітарний нагляд за умовами праці, розміщенням харчування, водопостачанням, банно-пральним обслуговуванням особового складу, а також за похованням загиблих (померлих) службовців;

медичну експертизу продуктів харчування та питної води;

оцінюванням санітарно-гігієнічного стану загону, району його робіт і розташування, прогнозування впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища на здоров'я особового складу, розроблення пропозицій щодо збереження та зміцнення здоров'я особового складу;

санітарно-епідеміологічну розвідку;

заходи, спрямовані на зниження сприйнятливості особового складу до інфекцій, локалізацію та ліквідацію інфекційних захворювань у центрах (загонах) в районах їхніх дій.

Ізоляційно-обмежувальні заходи у загоні означають встановлення режиму обсервації або карантину.

Режим обсервації встановлює керівник органу управління центру (загону) під час виникнення спалахів інфекційних захворювань серед особового складу. Він передбачає обмеження виїзду (виходу) з району розташування центру (загону) та в'їзду (входу) до нього людей, а також контактів особового складу з особовим складом інших підрозділів, невоєнізованих формувань і місцевим населенням, завчасне виявлення та ізоляцію хворих, проведення лікувально-профілактичних та протиепідемічних заходів.

В умовах режиму обсервації підрозділи продовжують виконання завдання.

Якщо серед особового складу виявлено випадки інфекційних захворювань невідомої етіології, які швидко розповсюджуються і загрожують боєздатності загону, в осередку біологічного (бактеріологічного) ураження за наказом Міністра надзвичайних ситуацій впроваджується режим карантину і визначається порядок використання підрозділів, щодо яких його встановлено.

Режим карантину передбачає: охорону (оточення) району розташування підрозділів, що перебувають у режимі карантину, заборону виїзду (виходу) з осередку ураження людей і виведення техніки та інших матеріальних засобів без попереднього знезараження, жорстке обмеження в'їзду (входу) до осередку ураження, проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних чи протиепідемічних заходів.

Начальником цивільного захисту визначаються заходи, у яких безпосередньо буде брати участь особовий склад загону, з якими службами й територіальними підрозділами буде взаємодіяти.

Коли підрозділи діють у районах, які зазнали наслідків надзвичайних ситуацій, начальник медичного пункту (служби) загону організовує: медичне спостереження за особовим складом, санітарно-гігієнічні, протиепідемічні заходи, контроль за їх проведенням у підрозділах, взаємодію з медичною службою і службою захисту тварин та рослин цивільного захисту району (Автономної Республіки Крим, області, міста).

У період ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій начальник медичного пункту (служби) центру (загону) організовує медичне забезпечення підрозділів, які проводять рятувальні та інші невідкладні роботи.

Ветеринарне забезпечення

Ветеринарне забезпечення організовується з метою запобігання випадкам виникнення у особового складу підрозділів інфекційних та інвазійних хвороб, спільних для людей і тварин, хворобам, що спричиняються вживанням недоброякісної їжі, а також з метою запобігання захворюванням робочих і призначених на забій тварин та ліквідації спалахів таких хвороб. Воно передбачає ветеринарно-профілактичні, протиепідемічні та лікувальні заходи і ветеринарно-санітарний нагляд за забезпеченням підрозділів продуктами.

Ветеринарне забезпечення здійснюють у взаємодії з ветеринарними закладами служби захисту тварин і рослин цивільного захисту району (АР Крим, області, міста).

Ветеринарно-профілактичні і протиепідемічні заходи передбачають: підтримання стійкого епізоотичного благополуччя в місцях розташування підрозділів, ветеринарний контроль за природними осередками інфекційних хвороб тварин, що передаються людині, ветеринарне розвідування з подальшою оцінкою епізоотичної обстановки та її впливу на дію підрозділів, локалізацію осередків інфекційних хвороб тварин і проведення спеціальних ветеринарних заходів щодо оздоровлення території в районах, де діють підрозділи.

Лікувальні заходи включають ветеринарне оброблення уражених тварин, надання їм невідкладної допомоги і лікування.

Ветеринарно-санітарний нагляд за забезпеченням підрозділів продовольством означає експертизу і лабораторне дослідження продуктів та їжі, контроль за їх заготівлею, збереженням і транспортуванням, а також проведення передзабійного огляду тварин і післязабійної ветеринарно-санітарної експертизи туш та внутрішніх органів.

Дії ветеринарної служби щодо захисту особового складу від наслідків надзвичайних ситуацій включають: участь у радіаційному, хімічному та біологічному (бактеріологічному) розвідуванні, специфічну індикацію біологічних (бактеріологічних) засобів, оцінювання і прогнозування осередків біологічного (бактеріологічного) ураження тварин, експертизу продовольства і фуражу щодо зараженості радіоактивними, отруйними речовинами, контроль за знезараженням продовольства, участь у карантинно-обмежувальних та інших заходах під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Розділ VI

АЛГОРИТМ ДІЙ КЕРІВНОГО СКЛАДУ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НА ПОЖЕЖІ

6.1. Алгоритм дій керівника гасіння пожежі (далі – КГП)

Уся організаційна діяльність КГП з моменту виїзду до ліквідування пожежі здійснюється за чотирма напрямками:

- оцінка обстановки на пожежі;
- прийняття правильного рішення щодо ліквідування пожежі;
- постановка залученим підрозділам оперативного завдання та забезпечення його виконання;
- постійне інформування про обстановку, що склалася на пожежі, та хід її гасіння.

З метою оцінки обстановки безперервно здійснюється розвідка пожежі, починаючи з моменту виїзду до місця виклику, за такими етапами:

розвідка з використанням оперативної документації (оперативні плани і картки пожежогасіння, планшети та довідники) здійснюється на шляху слідування, та з'ясовуються питання: шлях (маршрут) слідування до місця виклику, характеристика пожежі, характеристика внутрішнього та зовнішнього протипожежного водопостачання, номер (ранг) виклику сил і засобів, порядок взаємодії з іншими службами та службами об'єкту;

розвідка за зовнішніми ознаками здійснюється з моменту прибуття до місця виклику із з'ясування (протягом 1 хвилини) таких питань:

- підтвердження характеру первинного повідомлення громадян (місце, адреса пожежі, що горить, вид пожежі – зовнішня, внутрішня чи прихована);
- підтвердження номера (рангу) виклику сил та засобів, який автоматично був використаний за першим повідомленням про пожежу.

Розвідка для прийняття рішення щодо використання сил і засобів першого підрозділу, який прибув до місця виклику, має здійснюватися протягом 1 – 4 хвилин, за цей час необхідно визначити (встановити):

- умови, які ускладнюють обстановку на пожежі, (необхідність проведення рятувальних робіт, загрозу розвитку пожежі, обрушення та вибухи, висока температура та сильне задимлення);
- вирішальний напрямок оперативних дій із гасіння пожежі; стан протипожежного водопостачання.

Розвідка під час проведення оперативних дій першого прибулого підрозділу для прийняття рішення щодо залучення додаткових сил і засобів має проводитись протягом 1 – 6 хвилин, за цей час необхідно визначити (встановити):

- необхідну кількість сил і засобів для проведення рятувальних робіт, кількість та напрямок подання пожежних стволів, місця розкриття та розбирання конструкцій, евакуювання майна, забезпечення роботи ланок газодимозахисної служби;
- розрахункову кількість оперативних відділень, необхідних для забезпечення проведення запланованих робіт особовим складом;
- розрахункову кількість пожежних автомобілів (основних, спеціальних, допоміжних) для забезпечення подавання вогнегасних речовин.

Розвідка під час гасіння пожежі з метою виявлення змін обстановки на пожежі, локалізуванню та ліквідуванню пожежі має визначити:

- вирішальний напрямок оперативних дій з гасіння пожежі;
- фактичну та розрахункову кількість вогнегасних речовин;
- порядок створення резерву сил і засобів на пожежі;
- порядок збирання даних (інформації) про пожежу.

Під час проведення розвідки пожежі і оцінки (аналізу) обстановки КГП приймає рішення і формує (складає) оперативні завдання з ліквідації пожежі:

- проведення рятувальних робіт;
- організація роботи тилу на пожежі при наявності двох і більше підрозділів;
- розташування сил і засобів на вирішальних напрямках оперативних дій;
- організація роботи штабу на пожежі, оперативних дільниць (далі – ОД) залежно від обстановки на пожежі;
- визначення обсягу робіт для служб, що взаємодіють;
- залучення при необхідності спеціальних автомобілів, служб і механізмів підприємств і організацій;
- прийняття рішення щодо залучення та використання начальницького складу гарнізону, який прибув до місця виклику;
- створення на пожежі резерву сил і засобів;
- перегрупування сил і засобів при зміні обстановки на пожежі;
- організація зв'язку управління, інформування та взаємодії;
- проведення первинного дослідження пожежі з метою збору, накопичення та передавання інформації по п'яти етапах системи інформування (Додаток 2).

Кінцевий етап управління оперативними діями КГП:

- провести особистий огляд місця пожежі після його ліквідування та організації погашення його окремих вогнищ;
- визначити необхідність і порядок тимчасового чергування на місці пожежі підрозділів МНС або відомчої, місцевої пожежної охорони;
- забезпечити швидке згортання сил та засобів за командою «Відбій»; розбір з особовим складом дій із гасіння пожежі та повернення підрозділів до місця постійної дислокації;
- організувати роботу оперативної групи на місці пожежі.

Таблицю запрограмованих дій на пожежі керівника гасіння пожежі викладено в додатку №1.

6.2. Алгоритм дій начальника штабу на пожежі (далі – НШ)

Діяльність начальника штабу на пожежі направлена на забезпечення виконання рішень КГП з ліквідування пожежі і охоплює п'ять основних напрямків:

- розгортання штабу на пожежі;
- збирання інформації про обстановку на пожежі за результатами даних розвідки пожежі та їх аналізу;
- розроблення і формування наказів та розпоряджень на виконання рішень КГП;
- оперативна організація виконання рішень і наказів КГП;
- ведення оперативної документації штабу на пожежі з використанням умовних графічних позначень (Додаток 10).

Розгортання штабу на пожежі.

НШ після отримання від КГП наказу щодо розгортання штабу на пожежі формує його у такому складі:

призначає двох заступників (далі – ЗНШ) і розподіляє між ними ділянки роботи (перший – відповідає за збір інформації, другий – розробка і формування наказів та розпоряджень на виконання рішень КГП, організація і контроль їх виконання);

призначає начальника тилу (далі – НТ) та його помічників;

призначає начальника зв'язку (далі – НЗ) та визначає завдання на організацію зв'язку управління та зв'язку інформування;

при розгортанні на пожежі роботи контрольно-пропускного пункту газодимозахисної служби (далі – КПП ГДЗ) призначає начальника КПП ГДЗ (доцільно призначати начальника ГДЗ гарнізону) і залучає його до складу штабу;

при підготовці пінної атаки або розгортання пінних засобів призначає відповідального за пінну атаку і залучає його до складу штабу;

призначає відповідального за безпеку праці;

залучає до складу штабу фахівців та інженерно-технічний персонал об'єкту, де виникла пожежа, старших оперативних начальників служб взаємодії (водо – газо – енергозабезпечення, служб головного технолога, механіка, транспортного підрозділу, членів добровільних пожежних дружин тощо).

НШ визначає місце розташування (роботи) штабу на пожежі, керуючись такими положеннями:

розташування штабу на ділянці вирішального напрямку оперативних дій;

місце роботи штабу в оперативному автомобілі, автомобілі зв'язку, на місцевості з розташуванням штабного стола, з таким розрахунком, щоб була можливість здійснювати спостереження за подіями на пожежі;

позначення місця роботи штабу, доведення місця роботи (розташування) штабу до учасників гасіння пожежі.

Збір інформації про обстановку на пожежі за результатами даних розвідки пожежі та їх аналізу (організовується через першого ЗНШ).

З метою збору необхідної інформації НШ організовує безперервну розвідку пожежі шляхом:

збору даних від начальників ОД і служб взаємодії;

особистого проведення розвідки пожежі на вирішальному напрямку оперативних дій;

наукової оцінки та прогнозування обстановки, яка може скластися на пожежі, шляхом здійснення необхідних розрахунків.

Всю роботу щодо збору інформації НШ здійснює з метою оцінки таких чотирьох положень оперативної роботи підрозділів:

а) виявлення умов, які ускладнюють обстановку на пожежі (необхідність рятування людей та забезпечення їх безпеки); наявність факторів, що впливають на безпеку роботи особового складу підрозділів та формувань; загрозу знищення вогнем матеріальних цінностей;

б) визначення вирішального напрямку оперативних дій виходячи з вимог «Статуту дій у надзвичайних ситуаціях. Гасіння пожеж. Органи управління, пожежно-рятувальні підрозділи»:

небезпечні фактори пожежі загрожують життю людей, і рятування їх неможливе без введення пожежних стволів – сили і засоби зосереджуються для забезпечення рятувальних робіт;

є загроза вибуху – сили і засоби зосереджуються і вводяться у місцях, де дії пожежно-рятувальних підрозділів забезпечать попередження вибуху;

вогнем охоплена частина об'єкта, і відбувається його поширення на інші частини цього об'єкта або на сусідні будівлі – сили і засоби зосереджуються і вводяться на оперативних ділянках, де подальше поширювання вогню може призвести до найбільших збитків;

вогнем охоплена будівля (споруда), що стоїть окремо, і загрози поширення вогню на сусідні об'єкти не існує – основні сили і засоби зосереджуються і вводяться у місцях найбільш інтенсивного горіння;

вогнем охоплена будівля, що не є цінною, і виникла загроза поширення вогню на сусідні будівлі – основні сили і засоби зосереджуються і вводяться з боку будівлі (споруди), що не горить;

в) визначення характеристики протипожежного водопостачання на місці пожежі за такими питаннями:

забезпечення водою для цілей пожежогасіння об'єкту, на якому виникла пожежа (внутрішнє та зовнішнє протипожежне водопостачання, найближчі джерела водопостачання, які можливо використовувати);

наявність джерел водопостачання, на які можливо встановлення пожежної автонасосної станції;

наявність технічних можливостей підвищення тиску в мережі, поповнення пожежних водоймищ, обладнання тимчасових водопроводів і водоймищ;

можливість використання технічного водопостачання об'єкту;
розрахунок часу можливого забезпечення водою учасників гасіння від наявних на місці гасіння пожежі джерел водопостачання;

г) розрахунок необхідної кількості сил та засобів для вдалої роботи з ліквідування пожежі включає в себе:

визначення площі пожежі та площі гасіння;

визначення необхідної кількості пожежних стволів, особового складу, пожежної техніки для забезпечення розрахункової інтенсивності подавання вогнегасних речовин, проведення інших робіт з ліквідування пожежі.

Розробка і формування наказів та розпоряджень на виконання рішень КГП (організовується через другого ЗНШ).

З метою напрацювання розпоряджень (наказів) НШ зобов'язаний отримати завдання від КГП на розташування сил та засобів, у виняткових випадках НШ може самостійно приймати рішення на розташування сил та засобів із подальшою доповіддю КГП, до таких випадків відносяться:

раптова зміна обстановки (ситуації) на пожежі;

здійснення особисто НШ розвідки пожежі;

здійснення розвідки пожежі безпосередньо КГП (при заміщенні КГП, НШ);

отримання даних розвідки від НОД, які потребують прийняття термінових невідкладних дій.

НШ формує такі розпорядження, перелік яких не є вичерпним і може бути доповнений залежно від характерних особливостей розвитку та гасіння пожежі:

розгортання роботи штабу на пожежі;

зустріч, розташування та розподілення по ОД підрозділів, які прибули на пожежу, поставлення їм оперативних завдань;

організація розвідки пожежі, збір даних та їх аналіз, напрацювання для КГП рекомендацій (проектів наказів, розпоряджень);

організація взаємодії зі службами об'єкту, іншими службами взаємодії;

організація зв'язку на пожежі;

виклик додаткових сил та засобів;

створення резерву сил, засобів, вогнегасних речовин, пального тощо на пожежі;

перегрупування сил та засобів;

матеріально-технічне забезпечення особового складу, у т.ч. харчуванням, питною водою при тривалих пожежах.

Оперативна організація виконання рішень і наказів КГП (організовується через другого ЗНШ).

НШ забезпечує виконання рішень, розпоряджень та наказів КГП через другого ЗНШ, керуючись такими положеннями:

чітке формулювання наказу з визначенням конкретного виконавця та часу виконання;

документування відданих наказів і облік часу їх виконання;

особистий контроль виконання заходів на всіх етапах оперативних дій (розстановка сил і засобів, які прибули на пожежу; зосередження сил і засобів на вирішальному напрямку оперативних дій та швидкість введення пожежних стволів; розвідка пожежі на всіх етапах оперативної роботи; перегрупування сил і засобів при раптовій зміні обстановки на пожежі; виконання тилом завдань щодо забезпечення водою гасіння пожежі; готовність сил і засобів до пінної атаки; робота КПП ГДЗ;

доведення до особового складу через НОД оперативних завдань з ліквідування пожежі;

підняття морального духу особового складу, особисті приклади належного виконання поставлених завдань;

призначення на складних оперативних ділянках найбільш підготовлених фахівців з досвідом оперативної роботи на пожежах; виявлення випадків відваги, сміливості, проявлених особовим складом;

постійне піклування про особовий склад, який працює на пожежі (організація харчування та відпочинку; обігрів людей; своєчасна заміна тих, хто працює у важких умовах; медичне забезпечення; оповіщення сімей при тривалій роботі особового складу (більше доби); забезпечення безпеки праці;

виявлення випадків неналежного виконання наказів (розпоряджень), недисциплінованості, термінове прийняття заходів щодо усунення недоліків;

постійне інформування КПП про обстановку на пожежі, про хід виконання наказів (розпоряджень) з ліквідації пожежі.

Ведення оперативної документації штабу на пожежі.

НШ забезпечує ведення такої оперативної документації штабу на пожежі:

схема розташування сил і засобів;

журнал розпоряджень та інформації, напрацювання і надання наказів, контроль за їх виконанням;

журнал обліку оперативних ділянок;

журнал обліку сил і засобів;

довідка про пожежу, аварію, НС.

6.3. Алгоритм дій першого заступника начальника штабу на пожежі (ЗНШ)

Перший ЗНШ є основним інформатором штабу на пожежі і несе відповідальність за своєчасний збір правдивої і об'єктивної інформації про обстановку на пожежі, хід її гасіння та передання її у обробленому (відпрацьованому) вигляді через НШ, КПП, ОДС ОКЦ, ПЗЧ, правоохоронні органи. Програмовану таблицю щодо збору інформації першим ЗНШ викладено у додатку 3.

Вся організуюча діяльність першого ЗНШ здійснюється за трьома напрямками:

збір інформації та її перевірка;

обробка інформації;

передання інформації у визначені терміни та інстанції (за належністю).

Збір інформації та її перевірка першим ЗНШ здійснюється шляхом:

збір даних від начальників ОД, служб тилу, зв'язку, ГДЗ, безпеки праці тощо;
збір відомостей, що характеризують обстановку на пожежі від адміністрації і служб об'єкту;

збір даних від служб взаємодії.

Перевірка інформації здійснюється шляхом:

збір одних і тих самих даних одночасно від декількох джерел (від НОД, адміністрації тощо), їх оцінювання та порівняння;

особистого проведення розвідки пожежі на ОД та кордонах тилу;

витребування від адміністрації об'єкту письмових довідок, які стосуються – наявності на об'єкті умов, що забезпечують належне гасіння пожежі (технічний стан установок пожежогасіння, протипожежного водопостачання, захисту особового складу від ураження електричним струмом, систем захисту від вибуху технологічного обладнання тощо; характеристик робіт, що проводяться, та порушення технологічних інструкцій і правил на час пожежі, дані будівельно-конструктивних особливостей об'єкту, які мають відношення до причини пожежі, визначення матеріального збитку.

Обробка інформації.

Всю інформацію, що надходить до штабу на пожежі, перший ЗНШ обробляє залежно від того, кому вона призначена:

КГП – для напрацювання рішень із гасіння пожежі;

НШ – для формування наказів і розпоряджень відповідно з рішеннями КГП.
другому ЗНШ для оцінки обстановки, напрацювання пропозицій штабу та організації контролю за виконанням рішень, наказів і розпоряджень;

ОДС ОКЦ, ПЗЧ – для своєчасного інформування державних органів управління, правоохоронних органів та вжиття додаткових заходів із гасіння пожежі (залучення сил та засобів, взаємодія зі службами).

Інформація, що надходить, обробляється та доповідається за такою схемою:

а) для КГП та НШ:

розгортання роботи штабу на пожежі, його склад і місце розташування;
швидке прибуття на пожежу сил та засобів за підвищеним номером виклику, залучення і розгортання аварійно-рятувальних загонів;

результати розвідки і оцінювання обстановки на пожежі;

розстановка сил і засобів на вирішальному напрямку оперативних дій;

хід виконання рішень, наказів, розпоряджень КГП з гасіння пожежі;

випадки раптової зміни обстановки на пожежі, прийняття штабом, НОД заходів щодо перегрупування сил;

взаємодія зі службами об'єкту;

створення резерву на пожежі і порядок заміни особового складу, який працює у складних умовах;

робота тилу;

робота КПП ГДЗ;

результати прогнозування обстановки на пожежі, розрахунку необхідної кількості сил і засобів для її ліквідування;

результати перевірки виконання відданих КГП наказів начальникам ОД;

обсяг інформації, яка надається до державних органів управління та правоохоронних органів;

попередні та з'ясовані дані про пожежу в обсязі довідки про пожежу;

випадки відмови роботи пожежної техніки та порушень безпеки праці;

факти проявлення особовим складом героїзму, самовідданості під час вирішення оперативних завдань;

випадки недисциплінованості та вжиті заходи.

б) для другого ЗНШ:

призначення будівель, споруд, приміщень та характер виробничого процесу;

будівельні та конструктивні особливості будівель, які мають відношення до розвитку, гасіння і наслідків пожежі;

стан електромереж, електрообладнання і газового господарства;

стан протипожежного водопостачання, установок пожежогасіння;

дані про розвиток пожежі, поводження будівельних конструкцій і матеріалів в умовах пожежі;

дані про нарощування сил і засобів, про прибуття служб взаємодії та об'єкту.

в) для ОДС ОКЦ, ПЗЧ:

прибуття до місця виклику сил і засобів;

обстановка на пожежі;

виклик додаткових сил і засобів, служб взаємодії;

подання пожежних стволів;

склад резерву на пожежі;

дані про причину і наслідки пожежі;

локалізування і ліквідування пожежі;

повна інформація про пожежу.

г) для правоохоронних органів:

загальні дані (назва об'єкту, обстановка внаслідок пожежі, зупинення виробництва і на який час, знищено (пошкоджено) будівель (приміщень) вогнем і можливість подальшого використання, причина пожежі, винні особи);

загинуло, постраждало людей (вихідні дані про кожного);

знищено, пошкоджено матеріалів, обладнання;

попередні результати оперативно-розшукових заходів щодо пожежі.

Передання інформації у визначені терміни та інстанції (за належністю).

Перший ЗНШ збирає, обробляє і після узгодження з НШ передає інформацію про пожежу у такі терміни:

для КГП, НШ – негайно після отримання даних (інформації);

для ОДС ОКЦ, ПЗЧ – через кожні 15 – 20 хвилин після обробки;

для правоохоронних органів – негайно, після отримання і перевірки даних, їх оброблення та щогодини;

для керівництва об'єкту – разова інформація про пожежу після уточнення обстановки на пожежі.

Перший ЗНШ веде таблицю обліку роботи підрозділів, схему розташування сил і засобів та забезпечує роботу технічних засобів реєстрації інформації.

6.4. Алгоритм дій другого заступника начальника штабу на пожежі (ЗНШ)

Другий ЗНШ напруцює розпорядження, завдання згідно з рішеннями КПП, НШ та доводить їх до виконавців, контролює виконання.

Вся організуюча діяльність другого ЗНШ здійснюється у двох напрямках у взаємодії з першим ЗНШ:

напруцювання та оформлення наказів і розпоряджень КПП, виходячи з його рішень та інформації, яка надходить до штабу;

контроль за виконанням наказів і розпоряджень.

Напруцювання та оформлення наказів і розпоряджень.

Організувати зустріч, розташування та розподілення по ОД підрозділів, які прибули на пожежу:

виставити пости з працівників об'єкту на маршрутах прибуття пожежних підрозділів;

організувати виставлення постів ДАІ на найближчих до місця пожежі шляхах та перехрестях;

розташувати на найближчих джерелах водопостачання пожежні автомобілі згідно з фактичною послідовністю їх прибуття;

довести до особового складу оперативне завдання (через командирів та особисто) – номери та кордони ОД, які підрозділи до них залучаються; призначити начальників ОД та поставити їм завдання.

для проведення розвідки пожежі:

укомплектувати склад груп розвідки за напрямками її проведення, виходячи з рішень КПП і НШ, призначити командирів;

встановити порядок передання інформації, яку було отримано під час проведення розвідки;

особисто очолити групу розвідки на найскладнішій ділянці пожежі;

підсилити групи розвідки при отриманні інформації про загрозу людям, при проведенні розвідки у задимлених приміщеннях, у будівлях підвищеної поверховості і підвалах.

Організація зв'язку на пожежі:

встановити зв'язок управління між КПП, штабом і НОД; КПП, штабом і НТ; НТ і пожежними автомобілями, встановленими на джерела водопостачання;

розгорнути звукопідсилювачі від АЗО з розташуванням гучномовців на кордонах ОД і тилу;

встановити зв'язок інформації штаб – ОДС ОКЦ;

призначити зв'язкових до керівників служб взаємодії, адміністрації об'єкта;
встановити зв'язок взаємодії.

Організація взаємодії служб і адміністрації:

здійснити виклик та залучення до роботи у штабі фахівців об'єкта, згідно з наказом по об'єкту, на випадок пожежі;

довести до залучених представників об'єкта рішення КГП щодо гасіння пожежі, розподілити між ними обов'язки та приставити їх до відповідних структур пожежної охорони за напрямками діяльності.

Організувати залучення сил і засобів:

за рішенням КГП залучити аварійно-рятувальний загін;

залучити на пожежу транспорт і механізми підприємства (організації), які можуть бути залучені до гасіння пожежі;

доставити до місця пожежі піноутворювач, запас пожежних рукавів, пожежних стволів, теплозахисного одягу тощо.

Створити резерв на пожежі:

вивести в резерв пожежну техніку, особовий склад, який не використовується на оперативних ділянках, з визначенням місця дислокації;

вивести в резерв особовий склад для підміни тих, хто працює в особливо тяжких умовах, та забезпечення постійної роботи ланок ГДЗ.

Перегрупування сил і засобів при раптовій зміні обстановки на пожежі:

довести до НОД, НТ рішення КГП щодо перегрупування сил і засобів з визначенням – кордонів ОД; приданих сил та засобів; оперативного завдання;

забезпечити перегрупування сил і засобів без зниження інтенсивності подавання вогнегасних речовин та обсягу роботи, що проводиться з евакуювання (рятування) людей та матеріальних цінностей шляхом залучення резервної пожежної техніки на нових напрямках оперативних дій та використання техніки аварійно-рятувальних загонів.

Організація матеріально-технічного забезпечення особового складу:

доставити до місця пожежі запас спецодягу, теплозахисних костюмів тощо;

забезпечити через адміністрацію об'єкта особовий склад харчуванням та питною водою;

виділити для особового складу тепле приміщення (для обігріву у зимовий період та відпочинку змін).

Контроль за виконанням наказів і розпоряджень.

Доповісти НШ результати перевірки виконання наказів і розпоряджень на етапах: виконання схеми розташування сил і засобів на вирішальному напрямку оперативних дій;

результати розвідки пожежі на ОД;

розміщення пожежних стволів на оперативних ділянках;

результати перегрупування сил і засобів;

готовність сил і засобів до пінної атаки;

результати роботи КПП ГДЗ;

створення резерву на пожежі;
матеріально-технічне забезпечення особового складу.
Другий ЗНШ веде журнал обліку розпоряджень та інформації.

6.5. Алгоритм дій начальника тилу (НТ) на пожежі

Вся організуюча діяльність НТ з моменту призначення до локалізування пожежі здійснюється за такими напрямками:

розвідка джерел водопостачання, які можуть бути використані для гасіння пожежі;

розташування пожежних автомобілів відповідно до рішень КГП щодо гасіння пожежі;

безперервне і в достатній кількості забезпечення учасників гасіння пожежі вогнегасними речовинами, пожежними рукавами, паливно-мастильними матеріалами;

забезпечення особового складу харчуванням, змінним спецодягом, при тривалих роботах з ліквідації пожежі.

З метою оцінки стану протипожежного водопостачання НТ безперервно веде розвідку за такими етапами:

розвідка протипожежного водопостачання з використанням оперативної документації (оперативний план або картка пожежогасіння, планшет і довідник джерел водопостачання) – характеристика внутрішнього протипожежного водопостачання (розташування кран-комплектів, порядок приведення в дію насосів-підвищувачів); характеристика зовнішнього протипожежного водопостачання (віддаленість, ємкість, водовіддача, діаметр водопровідної мережі, порядок підвищення тиску в мережі; рекомендації НТ щодо використання протипожежного водопостачання, які викладені в оперативному плані пожежогасіння або карточці);

розвідка технічного стану внутрішнього протипожежного водопостачання – технічний стан внутрішнього протипожежного водопостачання (укомплектованість запірної арматури, наявність пожежних рукавів і пожежних стволів, наявність води в системі, запуск насосів підвищувачів, положення засувки на обхідній магістралі поза лічильником); технічний стан та можливості використання зовнішнього протипожежного водопостачання (наявність води в системі, водоймищах), наявність під'їзду до них, діаметр водоводу і тиск у мережі, під'їзд до річки, озера, пруду, наявність пристроїв для забору води пожежними автомобілями з водонапірних веж, можливість використання для пожежогасіння технологічного водозабезпечення);

розвідка шляхів прокладання магістральних ліній (довжина, засіб прокладання, місця захисту та охорони пожежних рукавних ліній, регулювання руху авто-транспорту).

При розташуванні пожежних автомобілів НТ керується завданням КГП (штабу), вирішуючи такі питання:

зустріч пожежних автомобілів з усіх напрямків;

забезпечення відповідності відстані від головного пожежного автомобіля до місця пожежі, кількості поданих пожежних стволів та тиску (Додаток 4);

використання пожежної техніки на повну потужність;

швидке проведення оперативного розгортання від джерел водопостачання до місця пожежі (рукавного розгалуження);

охорона рукавних магістральних ліній і регулювання руху автотранспорту на ділянках тилу;

створення резерву пожежної техніки;

технічне обслуговування пожежних автомобілів на пожежі;

визначення порядку використання пристосованої для пожежогасіння техніки, механізмів та машин організацій (підприємств), де виникла пожежа;

узгодження з адміністрацією об'єкта питань використання для пожежогасіння технологічного водопостачання;

складання схеми розміщення пожежної техніки на джерела водопостачання та прокладення магістральних ліній до пожежних розгалужень.

безперервне і в достатній кількості забезпечення учасників гасіння пожежі вогнегасними речовинами, пожежними рукавами, паливно-мастильними матеріалами.

Забезпечення водою:

провести розрахунок фактичної інтенсивності подавання води і визначити термін забезпечення водою місця пожежі від джерел водопостачання, на які встановлено пожежну техніку;

провести розвідку найближчих джерел протипожежного водопостачання, які розташовані на відстані ближче ніж 1,5 км, використовуючи оперативну документацію та безпосередньо на місцевості;

з метою створення резерву забезпечення водою місця пожежі здійснити розміщення пожежної техніки на найближчих джерелах водопостачання (річка, озеро, пожежне водоймище), використовуючи для цього пожежні насосні станції та автомобілі підвищеної прохідності;

прокласти магістральні лінії з урахуванням забезпечення роботи всіх пожежних стволів, які встановлені на оперативних ділянках, позиціях ствольників.

Забезпечення вогнегасним порошком:

провести розрахунок необхідної кількості вогнегасного порошку (пожежних автомобілів порошкового гасіння, кількість порошкових пожежних стволів тощо);

з'ясувати місця зберігання вогнегасного порошку та його кількість;

визначити порядок доставки вогнегасного порошку до місця пожежі.

Забезпечення піноутворювачем:

провести розрахунок необхідної кількості піноутворюючих засобів (піноутворювача, пінних пожежних стволів, генераторів піни середньої кратності – ГПС, переносних змішувачів, пожежних автомобілів водопінного гасіння);

з'ясувати місця зберігання та наявну кількість піноутворювача (склади пожежної охорони, підприємства, де виникла пожежа);

визначити порядок доставки піноутворювача до місця пожежі та транспорт, яким його перевозити.

Забезпечення пожежними рукавами:

провести розрахунок необхідної кількості пожежних рукавів для прокладання магістральних і робочих ліній з урахуванням повного забезпечення розрахункової інтенсивності подавання вогнегасних речовин та створення резервного забезпечення водою місця пожежі;

з'ясувати необхідну кількість пожежних рукавів, які є в наявності на місці пожежі та доставлені пожежними автомобілями;

з'ясувати порядок доставки недостатньої кількості пожежних рукавів з місць їх зберігання;

створити резерв пожежних рукавів у місцях прокладання магістральних ліній з розрахунку один пожежний рукав на кожні 100 м рукавної лінії.

Забезпечення паливно-мастильними матеріалами:

взяти на облік фактичну заправку кожну одиницю пожежної техніки з моменту прибуття її до місця виклику та розробити погодинний графік дозаправлення пожежних автомобілів;

у порядку взаємодії з адміністрацією об'єкта, де виникла пожежа, визначити порядок дозаправлення пожежної техніки шляхом підвезення паливно-мастильних матеріалів до місця пожежі.

НТ при тривалих роботах з ліквідації пожежі (більше 5 годин) повинен забезпечити особовий склад харчуванням, питною водою та сухим змінним спецодягом, для чого:

не пізніше 3-х годин із моменту прибуття першого підрозділу до місця виклику взяти на облік особовий склад підрозділів та інших формувань, служб взаємодії, інших учасників гасіння пожежі;

надати заявку адміністрації об'єкту, де виникла пожежа, на забезпечення учасників гасіння пожежі триразовим харчуванням;

вирішити через КГП (штаб) питання заміни людей, які виконують оперативне завдання, для прийняття їжі;

організувати через адміністрацію об'єкта забезпечення особового складу на місці пожежі питною водою;

взяти на облік спецодяг, який зберігається в пожежних підрозділах, та організувати його доставку до місця пожежі;

спільно з адміністрацією об'єкта вирішити питання обігріву особового складу, який бере участь у гасінні пожежі в умовах низької температури повітря.

НТ у разі відсутності протипожежного водопостачання на об'єкті або при значному віддаленні від місця пожежі, організовує підвезення води або її перекачування, виконуючи такі дії:

здійснює розрахунок необхідної кількості пожежних автомобілів для подавання води за допомогою перекачування або підвезення, результати розрахунку доповідає КГП (штабу);

виконує узгоджену з КГП (штабом) схему перекачування (підвезення) води та через начальника зв'язку встановлює сталий зв'язок між усіма задіяними пожежними машинами та місцем пожежі;

організовує мобільний дозор на шляхах прокладання магістральних ліній з метою контролю за станом, охорони та своєчасної заміни несправних (пошкоджених) пожежних рукавів;

встановлює на шляху підвезення води до місця пожежі рухомі пости та відповідні інформаційні щити.

НТ після ліквідування пожежі організовує прибирання рукавних ліній, бере на облік пошкоджені рукави, складає необхідну документацію, а саме:

схему розташування сил та засобів (до пожежних розгалужень);

довідку про випадки відмови в роботі пожежної техніки;

довідку про витрати води, вогнегасного порошку, піноутворювача для гасіння пожежі;

довідку про роботу на пожежі пристосованих для цілей пожежогасіння машин, механізмів тощо.

6.6. Алгоритм дій начальника зв'язку (НЗ) на пожежі

Вся організуюча діяльність НЗ з часу призначення для ліквідування пожежі і до згорання роботи штабу на пожежі здійснюється у напрямках забезпечення:

безперервного та сталого керування оперативними діями на пожежі;

всебічного інформування КГП, НШ, НОД, ОДС ОКЦ, ПЗЧ про обстановку на пожежі та вжиті заходи.

Для розгортання засобів зв'язку НЗ з'ясовує місце розташування штабу та його склад, кордони оперативних дільниць, розташування пожежних автомобілів на кордонах тилу, розміщення спеціальної пожежної техніки.

Зв'язок управління оперативними діями розгортається за такою схемою:

КГП – штаб на пожежі;

КГП – оперативні дільниці;

штаб – НТ;

штаб – оперативні дільниці;

штаб – начальник КПП ГДЗ;

штаб – відповідальний за безпеку праці;

штаб – відповідальний за пінну атаку;

штаб – адміністрація об'єкта.

Для організації зв'язку використовуються:

радіозв'язок із використанням самостійних радіосистем;

телефонний зв'язок;

зв'язкові, які передають розпорядження та ведуть відповідні записи (при КГП – 2-3 чол. з осіб начальницького складу, при штабі – 2-3 чол. з осіб начальницького складу, при НОД – 1 чол. з осіб молодшого начальницького складу, при НТ – з водіїв оперативного транспорту).

Радіозв'язок здійснюється постійно діючими позивними, встановленими для гарнізону, на території якого виникла пожежа, з використанням цифр (приклад: КГП – нуль перший, НШ – нуль другий, НТ – нуль третій тощо).

Для забезпечення інформування НЗ використовує:

- постійно діючу радіомережу пожежно-рятувальної служби по оперативних зонах;
- міжміський телефонний зв'язок;
- відомчий телефонний зв'язок за встановленими позивними.

Постійно діюча радіомережа пожежно-рятувальної служби по оперативних зонах використовується за такою схемою:

оголошуються головні радіостанції на час гасіння пожежі (КГП Штабу; ОДС ОКЦ гарнізону ПЗЧ на закріпленому об'єкті, де виникла пожежа; ОДС ОКЦ оперативної зони вузол зв'язку, комутатор об'єкту);

припиняється службовий та вводиться оперативний радіозв'язок на пожежі.

Для використання міжміського та відомчого телефонного зв'язку НЗ проводить такі заходи:

інформує керівника, начальника вузла зв'язку об'єкта про пожежу і, згідно з відповідними інструкціями визначає порядок використання каналів зв'язку об'єкта для оповіщення за належністю про пожежу, залучення сил і засобів та передання інформації;

вирішує організаційно-технічні питання щодо встановлення у штабі тимчасової телефонної мережі об'єкта.

Для забезпечення взаємодії НЗ використовує:

- постійно діючий радіозв'язок пожежно-рятувальної служби;

- польові телефони;

- переговорні пристрої;

- мобільні телефони (у виняткових випадках);

- зв'язкових із числа особового складу;

при неможливості використання технічних засобів зв'язку використовуються сигнали управління (Додаток № 5).

НЗ складає та надає до штабу схеми зв'язку управління, інформування та взаємодії.

6.7. Алгоритм дій начальника оперативної дільниці (НОД) на пожежі

Вся організуюча діяльність НОД з моменту його призначення здійснюється за такими напрямками: безперервне проведення розвідки та забезпечення виконання оперативного завдання КГП, НШ.

НОД перед початком організації роботи оперативної дільниці має з'ясувати три основні питання:

- кордони оперативної дільниці та сусідніх дільниць;

- склад приданих сил та засобів;

- оперативне завдання.

НОД безперервно проводить розвідку, з'ясовує та інформує штаб на пожежі із таких питань:

умови, які ускладнюють обстановку на ділянці пожежі (необхідність рятування людей, загроза розвитку пожежі, обвалення та вибухи, висока температура, сильне задимлення, наявність електрообладнання тощо);

зміни обстановки на ділянці;

необхідна кількість сил і засобів, розміщення пожежних стволів на оперативних позиціях, можливі шляхи їх введення;

безперервне та ефективне подавання вогнегасних речовин;

максимальне використання приданих сил і засобів на оперативній ділянці;

ефективність роботи приданих сил і засобів служб взаємодії;

прийняті самостійні рішення щодо зміни місця роботи сил та засобів, маневрування технікою та пожежними стволами на ділянці;

зміни обстановки на кордонах із сусідніми оперативними ділянками.

НОД забезпечує виконання оперативного завдання КГП, НШ шляхом:

керування оперативною роботою особового складу, для чого треба:

визначити позиції стільників та укомплектувати їх найбільш досвідченим особовим складом;

визначити начальників оперативних позицій з числа особового складу приданих підрозділів;

виставити пости спостереження за поведінкою будівельних конструкцій в умовах пожежі;

організувати взаємодію між оперативними позиціями на ділянці;

визначити місця розкриття та розбирання будівельних конструкцій;

організувати евакуювання (рятування) людей, майна тощо;

встановити сталий зв'язок з КГП, штабом, сусідніми ОД, тилом;

особистим прикладом виявляти мужність під час проведення оперативних дій;

виявляти випадки недисциплінованості серед особового складу, вживати заходів стосовно винних, аж до зняття з оперативної ділянки;

виявляти турботу про підлеглих, організовувати їх відпочинок і харчування без залишення оперативних позицій.

НОД доводить до особового складу:

оперативне завдання ділянці;

оперативне завдання сусідніх ділянок,

загальну обстановку на пожежі;

попереджувальні заходи з безпеки праці;

порядок підміни особового складу, який працює у складних умовах;

порядок маневрування пожежними стволами та здійснення перегрупування при зміні обстановки на пожежі.

6.8. Алгоритм дій начальника контрольно-пропускного пункту газодимозахисної служби (КПП ГДЗ) на пожежі

Вся організуюча діяльність начальника КПП ГДЗ направлена на забезпечення роботи газодимозахисної служби на пожежі та вжиття заходів щодо димовидалення.

Начальник КПП ГДЗ організовує роботу за такими напрямками:

розгортає роботу КПП ГДЗ;

здійснює розрахунок необхідної кількості ланок ГДЗ та засобів, згідно з рішеннями КГП (НШ) щодо гасіння пожежі, та через штаб на пожежі (другого ЗНШ) формує ланки ГДЗ у необхідній кількості згідно з розрахунками;

організовує роботу ланок ГДЗ на оперативних дільницях;

організовує роботу з димовидалення.

Розгортання КПП ГДЗ:

визначити місце розміщення КПП ГДЗ (поза зоною задимлення і поблизу розташування штабу та роботи ОД, на яких переважає залучення до роботи ланок ГДЗ; у спеціально відведеному місці);

позначити місце роботи КПП ГДЗ умовними знаками (надписом);

підготувати стіл для перевірки апаратів захисту органів дихання (у разі відсутності на пожежі пожежного газо-димозахисного автомобіля);

організувати ведення журналу обліку роботи ланок ГДЗ.

Розрахунок необхідної кількості ланок ГДЗ та засобів:

з'ясувати у КГП (штабі) оперативне завдання з гасіння пожежі; на яких дільницях залучаються ланки ГДЗ; яка кількість пожежних стволів буде подаватися ланками ГДЗ);

здійснити розрахунок, керуючись такими правилами: для забезпечення роботи пожежного ствола потрібна одна ланка ГДЗ; термін роботи ланки ГДЗ залежить від ступеня складності робіт і може тривати від 1 години до 1 години 20 хвилин (при роботі в особливо важких умовах термін роботи в апараті може значно зменшуватись);

кількість резервних ланок ГДЗ для заміни працюючих визначається з розрахунку 50% від кількості працюючих на пожежі;

забезпечити через штаб розподілення по дільницях розрахункової кількості засобів ГДЗ.

Організація роботи ланок ГДЗ:

визначити чисельний склад постів безпеки (ПБ) за кількістю напрямків роботи ланок ГДЗ;

провести інструктаж постових ПБ щодо організації зв'язку з працюючими ланками, начальниками ОД, встановити сигнали у разі небезпеки та порядок спостереження за обстановкою на пожежі;

організувати підготовку ланок ГДЗ до роботи в непридатному для дихання середовищі;

забезпечити спостереження за станом здоров'я особового складу, який працює в апаратах захисту органів дихання;

інформувати кожні 10-15 хвилин штаб про місце розташування КПП ГДЗ, його матеріально-технічне забезпечення; про зосередження ланок ГДЗ на пожежі до розрахункової їх кількості; про порядок організації роботи ланок, їх заміну, відпочинок, медичне забезпечення та взаємодію з ОД;

здійснює постійну перевірку постів безпеки (наявність зв'язку з працюючими ланками, ведення журналу обліку роботи ланок).

Організація димовидалення:

з'ясувати через штаб наявність приміщень з великою концентрацією диму;

привести у робочий стан причіпні (переносні) пожежні димовисмоктувачі, пожежні автомобілі димовидалення;

у разі необхідності встановити перемички для обмеження поширення диму в інші приміщення.

6.9. Алгоритм дій відповідального за пінну атаку на пожежі.

Вся організуюча діяльність відповідального за пінну атаку з моменту призначення здійснюється за такими напрямками:

підготовка до пінної атаки;

проведення пінної атаки.

При підготовці до пінної атаки:

з'ясувати об'єкт пінної атаки;

здійснити розрахунок сил і засобів пінного гасіння, виходячи з інтенсивності подавання вогнегасних речовин та часу гасіння (необхідна кількість піноутворювача, пожежних автомобілів пінного гасіння (пінопорошкового гасіння); необхідна кількість стволів – генераторів піни (далі – ГПС) та пінопідійомників (пожежних автодрабин); необхідна кількість відділень для виконання оперативного розгортання щодо пінної атаки;

організовувати доставку з місць зберігання піноутворювача та засобів подавання піни у розрахунковій кількості, з урахуванням запасу піноутворювача на повторну пінну атаку;

виконати схему пінної атаки з обов'язковим виконанням таких заходів: безперервність подавання розрахункової кількості піни протягом розрахункового часу (для підвалів – 10 хвилин, кабельних тунелів і резервуарів – 15 хвилин); виставити ствольників на оперативні позиції пінної атаки; після ліквідування горіння здійснювати інтенсивне охолодження обладнання водяними пожежними стволами або продовжити пінну атаку протягом 5 хвилин, додатково.

Проведення пінної атаки:

з'ясувати готовність оперативних позицій до пінної атаки, схеми оперативного розгортання та її проведення;

встановити сигнал початку пінної атаки, сповістити про це штаб та оперативні дільниці;

за розпорядженням КГП оголосити сигнал «Пінна атака» та зафіксувати час оголошення;

протягом усього періоду проведення пінної атаки проводити розвідку її ефективності та доповідати результати КГП (штабу);

повторну пінну атаку проводити після виконання підготовчих заходів зі збільшенням інтенсивності подавання пінних засобів гасіння.

6.10. Алгоритм дій відповідального за безпеку праці на пожежі

Вся організуюча діяльність відповідального за безпеку праці (БП) здійснюється у взаємодії з відповідною службою об'єкту, де виникла пожежа, і направлена на забезпечення безпечного проведення робіт особовим складом, враховуючи та забезпечуючи виконання вимог «Рекомендацій щодо захисту особового складу підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків аварій за наявності небезпечних хімічних речовин (аміак, хлор, азотна, сірчана, соляна та фосфорна кислоти) (Додаток 11).

Відповідальний за БП здійснює заходи за такими напрямками:

безпека проведення розвідки пожежі;

безпека проведення оперативного розгортання;

безпека проведення оперативних дій з ліквідування пожежі.

Безпека проведення розвідки пожежі:

провести інструктаж особового складу, який буде здійснювати розвідку пожежі в особливо важких умовах, у складі ланок ГДЗ;

перевірити екіпіювання розвідувальних груп (засоби освітлення та зв'язку, засоби рятування та саморятування, шанцевий інструмент, засоби гасіння тощо);

організувати спостереження та контроль за поведінкою будівельних конструкцій в місцях проведення розвідки пожежі;

за допомогою служб об'єкта з'ясувати місця розташування установок, які знаходяться під високою напругою та тиском, зберігання ВР, НХР на маршрутах проведення розвідки, про що попередити особовий склад із дотриманням рекомендованих правил.

Безпека проведення оперативного розгортання:

призупинити рух на інтенсивних транспортних магістралях і виставити пости, залучивши до цього особовий склад, підготовлених фахівців об'єкту;

спільно з НТ визначити безпечні шляхи прокладання магістральних ліній;

перевірити правильність установлення пожежних автомобілів на джерела водопостачання та майданчики резерву (наявність освітлення, ухил тощо);

виставити пости в місцях оперативного розгортання, де можливе обвалення (руйнування) конструкцій.

Безпека проведення оперативних дій з ліквідування пожежі:

через фахівців об'єкту з'ясувати наявність приміщень або обладнання, де зберігаються шкідливі пари і гази, електрообладнання під високою напругою, радіоактивні, вибухові та небезпечні хімічні речовини;

провести інструктаж з особовим складом, який безпосередньо працює у зоні пожежі на позиціях ствольників із таких питань: порядок спостереження за зміною обстановки; порядок подання встановленого сигналу у разі небезпеки; порядок пересування та маневрування; порядок розбирання конструкцій; шляхи та способи надання допомоги сусіднім оперативним позиціям;

виставити пости спостереження в місцях: будівельних конструкцій, які розташовані в зоні інтенсивного теплового впливу; вибухонебезпечного обладнання; для обмеження допуску людей та особового складу в небезпечні зони оперативної роботи;

спільно зі службами контролю визначити час можливого перебування особового складу в небезпечній зоні та своєчасно здійснювати його підміну;

при тривалих пожежах спільно з НОД передбачити регулярну підміну особового складу, його відпочинок у теплих приміщеннях тощо;

постійно отримувати довідки лабораторного та дозиметричного контролю від служб об'єкта для вирішення питання про виведення з небезпечної зони особового складу, який отримав відповідну дозу опромінення;

забезпечити постійне медичне обслуговування особового складу.

Розділ VII

АЛГОРИТМ ДІЙ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОБ'ЄКТА, ДЕ ВИНИКЛА ПОЖЕЖА

7.1. Алгоритм дій начальника позаштатного, об'єктового штабу пожежогасіння (головного інженера, заступника керівника об'єкта)

Начальник позаштатного, об'єктового штабу пожежогасіння (головний інженер, заступник керівника об'єкта) свою роботу проводить у взаємодії з КГП, НШ.

Заходи здійснюються по усіх напрямках:

збір, організація та керування позаштатним, об'єктовим штабом пожежогасіння (дати вказівки черговому по об'єкту (диспетчеру) про виклик (збір) членів позаштатного, об'єктового штабу пожежогасіння згідно з наказом по об'єкту (схеми оповіщення); роздати членам позаштатного, об'єктового штабу пожежогасіння виписки з функціональних обов'язків при виникненні пожежі (аварії); визначити та облаштувати місце роботи позаштатного, об'єктового штабу пожежогасіння (столом, засобами зв'язку, оперативною документацією); підтримувати постійний зв'язок з КГП, НШ тощо;

надання консультацій та допомоги КГП, НШ по всіх питаннях, пов'язаних з гасінням пожежі;

координувати та коригувати дії інженерно-технічного персоналу об'єкта щодо виконання робіт, пов'язаних із гасінням пожежі;

організувати взаємодію служб об'єкта з пожежно-рятувальними підрозділами.

Начальник позаштатного, об'єктового штабу пожежогасіння, як правило, залучається до штабу пожежогасіння на пожежі, виконує обов'язки одного з членів штабу на пожежі.

7.2. Алгоритм дій представника від служби водозабезпечення (головний енергетик об'єкта) на пожежі

Представник у штабі від служби водозабезпечення (головний енергетик об'єкта) здійснює свою роботу у взаємодії з начальником тилу та забезпечує:

технічні можливості використання протипожежного водопостачання об'єкта, де виникла пожежа, підвищення тиску у водопровідній мережі;

евакуювання обладнання, матеріальних цінностей, робітників та службовців об'єкта;

використання технологічного водопостачання для пожежогасіння і транспортних цистерн для підвезення води при недостатній її кількості, інженерної та спеціальної техніки;

будівництво тимчасових водопроводів і пожежних водоймищ при тривалих пожежах.

Забезпечення технічних можливостей використання протипожежного водопостачання:

підготувати до використання внутрішнє протипожежне водопостачання об'єкта (відкрити обвідні лінії в місцях підключення водопроводу до зовнішньої водопровідної мережі; перекрити ділянки з великим водовикористанням; організувати поповнення резервуарів і пожежних водоймищ за постійними (тимчасовими) схемами; при наявності насосів-підвищувачів привести їх у робочий стан; скласти схему протипожежного технологічного водопостачання та передати її до штабу на пожежі; доповісти НТ про справний стан тих джерел водопостачання, на які здійснюється розміщення пожежної техніки);

перевірити роботу автоматичних систем пожежогасіння (визначити кордони пожежі, у межах яких спрацювали системи пожежогасіння; з'ясувати режим роботи насосів-підвищувачів (тиск); перекрити подачу води до тих ділянок систем пожежогасіння, де пожежа ліквідована; скласти схему роботи установок пожежогасіння та передати її до штабу на пожежі.

Використання технологічного водопостачання для пожежогасіння і транспортних цистерн для підвезення води:

визначити місця встановлення пожежної техніки на джерела і споруди технологічного водопостачання (градирні, відстійники, охолоджувачі, водозабірні споруди тощо) і ступінь забору води для пожежогасіння за умови безаварійної і безупинної роботи об'єкта;

представити до штабу на пожежі дані про наявність техніки та механізмів об'єкта, які можуть бути залучені до гасіння пожежі;

призначити відповідальних від представників об'єкта за використання технологічного водопостачання для пожежогасіння;

скласти схему використання технологічного водопостачання та надати її до штабу на пожежі.

Будівництво тимчасових водопроводів і пожежних водоймищ:

розробити та надати технічні умови на будівництво тимчасового водопроводу згідно з рішенням КГП (НШ) для забезпечення водою гасіння складної та тривалої пожежі;

здійснити розрахунок необхідної кількості матеріалів, техніки та людей на будівництво тимчасових споруд з урахуванням їх швидкого проведення;

скласти розрахунок інтенсивності подавання води на пожежу за тимчасовою схемою та надати її до штабу на пожежі.

7.3. Алгоритм дій представника від служби енергозабезпечення на пожежі

Представник від служби енергозабезпечення в штабі здійснює свою роботу у взаємодії з НШ і відповідальним за безпеку праці на пожежі.

Заходи проводяться за такими напрямками:

забезпечення безпечної роботи персоналу об'єкта, де виникла пожежа, і особового складу пожежної охорони;

організація виконання робіт із відключення електромереж і обладнання, що перебуває під високою напругою;

організація освітлення місця пожежі у нічний час.

Забезпечення безпечної роботи персоналу об'єкта, де виникла пожежа, і особового складу пожежної охорони:

визначити місця розміщення електрообладнання і кабельних споруд, які перебувають під напругою, інформацію надати до штабу на пожежі (першому ЗНШ);

підготувати та видати письмовий дозвіл на проведення робіт із гасіння пожежі у приміщеннях з наявністю електрообладнання тощо;

видати необхідну кількість пристроїв заземлення (пожежних стволів, пожежної техніки, діелектричних ботів та гумових рукавиць тощо);

провести інструктаж особового складу пожежної охорони і персоналу об'єкта, який працює у приміщеннях з наявністю електрообладнання, з питань дотримання вимог безпеки праці;

узгодити з КГП (НШ) такі питання: розміщення позицій ствольників; шляхи прокладання рукавних ліній; кількість людей, які перебувають у небезпечній зоні; засоби захисту пожежної техніки та особового складу від ураження електричним струмом; порядок гасіння пожежі на електрообладнанні, яке перебуває під напругою до 10 Кв без зняття напруги (компактними або розпиленними струменями);

виставити пости безпеки з осіб з електротехнічного персоналу біля устаткування, яке перебуває під високою напругою, та ліній електромереж, які перебувають у зоні пожежі або на кордонах тилу, виконати їх огороження;

доповісти КГП (НШ) про проведені заходи із захисту від ураження напругою особового складу.

Організація виконання робіт із відключення електромереж і обладнання, що перебуває під високою напругою:

визначити необхідність зняття напруги з електрообладнання, узгодженість з режимом роботи об'єкта та безпеки персоналу;

здійснити відключення електрообладнання, інформацію надати до штабу на пожежі;

виставити попереджувальні знаки та надписи на електрообладнанні, яке перебуває під напругою або відключене;

виставити персонал енергослужби біля електровимикачів.

Організація освітлення місця пожежі у нічний час:

за вказівкою КГП, НШ, НТ організувати освітлення місць пожежі, водозабору, евакуації матеріальних цінностей;

призначити відповідального з числа персоналу енергослужби об'єкта за забезпечення безперебійного освітлення вказаних місць.

7.4. Алгоритм дій представника від служби забезпечення на пожежі

Представник у штабі від служби забезпечення взаємодіє з НТ і вирішує такі питання:

організовує забезпечення пожежної техніки та інших транспортних засобів, які залучені до гасіння пожежі, паливо-мастильними матеріалами;

у встановленому порядку забезпечує харчування персоналу об'єкта та особового складу пожежної охорони, які залучені до гасіння пожежі.

Для забезпечення пожежної техніки та інших транспортних засобів, які залучені до гасіння пожежі, паливо-мастильними матеріалами необхідно:

з'ясувати у штабі кількість працюючих транспортних засобів, їх розташування та вид палива;

визначити спосіб заправки (підвезення палива або самостійне заправлення на об'єктових заправочних станціях);

здійснити розрахунки потреби у паливі та визначити терміни дозавправлення.

Для забезпечення харчуванням персоналу об'єкта та особового складу пожежної охорони, які залучені до гасіння пожежі, необхідно:

з'ясувати у штабі кількість персоналу об'єкта та особового складу, які залучені до гасіння пожежі, прийняти заяву з прізвищами усіх працюючих;

узгодити з начальником штабу порядок організації харчування з урахуванням підміни особового складу на оперативних дільницях;

забезпечити доставку питної води на оперативні дільниці.

Спільно зі штабом скласти акт вільної форми щодо використання паливо-мастильних матеріалів і продуктів харчування на період ліквідування пожежі.

7.5. Алгоритм дій представника від служби охорони, режиму (безпеки) об'єкта на пожежі

Представник від служби охорони, режиму (безпеки) об'єкта на пожежі організовує свою роботу у взаємодії зі штабом на пожежі, службами міліції, СБУ та забезпечує:

безперешкодний пропуск у встановленому порядку до місця пожежі сил та засобів пожежної охорони, служб взаємодії;

охорону приміщень, документації, матеріалів і обладнання у зоні пожежі та на кордонах тилу;

відкриття режимних підрозділів, архівів тощо, у зоні пожежі та прилеглий до неї території.

Безперешкодний пропуск у встановленому порядку до місця пожежі сил та засобів пожежної охорони, служб взаємодії.

З отриманням сигналу «Пожежа» на об'єкті служба охорони, режиму (безпеки) об'єкта має провести такі заходи:

організувати відкриття воріт на об'єкті;

виділити представників для зустрічі підрозділів, що прибувають на пожежу, супроводжувати їх до місця пожежі;

оголосити підвищену готовність служби охорони об'єкта згідно з розробленими планами;

організувати у встановленому порядку оповіщення оперативних та посадових осіб об'єкта, охорони про пожежу;

здійснити реєстрацію за хронологією прибуття на об'єкт пожежної та іншої техніки.

Осіб начальницького складу, інших служб взаємодії належить пропускати на пожежу беззаперечно на оперативному транспорті або через КПП.

Охорона приміщень, документації, матеріалів і обладнання у зоні пожежі та на кордонах тилу.

Після з'ясування у штабі на пожежі кордонів оперативних ділень і тилу необхідно виставити пости служби охорони:

біля вхідних дверей будівель і споруд з особливим режимом роботи (наявність вибухових, радіоактивних, отруйних речовин тощо);

біля приміщень та майданчиків, куди здійснюється евакуація матеріалів, обладнання, документації;

на майданчиках розміщення резервної пожежної техніки.

Визначити порядок взаємодії постів охорони і режиму з НОД, НТ, залучити вільний від наряду особовий склад охорони для проведення рятувальних робіт, евакуювання матеріальних цінностей та гасіння пожежі.

7.6. Алгоритм дій представника від служби безпеки праці об'єкта на пожежі

Представник від служби безпеки праці об'єкта взаємодіє з відповідальним за безпеку праці у штабі на пожежі і організовує:

надання до штабу даних, які стосуються безпеки проведення робіт із гасіння пожежі;

проведення інструктажів особового складу, який працює в небезпечних для здоров'я і життя зонах та у важких умовах;

забезпечення особового складу захисними засобами, використання яких передбачено на об'єкті відповідними спеціальними нормами та приписами.

Надання до штабу даних, які стосуються безпеки проведення робіт із гасіння пожежі.

У терміновому порядку надати до штабу на пожежі дані з таких питань: місця розміщення устаткування (обладнання), яке перебуває під високою напругою, тиском;

місця зберігання НХР, ВР тощо в приміщеннях, розташованих у зоні горіння; можливі зони ураження особового складу електричним струмом, НХР, ВР, радіоактивними речовинами, та визначення способів і шляхів їх захисту;

розробити й надати до штабу на пожежі пропозиції та заходи, які знижують безпеку особового складу, і визначити порядок евакуювання НХР, ВР, радіоактивних речовин і заходи безпеки; захист особового складу від ураження, вибухової хвилі, осколків тощо в різноманітних укриттях; захист обладнання, металевих несучих конструкцій водними струменями.

Проведення інструктажів особового складу, який працює в небезпечних для здоров'я і життя зонах та у важких умовах:

з'ясувати в штабі на пожежі розташування сил і засобів та визначити згідно з обстановкою, що склалася на пожежі, місця з небезпечними та важкими умовами праці особового складу;

організувати через начальників оперативних дільниць інструктажі особового складу під час його зміни і направлення на оперативні позиції з питань: безпеки праці під час гасіння пожежі електрообладнання, кислот, вибухових та радіоактивних речовин, магію, НХР тощо; спостереження щодо зміни обстановки; встановлення сигналів небезпеки; розбирання конструкцій і порядок пересування особового складу у зоні пожежі.

Представник підрозділу безпеки праці об'єкта організовує забезпечення особового складу захисними засобами, використання яких передбачено на об'єкті відповідними спеціальними нормами та приписами.

7.7. Алгоритм дій представника від служби головного технолога об'єкта на пожежі

Представник від служби головного технолога об'єкта проводить свою роботу під керівництвом головного інженера об'єкта і здійснює такі заходи:

здійснює консультації щодо технологічних процесів виробництва на об'єкті, надає дані про пожежну небезпеку проміжних та кінцевих продуктів виробництва (сировини);

дає рекомендації про порядок зупинення (відключення) технологічного обладнання;

вказує на планах вибухонебезпечні та пожежонебезпечні зони, а також приміщення, де зберігаються ВР, НХР, радіоактивні речовини, кислоти тощо та їх кількість;

надає рекомендації щодо вибору й використання найбільш ефективних засобів пожежогасіння;

консультує штаб на пожежі про наявність у зоні горіння установок під тиском.

7.8. Алгоритм дій представника від медичної служби об'єкта на пожежі

Представник від медичної служби об'єкта в штабі організовує:
надання допомоги постраждалим (які отримали опіки, отруєння, травми та каліцтво);

транспортування постраждалих до медичних закладів;
контроль за станом здоров'я особового складу, який працює в особливо важких умовах.

Надання допомоги постраждалим:

з'ясувати в штабі характер та ступінь загрози людям (вогонь, дим, шкідливі гази, вибухи, обвалення тощо);

визначити спільно з КГП (НШ) безпечний засіб евакуювання людей (винесення, виведення із супроводженням, інше);

розгорнути в місцях розміщення евакуйованих бригади швидкої допомоги;

організувати надання першої лікарської допомоги постраждалим силами медичного персоналу об'єкта.

Транспортування постраждалих.

з'ясувати в штабі результати розвідки пожежі щодо наявності загрози людям, кількості постраждалих і тих, що підлягають евакуюванню;

визначити необхідну кількість бригад швидкої допомоги, які необхідно залучити для перевезення постраждалих;

вирішити питання використання іншого транспорту для доставки постраждалих до медичних закладів;

надати до штабу на пожежі дані про кількість постраждалих та перелік медичних закладів, до яких направлені постраждалі.

Контроль за станом здоров'я особового складу, який працює в особливо важких умовах:

з'ясувати в штабі на пожежі оперативні ділянки та позиції ствольників з особливо важкими умовами праці (висока температура, сильне задимлення, наявність отруйних парів тощо);

спільно з НШ (НОД) визначити час роботи особового складу у складних умовах, порядок його підміни на оперативних ділянках та медогляду;

напрацювати для штабу на пожежі пропозиції щодо способів захисту особового складу від шкідливих речовин;

при необхідності організувати санітарне оброблення особового складу і спеціальне оброблення пожежної техніки;

скласти довідку для штабу на пожежі про вжиті заходи з медичного забезпечення гасіння пожежі.

7.9. Алгоритм дій представника від служби головного архітектора об'єкта на пожежі

Представник від служби головного архітектора об'єкта організовує свою роботу у таких напрямках:

- здійснює розрахунок вогнестійкості будівельних конструкцій, які розташовані в зоні пожежі;

- організовує постійний контроль за поведінням будівельних конструкцій у зоні пожежі;

- надає консультації щодо способів і місць розкриття (розбору) будівельних конструкцій;

- підтримує постійний зв'язок з НШ та за його вимогою надає до штабу на пожежі усі необхідні матеріали;

- підтримує зв'язок з відповідальним за безпеку праці, своєчасно інформує його про можливість обвалення будівельних конструкцій;

- вказує найкоротші шляхи евакуювання людей, а також шляхи прокладання пожежних рукавних ліній до місця пожежі;

- є консультантом у штабі на пожежі із токсичності матеріалів, наявних у зоні горіння.

Алгоритм дій керівника гасіння пожежі

№ з/п	Етапи оперативних дій	Необхідно встановити:	Прийняті рішення з наступних питань:	Поставити оперативне завдання:
1	2	3	4	5
1	Залучення сил і засобів, розвідка і оцінка обстановки за оперативними документами (плани, картки, схеми, планшети) під час прямування до місця пожежі.	1. Адреса об'єкту. 2. Маршрут слідування. 3. Характеристика об'єкту. 4. Характеристика протипожежного водопостачання. 5. Номер виклику сил і засобів. 6. Порядок взаємодії зі службами.	1. Номер виклику сил і засобів. 2. Маршрут слідування. 3. Взаємодія зі службами. 4. Розташування сил і засобів.	1. Надати (підтвердити) підвищений номер виклику. 2. Встановити підрозділам маршрут слідування до місця виклику. 3. Словистити у встановленому порядку служби взаємодії. 4. Визначити порядок використання першого підрозділу (із встановленням чи без встановлення на джерело водопостачання).
2.	Розвідка і оцінка обстановки на пожежі за зовнішніми ознаками (на час прибуття до місця виклику	1. Уточнення адреси об'єкту. 2. Яке горіння (відкрите, приховане, наявність сильного задимлення). 3. Номер виклику сил та засобів.	1. Номер виклику сил та засобів. 2. Взаємодія зі службами. 3. Використання підрозділу що прибув першим. 4. Порядок проведення розвідки пожежі.	1. Підтвердити номер виклику. 2. Проінформувати служби взаємодії. 3. Здійснити розміщення сил і засобів. 4. Провести розвідку пожежі.

1	2	3	4	5
3.	Розвідка і оцінка обстановки на пожежі під час її гасіння (з часу прибуття до локалізування пожежі)	<p>1. Вид пожежі (внутрішній, зовнішній, прихований).</p> <p>2. Умови, які ускладнюють обстановку на пожежі (загроза людям, наявність матеріальних цінностей, розвиток пожежі, вибух або його загроза, висока температура, висока задимленість).</p> <p>Прогнозування обстановки.</p> <p>3. Вирішальний напрямок оперативних дій.</p> <p>4. Характеристика водопостачання (забезпеченість, віддаленість).</p> <p>5. Необхідна кількість сил і засобів.</p> <p>6. Порядок взаємодії зі службами.</p>	<p>1. Розташування сил і засобів на вирішальному напрямку.</p> <p>2. Організація роботи тилу і оперативних ділень.</p> <p>3. Виклик додаткових сил і засобів.</p> <p>4. Взаємодія з адміністрацією і службами об'єкту.</p> <p>5. Організація роботи штабу на пожежі.</p> <p>6. Порядок використання машин і механізмів підприємства.</p>	<p>1. Визначити оперативні діленьці і розташувати сили і засоби на вирішальних напрямках.</p> <p>2. Організувати рятувальні роботи.</p> <p>3. Організувати роботу штабу на пожежі.</p> <p>4. Визначити обсяг робіт для служб взаємодії.</p> <p>5. При необхідності залучити до роботи ланки ГДЗ, спеціальну пожежну техніку, необхідні вогнегасні засоби, механізми та техніку підприємства.</p> <p>6. Створити на пожежі резерв сил і засобів.</p> <p>7. Перегрупувати сили і засоби у разі зміни обстановки.</p> <p>8. Організувати зв'язок управління та інформування.</p> <p>9. Дослідження пожежі і оформлення документації.</p>

1	2	3	4	5
4.	Локалізування пожежі	<p>1. Зміни параметрів пожежі почасово з моменту введення пожежних стволів.</p> <p>2. Необхідна і фактично витрачена кількість вогнегасних засобів (речовин).</p>	<p>1. Розташування сил і засобів на момент локалізування.</p> <p>2. Створення резерву сил і засобів на пожежі.</p> <p>3. Взаємодія зі службами.</p>	<p>1. Введення додаткової кількості пожежних стволів для швидкого припинення горіння і скорочення періоду ліквідування пожежі.</p> <p>2. Створення резерву сил і засобів на пожежі.</p> <p>3. Уточнення обсягу робіт для підрозділів (служб) взаємодії.</p>
5.	Ліквідування пожежі	<p>1. Зміни параметрів пожежі почасово з моменту локалізування.</p> <p>2. Необхідність проведення догашування (окремих, незначних вогнищ) пожежі і потрібна для цього кількість сил і засобів.</p>	<p>1. Розташування сил і засобів на момент початку догашення (окремих, незначних вогнищ).</p> <p>2. Повернення підрозділів до місця дислокації.</p> <p>3. Організація роботи групи з дослідження пожежі і підготування необхідної документації.</p>	<p>1. Особистий огляд місця пожежі.</p> <p>2. Визначення порядку тимчасового чергування на місці пожежі.</p> <p>3. Забезпечення швидкого згортання сил і засобів за сигналом "Відбій".</p> <p>4. Розбір пожежі з особовим складом, який приймав участь у гасінні пожежі.</p> <p>5. Проведення дослідження пожежі.</p>

Додаток 2

**П'ять етапів інформування ОДС ОКЦ – ПЗЧ про обставинку на пожежі під час гасіння пожежі,
ліквідації наслідків надзвичайної ситуації**

Етапи	Найменування інформації за етапами	Коли передається	Яка надається інформація
1	2	3	4
1	Інформація за зовнішніми ознаками	По прибутті до місця виклику	адреса пожежі, що горить; підтвердження номеру виклику; рішення про використання підрозділу, що прибув першим.
2	Первинна інформація про прийняті заходи щодо гасіння пожежі після проведення розвідки пожежі	Через 5-6 хвилин з моменту прибуття до місця виклику.	місце виклику, його розвиток та загроза людям; виклик додаткових сил або відміна залучення їх; введення пожежних стволів на гасіння пожежі; які служби необхідно залучити для взаємодії.
3	Інформація про обставинку на пожежі та хід її гасіння	Через кожні 15-20 хвилин	загроза людям, матеріальним цінностям та розвитку пожежі; вирішальний напрямок оперативних дій (скільки і куди подано стволів); використання спецтехніки, машин та механізмів підприємства для гасіння пожежі; взаємодія зі службами.
4	Інформація про локалізування пожежі	У момент локалізування	площа (кордони) розповсюдження пожежі; введення пожежних стволів на гасіння пожежі; загальна схема розташування сил та засобів; загальний перелік і оцінка ушкоджених та знищених будівель та матеріалів.

1	2	3	4
5	Інформація про ліквідування пожежі	Не пізніше 3-х годин з моменту ліквідування пожежі (складання акта про пожежу) тощо.	найменування об'єкту; розміри, поверховість та рік забудови; характеристика стін, перегородок, покриття та перекриття; опалення та освітлення; чи працював об'єкт на час пожежі; забезпеченість об'єкту автоматичними засобами виявлення та гасіння пожежі, їх стан; стан зовнішнього та внутрішнього водопостачання; що знищено, пошкоджено вогнем; причина пожежі; збитки; нещасні випадки на пожежі; ким погашено пожежу; хто веде розслідування; хто закріплений за об'єктом.

Алгоритм дій першого ЗНШ щодо збору інформації.

№ з/п	Позиція оперативної роботи	Оцінювальні відомості	Зміст накопичуваної інформації для аналізу оперативної роботи
1	2	3	4
1	Виявлення умов, які ускладнюють обстановку на пожежі	Необхідність рятування людей та забезпечення їх безпеки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характер загрози людям (вогонь, дим, загроза вибуху, обвалення). 2. Наявність найкоротших та безпечних шляхів евакуювання. 3. Виявлення людей у приміщеннях, які заблоковані від шляхів евакуювання. 4. Необхідність надання людям медичної допомоги. 5. Наявність під'їздів до будинку – для залучення пожежних автодрабин. 6. Наявність систем захисту людей у будівлі (безпечні, незадимлювальні шляхи евакуювання)
		Фактори, які впливають на безпеку роботи особового складу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Висока температура, сильне задимлення, небезпека отруєння особового складу, який працює без засобів захисту органів дихання. 2. Наявність систем димовидалення з коридорів, шляхів евакуювання тощо. 3. Можливість використання причепних та переносних димовисмоктувачів, вентиляторів, перемичок. 4. Наявність електричного обладнання у зоні пожежі і в межах тилу. 5. Наявність отруйних та вибухових речовин. 6. Наявність небезпечних зон обвалення конструкцій. 7. Місця роботи особового складу на висотах.

1	2	3	4
		Загроза знищення вогнем матеріальних цінностей	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність матеріалів, які швидко ушкоджуються від вогню, диму, температури та води. 2. Можливість використання засобів навантаження та розвантаження. 3. Наявність шляхів евакуювання матеріальних цінностей. 4. Можливість залучення працівників об'єкту для евакуювання матеріальних цінностей. 5. Наявність місць зберігання евакуйованого майна.
2	Визначення вирішального напрямку оперативних дій	Загроза людям і необхідність захисту шляхів евакуювання пожежними стволами	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характер загрози людям і шляхи евакуювання (вогнь, дим, загроза вибуху та обвалення). 2. Наявність безпечних шляхів подавання пожежних стволів на захист шляхів евакуювання та ступінь небезпеки для особового складу. 3. Необхідність медичного забезпечення робіт з евакуювання людей. 4. Фактична кількість сил і засобів, інших служб, задіяних у проведенні рятувальних робіт.
		Поширювання вогню на інші частини будівлі та сусідні будинки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шляхи, характер та швидкість поширювання вогню (час, площа). 2. Аналіз можливої обстановки на пожежі (за розміром, збитком).
		Інтенсивне горіння без загрози розповсюдження пожежі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характер загрози сусіднім будівлям. 2. Встановлення попередньої вартості та цінності будівлі, де виникла пожежа, та сусідніх будівель, споруд. 3. Ефективність оперативних дій із захисту сусідніх будівель та споруд.

1	2	3	4
	Загроза вибуху на пожежі	1. Виявлення приміщень, обладнання з наявністю вибухових речовин, вибухонебезпечного технологічного виробництва, де розповсюдження вогню може призвести до вибуху. 2. Виявлення спільно технічним персоналом безпечних прийомів, способів та засобів гасіння пожежі у вибухонебезпечних приміщеннях та установках. 3. Виявлення наявності безпечних оперативних позицій для ствольників, які залучені для охолодження вибухонебезпечного обладнання. 4. Виявлення місць розташування резервних сил і засобів поза зоною ураження.	
3	Визначення характеристики протипожежного водопостачання	Стан внутрішнього протипожежного водопостачання	1. Розташування пожежних кранів. 2. Водовіддача внутрішнього протипожежного водопостачання. 3. Порядок запуску насосів-підвищувачів.
		Стан зовнішнього протипожежного водопостачання	1. Розташування пожежних гідрантів та водоймищ. 2. Віддаленість джерел водопостачання від місця пожежі. 3. Водовіддача водопровідних мереж. 4. Ємкість пожежних водоймищ та можливість їх використання. 5. Порядок підвищення тиску в мережі від насосів-підвищувачів, відкриття обводів лічильників. 6. Можливість використання на пожежі пожежних насосних станцій.
		Стан найближчих до місця пожежі джерел протипожежного водопостачання.	1. Віддаленість на максимальну припустиму відстань джерел водопостачання від місця пожежі. 2. Раціональні способи їх використання (прокладання окремих магістральних ліній, підвезення води, подавання води перекачуванням, будівництво тимчасових водоймищ та водопровідних мереж).

1	2	3	4
		Розрахунок забезпечення водою місця пожежі	1. Розрахунок за кількістю пожежних стволів та фактичним поданням вогнегасних речовин. 2. Визначення стійкого забезпечення водою місця пожежі за фактичною інтенсивністю подавання вогнегасних речовин
4	Розрахунок необхідної кількості сил і засобів	Визначення площі пожежі та площі гасіння	1. Встановлення форм розвитку пожежі (прямокутова, кутова, кругова тощо). 2. Визначення площі пожежі за методикою розрахунку сил і засобів для гасіння пожежі. 3. Визначення фронту пожежі та площі гасіння залежно від кількості поданих пожежних стволів по глибині гасіння.
	Розрахунок необхідної кількості сил і засобів		1. Необхідна кількість пожежних стволів для забезпечення розрахункової інтенсивності подавання вогнегасних речовин. 2. Кількість особового складу для забезпечення роботи пожежних стволів, проведення рятувальних робіт, евакуювання матеріальних цінностей та забезпечення роботи ланок ГДЗ. 3. Розрахункова кількість оперативних відділень для забезпечення усіх видів оперативних дій із гасіння пожежі.

**Таблиця співвідношення відповідності відстані
від головного пожежного автомобіля до місця пожежі залежно
від кількості поданих пожежних стволів і тиску.**

№ з/п	Кількість пожежних стволів	Необхідний тиск на пожежному насосі	Можлива відстань (м)
1	Два пожежні стволи "Б"	4	180
		6	580
		8	1000
2	Три пожежні стволи "Б"	4	160
		6	300
		8	480
3	Пожежний ствол "А" і два пожежних стволи "Б"	4	60
		6	180
		8	300
4	Чотири пожежні стволи "Б" і один пожежний ствол "А"	4	80
		6	140
		9	420
5	Лафетний пожежний ствол	8	640
		10	800

Сигнали управління

Збір відділення

Увага

*Подати ручний
пожежний ствол*

*Подати лафетний
пожежний ствол*

*Подати пінний
пожежний ствол*

Подати воду

*Зупинити подання
води*

Драбина – палиця

*Драбина –
штурмівка*

*Висувна
драбина*

До гори

До низу

*Небезпека –
відступай*

*Надіти засоби захисту
органів дихання*

*Зняти засоби захисту
органів дихання*

*Викликати медичну
допомогу*

*Не зрозумів –
повтори сигнал*

Відбій

Оснащення пересувного пункту управління

Варіант № 1

Група управління

Автомобіль штабний (обладнаний робочим місцем уповноваженого керівника робіт із ліквідації надзвичайної ситуації, робочими місцями групи управління, засобами зв'язку, комп'ютерною технікою, місцем зберігання документів тощо) на базі автобуса «Богдан», «Еталон» – 2 одиниці.

Автомобіль забезпечення (призначений для доставлення, розміщення, відпочинку особового складу, обладнаний побутовими засобами) на базі автомобіля КАМАЗ, УРАЛ – 1 одиниця.

Автомобіль радіаційної та хімічної розвідки типу УАЗ -469РХ	—	1 од.
Оперативна машина (легковий повнопривідний автомобіль)	—	1 од.
Персональний комп'ютер (ноутбук)	—	3 од.
Принтер	—	2 од.
Сканер	—	1 од.
Ксерокс	—	1 од.
Тел/факс	—	2 од.
Цифрова відеокамера	—	1 од.
Цифровий фотоапарат	—	1 од.
Мобільні радіостанції	—	2 од.
Супутниковий телефон	—	1 од.
Мобільний телефон	—	2 од.

Вузол зв'язку:

Командно-штабна машина з комплектом радіостанцій (пересувна радіостанція) типу Р-142	—	1-2 од.
Міні-АТС (на 10 абонентів)	—	1 комплект

Група забезпечення

Автомобілі вантажні типу ЗИЛ, КАМАЗ, КРАЗ (для перевезення майна)	—	3 од.
Кухня польова (КП-130, КП-125)	—	1 од.
Автофургон комбінований (АФК) для перевезення продовольства	—	1 од.
Причіп – рефрижератор для зберігання продовольства	—	1 од.
Автоцистерна для перевезення води (ЦВ 1,2)	—	1 од.
Автомобіль санітарний з наметом	—	1 од.
Намети УСТ (УСБ) для відпочинку особового складу з комплектом ліжок	—	1-2 од.
Намет під їдальню з комплектом кухонних меблів	—	1 од.
Печі опалювання	—	3 од.
Електростанція освітлювальна (АБ-4)	—	1 од.
Польовий умивальник (на 5 кранів)	—	1 од.
Біотуалет (туалет польовий)	—	1 од.

Варіант № 2

Структурними елементами пересувного пункту управління є:

а) автомобіль оперативної групи 1 – 2 од. (дообладнується, на базі існуючих автомобілів, які після ремонту або технічного обслуговування укомплектовуються необхідними технічними засобами зв'язку, документування та комп'ютерною технікою).

б) штабні автомобілі – 2 од. (створюються на базі автобусу типу «Богдан», «Еталон»);

в) штабний автомобіль № 1 – робоче місце керівника оперативного складу, призначений для особистої роботи керівника оперативного складу, проведення службових нарад, постановки завдань та заслуховування посадовців. Обладнується засобами зв'язку, підтримки інформації та відповідними робочими місцями;

г) штабний автомобіль № 2 – робоче місце оперативного складу та цілодобового чергування для проведення організаційного та інформаційно-аналітичного забезпечення заходів реагування, управління процесом реагування. Обладнується на 4-5 робочих місць оперативного складу. Забезпечується засобами зв'язку, комп'ютерною технікою та локальною комп'ютерною мережею. Кожне робоче місце оперативного складу, крім того, обладнується для розміщення та зберігання документів тощо;

д) автомобіль забезпечення – 1 од. Призначений для доставлення, розміщення, відпочинку та прийому їжі оперативного складу. Для організації 4-6 місць відпочинку оперативного складу автомобіль забезпечення обладнується кухонним модулем, відкидними столами для прийому їжі, сантехнічним модулем, шафами для особистих та інших речей оперативного складу управління, побутовою технікою (холодильник, біотуалет, газова плита);

е) безпілотний літальний апарат для вирішення завдань розвідки та моніторингу надзвичайних ситуацій. Літак виготовлений у вигляді авіамоделі з розмахом крил у розмірі 1 м. та призначений для ведення цифрової відео- та фотозйомки території і окремих об'єктів. На борту літака встановлені вертикально-нерухомі та керовані камери. Інформація, відзнята цими камерами, може в реальному режимі часу передаватися до Центру управління або накопичуватися на борту літака.

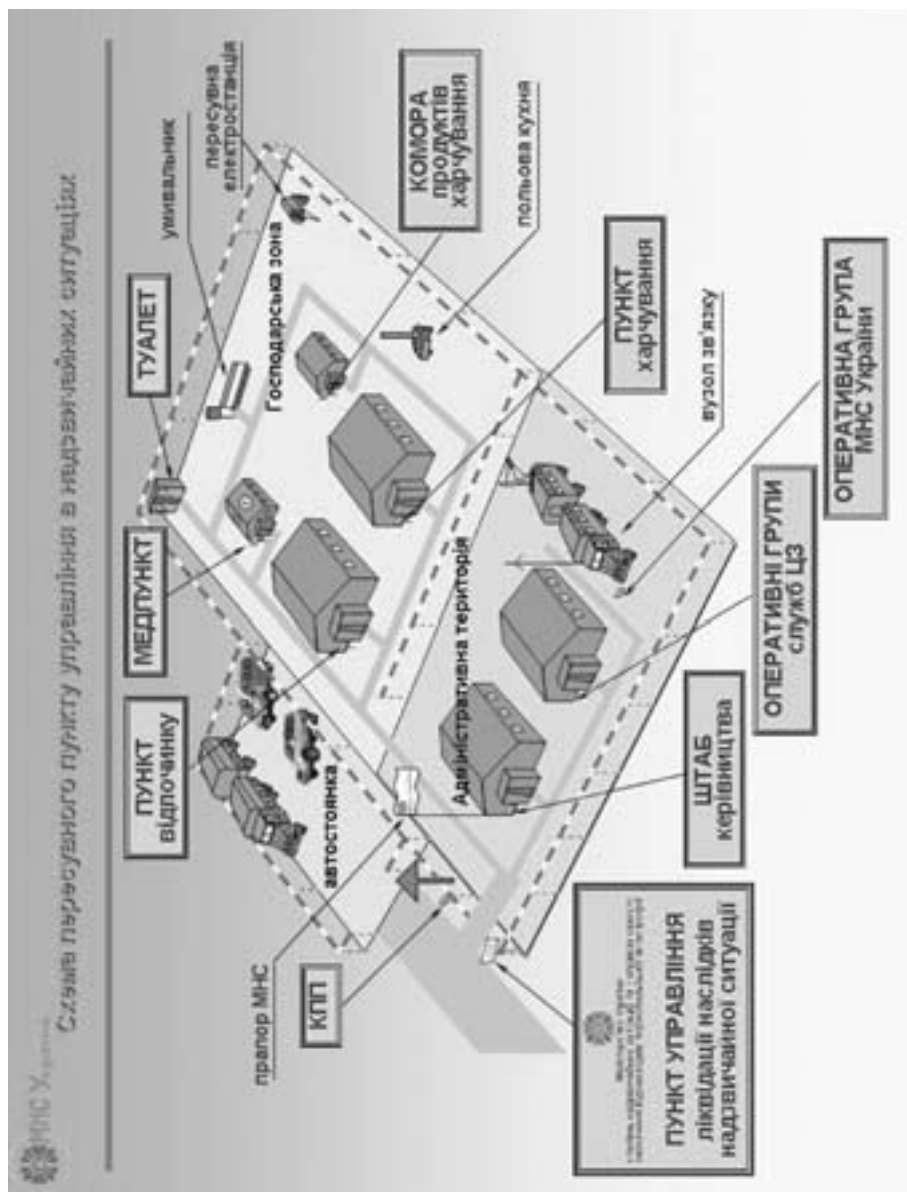
Літак може транспортуватися у будь-якому автомобілі пересувного пункту управління.

**Обладнання автомобілів пересувного пункту управління
технічними засобами**

Технічні засоби		Оперативний автомобіль	Штабний автомобіль Уповноваженого керівника робіт	Штабний автомобіль оперативного складу	Автомобіль забезпечення
1.	2	3	4	5	6
1.	Індивідуальна радіостанція транкінгового зв'язку ICOM IC-F21	2	2	1	1
2.	Мобільна радіостанція (для зв'язку з повітряними суднами) ICOM IC-A110	1		1	
3.	Мобільний телефон (автомобільний) GSM 900/1800	1	1	1	
4.	Супутниковий телефон TRES		1		
5.	Мобільна станція- ретранслятор транкінгового зв'язку ICOM IC-FR4000 50 W		1		
6.	Цифрова АТС "Меридіан" з функціями DECT	1	1	1	
7.	Мобільний Інтернет	1	1	1	
8.	Цифрова відеокамера Sony DCR PC350	1	1		
9.	Цифровий фотоапарат Olympus CAMEDIA C-765 Ultra Zoom	1			
10.	Цифровий диктофон	1	1	1	
11.	Карта пам'яті Secure Digital 1.0G San Disk Extreme	1	1	1	
12.	Notebook PV406AW Ноутбук HP Compaq nc8230 P-M 750 (1.86G), 15.4WSXGA+WVA, 512MB DDR RAM, 60 GB HDD, DVD/CDRW Combo, 56K Modem, GBit NIC, PM, 802.11 b/g, Bluetooth, Windows XP Pro, Відеокамера Logitech QuickCam for Notebooks Pro, USB	1	1	1	

1.	2	3	4	5	6
13.	Notebook PV406AW Ноутбук HP Compaq nc8230 P-M 750 (1.86G), 15.4WSXGA+WVA, 512MB DDR RAM, 60 GB HDD, DVD/CDRW Combo, 56K Modem, GBit NIC, PM, 802.11 b/g, Bluetooth, Windows XP Pro			4	
14.	Сканер Epson 1670	1		1	
15.	Портативний інвертор APC Travel Power AC 75	3	1	8	
16.	Принтер HP Dj 6543	1		1	
17.	Ксерокс HP PSC2353	1		1	
18.	Мережевий розподільувач, система побудови бездротової локальної мережі			1	
19.	Мультимедійний проектор		1		
20.	Емблема належності до МНС	1	1	1	1
21.	Сигнально гучномовний пристрій (із дозволом) "Стріла"	1		1	
22.	GPS (навігатор)	1			
23.	Кейс для обладнання	1	1	1	
24.	Екран для демонстрацій		1		
25.	Переносна електростанція	1		1	
26.	Холодильник	1			1
27.	Пристрій безперебійного живлення BUPS RS 1000	1	1	1	
28.	Біотуалет				1
29.	Система очищення питної води				1
30.	Газова плита				1

Варіант розгортання пересувного пункту управління

**Схема
організації зв'язку при ліквідації надзвичайної ситуації**

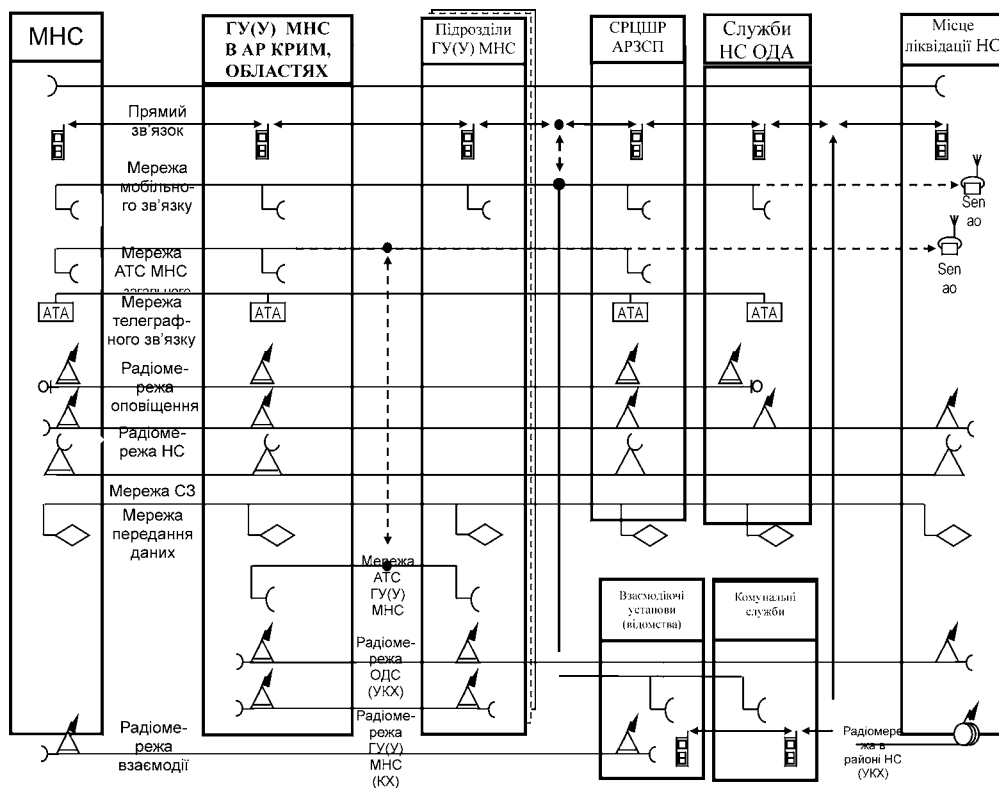
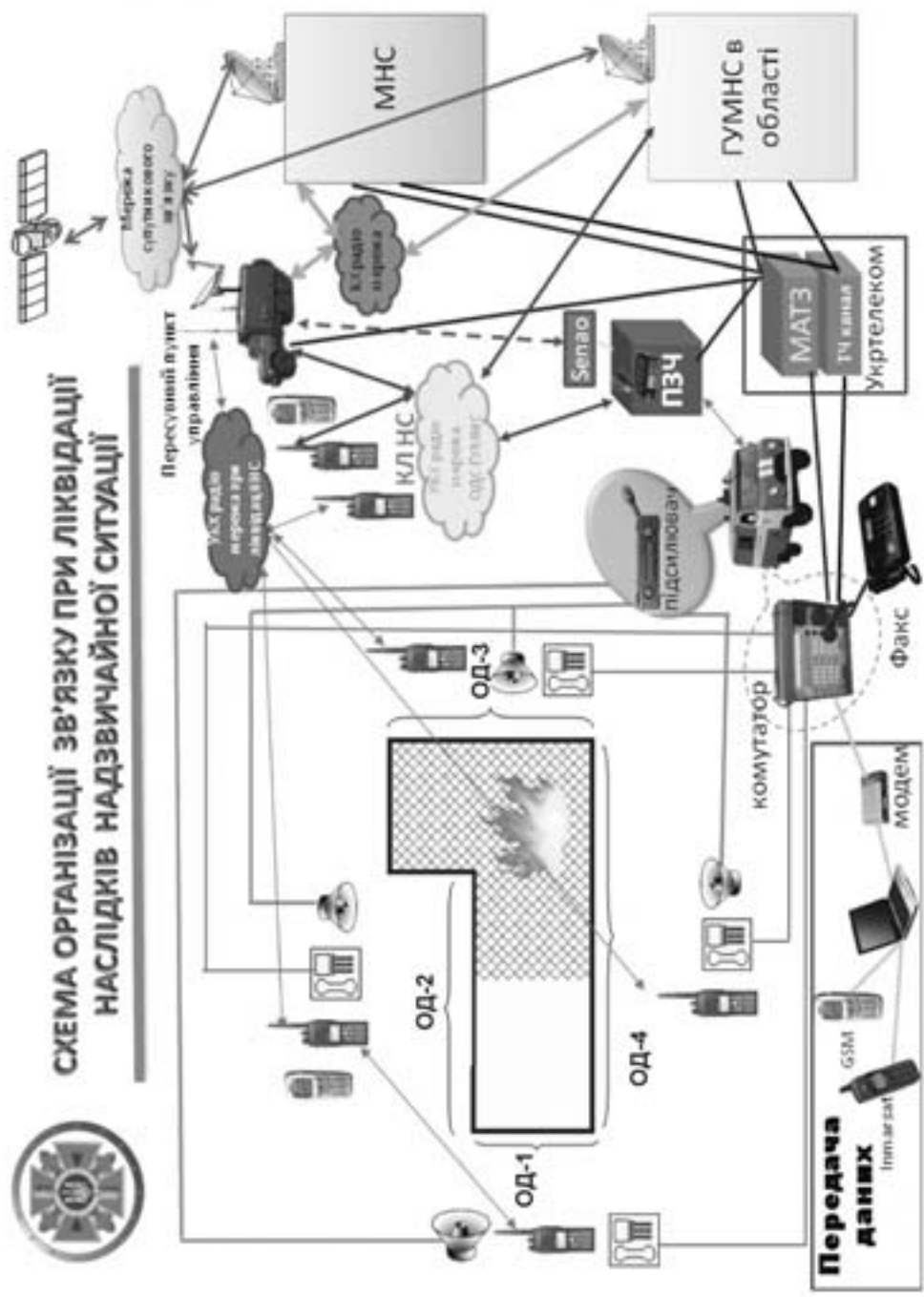

СХЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗВ'ЯЗКУ ПРИ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ

**Перелік техніки та майна зв'язку, необхідний для організації зв'язку
у випадку надзвичайної ситуації (варіант)**

1. Радіостанція Р-142 (Р-140) – 1 к-т.
2. Індивідуальні УКХ радіостанції типу «Kenwood». – 20 к-тів.
3. Радіоподовжувач телефонної лінії типу «Senaо».
4. Термінал супутникового зв'язку.
5. Кабель польовий П-274 – 10 км.
6. Телефонні апарати ТА-57 – 10 к-тів.
7. Комутатор П – 193 – 1 к-т. (міні-АТС)
8. Засоби озвучення.
9. ПЕОМ «Notebook».

Пристрої для забезпечення зв'язку, передавання даних та супутникової навігації:

- інфрачервоний порт;
- Bluetooth;
- Wireless LAN 802.11a/b/g;
- Факс-модем для телефонної лінії;
- Модем для роботи з КХ та УКХ радіостанціями;
- Модем PCMCIA або Express Card для роботи з оператором мобільного зв'язку;
- GPS модуль;
- Card reader.
- Програмне забезпечення
- Windows XP (Windows Vista);
- Програмне забезпечення «Mіx» для роботи з КХ та УКХ радіостанціями;
- Office 2003 (Office 2007);
- VentaFax;
- карта України для GPS.
- 10. Портативний принтер.
- 11. Портативний сканер.
- 12. Мобільний телефон із підтриманням Bluetooth, EDGE та камерою не менше 2 мегапікселів.
- 13. Силовий агрегат (електростанція).
- 14. Факсимільний апарат.
- 15. Джерело безперебійного живлення.

Позначення умовні графічні

1. Пожежні машини

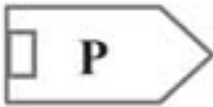
1. Пожежний автомобіль (загальне позначення, контур червоний)

2. Пожежна автоцистерна

3. Пожежний автонасос

4. Пожежний насосно-рукавний автомобіль (літера всередині – чорного кольору)

5. Пожежна автонасосна станція (літера всередині – чорного кольору)

6. Пожежний автомобіль (автоцистерна) зі стаціонарним лафетним пожежним стволом (символ лафетного пожежного ствола – червоного кольору)

7. Пожежний аеродромний автомобіль (літера всередині – чорного кольору)

8. Пожежний автомобіль пінного гасіння (символ усередині – синього кольору)

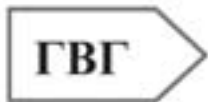
9. Пожежний автомобіль порошкового гасіння (символ усередині – синього кольору)

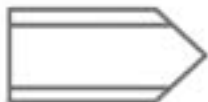
10. Пожежний автомобіль пінопорошкового гасіння (символи всередині – синього кольору)

11. Пожежний автомобіль вуглекислотного гасіння (символ усередині – синього кольору)

12. Пожежний автомобіль газоводяного гасіння (літери всередині – чорного кольору)

13. Пожежна машина на гусеничному ході

14. Пожежне судно (літери всередині – чорного кольору)

15. Аероглісер (літера всередині – чорного кольору)

16. Пожежний поїзд

17. Пожежний літак

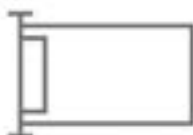

18. Пожежний вертоліт

19. Пожежна мотопомпа:

– переносна

– причіпна

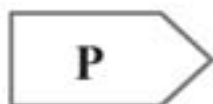
20. Пожежна автодрабина

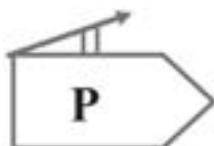
21. Пожежний автопідіймач:
– колінчастий

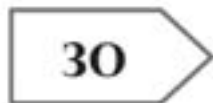
– телескопічний

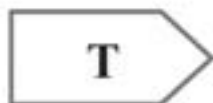
22. Пожежний рукавний автомобіль (літера всередині – чорного кольору)

23. Пожежний рукавний автомобіль зі стаціонарним лафетним пожежним стволом (літера всередині – чорного кольору, символ – червоного кольору)

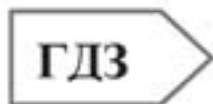
24. Пожежний автомобіль зв'язку та освітлення (літери всередині – чорного кольору)

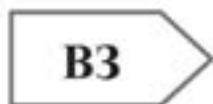
25. Пожежний автомобіль технічної служби (літера всередині – чорного кольору)

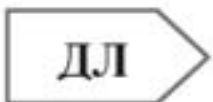
26. Пожежний автомобіль димовидалення (символ усередині – чорного кольору)

27. Пожежний автомобіль газодимозахисту (літери всередині – чорного кольору)

28. Пожежний водозахисний автомобіль (літери всередині – чорного кольору)

29. Дослідно-випробувальна лабораторія (літери всередині – чорного кольору)

30. Пожежний штабний автомобіль (літера всередині – чорного кольору)

31. Пожежний автомобіль першої допомоги (літери всередині – чорного кольору)

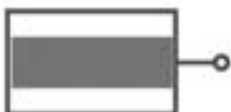
32. Пожежний причіп

33. Пожежний причіп порошковий (символ усередині – синього кольору)

34. Автомобіль, пристосований для гасіння пожеж (контур – синій, середня смуга всередині – червона)

35. Інша техніка, пристосована для гасіння пожеж (контур – синій, середня смуга всередині – червона)

36. Спеціальна аварійно-рятувальна машина (контур – синій, літери всередині – чорного кольору)

2. Пожежнотехнічне обладнання

1. Пожежний рукав:

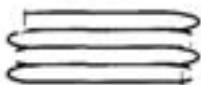
– напірний (символ чорного кольору)

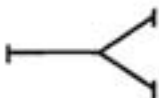
– всмоктувальний (символ чорного кольору)

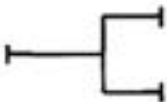
2. Рукав пожежний напірний, складений – у скатку (символ чорного кольору)

– в «гармошку» (символ чорного кольору)

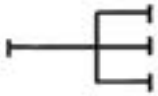

3. Водозбірник рукавний (символ чорного кольору)

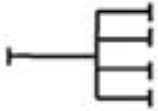

4. Розгалуження рукавне:

– двоходове (символ чорного кольору)

- триходове (символ чорного кольору)

– чотириходове (символ чорного кольору)

5. Котушка рукавна

– переносна (символ чорного кольору)

– пересувна (символ чорного кольору)

6. Місток рукавний (символ чорного кольору)

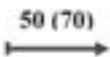
7. Гідроелеватор пожежний (символ чорного кольору)

8. Пінозмішувач пожежний (символ чорного кольору)

9. Колонка пожежна (символ чорного кольору)

10. Ствол пожежний ручний:

– загальне позначення з діаметром умовного проходу ДУ-50 мм «Б», (ДУ-70 мм «А») (символ синього кольору, цифри чорного кольору)

– для формування компактного водяного струменя (символ синього кольору)

– для формування розпиленого водяного струменя (символ синього кольору)

– для формування тонкорозпиленого водяного струменя (символ синього кольору)

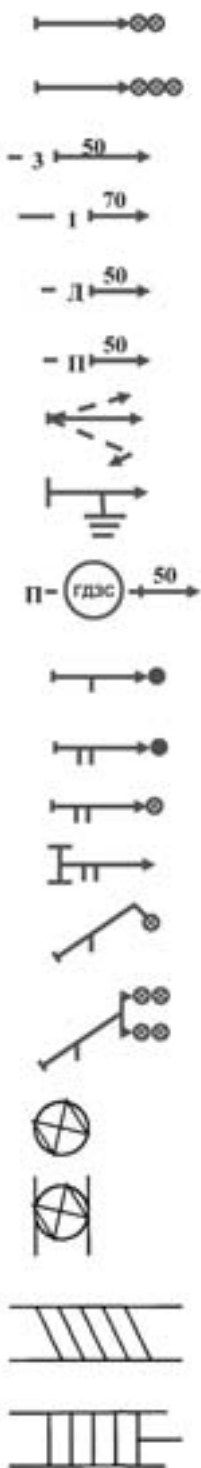
– для формування водяного струменя з домішками (символ синього кольору)

– для формування водяного струменя високого тиску (символ синього кольору)

– для формування піни низької кратності (СПП-4, СПП-8) (символ синього кольору)

– для формування піни середньої кратності (ГПС-600, ГПС-2000) (символ синього кольору)

– для формування піни високої кратності (символ синього кольору)

11. Ствол Б на 3-му поверсі (символ синього кольору, цифри і літери – чорного кольору)

12. Ствол А на 1-му поверсі (символ синього кольору, цифри і літери – чорного кольору)

13. Ствол Б на даху (покритті) (символ синього кольору, цифри і літери – чорного кольору)

14. Ствол Б у підвалі (символ синього кольору, цифри і літери – чорного кольору)

15. Маневровий ствол (символ синього кольору)

16. Ствол пожежний ручний для гасіння пожеж електрообладнання, яке перебуває під напругою;

17. Ланка ГДЗ зі стволом Б у підвалі (символ синього кольору, цифри і літери – чорного кольору)

18. Ствол пожежний лафетний:

– переносний (символ синього кольору)

– стаціонарний з водяною насадкою (символ синього кольору)

– стаціонарний з пінною насадкою (символ синього кольору)

– пересувний (символ синього кольору)

19. Підіймач-пінозлив (символ синього кольору)

20. Підіймач пінний з гребінкою генераторів ГПС-600 (символ синього кольору)

21. Димовсмоктувач пожежний:

– пересувний (символ чорного кольору)

– причіпний (символ чорного кольору)

22. Драбина-палиця (символ чорного кольору)

23. Драбина-штурмівна (символ чорного кольору)

24. Драмина пожежна висувна (символ чорного кольору)

**3. Установки пожежогасіння (контур – червоний,
символи всередині – чорного кольору)**

1. Установка пожежогасіння (загальне позначення):
– з автоматичним пуском

– з ручним пуском

2. Установка пінного пожежогасіння

3. Установка водяного пожежогасіння

4. Станція пожежогасіння

5. Установка газового пожежогасіння:
– діоксидом вуглецю (CO_2)

– хладоном

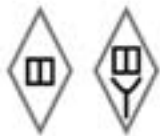
– іншим газом

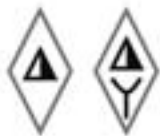
6. Установка порошкового гасіння:
– з порошком ABC

– з порошком BC

– з іншим порошком

7. Установки парового пожежогасіння

4. Вогнегасники (контур – червоний, символи всередині – чорного кольору)

1. Вогнегасник:
– переносний (ручний, ранцевий)

– пересувний

2. Вогнегасник пінний

3. Вогнегасник вуглекислотний

4. Вогнегасник порошковий

5. Імпульсна ранцева установка

5. Установки пожежної сигналізації (символи чорного кольору)

1. Установка пожежної сигналізації (загальне позначення)

2. Установка пожежної сигналізації на базі теплових пожежних сповіщувачів

3. Установка пожежної сигналізації на базі газоаналізаторів пожежовибухонебезпечного стану повітряного середовища

4. Сповіщувач пожежний ручний

6. Засоби оповіщення про пожежу (символи чорного кольору)

1. Оповіщувач пожежний:
(загальне позначення)

– світловий (лампа, табло)

– звуковий гучномовець

– звуковий (сирена, гудок, дзвоник та ін.)

2. Обладнання ввімкнення сповіщувачів (пожежної тривоги)

7. Обладнання димотепловидалення (символи чорного кольору)

1. Обладнання димотепловидалення

2. Обладнання димовидалення (димовий люк)

3. Органи керування обладнанням димотепловидалення

8. Обстановка на пожежі

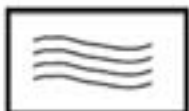
1. Пожежа внутрішня (контур – чорний, штрих червоний)

2. Пожежа зовнішня (контур – чорний, штрих -червоний)

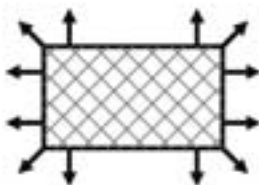
3. Будинок, що займається (контур – чорний, штрих – червоний)

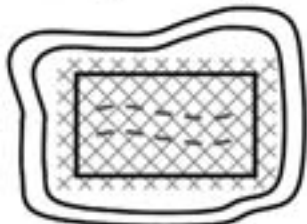
4. Зона задимлення (контур – чорний, штрих -синій)

5. Пожежа внутрішня із зоною задимлення (контур - чорний, штрих – червоний і синій)

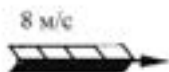
6. Пожежа зовнішня із зоною теплового впливу (контур – чорний, штрих – червоний)

7. Пожежа зовнішня із зоною задимлення (контур -чорний, штрих – червоний і синій)

8. Напрямок і сила вітру вказується в м/с (колір -чорний)

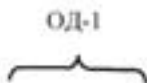
9. Напрямок поширення пожежі (контур – червоний)

10. Вирішальний напрямок (колір – чорний)

11. Місце виникнення пожежі (колір – червоний)

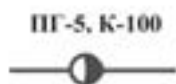

12. Межі оперативних ділянок (колір – чорний)

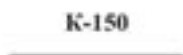

13. Завалювання, завал (колір – чорний)

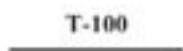
9. Джерела водопостачання (символ – синій, літери – чорні)

1. Пожежний гідрант (номер, вид та діаметр мережі)

2. Кільцева водопровідна мережа

3. Тупикова водопровідна мережа

4. Внутрішній пожежний кран (номер)

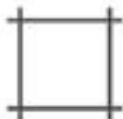
5. Річка

6. Ставок

7. Пожежне водоймище (місткість, 500 м)

8. Пірс

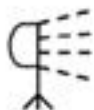

9. Колодязь

10. Водонапірна башта (свердловина), (місткість, 5м)

10 Управління оперативними діями (символи чорного кольору)

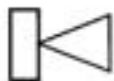
1. Прожектор

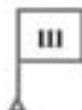
2. Телефонний апарат

3. Переносна радіостанція

4. Гучномовець

5. Місце розташування штабу (прапорець – білого кольору, літера – чорного кольору, контур прапорця – червоного кольору)

6. Ланка (відділення) ГДЗ

7. Пост безпеки ГДЗ

8. КПП ГДЗ

9. Пересувна автомобільна радіостанція

10. Стационарна радіостанція

11. Вузол зв'язку

РОЗРАХУНОК

сил та засобів для реагування на надзвичайні ситуації (згідно з класифікатором ДК-019-2010),
характерних для регіону

Код	Найменування надзвичайної ситуації	Склад аварійно – рятувального підрозділу								Засоби, що забезпечують аварійно-рятувальні роботи
		Особовий склад	Вид і кількість техніки					Спеціальна автомобільна та вантажна		
			Інженерна	РХБЗ	Зв'язку	Медична	Тилового та технічного забезпечення			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
10110	НС унаслідок аварій на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних і шкідливих (забруднювальних) речовин	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	АРС-14 – 3од. УАЗ-469рх – 1од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	САРМ – 2од. (з подальшим нарощуванням кількості вантажних автомобілів при необхідності) Спеціальний оперативний автомобіль підвищеної прохідності Mitsubishi L200 – 1од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10130	НС унаслідок аварії на залізничному транспорті з тяжкими наслідками (катастрофи)	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	САРМ – 2од. (з подальшим нарощуванням кількості вантажних автомобілів при необхідності) Спеціальний оперативний автомобіль підвищеної прохідності Mitsubishi L200 – 1од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.
10151	НС унаслідок авіаційної аварії чи катастрофи в аеропорту або у населеному пункті	25 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од. БАТ-М – 1од. МАЗ-537 – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	САРМ – 2од. (з подальшим нарощуванням кількості вантажних автомобілів при необхідності) Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од.	АДД-400 – 1од.
10152	НС унаслідок авіаційної аварії чи катастрофи поза аеропортом або населеним пунктом	20 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	САРМ – 1од. (з подальшим нарощуванням кількості вантажних автомобілів при необхідності) Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од.	АДД-400 – 1од.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10161	НС унаслідок аварії автомобільного транспорту на шляхах загального користування	20 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од.	–	P-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310– 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	–
10162	НС унаслідок аварії автомобільного транспорту на мосту, у тунелі, на залізничному переїзді	25 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	–	P-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310– 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од. МП-1600 – 1од..
10171	НС унаслідок аварії на магістральному газопроводі	25 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	–	P-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310– 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од. МП-1600 – 1од..
10172	НС унаслідок аварії на нафтопроводі або продуктопроводі	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од. БАТ-М – 1од. МАЗ-537 – 1од.	–	P-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310– 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од. МП-1600 – 1од..
10180	НС унаслідок аварій на міському транспорті	20 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од.	–	P-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310– 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	–

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10211	НС унаслідок пожежі, вибуху у споруді, на комунікації або технологічному устаткуванні промислового об'єкта	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ВС-22МС – 1од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	УАЗ-469рх – 1од. (при необхідності)	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од. МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
10212	НС унаслідок пожежі, вибуху у будівлі або споруді нежитлової призначеності	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ВС-22МС – 1од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од. МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
10213	НС унаслідок пожежі, вибуху у будівлі або споруді житлової призначеності	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ВС-22МС – 1од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од. МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10220	НС унаслідок пожежі, вибуху на об'єкті розв'язування, видобування, перероблення, транспортування чи зберігання легкозаймистих, горючих, а також вибухових речовин	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ЕОВ-4421 – 1од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	ПКСД-5,25 – 1од.
10230	НС унаслідок пожежі, вибухів на транспорті	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	УАЗ-469рх – 1од. (при необхідності) АРС-14 – 1од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	–
10250	НС унаслідок пожежі, вибуху на радіаційно, хімічно або біологічно небезпечному об'єкті без виливання (викидання) небезпечних речовин	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	УАЗ-469рх – 1од. АРС-14 – 1од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (COAПП) – 1од. САРМ – 2од.	–

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10310	НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання), утворенням і розповсюдженням НХР під час їх вироблення, перероблення чи зберігання (захоронення) НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання) БНР на підприємстві промисловості або в науково-дослідній установі	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	УАЗ-469рх – 1од. АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АГ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	–
10320									
10510	НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання) РР на атомній станції, атомній енергетичній установці виробничої або дослідної призначеності	До ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучається особовий склад центру зі штатною технікою за розпорядженням МНС							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10560	НС унаслідок ядерної чи радіаційної аварії за межами України із загрозою забруднення її території	До ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучається особовий склад центру зі штатною технікою за розпорядженням МНС							
10610	НС унаслідок руйнування елементів транспортних комунікацій	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТO-AT – 1од.	Mitsubishi L200 (COAPII) – 1од. CAPII – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.
10620	НС унаслідок руйнування будівлі чи споруди виробничої призначеності								
10630	НС унаслідок руйнування будівлі чи споруди нежитлової призначеності								
10640	НС унаслідок руйнування будівлі чи споруди житлової призначеності								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10650	НС унаслідок руйнування підземних споруд систем життєзабезпечення	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.
10710	НС унаслідок аварій (радіаційних) на атомних електростанціях	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ЕСД 50ВС – 1од. ЕСД 100ВС – 1од. ЗІЛ-131 "Зубр" – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.
10720	НС унаслідок аварії на гідроелектростанції								
10730	НС унаслідок аварії на теплоелектростанції								
10740	НС унаслідок аварії на автономній електроенергетичній станції								
10760	НС унаслідок аварій в електричних мережах	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ЕСД 50ВС – 1од. ЕСД 100ВС – 1од. ЗІЛ-131 "Зубр" – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.

До ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучається особовий склад центру зі штатною технікою за розпорядженням МНС

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10810	НС унаслідок аварії в каналізаційній системі із скиданням забруднювальних речовин	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од.	УАЗ-469рх – 1од. АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
10820	НС унаслідок аварії в теплових мережах (системах гарячого водопостачання) холодної пори року	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. УМП-350 – 1од. УСБ-56 – 4к-та	АРС-14 – 1од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од. КАМАЗ-4310 – 1од. КАМАЗ-43105 – 1од. ЗІЛ-131 – 2од.	САРМ – 2од. (з подальшим нарощуванням кількості вантажних автомобілів при необхідності) Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од.	МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
10830	НС унаслідок аварії в системах забезпечення населення питною водою	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
10840	НС унаслідок аварії на газопроводі систем газопостачання та газифікації	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11010	НС унаслідок аварії на очисних спорудах стічних вод із скиданням забруднювальних речовин	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 1од.	УАЗ-469рх – 1од. АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
11110	НС унаслідок прориву греблі (дамби, шлюзу тощо) з утворенням хвилі прориву та катастрофічного затоплення								
20110	НС, пов'язана з землетрусом	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од. ЕСД 50ВС – 1од. ЕСД 100ВС – 1од. УМП-350 – 1од. УСБ-56 – 4к-та	УАЗ-469рх – 1од. АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20220	НС, пов'язана зі зсувом								
20230	НС, пов'язана з обвалом або осипом	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од. ЕСД 50ВС – 1од.	УАЗ- 469рх – 1од. АРС-14 – 1од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ- 33021 – 1од.	МТO-AT – 1од.	Mitsubishi L200 (COAPII) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.
20240	НС, пов'язана з осіданням (проваллям) земної поверхні								
20250	НС, пов'язана з карстовими провалами								
20313	НС, пов'язана з дуже сильним снігопадом (кількість опадів 20 мм і більше, тривалістю 12 годин і більше)	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ДЗ-122А – 1од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ- 33021 – 1од.	МТO-AT – 1од.	Mitsubishi L200 (COAPII) – 1од. САРМ – 2од.	–
20335	НС, пов'язана зі сніговими заметами (повне припинення руху транспорту на шляхах)								
20550	НС, пов'язана зі сходою снігової лавини								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20331	НС, пов'язана з сильним вітром (швидкістю 25 м/с і більше), охоплюючи шквали та смерчі	40 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. ВС-22МС – 1од. ЕСД 50ВС – 1од.	АРС-14 – 2од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	АДД-400 – 1од. ПКСД-5,25 – 1од.
20510 20260	НС, пов'язана з високим рівнем води (водопілля, паводки) НС, пов'язана з підвищенням рівня ґрунтових вод (підтопленням)	30 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од. ЕСД 50ВС – 1од.	АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
20530	НС, пов'язана з заторами, загороми	20 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	–
20540	НС, пов'язана з селем	20 чол. з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	КС-4574 – 1од. ЕОВ-4421 – 2од.	–	Р-142 – 1од.	ГАЗ-33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПП) – 1од. САРМ – 2од.	–

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20610	НС, пов'язана з лісовою пожежею	30 чол. з подальшим нарошуванням кількості при необхідності	ЕОВ-4421 – 1од. БАТ-М – 1од. ІМР – 1од. МАЗ-537 – 1од.	АРС-14 – 3од.	Р-142 – 1од.	ГАЗ- 33021 – 1од.	МТО-АТ – 1од.	Mitsubishi L200 (СОАПТ) – 1од. САРМ – 2од.	МП-1400 – 1од. МП-1600 – 1од.
20620	НС, пов'язана з пожежею степовою								
20640	НС, пов'язана з пожежею на торфовищі								
10270	НС унаслідок пожежі, вибуху (можливості вибуху) виявлених вибухонебезпечних предметів (застарілих боеприпасів)	До ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучається особовий склад піротехнічної групи загону зі штатною технікою (за заявкою начальника ГУ(У) МНС)							
10260	НС унаслідок пожежі, вибуху на арсеналі, складі боеприпасів або іншому об'єкті військової призначеності	До ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучається особовий склад центру зі штатною технікою за розпорядженням МНС							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
30620	НС, пов'язана з нечасним випадком у лісних, гірських масивах, печерах та інших важкодоступних місцях	До ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучається особовий склад центру зі штатною технікою за розпорядженням МНС							
40000	НС воєнного характеру	До ліквідації наслідків надзвичайної ситуації залучається особовий склад центру зі штатною технікою за розпорядженням МНС							

**Можливості типового спеціального регіонального центру швидкого реагування
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту за 10 годин роботи**

Найменування операцій, що виконується	Основні підрозділи (крім груп піротехнічних робіт)	Піротехнічна група	Усього за загін	Нормативні показники роботи техніки, особового складу
1	2	3	4	5
Прокладання колонного шляху завширшки 4 м (км)	150 БАТ – 2 ІМР – 1 автогрейдер		150	БАТ – 6-9 км/год. ІМР – 4-6км/год. автогрейдер – 6-8 км/год.
Улаштування проїздів у завалах при висоті завалу 0,5-1,0м(км)	4,5 БАТ – 2 ІМР – 1 бульдозер -2		4,5	БАТ- 0,2 км/год. ІМР – 0,1 км/год. бульдозер – 0,05км/год
Суцільне розбирання завалу при висоті завалу 0,5 – 1,0 м (км)	до 1,0 БАТ- 2 ІМР – 1 бульдозер - 2		до 1,0	
Відкопування та розкриття завалених схованок (шт.)	6 - 9 БАТ- 2 ІМР – 1 бульдозер – 2		13 -20	БАТ- 2-3 шт./ 10год.роб. бульдозер 0,5-1 шт./10год.роб. ІМР – 3-5шт./10год.роб.

1	2	3	4	5
Влаштування котлованів для схованок ємністю 40 чол.(шт.)	до20 БАТ- 2 ІМР – 1 бульдозер – 2 екскаватор - 2		до 20	ІМР-1, БАТ-2 по 1-2 котловану за год. Екскаватор – 50-70м куб./год. схованка – 80-100м.куб.
Відкопування котлованів для техніки (шт.)	до30 БАТ- 2 ІМР – 1 екскаватор - 2		до 30	БАТ – 100-150м.куб./год екскаватор – 50-70.куб./год котлован – 50-60.куб./год
Витягання постраждалих з-під завалів та завалених схованок (чол.)	100-300 відділення-6		100-300	Одне рятувальне відділення, залежно від ступеня заваленості схованок, з-під завалів може витягти 4-10 чол. за год.
Пробивання отворів 0,7*0,7м - у цегляній стіні	30-60 компр. -7		30-60 компр.-7	За допомогою компресора ІР-10 можна пробити 20-40 пройомів за 10 год. роботи+6 компр. НІБІ/6-10-20 отворів
- у бетонній стіні	20-35 компр.-7		20-35 компр.-7	За допомогою компресора ІР-10 можна пробити 10-20 пройомів за 10 год. роботи+6 компр. НІБІ/6-10-15 отворів
- у залізобетонній конструкції	20-25 компр. - 7		20-25 компр.-7	За допомогою компресора ІР-10 можна пробити 10-15 пройомів за 10 год. роботи+6 компр. НІБІ/6-10 отворів
Знезаражування НХР, дегазація доріг (км)	до 50 АРС -4		до 50	АРС-14 –1,25 км/год
- дезактивація доріг (км)	10 АРС –4		10	АРС –14 –0,25 км/год

1	2	3	4	5
- проведення санітарного оброблення особового складу (чол.)	560 ДДА - 1		560	ДДА - 66 - 56 чол./год
- знезаражування техніки (од)	320 АРС - 4		320	АРС - 14 - 8 од/год.
- дезінфекція обмундирування (комплект)	440-800 ДДА - 1		440-800	ДДА-66 - зима - 44 км пл./год., - Літо - 80 км пл/год.
Хімічна розвідка маршруту (км)	120-140 БРДМ- 1 УАЗ -рх -1		120-140	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною - 6-7 км/год.
Радіаційна розвідка маршруту (км)	300-400 БРДМ- 1 УАЗ -рх -1		300-400	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною - 25-30 км/год.
Розвідка сховищ та схованок (шт.)	32-48 відділень-6		32-48	Одне рятувальне відділення може провести розвідку 4-6 сховищ (схованок) за 10 год
Подавання повітря в завалене сховище (шт)	11-32 компр. -7			Одне компресорне відділення з компресором ПР-10 в змозі забезпечити подання повітря в 5-20 сховищ за 10 годин роботи + 6 компр. НПБ1/6- 6-12 сховищ
Надання першої медичної допомоги (чол.)	100-150 6 санітарів			Один санітар (фельдшер) за 1 год роботи, залежно від ступеня отриманої травми в уражених, може надати допомогу 2 - 5 чол.
Суцільне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину до 0,4м (м.кв.)		5000 2 розрахунки	5000	1 розрахунок з міношукачами ІМР, РВМ за 1 год. обстежує до 250 м.кв.
Контрольне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину до 0,4м (м.кв.)		7000 2 розрахунки	7000	1 розрахунок з міношукачами ІМР, РВМ за 1 год. обстежує до 250 м.кв.

1	2	3	4	5
Сутільне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину до 1-10 м (м.кв.)		2000 2 розрахунки	2000	1 розрахунок з міношукачами ГМР, РВМ за 1 год. обстежує до 250 м.кв.
Перевезення вибухонебезпечних предметів (кг)		2 авіабомби до 2000кг, 2 автомобілі	2 авіабомби до 2000кг	1 автомобіль здійснює перевезення вибухонебезпечних предметів масою до 2000кг
Буріння свердловини діаметром 100мм (п/м)	до 100 УДВ -15 -1од		до 100	Колодязь УДВ - 15 глибиною буріння до 15 метрів, продуктивність -1,5 куб. м/год
Очищення води (куб.м)	50-70(20) МАФС (ВФС) 1			МАФС - 3-- 7-8 куб. м/год ВФС 2,5 - 2,5 куб.м/год.
Подача води з відкритого водоймища (куб. м)	МП-Rozenbauer-2; МП -1600-1		до 5000	Продуктивність: МП- Rozenbauer-50 куб.м/год МП -1600-2 куб.м/хв.
Тимчасове розміщення та життєзабезпечення постраждалого населення, підготовка його до евакуації (відселення)	200ч комп.		200ч	До складу комплексу входять намети та технічні засоби з обслугою для життєзабезпечення постраждалого населення.
Забезпечення електроживленням об'єктів життєзабезпечення населення й місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт	Електростанції силові: 100кВт-1 50кВт-1 30кВт -1 10кВт-1		Електростанції силові: 100кВт -1; 50кВт-1 30кВт-1	Взвод енергозабезпечення одночасно може забезпечити струмом 4-5 об'єктів загальною потужністю до 190 кВт.
Евакуація постраждалого населення та майна під час повені (паводка)	ПТС - 2 - 1 НЛ- 8 - 6 ДЛ-10 - 6		800-1000 чол. НЛ-8-6 ДЛ-10-6 ПТС-2- 1	8 чоловік на 1 човні на відстань 200 м за 30 хв. ДЛ-10 - 20 чол.

Технічне оснащення СМЗ

№	Вид техніки	Штук	Наявність, од.	Укомплектованість, %
1	2	3	4	5
	Морські плавзасоби (у тому числі)	3	3	100
1.	Морський водолазний бот ВМ-5	1	1	100
2.	Рейдовий водолазний катер РВК - 1075	1	1	100
3.	Швидкий водолазний катер "Кобра – 2050"	1	1	100
	Автомобільна техніка			
1.	Легкові	1	1	100
2.	Вантажні	6	5	83
	Бортові	5	4	80
	Автосамоскиди	1	1	100
3.	Спеціальні	1	2	100
	Санітарні	1	1	100
	Автобуси (поза штатом)	-	1	-
4.	Автошасі під монтаж	11	11	100
5.	САРМ на базі ЗІЛ-131	1	1	100
6.	САРМ-Л на базі УАЗ	1	1	100
7.	Причепи під монтаж	4	3	75
1	Піротехнічна техніка	6	6	100
2.	Техніка РХБЗ			
2.1.	Техніка розвідки	-	-	-
2.2.	Техніка спеціальної обробки	1	1	100
2.3.	Техніка ремонту	-	-	-
2.4.	Техніка лабораторного контролю	-	-	-
2.5.	Засоби індивідуального захисту	247	295	119
2.6.	Засоби колективного захисту	3	-	-
2.7.	Прилади радіаційно-хімічного контролю, розвідки та індикації	137	19	14
2.8	Засоби спеціальної обробки	11	8	73%
3.	Інженерна техніка			
3.1.	Вантажопідіймальні засоби	1	1	100
3.2.	Засоби механізації земельних робіт	1	-	-
3.3.	Електротехнічні засоби	5	9	100
3.4.	Компресорні засоби	2	2	100
3.5.	Ремонтні засоби	1	1	100
3.6.	Теплова група	-	-	-
3.7.	Засоби добування води	-	-	-
3.8.	Насосна група (мотопомпа Хонда)	3	3	100

1	2	3	4	5
4.	Засоби малої механізації			
4.1.	Гідравлічний інструмент (Холматра)	1	1	100
4.1.1.	Різак РІІ	-	1	100
4.1.2.	Розжим гідравлічний	-	1	100
4.2.	Пневматичний інструмент (Сава)	1	1	100
4.2.1.	Бетонолом	-	6	100
4.2.2.	Молоток відбійний	2	2	100
4.3.	Електричний інструмент			
4.3.1.	Ел. свердлилка по металу	-	6	100
4.3.2.	Ел. свердлилка по дереву	-	10	100
4.3.3.	Пила ел. дискова	-	1	100
4.3.4.	Електрорубанок	-	1	100
4.3.5.	Електрошліфувальна машинка (Макита)	2	2	100
4.3.6.	Пила бензомоторна (Штиль)	4	3	75
4.4.	Гідравлічний інструмент (Лукас)	1	1	100
4.5.	Пневматичний інструмент (Ваттер)	1	1	100
4.6.	Бензоріз (Хускварна)	1	1	100
5.	Засоби подолання водних перешкод	2	2	100

РОЗРАХУНОК

сил та засобів для реагування на НС (згідно з класифікатором ДК 019-2010), характерних для регіону

Код	Найменування надзвичайної ситуації	Склад аварійно-рятувального (пожежно-рятувального) підрозділу											
		Особовий склад	Інженерна	Автомобільна	РХБЗ	Зв'язку	Медична	Тилового та технічного забезпечення	Засоби, що забезпечують аварійно-рятувальні роботи				
3	4									5	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
10000	НС техногенного характеру	39 чол., з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	САРМ-ЛІ-1	ЗІЛ-131-1	АРС-14-1	ГАЗ-2705-1	АПЗ-1	ВМ-5-1	РВК-1075-1				
10100	НС унаслідок аварій чи катастроф на транспорті (за винятком пожеж і вибухів)		ПКС-5-1	ГАЗ-3309-1	ГАЗ-33021-1					УРАЛ-4320-1	КАМАЗ-4310-1	КрАЗ-5233-1	ЗІЛ-130-1
10110	НС унаслідок аварій на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних і шкідливих (забруднювальних) речовин		МП-600-1	ГАЗ-3309-1	УРАЛ-4320-1					КАМАЗ-4310-1			
10130	НС унаслідок аварії на залізничному транспорті з тяжкими наслідками (катастрофи)	39 чол., з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	АДБ-3124-1	ГАЗ-33021-1	АРС-14-1	ГАЗ-2705-1	АПЗ-1	ВМ-5-1	РВК-1075-1				
10140	НС унаслідок аварій на водному транспорті		МРІВ-1	УРАЛ-4320-1	КАМАЗ-4310-1					КрАЗ-5233-1	ЗІЛ-130-1		
10150	НС унаслідок авіаційних аварій і катастроф	УРАЛ-375-1	УРАЛ-375-1	УРАЛ-375-1	УРАЛ-375-1	УРАЛ-375-1	УРАЛ-375-1	УРАЛ-375-1	УРАЛ-375-1				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10160	НС унаслідок аварій автомобільного транспорту	57 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ПКС-5-1	ЗІЛ-131-1			ГАЗ-2705-1		САРМ-Л-1 ВМ-5-1 РВК-1075-1 КОБРА-1 СПРУТ-1
10170	НС унаслідок аварій на трубопроводах		МП-600-1	ГАЗ-33021-1					
10180	НС унаслідок аварій на міському транспорті		МП-1600-1	УРАЛ-4320-1					
10200	НС унаслідок пожеж, вибухів у будівлях і спорудах		АДЛ-303-1	КАМАЗ-4310-1					
10230	НС унаслідок пожеж, вибухів на транспорті	22 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	АДБ-3124-1	КАМАЗ-4310-1	АРС-14-1		ГАЗ-2705-1		САРМ-Л-1 КрАЗ-5233-1
10300	НС унаслідок аварій з викиданням (загрозою викидання) НХР, корисних копалин на інших об'єктах (окрім аварій на транспорті)		ЕСД-30ВС-1	ЗІЛ-131-1					
10310	НС унаслідок аварій з викиданням (загрозою викидання), утворенням і розповсюдженням НХР під час їх вироблення, перероблення чи зберігання (захоронення)		ЕСБ-4ВО-1	ГАЗ-3309-1					
			ЕСД-10ВО-1	УРАЛ-4320-1					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10400	НС унаслідок наявності у навколишньому середовищі шкідливих (забруднювальних) і радіоактивних речовин понад ГДК	29 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-1600-1 АДД-303-1 ЕСД-30ВС-1 ЕСД-10ВО-1	ЗІЛ-131-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1	АРС-14-1		ГАЗ-2705-1		САРМ-Л-1 КрАЗ-5233-1 КОБРА-1 РВК-1075-1
10410	НС унаслідок наявності в ґрунті шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК								
10420	НС унаслідок наявності у повітрі шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК								
10600	НС унаслідок раптового руйнування будівель і споруд	39 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-1600-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1	ЗІЛ-131-1 ЗІЛ-130-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1		САРМ-Л-1 КрАЗ-5233-1 УРАЛ-375-1
10610	НС унаслідок руйнування елементів транспортних комунікацій								
10620	НС унаслідок руйнування будівлі або споруди виробничої призначеності								
10630	НС унаслідок руйнування будівлі або споруди нежитлової призначеності								
10640	НС унаслідок руйнування будівлі або споруди житлової призначеності								
10650	НС унаслідок руйнування підземних споруд систем життєзабезпечення								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10800	НС унаслідок аварій у системах життєзабезпечення	27 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-1600-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1 ЕСД-30ВС-1 АДБ-3124-1	ЗІЛ-131-1 ЗІЛ-130-1 ГАЗ-33021-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1	АРС-14		ГАЗ-2705-1		САРМ-Л-1 УРАЛ-375-1
10820	НС унаслідок аварій в теплових мережах (системах гарячого водопостачання) холодної пори року								
10830	НС унаслідок аварій в системах забезпечення населення питною водою								
11000	НС унаслідок аварій на очисних спорудах	29 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-1600-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1 ЕСД-30ВС-1 АДБ-3124-1	ЗІЛ-131-1 ЗІЛ-130-1 ГАЗ-33021-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1	АРС-14		ГАЗ-2705-1		САРМ-Л-1 УРАЛ-375-1 КрАЗ-5233-1
11010	НС унаслідок аварій на очисних спорудах стічних вод із скиданням забруднювальних речовин								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11100	НС унаслідок гідродинамічних аварій	43 чол., з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-1600-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1 ЕСД-30ВС-1	ЗІЛ-І31-1 ЗІЛ-І30-1 ГАЗ-33021-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1		САРМ-Л-1 КрАЗ-5233-1 ПРС-ВМ-1
20000	НС природного характеру	39 чол., з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1 ЕСД-30ВС-1	ЗІЛ-І31-1 ЗІЛ-І30-1 ГАЗ-33021-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1	АПЗ-1	САРМ-Л-1 КрАЗ-5233-1 УРАЛ-375-1
20100	Геологічні НС								
20110	НС, пов'язана з землетрусом								
20220	НС, пов'язана зі зсувом								
20230	НС, пов'язана з обвалом або осипом								
20240	НС, пов'язана з осіданням (провалля) земної поверхні								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20330	Метеорологічні НС								
20310	Метеорологічні НС, пов'язані з атмосферними опадами	39 чол., з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1 ЕСД-30ВС-1	ЗІЛ-131-1 ЗІЛ-130-1 ГАЗ-33021-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1	АПЗ-1	САРМ-Л-1 КрАЗ-5233-1 УРАЛ-375-1
20320	Метеорологічні НС температурні								
20330	Метеорологічні НС інші								
20400	Гідрологічні морські НС								
20410	НС, пов'язана з сильним (високим) хвилюванням моря та на водосховищі	53 чол., з подальшим нарощуванням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1 ЕСД-30ВС-1 АДБ-3124-1	ЗІЛ-131-1 ЗІЛ-130-1 ГАЗ-33021-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1	АПЗ-1	САРМ-Л-1 ПРС-ВМ-1 РВК-1075-1 ВМ-5-1 КОБРА-1 СПРУТ-1
20420	НС, пов'язана з високим або низьким рівнем моря								
20430	НС, пов'язана з раннім льодоставом або припаєм								
20440	НС, пов'язана з загрозливим обледенінням суден								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20500	гідрологічні НС поверхневих вод	53 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ПКС-5-1 МП-600-1 АДД-303-1 ЕСД-10ВО-1 ЕСД-30ВС-1 АДБ-3124-1	ЗІЛ-131-1 ЗІЛ-130-1 ГАЗ-33021-1 ГАЗ-3309-1 УРАЛ-4320-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1	АПЗ-1	САРМ-Л-1 ПРС-ВМ-1 РВК-1075-1 ВМ-5-1 КОБРА-1 СПРУТ-1 КрАЗ-5233-1
20510	НС, пов'язана з високим рівнем води (водопілля, паводки)								
20540	НС, пов'язана з есеєм								
20560	НС, пов'язана з низьким рівнем води								
20590	НС, пов'язана з загопленням								
10200	НС унаслідок пожеж, вибухів	43 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ЕСБ-2ВО-1 ЕСБ-4ВО-1	УАЗ-469-2 УАЗ-3151-1 КАМАЗ-4310-1 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1	АПЗ-1	САРМ-Л-1 УРАЛ-375 РВК-1075-1 ВМ-5-1 КОБРА-1 СПРУТ-1 КрАЗ-5233-1
10270	НС унаслідок пожежі, вибуху (можливості вибуху) виявлених вибухонебезпечних предметів (застарілих босприпасів)								
30600	НС, пов'язані з нещасними випадками з людьми	65 чол., з подальшим нарощуван-ням кількості при необхідності	ЕСБ-2ВО-1 ЕСБ-4ВО-1 ЕСД-10ВО-1	ГАЗ-33021-1 ГАЗ-3309-1 УАЗ-469-2 ГАЗ-66-1			ГАЗ-2705-1		РВК-1075-1 ВМ-5-1
30630	НС, пов'язана з нещасним випадком з людьми на воді								

Можливості Спеціального морського загону ОРСПЗ (м. Керч) за добу (10 годин роботи)

Найменування операції, що виконується	Основні підрозділи, крім групи піротехнічних робіт	Група піротехнічних робіт	Усього за загін	Нормативні показники роботи техніки, особового складу
1	2	3	4	5
Проведення водолазних робіт на глибині до 40 м	Водолазів – 5 ПРС-ВС – 1			Взвод спеціальних водолазних робіт
Проведення лікувальної рекомпресії	<u>4</u> взв. СВР – 2 ВМ-5 – 1 РВК-1075 – 1		4	взвод спеціальних водолазних робіт – 2 особи; ВМ-5 – 1 особа; РВК-1075 – 1 особа
Проведення тренувальних спусків у барокамері	<u>7</u> взв. СВР – 4 ВМ-5 – 3		5	взвод спеціальних водолазних робіт – 4 особи; ВМ-5 – 3 особи
Проведення декомпресії водолазів на поверхні	<u>5</u> взв. СВР – 2 ВМ-5 – 2 РВК-1075 – 1			взвод спеціальних водолазних робіт – 2 особи; ВМ-5 – 2 особи; РВК-1075 – 1 особа
Проведення електрозварювальних (різальних) робіт під водою	ПРС-ВС – 1 гум. човен – 1			взвод спеціальних водолазних робіт
Проведення водолазних робіт в акваторії відкритих водоймищ на глибині до 20 м	ПРС-ВС – 1 гум. човен – 1 РВК-1075 – 1 водолазів – 9			взвод спеціальних водолазних робіт – 5 водолазів; РВК-1075 – 4 водолази
Проведення водолазних робіт із пошуку та вилучення ВВП на глибині до 20 м	ВМ-5 – 1 РВК-1075 – 1 водолазів – 7			ВМ-5 РВК-1075
Проведення пошуково-рятувальних робіт у відкритому морі (кв. м)	<u>до 70</u> ВМ-5 – 1 РВК-1075 – 1		до 70	ВМ-5 – до 30 кв. м; РВК-1075 – до 40 кв. м

1	2	3	4	5
Проведення пошуково-рятувальних робіт на воді та обстеження акваторії (кв. м)	<u>до 120</u> ПРС-ВС – 1 гум. човен – 1		до 120	взвод спеціальних водолазних робіт
Витягування постраждалих з-під завалів та завалених схованок (чол.)	<u>40-100</u> відділень – 1		4-10	Одне рятувальне відділення, залежно від ступеня руйнування схованок, з-під завалів може витягти 4-10 чоловік за 1 годину роботи
Пробивання отворів 0,7 x 0,7 м - у цегляній стіні	<u>20-40</u> ПВ-10 – 1		20-40	За допомогою компресора ПВ-10 можна пробити 20-40 отворів за 10 годин роботи
- у бетонній стіні	<u>10-20</u> ПВ-10 – 1		10-20	За допомогою компресора ПВ-10 можна пробити 10-20 отворів за 10 годин роботи
- у залізобетонній конструкції	<u>10-15</u> ПВ-10 – 1		10-15	За допомогою компресора ПВ-10 можна пробити 10-15 отворів за 10 годин роботи
Знезаражування НХР - дегазація доріг (км)	<u>до 12,5</u> АРС-14 – 1		до 12,5	АРС-14 – 1,25 км / год.
- дезактивація доріг (км)	<u>до 2,5</u> АРС-14 – 1		до 2,5	АРС-14 – 0,25 км/год.
- знезаражування техніки (од.)	<u>до 80</u> АРС-14 – 1		до 80	АРС-14 – 8 од/год.
Хімічна розвідка маршруту (км)	<u>60-70</u> УАЗ-469рх – 1		60-70	Середня швидкість ведення розвідки маршруту одною машиною – 6-7 км/год.
Радіаційна розвідка маршруту (км)	<u>250-300</u> УАЗ-469рх – 1		250-300	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною – 25-30 км/год.

1	2	3	4	5
Розвідка сховищ та схованок (шт.)	<u>4-6</u> відділень – 1		4-6	Одне рятувальне відділення може провести розвідку 4-6 сховищ (схованок) за 10 годин
Подача повітря в завалене сховище (шт.)	<u>5-20</u> ПВ-10 – 1		5-20	За допомогою компресора ПВ-10 можна забезпечити подачу повітря в 5-20 сховищ за 10 годин роботи.
Буріння отворів для подання повітря у завалене сховище (шт.)	<u>20-50</u> "Смена" – 1		20-50	Швидкість буріння моторфоратором "Смена": у цегляній кладці – 350 мм/хв.; у бетоні – 200 мм/хв.
Суцільне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибині до 0,4 м (м ²)		<u>15000</u> 6 розрахунків	15000	1 розрахунок, оснащений міношукачами ІМП, РВМ, за 1 годину обстежує до 250 м ²
Контрольне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибині до 0,4 м (м ²)		<u>21000</u> 6 розрахунків	21000	1 розрахунок з міношукачами ІМП, РВМ за 1 годину обстежує до 350 м ²
Суцільне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибині 1-10 м (м ²)		<u>3000</u> 3 розрахунки	3000	1 розрахунок з бомбошукачем МБІ-1 за 1 год. обстежує до 100 м ²
Перевезення вибухонебезпечних предметів (кг)		<u>3 авіабомби до 2000 кг</u> 3 автомобіля	до 3 АВ до 2000 кг (2000 кг)	1 автомобіль здійснює перевезення вибухонебезпечних предметів масою до 2000 кг
Подача води з відкритого водоймища (куб. м)	<u>до 500</u> МП-800 – 2		до 500	Продуктивність: ПСТ-160 – 120-160 м ³ /хв; ІНУ100/200 – 150 м ³ /хв; МП-800 – 50 м ³ /год; МП-1600 – 2 м ³ /хв.
Забезпечення електроживленням об'єктів життєзабезпечення населення і місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт	ЕСД-10 – 1 ЕСД-30ВС- 1 ЕСБ-4ВО – 1 ЕСБ-4ВО – 2			Може забезпечити струмом 4-5 місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт

Тактико–технічні характеристики плавзасобів «Кобра-2050»

Рік виробу	– 2002 р.
Довжина	– 6,15 м
Ширина	– 2,5 м
Висота борту на міделі	– 1,37 м
Осадка середня	– 0,40 м
Водовиміщення	– 2,107 т
Морехідність	– 2 бали
Швидкість повного ходу	– 75 км/годину
Дальність плавання	– 200 км
Запас палива	– 150 л
Екіпаж	– 2 особи
Пасажиромістність	– 6 осіб
Витрата палива	– 50 л/годину (А-95)

ВМ-5

Рік виробу	– 1960 р.
Довжина	– 28,62 м
Ширина	– 5,24 м
Висота борту на міделі	– 3,1 м
Осадка середня	– 1,77 м
Водовиміщення	– 123,1 т
Морехідність	– 5 балів
Швидкість повного ходу	– 10,0 вузлів
Дальність плавання	– 850 миль
Ялта	– 132 миль
Генічеськ	– 106 миль
Автономність плавання	– 10 діб
Запас палива	– 9300 л
Запас води	– 6000 л
Екіпаж	– 18 осіб
з них водолазів	– 3 особи
Витрата палива	– 70 кг/годину

Надувний човен «BRIG B460»

Довжина	– 4,60 м
Ширина	– 1,95 м
Висота борту	– 0,48 м

Кількість гермовідсіків	– 4 шт +кільсон
Вантажопід'ємність	– 900 кг
Пасажироємність	– 9 чол
Потужність двигуна	– 30 кГс
Вага комплекту	– 100 кг
Кількість упаковок	– 2 сумки
Двигун «johnson j-30r»	
Параметр	– показник
Робочий об'єм	– 521 куб. см
Тип двигуна	– 2–тактний
Експл. діапазон обертів двигуна	– 5800 об/хв
Співвідношення палива та мастила	– 50:1
Ємність паливного баку	– 22,7 л
Вага	– 53 кг
Висота транца	– 368-381 мм

СК-Р «Спрут»

Рік виробу	– 2008 р.
Довжина	– 6,40 м
Довжина з виносною платформою	– 7,15 м
Ширина	– 2,5 м
Висота борту на міделі	– 1,10 м
Осадка середня	– 0,50 м
Матеріал корпусу	– склопластик
Морехідність	– 3 бали
Швидкість повного ходу	– 50 міль/годину
Дальність плавання (max)	– 300 міль
Запас палива	– 200 л
Екіпаж	– 2 особи
Пасажироємність	– 6 осіб
Витрата палива	– 30 л/година (А-95)
Головний двигун	– Volvo Penta 4.3
Потужність	– 225 к.с.
Допоміжний двигун	– Tohatsu TM 15 D2S
Потужність	– 15 к.с.

РВК-1075

Рік виробу	– 1991 р.
Довжина	– 21,2 м
Ширина	– 3,93 м
Висота борту на міделі	– 2,25 м

Осадка середня	– 1,23 м
Водовиміщення	– 43,03 т
Морехідність	– 5 балів
Швидкість повного ходу	– 10,0 вузлів
Дальність плавання	– 200 міль
Ялта	– 132 мілі
Генічеськ	– 106 міль
Автономність плавання	– 5 діб
Запас палива	– 2850 л
Запас води	– 1600 л
Екіпаж	– 9 осіб
з них водолазів	– 3 особи
Витрата палива загальна	– 57 кг/годину

Надувний човен «Captain Cap-450»

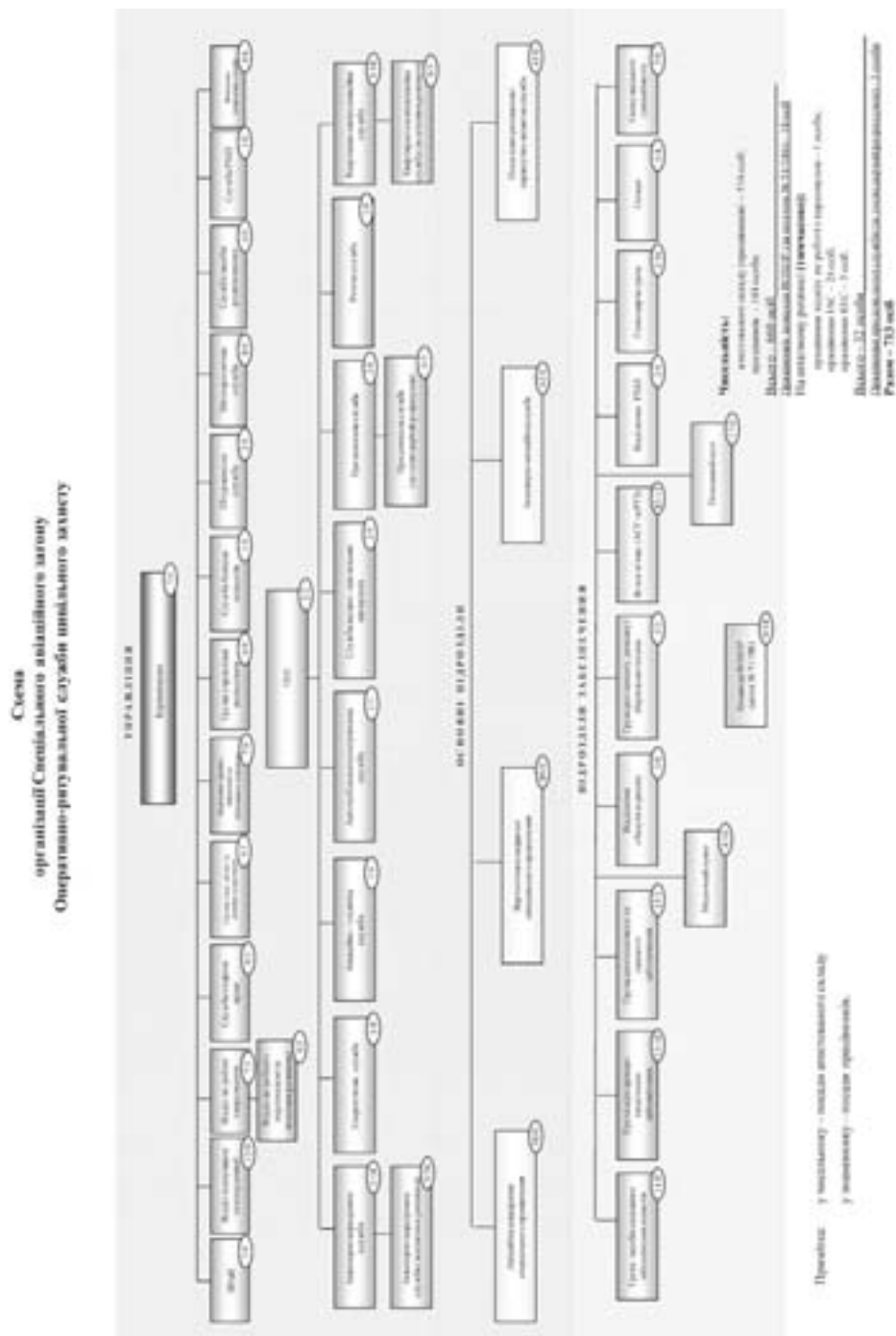
Довжина	– 4,50 м
Ширина	– 1,95 м
Висота борту	– 0,50 м
Кількість гермовідсіків	– 4 шт +кільсон
Вантажопід'ємність	– 1000 кг
Пасажироємність	– 10 чол
Потужність двигуна	– 40 л/с
Вага комплекту	– 97 кг
Кількість упаковок	– 2 сумки
Двигун «уатаһа-30н»	
Робочий об'єм	– 496 куб.см.
Тип двигуна	– 2-х тактний
Експл. діапазон обертів двигуна	– 5500 об/хв
Співвідношення палива та мастила	– 100:1
Ємність паливного баку	– 24,0 л.
Вага	– 54,5 кг
Висота транця	– 423 мм

Надувний човен «Captain Cap-410»

Довжина	– 4,10 м
Ширина	– 1,95 м
Висота борту	– 0,50 м
Кількість гермовідсіків	– 4 шт +кільсон
Вантажопід'ємність	– 850 кг
Пасажироємність	– 8 чол
Потужність двигуна	– 30 л/с

Вага комплекту	– 85 кг
Кількість упаковок	– 2 сумки
Двигун «yamaha-15f»	
Робочий об'єм	– 246 куб.см
Тип двигуна	– 2-х тактний
Експл. діапазон обертів двигуна	– 5500 об/хв
Співвідношення палива та мастила	– 100:1
Ємність паливного баку	– 25,0 л
Вага	– 36,0 кг
Висота транца	– 567 мм

Орієнтовні (усереднені) можливості Спеціального авіаційного загону ОРС ЦЗ

**Розрахунок сил та засобів Спеціального авіаційного загону (м. Ніжин Чернігівської області)
для реагування на надзвичайні ситуації**

Код	Найменування надзвичайної ситуації	Особовий склад	Склад аварійно-рятувального підрозділу Спеціального авіаційного загону						Засоби, що забезпечують аварійно-рятувальні роботи	
			Вид та кількість техніки						Спеціальна техніка	Автомобільна техніка
			Ан-26	Ан-30	Ан-32п	Ми-8	ВК-117С-2	Ка-226		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10100	НС унаслідок аварій чи катастроф на транспорті (за винятком пожеж і вибухів)	258	3	2	4	6			52	11
10150	НС унаслідок авіаційних аварій і катастроф	258	3	2	4	6			52	11
10151	НС унаслідок авіаційної аварії чи катастрофи в аеропорту або у населеному пункті	258	3	2	4	6			52	11
10152	НС унаслідок авіаційної аварії чи катастрофи поза аеропортом або населеним пунктом	258	3	2	4	6			52	11
10200	НС унаслідок пожеж, вибухів	258	3	2	4	6			52	11
10300	НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання) НХР, корисних копалин на інших об'єктах (окрім аварій на транспорті)	258	3	2	4	6			52	11
10400	НС унаслідок наявності у навколишньому середовищі шкідливих (забруднювальних) і радіоактивних речовин понад Г/ДК	258	3	2	4	6			52	11
10500	НС унаслідок аварій з викиданням (загрозою викидання) РР (крім аварій на транспорті)	258	3	2	4	6			52	11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10600	НС унаслідок раптового руйнування будівель і споруд	258	3	2	4	6			52	11
10700	НС унаслідок аварій в електроенергетичних системах	258	3	2	4	6			52	11
10800	НС унаслідок аварій у системах життєзабезпечення	258	3	2	4	6			52	11
10900	НС унаслідок аварій систем телекомунікацій	258	3	2	4	6			52	11
11000	НС унаслідок аварій на очисних спорудах	258	3	2	4	6			52	11
11100	НС унаслідок гідродинамічних аварій	258	3	2	4	6			52	11
11200	НС унаслідок аварій у системах нафтогазового промислового комплексу	258	3	2	4	6			52	11
11250	НС унаслідок аварій на нафтобазі чи нафтоеховищі	258	3	2	4	6			52	11
20200	Геологічні НС	258	3	2	4	6			52	11
20300	Метеорологічні НС	258	3	2	4	6			52	11
20400	Гідрологічні морські НС	258	3	2	4	6			52	11
20500	Гідрологічні НС поверхневих вод	258	3	2	4	6			52	11
20600	НС, пов'язані з пожежами в природних екологічних системах	258	3	2	4	6			52	11
20710	НС, пов'язані з інфекційним захворюванням людей	258	3	2	4	6			52	11
20720	НС, пов'язані з отруєнням людей	258	3	2	4	6			52	11
20730	НС, пов'язані з інфекційними захворюваннями сільськогосподарських тварин	258	3	2	4	6			52	11

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
20740	НС, пов'язана з масовим отруєнням сільськогосподарських тварин	258	3	2	4	6			52	11
20750	НС, пов'язана з масовою загибеллю диких тварин	258	3	2	4	6			52	11
20760	НС, пов'язана з ураженням сільськогосподарських рослин хворобами та шкідниками	258	3	2	4	6			52	11
30100	Збройні напади, захоплення й утримування об'єктів державного значення (найважливіших і важливих державних об'єктів) або реальна загроза здійснення таких акцій	258	3	2	4	6			52	11
30300	Напад, замах на життя членів екіпажу повітряного або морського (річкового) судна, викрадення (спроба викрадення), знищення (спроба знищення) такого судна, захоплення заручників з-поміж членів екіпажу чи пасажирів	258	3	2	4	6			52	11
10270	НС унаслідок пожежі, вибуху (можливості вибуху) виявлених вибухонебезпечних предметів (застарілих боєприпасів)	258	-	2	-	6			25	1
10260	НС унаслідок пожежі, вибуху на арсеналі, складі боєприпасів або іншому об'єкті військової призначеності	258	3	2	4	6			52	11
30680	НС, пов'язана з нещасним випадком, іншим	258	3	2	4	6			52	11
40000	НС воєнного характеру	668	3	2	4	6			68	18

Чергові сили розміщені на аеродромах: Ніжин (Ан-26 — 1 од. Мі-8 -1 од.), Харків (Мі-8 -1 од.), Сімферополь (Мі-8 -1 од.).

Можливості Спеціального авіаційного загону ОРСЦЗ (м. Ніжин) за добу (10 годин роботи)

Найменування заходу, що виконується	Літаки	Вертольоти	Усього на загін	Нормативні показники роботи техніки, особового складу	
				3	5
1	2		4		
Картографування ділянок місцевості	АН-30				
Виконання аерофотозйомки, повітряне спостереження з використанням спеціального обладнання	АН-30				
Авіаційне забезпечення аварійно-рятувальних робіт із ліквідації наслідків аварій та катастроф	АН-26, АН-30, АН-70, АН-74 – 7 літаків	МІ-8 – 14			
Авіаційний пошук і рятування в єдиній системі проведення авіаційних робіт із пошуку та рятування	АН-26, АН-30, АН-70, АН-74 – 7 літаків	МІ-8 – 14			
Повітряна доставка рятувальників до місць НС	АН-26, АН-30, АН-70, АН-74 – 7 літаків	МІ-8 – 14			
Десантування пожежно-рятувальних груп у місця НС	АН-26, АН-30, АН-70, АН-74 – 7 літаків	МІ-8 – 14			
Виконання завдань з пожежогасіння	АН-26, АН-30, АН-70, АН-74 – 7 літаків	МІ-8 – 14			
Перевезення гуманітарної допомоги	АН-26, АН-30, АН-70, АН-74 – 7 літаків	МІ-8 – 14			
Евакуація постраждалих до лікувальних закладів	АН-26, АН-30, АН-70, АН-74 – 7 літаків	МІ-8 – 14			

Орієнтовні (усереднені) можливості Спеціального центру швидкого реагування ОРС ЦЗ (м. Ромни)

Розрахунок
сил та засобів для реагування на НС (згідно з класифікатором ДК 019-2010), характерних для регіону

Код		Найменування надзвичайної ситуації	Склад аварійно-рятувального (пожежно-рятувального) підрозділу										
			Особовий склад	Вид та кількість техніки								Засоби, що забезпечують аварійно-рятувальні роботи	
				Інженерна	Автомобільна	РХБЗ	Зв'язку	Медична	Тилового та технічного забезпечення	Основна пожежна техніка	Допоміжна пожежна техніка		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
10000	НС ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ												
10100	НС унаслідок аварій чи катастроф на транспорті (за винятком пожеж і вибухів)	15	КраЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1од									
10110	НС унаслідок аварій на транспорті з викиданням (загрозою викидання) небезпечних і шкідливих (забрудновальних) речовин	17	КраЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1од, АКПМ-3 – 1 од									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10111	НС унаслідок аварії на транспорті з викиданням (загрозою викидання) БНР	28	КраЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1од, АКПМ-3 – 1 од	АРС-14(ЗІЛ-131) -3 од, БРДМ-2 рхб – 1 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од	КРС Р-142Н (Р-125Б1) – 1 од	ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
10112	НС унаслідок аварії на транспорті з викиданням (загрозою викидання) РР	28	ІМР-2М – 1 од, БАТ-2-1од		АРС-14(ЗІЛ-131) -3 од, БРДМ-2 рхб – 1 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од	КРС Р-142Н (Р-125Б1) – 1 од	ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
10113	НС унаслідок аварії на транспорті з викиданням (загрозою викидання) НХР	25	КраЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1од, АКПМ-3 – 1 од	АРС-14(ЗІЛ-131) -3 од, БРДМ-2 рхб – 1 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од	КРС Р-142Н (Р-125Б1) – 1 од						
10114	НС унаслідок аварії на транспорті з загрозою розливання паливно-мастильних матеріалів	22	МАЗ-537 – 1 од, ЕОВ – 1 од, ІМР-2М – 1од, Т-170 – 1 од, КРАЗ-255 – 1 од	САРМ-В-1 од, АКПМ-3 – 1 од, МАЗ3534 – 1од	АРС-14(ЗІЛ-131) -2 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10120	НС унаслідок аварії на транспорті, у яку потрапив державний чи громадський діяч	12	УРАЛ 4320 (КС2573)- 1 од	САРМ-В-1 од								
10130	НС унаслідок аварії на залізничному транспорті з тяжкими наслідками (катастрофи)	14	КраЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1 од, ISUSU (БОГДАН) – 1 од								
10140	НС унаслідок аварій на водному транспорті	6		Mitsubishi L200-1од Трейлер UMS boat- 1од Човен BRIG 420- 1од, 3УЛ- 131 – 1 од								
10142	НС унаслідок аварії нафтоналивного судна з загрозою розливання паливно-мастильних матеріалів	5			ПХРЛ (ГАЗ- 2705) – 1 од							
10143	НС унаслідок аварії на судні для перевезення хімічних речовин											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10144	НС унаслідок аварії пасажирського судна	6		Mitsubishi L200-1од, Трейлер UMS boat- 1од, Човен BRIG 420- 1од, 31Л- 131 – 1 од								
10151	НС унаслідок авіаційної аварії чи катастрофи в аеропорту або у населеному пункті	7		САРМ-В-1 од								
10152	НС унаслідок авіаційної аварії чи катастрофи поза аеропортом або населеним пунктом	7		САРМ-В-1 од,								
10160	НС унаслідок аварій автомобільного транспорту	11	КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1од	САРМ-В-1 од								
10161	НС унаслідок аварії автомобільного транспорту на шляхах загального користування	16	ЕОВ-4421 -2 од Т- 170 – 1 од КрАЗ - 255 -1 од КрАЗ - 6322 -1од	САРМ-В-1 од								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10162	НС унаслідок аварії автомобільного транспорту на мосту, у тунелі, на залізничному переїзді	22	УРАЛ4320 (КС2573) – 1 од, ЕОВ-4421- 2 од, Т-170– 1 од, Цовен КрАЗ - 6322– 1 од, КрАЗ - 255– 1 од	САРМ-В - 1 од Mitsubishi L200-1од Трейлер UMS boat-1од Цовен BRIG 420-1од ЗІЛ-131 – 1 од								
10170	НС унаслідок аварій на трубопроводах											
10171	НС унаслідок аварії на магістральному газопроводі	10		САРМ-В- 1 од	ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10172	НС унаслідок аварії на нафтопроводі або продуктопроводі	17	ЕОВ-4421 – 2 од Т-170- 1 од БАТ-2- 1 од КрАЗ - 6322- 1 од		БРДМ-2 рхб – 1 од АРС-14(ЗІЛ-131)- 2 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10180	НС унаслідок аварій на міському транспорті	11	КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1од								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10181	НС унаслідок аварії на міському електротранспорті	6		САРМ-В-1 од								
10182	НС унаслідок аварії на міському пасажирському транспорті, іншому	11	КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1 од								
10200	НС унаслідок пожеж, вибухів	14	КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од, ЗіЛ 131АП - 17А-1од	САРМ-В-1 од, АКПМ-3-1 од, ГАЗ-2752 – 1 од.								2 службові собаки
10211	НС унаслідок пожежі, вибуху у споруді, на комунікації або технологічному устаткуванні промислового об'єкта	14	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од, ЗіЛ 131АП - 17А-1од	САРМ-В-1 од, АКПМ-3-1 од	АРС-14(ЗіЛ-131)- 2 од							
10212	НС унаслідок пожежі, вибуху у будівлі або споруді нежитлової призначеності	14	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од, ЗіЛ 131АП - 17А-1од	САРМ-В-1 од, АКПМ-3-1 од	АРС-14(ЗіЛ-131)- 2 од							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10213	НС унаслідок пожежі, вибуху у будівлі або споруді житлової призначеності	14	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗіЛ 131АП - 17А-1 од	САРМ-В- 1 од, АКПМ-3- 1 од, ГАЗ- 2752 – 1 од.	АРС-14(ЗіЛ- 131)- 2 од							2 службові собаки
10220	НС унаслідок пожежі, вибуху на об'єкті розв'язування, видобування, переробляння, транспортування чи зберігання легкозаймистих, горючих, а також вибухових речовин	18	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗіЛ 131АП - 17А-1 од Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ- 5233- 1 од	САРМ-В- 1 од, АКПМ-3- 1 од								
10230	НС унаслідок пожеж, вибухів на транспорті	11	КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од	САРМ-В- 1 од АКПМ-3- 1 од								
10231	НС унаслідок пожежі, вибуху на залізниці	11	КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од	САРМ-В- 1 од АКПМ-3- 1 од								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10234	НС унаслідок пожежі, вибуху на інших видах транспорту	11	КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од	САРМ-В-1од АКПМ-3-1 од								
10250	НС унаслідок пожежі, вибуху на радіаційно, хімічно або біологічно небезпечному об'єкті без виливання (викидання) небезпечних речовин	16		АКПМ-3 – 1 од, ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
20610	НС, пов'язана з лісовою пожежею	8	БТМ-3 – 1од, МАЗ-537 – 1 од Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од	АКПМ-3-1 од	АРС-14- 3 од							
10310	НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання), утворенням і розповсюдженням НХР під час їх вироблення, перероблення чи зберігання (захоронення)	14		АКПМ-3 – 1 од, ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10320	НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання) БНР на підприємстві промисловості або в науково-дослідній установі	11		ЗІЛ-130 – 1 од	АРС-14- 2 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
10410	НС унаслідок наявності в ґрунті шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК	11		АКПМ-3 – 1 од, ЗІЛ-130 – 1 од	АРС-14(ЗІЛ-131)- 2 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10420	НС унаслідок наявності у повітрі шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК	10		ЗІЛ-130 – 1 од	АРС-14- 2 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10421	НС унаслідок наявності в атмосферному повітрі шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК	3			ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10422	НС унаслідок наявності у повітрі підземних і гірничих виробок шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК	3			ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10423	НС унаслідок наявності у повітрі підземних і гірничих виробок рр понад ГДК	3			ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10431	НС унаслідок наявності в поверхневих водах шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК	5		АКПМ-3 – 1 од,	ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10432	НС унаслідок наявності в питній воді шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК	5		АКПМ-3 – 1 од,	ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10433	НС унаслідок наявності в підземних водах шкідливих (забруднювальних) речовин понад ГДК	5		АКПМ-3 – 1 од,	ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10434	НС унаслідок наявності в підземних водах РР понад ГДК	5		АКПМ-3 – 1 од,	ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
10510	НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання) РР на атомній станції, атомній енергетичній установці виробничої або дослідної призначеності	16		АКПМ-3 – 2 од, ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од, АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10520	НС унаслідок аварії з викиданням (загрозою викидання) РР на підприємстві ядерно-паливного циклу (крім атомних електростанцій)	16		АКПМ-3 – 2 од, ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од, АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
10530	НС унаслідок аварії з джерелом іонізуючого (іонізуючого) випромінювання (охоплюючи ядерно-паливний цикл)	16		АКПМ-3 – 2 од, ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од, АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
10540	НС унаслідок аварії з радіоактивними відходами, що їх не виробляють атомні станції	16		АКПМ-3 – 2 од, ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од, АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
10550	НС унаслідок аварії з радіоактивним джерелом іонізуючого (іонізуючого) випромінювання або РР (на підприємстві)	12		ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од, АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од, ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10560	НС унаслідок ядерної чи радіаційної аварії за межами України із загрозою забруднення її території	16		АКПМ-3 – 2 од, ЗІЛ-130 – 1 од	БРДМ-2 рхб – 1 од АРС-14(ЗІЛ-131)- 3 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
10600	НС унаслідок раптового руйнування будівель і споруд	17	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗІЛ 131АП - 17А-1 од, Т 150-1 од	САРМ-В-1 од, ГАЗ-2752 – 1 од, МАЗ 5549-1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од								2 службові собаки
10610	НС унаслідок руйнування елементів транспортних комунікацій	17	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗІЛ 131АП - 17А-1 од, Т 150-1 од	САРМ-В-1 од, МАЗ 5549-1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10620	НС унаслідок руйнування будівлі чи споруди виробничої призначеності	17	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗіЛ 131АП - 17А-1 од, Т 150-1 од	САРМ-В-1 од, МАЗ 5549-1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од								
10630	НС унаслідок руйнування будівлі чи споруди нежитлової призначеності	17	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗіЛ 131АП - 17А-1 од, Т 150-1 од	САРМ-В-1 од, МАЗ 5549-1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од								
10640	НС унаслідок руйнування будівлі чи споруди житлової призначеності	17	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗіЛ 131АП - 17А-1 од, Т 150-1 од	САРМ-В-1 од, ГАЗ-2752 – 1 од, МАЗ 5549-1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од								2 службові собаки

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
10760	НС унаслідок аварії в електричних мережах	2	ЗІЛ-131АП-17А-1од									
10800	НС унаслідок аварій у системах життєзабезпечення											
10810	НС унаслідок аварії в каналізаційній системі із скиданням забруднювальних речовин											
10820	НС унаслідок аварії в теплових мережах (системах гарячого водопостачання) холодної пори року											
10830	НС унаслідок аварії в системах забезпечення населення питною водою	5	ЗІЛ-131 МАФС-1од, ЕОВ-4421 – 1 од									
10840	НС унаслідок аварії на газопроводі систем газопостачання та газифікації											
10900	НС унаслідок аварії систем телекомунікацій											
11000	НС унаслідок аварій на очисних спорудах											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
11010	НС унаслідок аварії на очисних спорудах стічних вод із скиданням забруднювальних речовин	7		ЗіЛ-130 – 1 од	ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од		ДЦА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
11020	НС унаслідок аварії на установі газоочищення джерел забруднення атмосфери з викиданням забруднювальних речовин в атмосферу	3			ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
11110	НС унаслідок прориву греблі (дамби, шлюзу тощо) з утворенням хвилі прориву та катастрофічного загопшення	7	ЕОВ-4421 – 2 од, Т 150-1 од		МАЗ 5549-1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од							
11120	НС унаслідок прориву греблі (дамби, шлюзу тощо) з утворенням проривної повені	7	ЕОВ-4421 – 2 од, Т 150-1 од		МАЗ 5549-1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од							
11210	НС унаслідок аварії на буровій установці з виникненням відкритих нафтового та/чи газового фонтанів	9		ЗіЛ-130 – 1 од	АРС-14(ЗіЛ-131)- 2 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
11220	НС унаслідок аварії на свердловині із виникненням газонафтоводивлянь	3			ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
11230	НС унаслідок аварії на робочій свердловині з виникненням відкритих нафтового та/чи газового фонтанів	9		ЗІЛ-130 – 1 од	АРС-14(ЗІЛ-131)- 2 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
11240	НС унаслідок аварії на законсервованій свердловині з виникненням відкритих нафтового та/чи газового фонтанів	9		ЗІЛ-130 – 1 од	АРС-14(ЗІЛ-131)- 2 од ПХРЛ (ГАЗ-2705) – 1 од							
11250	НС унаслідок аварії на нафтобазі чи нафтохосовищі											
10210	НС унаслідок пожеж, вибухів у будівлях і спорудах	14	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25" - 1 од, ЗІЛ 131АП - 17А-1 од	САРМ-В- 1 од, АКПМ-3- 1 од, ГАЗ-2752 – 1 од.								2 службові собаки
20000	НС ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ											
20200	Геологічні НС											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
20110	НС, пов'язана з землетрусом	22	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од, ЗіЛ 131АП - 17А-1од, ІМР-2М – 1 од, БАТ-2- 1од, Г-170 – 1 од, ЕСД- 100-1од, ЕСД-30- 1од, УСБ- 56-2 од	САРМ-В- 4 од, САРМ- Л- 1 од, АКІМ-3- 1 од КрАЗ-255 – 3од, ГАЗ- 2752 – 1 од.								2 службові собаки
20210	НС, пов'язана з виверженням грязьового вулкана											
20220	НС, пов'язана зі зсувом	20	ЕОВ- 4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од, ЗіЛ 131АП - 17А-	МАЗ 5549-1од, КАМАЗ 5511- 1од, КрАЗ 65055-1од								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			1од, ІМР-2М – 1 од,БАТ- 2-1од, Т-170 – 1 од, Т 150 – 1од									
20230	НС, пов'язана з обвалом або осипом	20	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221 "КТА 25"- 1од, ЗІЛ 131АП - 17А-1од, ІМР-2М – 1 од, БАТ-2- 1од, Т-170 – 1 од, Т 150- 1од	МАЗ 5549- 1од, КАМАЗ 5511-1од, КрАЗ 65055-1од								
20240	НС, пов'язана з осіданням (проваллям) земної поверхні	20	ЕОВ-4421 – 2 од КрАЗ 63221	МАЗ 5549- 1од, КАМАЗ 5511-1од,								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
			"КТА 25"- 1од, 3іЛ 131АП - 17А-1од, ІМР-2М – 1 од, БАТ-2- 1од, Т-170 – І од, Т 15О- 1од	КрАЗ 65055-1од								
20250	НС, пов'язана з карстовими провалами											
20300	Метеорологічні НС	7	Т 15О- 1од	МАЗ 5549- 1од, КАМАЗ 5511-1од, КрАЗ 65055-1од								
20310	Метеорологічні НС, пов'язані з атмосферними опадами											
20311	НС пов'язана з сильною зливою (кількість опадів 30 мм і більше, тривалістю 1 година і менше)	6	МП HONDA- 1од, МП - 1600-1од	САРМ-В- 1 од,								

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
20312	НС, пов'язана з крупним градом (діаметром 20 мм і більше)											
20313	НС, пов'язана з дуже сильним снігопадом (кількість опадів 20 мм і більше, тривалістю 12 годин і менше)	6	ІМР-2М – 1 од, БАТ-2- 1 од, Т-170 – 1 од, Т 15О- 1 од	МАЗ 5549- 1 од, КАМАЗ 5511-1 од, КрАЗ 65055-1 од								
20320	Метеорологічні НС температурні											
20321	НС, пов'язана з дуже сильним морозом (температура повітря мінус 30 °С і нижче)	3	УМП- 350-1 од,									
20335	НС, пов'язана зі сніговими заметами (повне припинення руху транспорту на шляхах)	6	ІМР-2М – 1 од, БАТ-2- 1 од, Т-170 – 1 од									
20550	НС, пов'язана зі сходом снігової лавини	3		ГАЗ-2752 – 1 од.								2 службові собаки

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
20570	НС, пов'язана з раннім льодоставом та появою льоду на судноплавних водоймах і річках	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
20440	НС, пов'язана з загрозовим обледенінням суден	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
20510	НС, пов'язана з високим рівнем води (водопілля, паводки)	5	МП HONDA-1од, МП -1600-1од	САРМ-В- 1 од,								
20530	НС, пов'язана з заторами, зажорами	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
20540	НС, пов'язана з селем	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
20570	НС, пов'язана з раннім льодоставом та появою льоду на судноплавних водоймах і річках	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
20580	НС, пов'язана з інтенсивним льодоходом	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
20260	НС, пов'язана з підвищенням рівня ґрунтових вод (підтопленням)	5	МП HONDA- 1 од, МП - 1600-1 од	САРМ-В- 1 од,								
20610	НС, пов'язана з лісовою пожежею	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
20620	НС, пов'язана з пожежею степовою	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
20640	НС, пов'язана з пожежею на торфовищі	8	МАЗ-537 – 1 од, БТМ-3- 1 од	САРМ-В-1 од, АКПМ-3 – 1 од								
20710	НС, пов'язані з інфекційним захворюванням людей											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
20711	НС, пов'язана з екзотичним та особливо небезпечним інфекційним захворюванням людей (окремі випадки)	4			АРС-14(ЗІЛ-131)- 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
20712	НС, пов'язана з небезпечною інфекційною хворобою (групові випадки)	4			АРС-14(ЗІЛ-131)- 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
20713	НС, пов'язана з епідемічним спалахом небезпечних інфекційних хвороб	4			АРС-14(ЗІЛ-131)- 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					
20714	НС, пов'язана з епідемією											
20715	Пандемія	10	ЕСД-100-1од, ЕСД-30-1од, ЕСБ-2ВО-2од, УСБ-56-2 од									
20716	НС, пов'язана з інфекційним захворюванням людей невизначеної етіології	4			АРС-14(ЗІЛ-131)- 1 од		ДДА-66 (ГАЗ-66) – 1 од					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
30000	НС СОЦІАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ											
30400	Установлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), житловому секторі, транспорті	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
10270	НС унаслідок пожежі, вибуху (можливості вибуху) виявлених вибухонебезпечних предметів (застарілих боєприпасів)	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
10260	НС унаслідок пожежі, вибуху на арсеналі, складі боєприпасів або іншому об'єкті військової призначеності	4	Mitsubishi L-200 – 1 од КрАЗ-5233- 1 од									
30600	НС, пов'язані з нещасними випадками з людьми											
30610	НС, пов'язана з нещасним випадком під час виконання трудових обов'язків											

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
30620	НС, пов'язана з нещасним випадком у лісних, гірських масивах, печерах та інших важкодоступних місцях	7		САРМ-В-1 од, ГАЗ-2752 – 1 од.								2 службові собаки
30630	НС, пов'язана з нещасним випадком з людьми на воді	5		Mitsubishi L200-1од, Трейлер UMS boat-1од, Човен BRIG 420-1од, ЗІЛ-131 – 1 од								
30670	НС, пов'язана зі зникненням людей	3		ГАЗ-2752 – 1 од.								2 службові собаки
30680	НС, пов'язана з нещасним випадком, іншим											
40000	НС ВОЄННОГО ХАРАКТЕРУ											

Призначення, організація, оснащення та можливості 2 Спеціального регіонального центру швидкого реагування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України

2 Спеціальний регіональний центр швидкого реагування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України призначений для виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження та районах стихійного лиха у мирний та воєнний час.

Центр, як правило, у своєму складі має:

1. Командування – 5 чол. (начальник центру, заступник начальника центру з питань цивільного захисту та оперативного реагування, юрисконсульт, інженер з охорони праці, начальник служби безпеки дорожнього руху).

2. Управління – 31 чол.

Відділ планування і контролю	– 6 чол.;
Група спец. зв'язку та режиму секретності	– 2 чол.;
Відділ по роботі з персоналом	– 6 (4/2) чол.;
Відділ технічного забезпечення	– 8 (5/3) чол.;
Відділ матеріального забезпечення	– 4 (2/2) чол.;
Фінансово-економічний відділ	– 7 (1/6) чол.;

3. Основні підрозділи:

Аварійно – рятувальний загін	– 122 (118/4) чол.;
Група спеціальних робіт з РХЗ	– 16 чол.;
Група піротехнічних робіт	– 12 чол.;
Навчальна кінологічна група	– 17 (15/2) чол.;

4. Підрозділи забезпечення:

Частина забезпечення та обслуговування	– 88 (45/43) чол.;
Оркестр	– 10(9/1) чол.;
Пункт охорони здоров'я	– 6 (4/2) чол.;
Клуб	– 2 (1/1) чол.;

аварійно-рятувальний загін – поєднує споріднені та взаємодоповнюючі рятувальні підрозділи.

До складу аварійно-рятувального загону входять:

аварійно – рятувальна частина,
частина спеціалізованих рятувальних робіт.

До складу аварійно-рятувальної частини входять:

група рятувальних робіт,
група спеціальних та водолазно-рятувальних робіт.

До складу частини спеціалізованих рятувальних робіт входять:

група спеціальних робіт із ліквідації наслідків аварій,
група спеціальних робіт із забезпечення життєдіяльності.

Група рятувальних робіт аварійно-рятувальної частини аварійно-рятувального загону призначена для:

розшуку уражених та дістання їх з-під завалів, з будівель, що горять, загазованих та задимлених приміщень, розкриття завалених та пошкоджених споруд і рятування в них людей, локалізації аварій на КЕМ;

укріплення чи обвалення конструкцій і споруд, які викликають загрозу обвалу або перешкоджають безпечному пересуванню і веденню аварійно-рятувальних робіт; надання потерпілим першої медичної допомоги.

Група у своєму складі має 38 чоловік і складається з чотирьох рятувальних відділень по 7 чоловік та відділення спеціального забезпечення рятувальних робіт із 7 чоловік.

Оснащення рятувального відділення:

Спеціальний аварійно-рятувальний автомобіль САРМ	– 1 од.;
Гідравлічний аварійно – рятувальний інструмент	– 1 к-т;
Бензиновий інструмент (бензопила, бензоріз)	– 1 к-т;
Електроінструмент	– 1 к-т;
Гірничорятувальне спорядження	– 3 к-т;
Набір слюсарського та шанцевого інструменту	– 1 к-т;
Набір діелектричного інструменту	– 1 к-т;
Електростанція переносна	– 1 од.;
Комплект освітлювального устаткування	– 1 к-т;
Триколінна пожежна драбина до 10,5 м	– 1 шт.;
Прилади радіаційної і хімічної розвідки	– 1 к-т;
Індивідуальні засоби захисту органів дихання та шкіри	– 1 к-т;
Костюми кислотійкі	– 3 шт.;
Апарати на стисненому повітрі	– 3 к-т;
Засоби надання першої медичної допомоги	– 50 к-т;
Вакуумні ноші	– 2 шт.;
Надувний човен з двигуном	– 1 к-т;
Мотопомпа з комплектом рукавів для перекачування забрудненої води	– 2 к-т;
Засоби огороження місця аварійно – рятувальних робіт	– 1 к-т;
Переносна радіостанція	– 7 шт.;
Оснащення відділення спеціального забезпечення рятувальних робіт:	
Спеціальний аварійно-рятувальний автомобіль САРМ	– 1 од.;
Мотопомпа з комплектом рукавів для перекачування забрудненої води	– 1 к-т;
Електрозварювальний агрегат	– 1 к-т;
Дизель-компресор	– 1 к-т;

Можливості групи рятувальних робіт аварійно-рятувальної частини аварійно-рятувального загону

Найменування робіт, що виконуються 1	Рятувальне відділення 2	Група рятувальних робіт 3	Нормативні показники роботи техніки, особового складу 4
Витягнення постраждалих людей з-під завалів та схованок, (чол.);	25-50 відділення - 2	100-300 відділення - 6	Одне рятувальне відділення, залежно від ступеня завалення схованок, з-під завалів може витягти 4-10 чоловік за годину
Пробивання отворів 0,7×0,7 м, (шт): а) у цегляній стіні;	3-6 шт. компресор НІПБ1/6.- 2	30-60 компресор - 7	За допомогою компр. ПР-10 можна пробити 20-40 отворів за 10 год. роботи + 6 компресорів НІПБ1/6 – 10-20 отворів.
б) у бетонній стіні;	3-5 шт. компресор НІПБ1/6.- 2	20-35 компресор - 7	За допомогою компр. ПР-10 можна пробити 10-20 отворів за 10 год. роботи + 6 компресорів НІПБ1/6 – 10-15 отворів
в) у залізобетонній конструкції;	3 шт. компресор НІПБ1/6.- 2	20-25 компресор - 7	За допомогою компр. ПР-10 можна пробити 10-15 отворів за 10 год. роботи + 6 компр. НІПБ1/6 – 10 отворів
Розвідка сховищ та схованок (шт.);	8-12 відділень - 2	32-48 відділень - 6	Одне рятувальне відд. може провести розвідку 4-6 сховищ (схованок) за 10 год.
Подача повітря в завалені сховища (шт.);	2-4 компресор НІПБ1/6.- 2	11-32 компресор НІПБ1/6.- 7	Компр. ПР-10 в змозі забезпечити подачу повітря в 5-20 сховищ + 6 компр. НІПБ1/6 – 6-12 сховищ за 10 год.
Надання першої медичної допомоги (чол.);	35-100 2 санітари	100-300 6 санітарів	Один санітар за 1 год. роботи, залежно від ступеня отриманої травми в уражених, може надати допомогу 2-5 чол.
Евакуація людей човнами через водну перешкоду за 1 рейс (чол.);	до 14 ДЛ-10 - 1, НЛ-8 - 1	до 42 ДЛ-10 - 3, НЛ-8 - 3	За 1 год. через водну перешкоду завширши до 200м моторним човном ДЛ-10 – 8чол, НЛ-8 – 6
Подача (відкачу-вання) води з відк-ритого водоймища (м³);	200 МП-Роzenbauer -4	720 МП-Роzenbauer -12, МП-1600 -1	Продуктивність: МП-Роzenbauer – 50 м³/год МП-1600 - 2 м³/хв

Група спеціальних та водолазно-рятувальних робіт призначена для проведення аварійно-рятувальних робіт на водних об'єктах, підводно-вибухових, підводно-пошукових і підводно-технічних робіт, обстеження гідроспоруд та об'єктів, місць масового відпочинку людей, підймання предметів із дна водних акваторій.

Група у своєму складі має 12 чоловік і складається з:

відділення спеціальних водолазних робіт	– 6 чол.;
відділення водолазно – рятувальних робіт	– 5 чол.;
Оснащення відділення спеціальних водолазних робіт:	
спеціальна аварійно – рятувальна водолазна станція	– 1 од;
катер BRIG – 420	– 1 од;
комплект водолазного спорядження	– 6 к-т;
комплект аварійно – рятувального інструменту	– 1 к-т;
комплект акумуляторних ліхтарів	– 6 к-т;
набір слюсарського та шанцевого інструменту	– 1 к-т;
електрозварювальний агрегат	– 1 к-т;
Оснащення відділення водолазно – рятувальних робіт:	
спеціальний аварійно – рятувальний автомобіль	– 1 од;
катер BRIG – 420	– 1 од;
комплект водолазного спорядження	– 5 к-т;
комплект аварійно – рятувального інструменту	– 1 к-т;
комплект акумуляторних ліхтарів	– 5 к-т;
набір слюсарського та шанцевого інструменту	– 1 к-т;
електростанція переносна	– 1 од.;
комплект освітлювального устаткування	– 1 к-т;

Група спеціальних робіт із ліквідації наслідків аварій призначена для ліквідації наслідків аварій та стихійних лих, прокладання колонних шляхів та влаштування проїздів у завалах і на заражених ділянках, локалізації пожеж, відкопування та розкриття завалених і пошкоджених захисних споруд, евакуації постраждалих з верхніх поверхів будівель, виконання вантажопідйомних та землерийних робіт, транспортування гусеничної техніки.

Група у своєму складі має 36 (35/1) чоловік і складається з:

Інженерного відділення	– 10 чол.;
Дорожньо-технічного відділення	– 10 чол.;
Відділення ПТС	– 5 чол.;
Евакотранспортного відділення	– 3 (2/1) чол.;
Краново – підйомного відділення	– 7 чол.;
Оснащення інженерного відділення:	
шляхопрокладач БАТ-2	– 2 од.;
інженерна машина розгородження IMP-2	– 1 од.;

машина для риття котлованів МДК-3	– 1 од.;
землерийна машина БТМ – 3	– 1 од.;
Оснащення дорожньо-технічного відділення:	
екскаватор ЕОВ-4421	– 3 од.;
бульдозер Т-130	– 2 од.;
автогрейдер (13т) ДЗ-31	– 2 од.;
шнекороторний снігоочищувач Д-902	– 1 од.;
Оснащення відділення ПТС:	
плаваючий транспортер ПТС-2	– 2 од.;
Оснащення евако-транспортного відділення:	
тягачі з напівпричепом	– 1 од.;
сідельний автотягач МАЗ-537	– 2 од.;
причепи ЗПТ-40	– 2 од.;
Оснащення підйомно-кранового відділення:	
автокран вантажопідйомністю 16 т	– 2 од.;
автокран вантажопідйомністю 22 т	– 1 од.;
автокран вантажопідйомністю 50 т	– 1 од.;
автомобільна будівельна вишка АП -17А	– 1 од.;

**Можливості групи спеціальних робіт із ліквідації наслідків аварій
частини спеціалізованих рятувальних робіт аварійно-рятувального загону за 10 годин роботи**

Найменування робіт, що виконуються	Інженерне відділення	Дорожньо-технічне відділення	Група спец. робіт із ліквідації наслідків аварій	Нормативні показники роботи техніки, особового екіпажу
1	2	3	4	5
Прокладання колонного шляху (км);	<u>200-280</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1	<u>40-60</u> грейдер – 1	<u>240-340</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1, грейд. – 1	БАТ – 6-8 км/год ІМР – 4-6 км/год автогрейдер – 4-6 км/год
Пророблення проходів у завалах заввишки 0,5-1 м (км);	<u>до 9</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1	<u>до 1</u> бульд. – 2	<u>до 10</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1, бульд. – 2	БАТ – 0,3 км/год ІМР – 0,3 км/год
Розчищення доріг від снігу (км);	<u>220-280</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1.	<u>80-120</u> грейдер – 1, бульд. – 2	<u>300-400</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1, грейд. – 1, бульд. – 2	бульдозер – 0,05 км/год БАТ – 8-10 км/год ІМР – 6-8 км/год автогрейдер – 4-6 км/год бульдозер – 2-3 км/год
Відбиття котлованів (м ³ ґрунту);	<u>3500</u> МДК-3 – 1	<u>1600</u> ЕОВ – 2	<u>5100</u> МДК-3 – 1, ЕОВ – 2	МДК-3 – 350 м ³ /год ЕОВ – 80 м ³ /год
Перевезення гусеничної техніки (од/рейс);		<u>3</u> МАЗ-537, ЗПТ-40 – 3	<u>3</u> МАЗ-537, ЗПТ-40 – 3	МАЗ-537 з ЗПТ-40 – 1 од/рейс
Перевезення людей по воді (чол/рейс);		<u>225</u> ПТС-2 – 3	<u>225</u> ПТС-2 – 3	ПТС-2 – 75 чол/рейс
Перевезення вантажу по воді (т/рейс);		<u>36</u> ПТС-2 – 3	<u>36</u> ПТС-2 – 3	ПТС-2 – 12 т/рейс
Відривання траншей (км);		<u>1,2</u> ЕОВ – 2	<u>1,2</u> ЕОВ – 2	Екскаватор – 0,6 км/год

1	2	3	4	5
Переміщення ґрунту (м ³);	<u>700</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1.	<u>100</u> бульд. – 2, грейдер – 1	<u>800</u> БАТ-2 – 2, ІМР-2 – 1 бульд. – 2 грейд. – 1	БАТ-2 – 250 м ³ /год ІМР-2 – 200 м ³ /год бульд. – 35 м ³ /год грейдер – 30 м ³ /год
Планування місцевості (тис. м ²);		<u>12-14</u> грейдер – 1	<u>12-14</u> грейд. – 1	грейдер – 1,2-1,4 тис. кв.м/год
Відкопування та розкриття завалених сховищ (схованок);	<u>5-8</u> БАТ – 2 ІМР – 1	<u>9-14</u> бульдозер – 2	<u>14-22</u> БАТ – 2 ІМР – 1 бульд. – 2 ЕОВ – 2 АК – 2	БАТ – 2-3 шт./ 10 год Бульдозер 0,5-1 шт./ 10 год Роб. ІМР – 3-5 шт./ 10 год ЕОВ+АК – 4-6 шт./ 10 год
Розчищення проїзду в снігових заметах заввишки до 1,5 м (км);		<u>50</u> Д-902 – 1	<u>50</u> Д-902 – 1	Д-902 – 5 км/год
Зняття потерпілих з 5-7 поверху (чол.);		<u>30-50</u> ВС-22МС – 1	<u>30-50</u> ВС-22МС – 1	ВС-22МС – 3-5 чол/год
Суцільне розбирання завалу при висоті 0,5-1 м; (км)			<u>до 1,0</u> БАТ – 2 ІМР – 1 бульд. – 2	
Відкопування укріплів для техніки (м ³);			<u>до 30</u> ІМР – 1 БАТ – 2 екскав. – 2	ІМР-2, БАТ-2 – 100-150 м ³ /год екскаватор – 50-70 м ³ /год. Котлован – 50-60 м ³

Група спеціальних робіт із забезпечення життєдіяльності призначена для забезпечення постраждалих та о/с теплом, їжею, питною водою та електроенергією.

Група у своєму складі має 33 (30/3) чоловік і складається з:

Відділення енергозабезпечення	– 11 чол.;
Відділення життєзабезпечення	– 9 (8/1)чол.;
Відділення водопостачання	– 7 (6/1) чол.;
Трубопровідного відділення	– 5 (4/1) чол.;

Оснащення відділення енергозабезпечення:

Електростанція інженерна ЕСБ-8і	– 1 к-т.;
ЕСД-100ВС на причепі 2ПН-10	– 2 к-т.;
ЕСД-30ВС на причепі 2ПН-2	– 1 к-т.;
ЕСД-10ВС на причепі 2ПН-1,5	– 2 к-т.;
вантажні автомобілі: КрАЗ (КАМАЗ)	– 5 од.;

Оснащення відділення життєзабезпечення:

вантажний автомобіль КрАЗ-255	– 2 од.;
причеп 2ПН-4	– 2 од.;
уніфікований підігрівач УМП-350	– 1 од.;
польова автомобільна кухня ПАК-200	– 1 к-т.;
кухня польова КП-130	– 1 к-т.

Оснащення відділення водопостачання:

військова фільтрувальна станція ВФС-2,5	– 1 к-т.;
установка добування води – УДВ-15	– 1 к-т.;
комплект занурювального насосу КПН-5	– 1 к-т.;
вантажний автомобіль	– 2 од.

Оснащення трубопровідного відділення:

трубопроводи ПТГО	– 1 к-т.;
насосна установка ПНУ – 100/200	– 1 к-т.;
станції ПНС – 110	– 1 к-т.;
станції ПСГ – 160	– 1 к-т.;
вантажний автомобіль	– 2 од.

**Можливості групи спеціальних робіт із забезпечення життєдіяльності
частини спеціалізованих рятувальних робіт аварійно-рятувального загону за 10 годин роботи**

Найменування робіт, що виконуються	Відділення енергозабезпечення	Відділ. життєзабезпечення	Відділ. водопостачання	Група спец. робіт із забезпечення життєдіяльності	Нормативні показники роботи техніки, особового складу
1	2	3	4	5	6
Забезпечення електроживленням об'єктів життєзабезпечення населення та місць проведення АРІНР.	Електростанції силові потужністю: 100, 50, 30, 10 кВт – 4			Електростанції силові потужністю: 100, 50, 30, 10 кВт – 4	Взвод може одночасно забезпечити струмом 4-5 об'єктів загальною потужністю до 190 кВт
Забезпечення одночасної роботи інструменту по дереву, ґрунту та металу.	ЕСБ-8і – 1			ЕСБ-8і – 1	ЕСБ-8і в змозі розгорнути; 3 електромолотки; 2 електроперфоратори 2 електробур.станки 1 пост оброблення дерева 1 пост зварювал. робіт 3 поста вирубування та розкривання дерев
Тимчасове розміщення та життєзабезпечення постраждалого населення, підготовка його до евакуації (відселення).		200 чол. комплекс життєзабезпечення		200 чол. комплекс життєзабезпечення	До складу комплексу входять намети і технічні засоби з обслугою для життєзабезпечення

1	2	3	4	5	6
Добування та очищення води з відкритої водойми(м³/год).			<u>25</u> ВФС-2,5 – 1	<u>25</u> ВФС-2,5 – 1 од.	ВФС-2,5 – 2,5 м³/год
Добування води з бурінням свердловини (м³/год).			<u>15</u> УДВ-15 – 1	<u>15</u> УДВ-15 – 1	УДВ-15 глибина буріння - до 15 метрів; продуктивн. -1,5 м³/год
Добування води з існуючої свердловини (м³/год).			<u>50</u> КПН-5 - 1	<u>50</u> КПН-5 - 1	КПН-5 добування води зі свердловини завглибини 70-90 м з продуктивн. 5 м³/год

Група спеціальних робіт із радіаційного та хімічного захисту призначена для розвідки маршрутів висування до осередків ураження, районів стихійного лиха, проведення санітарного оброблення людей, спеціального оброблення техніки, майна, місцевості та споруд.

Група у своєму складі має 16 чоловік і складається з:

Відділення РХР	– 3 чол.;
Відділення спеціального оброблення	– 8 чол.;
Хіміко – радіометрична лабораторія	– 3 чол.;

Оснащення відділення РХР:

розвідувальна хімічна машина УАЗ-469рх (БРДМ-2рх) – 1 од.

Оснащення відділення спеціального оброблення:

дезінфекційно-душовий агрегат ДДА-66	– 1 од.;
автомобільна розливальна станція АРС-14	– 4 од.;
автомобіль КраЗ	– 1 од.;

Оснащення хіміко – радіометричної лабораторії:

спеціальна хіміко-радіометрична лабораторія	– 1 к-т;
---	----------

Можливості групи спеціальних робіт із радіаційного та хімічного захисту за 10 годин роботи

Найменування робіт, що виконуються	Відділення РХР	Відділення спеціальної обробки	Група спеціальних робіт з РХЗ	Нормативні показники роботи техніки, особового складу
1	2	3	4	5
Ведення хімічної розвідки маршруту (км);	120-140 УАЗ-рх-2		120-140 УАЗ-рх-2	Середня швидкість ведення розвідки маршруту одною машиною 6-7 км/год.
Ведення радіаційної розвідки маршруту (км);	200-400 УАЗ-рх-2		200-400 УАЗ-рх-2	Середня швидкість ведення розвідки маршруту одною машиною 25-30 км/год
Ведення роз-відки спостере-женими постами (постів);	2		2	Одне відділення може виставити 1 спостережний пост
Дегазація доріг (км);		<u>до 75</u> АРС-14 - 6	<u>до 75</u> АРС-14 - 6	АРС-14 – 1,25км/год.
Дезактивація доріг (км);		<u>до 15</u> АРС-14 - 6	<u>до 15</u> АРС-14 - 6	АРС-14 – 1,25км/год.
Знезаражування техніки (од.);		320-480 АРС-14 - 6	320-480 АРС-14 - 6	АРС-14 – 6-8од/год.
Санітарне оброблення людей (чол.);		560 ДДА-66 - 1	560 ДДА-66 - 1	ДДА-66 – 56чол/год
Дезінфекція обмундирування (комплектів); а) узимку б) влітку		<u>440</u> ДДА-66 – 1 <u>800</u> ДДА-66 – 1	<u>440</u> ДДА-66 – 1 <u>800</u> ДДА-66 – 1	ДДА-66 - зима – 44 комп./год - літо – 80 комп./год

Група піротехнічних робіт призначена для виявлення, знешкодження та знищення незірваних боєприпасів та інших вибухонебезпечних предметів, виконання підривних робіт, обвалення конструкцій та споруд, пророблення проходів у завалах, локалізації великих пожеж вибуховим способом. У своєму складі має 12 чоловік.

Оснащення групи піротехнічних робіт:

автомобіль УАЗ-469	– 2 од.;
самонавантажувач КС-5912	– 2 од.;
засоби пошуку та знешкодження вибухонебезпечних предметів.	

Можливості групи піротехнічних робіт за 10 годин роботи

Найменування робіт, що виконуються	Група піротехнічних робіт	Нормативні показники роботи техніки, особового складу
1	2	3
Суцільне очищення місцевості від ВНП на глибину до 0,4 м (м ²);	5000 2 розрахунки	1 розрахунок з міношукачами ІМП, РВМ за 1 год проводить огляд до 250 м ²
Контрольне очищення місцевості від ВНП на глибину до 0,4 м (м ²);	7000 2 розрахунки	1 розрахунок з міношукачами ІМП, РВМ за 1 год проводить огляд до 350 м ²
Суцільне очищення місцевості від ВНП на глибину 1-10 м (м ²);	2000 2 розрахунки	1 розрахунок із бомбошукачем МБІ-1 за 1 год проводить огляд до 100 м ²
Перевезення ВНП, у тому числі авіабомб (т);	4 КС-5912 - 2	1 автомобіль здійснює перевезення ВНП масою до 2000 кг

Навчальна кінологічна група призначена для проведення пошуково – рятувальних робіт за допомогою службових собак, підготовки спеціалістів кінологічної служби, здійснення племінної роботи з відтворення й вирощування собак з урахуванням робочих якостей, забезпечення кінологічних підрозділів МНС України якісним поголів'ям службових собак.

Група у своєму складі має 17 чоловік і складається з:

кінологічного відділення спеціального призначення	– 8 чол.;
відділення підготовки службових собак	– 5 чол.;
відділення племінної роботи	– 3 (1/2)чол.;

Оснащення кінологічного відділення спеціального призначення:

спеціальний автомобіль	– 1 од.
------------------------	---------

Частина забезпечення та обслуговування призначена для встановлення та підтримання надійного зв'язку, котрий забезпечує ефективне управління підрозділами, а також зв'язку з вищими органами управління і взаємодіючими силами, доставки особового складу та майна до місця проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, виконання робіт із перевезення уламків споруд та ґрунту, забезпечення спеціальної та рятувальної техніки пально-мастильними матеріалами, виконання поточного та середнього ремонту техніки в польових умовах.

Частина у своєму складі має 88 (45/43) чоловік і складається з:

групи обслуговування	– 14 (11/3) чол.;
ремонтної групи	– 13 (10/3) чол.;
вузла зв'язку	– 18 (16/2) чол.;
експлуатаційно-господарчої групи	– 32 (-/32) чол.;
склади	– 6 (4/2) чол.;
навчальне тактичне поле	– 3 (2/1) чол.;

Оснащення вузла зв'язку:

радіостанція Р-140ст	– 1 од.;
радіостанція Р-142Н	– 1 од.;
радіостанція Р-125	– 1 од.;
РТА-80	– 1 од.;
АТС	– 1 к-т;
П-198	– 1 к-т.

Оснащення групи обслуговування:

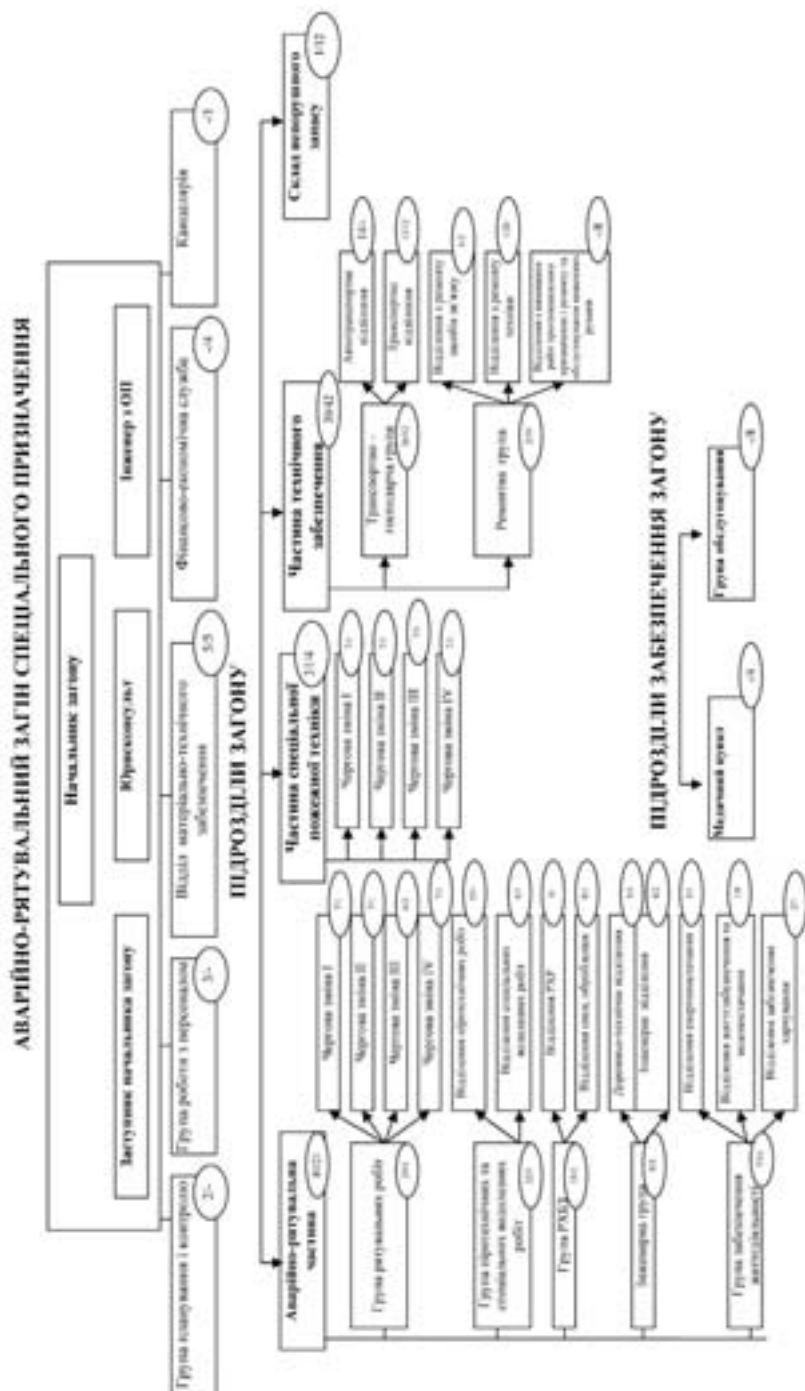
вантажний автомобіль КрАЗ-260	– 4 од.;
ПЦ-6,7	– 1 од.;
ЦВ-1,2	– 1 од.;
АТЗ-9,3 (КрАЗ-260)	– 1 од.;
самоскид (КрАЗ-256)	– 1 од.;
УАЗ-3151	– 2 од.;
ЛАЗ	– 1 од.;
мікроавтобус	– 1 од.;
ГСЗА-896	– 1 од.

Оснащення ремонтної групи:

МТО	– 1 од.;
МРІО	– 1 од.;
СРЗ-А	– 1 од.

Ця структура є типовою і може відрізнятися від існуючих структур регіональних центрів швидкого реагування Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту в регіонах України залежно від потенційних чинників надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в зонах відповідальності.

**Орієнтовні (усереднені) можливості типового Аварійно-рятувального загону спеціального призначення
ГУ МЧС (3 АЕС в області)**

Призначення частин (груп) АРЗ СП. Види робіт.

Аварійно-рятувальна частина призначена для виконання аварійно-рятувальних робіт, ліквідації наслідків аварій, повеней, землетрусів та інших катастроф техногенного, біологічного, радіаційного, хімічного або екологічного характеру. Аварійно-рятувальні роботи спрямовують на пошук, рятування і захист людей, надання долікарської медичної допомоги в межах компетенції, захист матеріальних та культурних цінностей і довкілля під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Група рятувальних робіт складається з рятувального відділення і призначена для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт:

- пошук та рятування людей, які перебувають під завалами у зруйнованих або пошкоджених спорудах та будівлях;
- розбирання завалів та відкопування завалених захисних споруд;
- подання повітря в завалені захисні та інші споруди;
- відкриття місць аварій на комунально-енергетичних мережах;
- відкачування води із заглиблених приміщень, а також подання води при гасінні пожеж;
- надання допомоги при ДТП, витягання пошкодженої техніки з кюветів;
- надання першої медичної допомоги постраждалому населенню при надзвичайних ситуаціях;
- розчищення території від зруйнованих чи пошкоджених дерев та інших зелених насаджень;
- розбирання металевих, залізобетонних, дерев'яних конструкцій;
- рятування людей на водних об'єктах та з крижаного покриття водних об'єктів;
- підймання потерпілих із заглиблених споруд (технічних колодязів, криниць);
- герметизація отворів та щілин на ємкостях з хімічно небезпечними речовинами;
- освітлення місцевості при виконанні рятувальних робіт за забезпечення живлення електроспоживачів до 15 кВт;
- рятування потерпілих із задимлених та загазованих приміщень;
- застосування нафтосорбувальних бонів при виливі нафтопродуктів на об'єктах водного господарства.

Група піротехнічних робіт складається з піротехнічного відділення та відділення підводного розмінування і призначена:

- а) піротехнічне відділення:
 - для організації розвідки, очищення місцевості і об'єктів від вибухо-небезпечних предметів;
 - для розчищення завалів, захисту дамб від льодових заторів за допомогою вибухових речовин;

- для пошуку та знешкодження вибухонебезпечних предметів;
 - для проведення роз'яснювальних бесід серед населення про міри безпеки та поведінку при виявленні вибухонебезпечних предметів;
 - ліквідація споруд та інженерних комунікацій, у межах компетенції.
- б) відділення підводного розмінування призначене для:
- організації підводної розвідки, очищення водоймищ і водних об'єктів від вибухонебезпечних предметів;
 - ефективного і комплексного використання сил, призначених для рятування людей на водних об'єктах, та своєчасного надання допомоги потерпілим на воді людям у зоні його відповідальності;
 - постійного підтримання високого рівня професійної готовності особового складу до проведення рятувально-водолазних та аварійно-рятувальних робіт;
 - створення інформаційного банку даних про стан водних об'єктів області, що ним обслуговуються;
 - участі в оцінюванні, перевірці стану готовності водних об'єктів, місць масового відпочинку людей біля них до літнього періоду відпочинку, виконання заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;
 - організації обстеження і очищення відповідних ділянок комунальних пляжів, пляжів дитячих оздоровчих комплексів та їх паспортизації за угодами з користувачами;
 - обстеження акваторій підводних частин гідротехнічних споруд, прокладання в підводних траншеях трубопроводів та кабелів;
 - оглядання кам'яних відкосів каналів, шлюзів, гребель та дамб, опірних частин причальних стінок, пірсів та інших споруд для швартування суден, плавучих знаків обстановки шляху та засобів навігаційного обладнання;
 - пошуку трубопроводів та кабелів за допомогою трасошукачів;
 - визначення глибини залягання трубопроводів за допомогою трасошукачів або методом зняття шару ґрунту;
 - розбирання підводного ґрунту за допомогою гідророзмивних засобів, водоструменевих чи пневматичних ґрунтовсмоктувачів і відбійного молотка з метою поглиблення та розчищення дна, а також видалення наносів із корпусу затонулого судна;
 - проведення робіт, пов'язаних із відсіпанням ґрунту, грубого вирівнювання підводних кам'яно – щебінних та піщаних настилів під основу гідротехнічних споруд або підводних об'єктів;
 - буріння шпурів, перепилювання елементів дерев'яних конструкцій, лаштування шипів на сваях, обшивання та паклювання щілин у шпунтових рядах;
 - встановлення дерев'яних пробок в отвори та прокладок у зазори дерев'яних конструкцій, які знаходяться під водою;
 - випилювання вікон в шпунтових стінках та рядах;
 - вбивання та витягування скоб, цвяхів, встановлення болтів та закручування гайок під водою;

- розбирання вручну дерев'яних настилів, встановлення оголовків масою до 20 тон на настил;
- закладення бетонної суміші під водою в мішках, баддях чи ящиках (дюкерах);
- стропування, розстропування предметів під водою;
- розвантаження із затонулого судна вантажу, який не потребує балансування;
- обслуговування науково – дослідних робіт на водних об'єктах;
- виконання під водою простих монтажних, слюсарних, столярних і такелажних робіт;
- зовнішнього обстеження корпусів затонулих суден;
- стропування та з'єднання шлангів до суднопідйомних понтонів, а також виконання інших аналогічних за характером робіт;
- забезпечення усіх видів аварійно – рятувальних, суднопідйомних, підводно – технічних робіт, які виконуються водолазами з вищою кваліфікацією.

Група спеціальних робіт із радіаційного і хімічного захисту включає в себе відділення радіаційної та хімічної розвідки, відділення спеціального оброблення та хіміко – радіометричної лабораторії і призначена для:

- виявлення та оцінка РХБ обстановки: ведення РХБ розвідки; збору та обробки інформації про параметри наслідків аварій на радіаційно, хімічно небезпечних об'єктах;
- ліквідації наслідків РХБ зараження: спеціальне оброблення ділянок місцевості, доріг і споруд, а також техніки, яка залучалася для ліквідації наслідків аварій на радіаційних, хімічно-небезпечних об'єктах; санітарне оброблення особового складу та населення;
- підтримання безпеки населення в умовах РХБ зараження: оповіщення населення про РХБ обстановку; застосування засобів індивідуального захисту, за необхідності – засобів колективного захисту; виконання режимно – обмежувальних заходів;
- транспортування, короткочасного зберігання хімічно небезпечних речовин
- проведення робіт із хімічно небезпечними речовинами, а саме:
 - бойові токсичні хімічні речовини;
 - відходи, що містять ртуть;
 - відходи, які складаються або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін дії;
 - відпрацьовані нафтопродукти, не придатні до використання за призначенням, та їх суміші (в тому числі відпрацьовані моторні, індустриальні мастила та їх суміші);
 - відходи пестицидів, які не відповідають стандартам, мають прострочений термін придатності або не придатні до використання за призначенням;
- вилучення і транспортування для короткострокового зберігання предметів та речовин з підвищеним радіоактивним фоном;

- замірювання концентрації газоповітряних сумішей у приміщеннях та на відкритій території.

Інженерна група складається з інженерного відділення, дорожньо-технічного відділення, краново-підйомного відділення, які призначені для забезпечення проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, а саме:

а) інженерне відділення призначене для:

- транспортування через водні перешкоди та місцевість, затоплену водою, постраждалого населення, тварин, автомобілів та інших вантажів;
- перевезення (транспортування) спецтехніки вагою до 50 тонн.

б) дорожньо-технічне відділення:

- для виконання земляних робіт із будівництва земляного полотна, ґрунтових доріг, зведення насипів, планування майданчиків, розчищення доріг від снігових заметів;

- для риття котлованів у ґрунтах I-IV категорії, відкопування сховищ і підвалів, відкопування аварійних виходів, відкопування виходів окремих пошкоджених сховищ та укріплень поза завалами;

- для навантаження та розвантаження сипучих матеріалів і розрихлених гірських порід, мерзлих ґрунтів.

в) краново-підйомне відділення призначене:

- для механізації навантажувально-розвантажувальних робіт із звичайними та розрядними вантажами;

- для монтажних – будівельних робіт при виконанні завдань інженерного забезпечення;

- для розбирання завалів у районах стихійних лих і районах катастроф техногенного та природного характеру.

Група спеціальних робіт із забезпечення життєдіяльності складається з відділення енергозабезпечення, відділення водопостачання і відділення життєзабезпечення, які призначені для життєзабезпечення зведеного аварійно – рятувального загону на місці ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, а також постраждалого населення, а саме:

а) Відділення енергозабезпечення:

- для забезпечення різних споживачів у польових умовах, районах стихійних лих трифазним перемінним струмом напругою 220 В;

б) Відділення водопостачання:

- для постачання питної води в райони стихійних лих;

в) Відділення життєзабезпечення:

- для життєзабезпечення особового складу загону на місці проведення аварійно – рятувальних, відновлювальних робіт;

- для життєзабезпечення постраждалого населення;
- для забезпечення харчування особового складу зведеного загону, а також постраждалого від надзвичайної ситуації населення.

Група спеціальної пожежної техніки призначена для забезпечення проти-пожежних дій, ведення пожежної розвідки, рятування людей та майна в зоні пожежі, локалізацію та ліквідацію пожеж.

Частина автотранспортного забезпечення та ремонтно – допоміжних робіт включає в себе групу автотранспортного забезпечення і ремонтну групу.

Група автотранспортного забезпечення складається з автомобільного відділення та відділення автотранспортного забезпечення.

Автомобільне відділення призначене для забезпечення швидкого реагування керівництва, оперативного чергового АРЗ СП та ГУ МНСУ в області на виникнення надзвичайних ситуацій.

Відділення автотранспортного забезпечення призначене:

- для перевезення до місця аварій особового складу, речового майна, аварійно – рятувального обладнання;
- для підвезення ПММ та інших вантажів, а також забезпечення повсякденної життєдіяльності загону та Головного управління МНС України в області;
- для надання платних послуг відповідно до чинного законодавства України.

Ремонтна група складається з відділення з ремонту засобів зв'язку, відділення з діагностики та ремонту техніки, відділення з ремонту та доставки пожежних рукавів, відділення з ремонту, експлуатації та обслуговування будівель.

Відділення з ремонту засобів зв'язку призначене:

- для ремонту та технічного обслуговування засобів зв'язку та радіоелектричного устаткування в підрозділах МНС області;
- для забезпечення надійного зв'язку та оповіщення під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- для ведення обліку засобів зв'язку в підрозділах загону;
- для монтажу та обслуговування автоматичної пожежної сигналізації.

Відділення з діагностики та ремонту техніки призначене:

- для виконання ремонтних робіт і обслуговування штатної техніки загону та інших підрозділів МНС області;
- для забезпечення готовності техніки до виконання завдань за призначенням;
- для виконання ТО-2 пожежної, спеціальної та допоміжної техніки в підрозділах МНС області, технічне обслуговування аварійно – рятувального обладнання та засобів малої механізації;
- для ремонту техніки на договірній основі юридичним та фізичним особам.

Відділення з ремонту та доставки пожежних рукавів призначене:

- для проведення ремонту пожежних рукавів та їх технічного обслуговування;
- для здійснення обліку пожежних рукавів у підрозділах МНС області, їх обслуговування та своєчасного списання;
- для виконання заходів щодо поверхневого просочення дерев'яних конструкцій антипіренами.

Відділення з ремонту, експлуатації та обслуговування будівель призначене:

- для проведення ремонтних робіт у будівлях та приміщеннях на території загону;
- для підтримання у справному стані електричного обладнання приміщень загону та побутової техніки;
- для підтримання в належному стані зовнішнього вигляду будівель.

Підрозділи забезпечення

Пункт охорони здоров'я загону призначений для надання медичної (долікарської) допомоги особовому складу, зберігання майна та медикаментів мобільного медичного пункту. При розгортанні зведеного загону в районі виникнення надзвичайної ситуації забезпечує надання першої медичної допомоги населенню, що її потребує, у межах компетенції.

Відділення господарчого обслуговування призначене для забезпечення життєдіяльності підрозділів та служб загону.

Склад непорушного запасу призначений для довгострокового зберігання речового, хімічного, інженерно-технічного майна, спеціальної техніки. У разі виникнення особливого періоду на базі складу проводити відмобілізування формувань, які покладені на Головне управління МНС України в області на цей період.

**Орієнтовні (усереднені) можливості типового Аварійно-рятувального загону спеціального призначення
ГУ МНС в області (з АЕС) за добу (10 годин роботи)**

Найменування операцій, що виконуються	Основні підрозділи (крім групи піротехнічних робіт)	Група піротехнічних робіт	Усього за загін	Нормативні показники роботи техніки, особового складу
1	2	3	4	5
Прокладання колонного шляху завищішки 4 м (км)	<u>100-150</u> ІМР – 1 БАТ – 1		100-150	БАТ – 6-9 км/год ІМР – 4-6 км/год автогрейдер – 6-8 км/год
Улаштування проїздів у завалах (км) при висоті завалу 0,5 – 1,0 м	<u>3</u> ІМР – 1 БАТ – 1		3	БАТ – 0,2 км/год ІМР – 0,1 км/год бульдозер – 0,05 км/год
Зняття постраждалих з 5-7 поверхів (чол.)	<u>30-50</u> ВС-22 – 1		30-50	Розрахунок ВС-22 в змозі забезпечити евакуацію 30-50 постраждалих за 10 годин роботи
Суцільне розбирання завалу при висоті завалу 0,5 – 1,0 м (км)	<u>3</u> ІМР – 1 БАТ – 1		3	БАТ – 0,2 км/год ІМР – 0,1 км/год бульдозер – 0,05 км/год
Відкопування та розкриття завалених схованок (шт.)	<u>5-8</u> ІМР – 1 БАТ – 1		5-8	БАТ – 2-3 шт. за 10 год бульдозер – 0,5-1 шт. за 10 год ІМР – 3-5 шт. за 10 год
Влаштування котлованів для схованок ємністю 40 чол. (шт.)	<u>до 2,0</u> ЕОВ-4421 – 2		до 2,0	ІМР-1, БАТ-2 по 1-2 котловани за 1 год Екскаватор – 50 - 70 м ³ / год схованка – 80 - 100 м ³
Відкопування котлованів для техніки (шт.)	<u>до 2,0</u> ЕОВ-4421 – 2		до 2,0	БАТ – 100 - 150 м ³ / год екскаватор – 50 - 70 м ³ / год котлован – 50 - 60м ³

1	2	3	4	5
Витягування постраждалих з-під завалів та завалених схованок (чол.)	<u>160-400</u> відділень – 4		160-400	Одне рятувальне відділення, залежно від ступеня зруйнування схованок, з-під завалів може витягти 4-10 чоловік за 1 годину роботи
Пробивання отворів 0,7 x 0,7 м - у цегляній стіні	<u>80-160</u> ПВ-10 – 4		80-160	За допомогою компресора ПВ-10 можна пробити 20-40 отворів за 10 годин роботи
- у бетонній стіні	<u>40-80</u> ПВ-10 – 4		40-80	За допомогою компресора ПВ-10 можна пробити 10-20 отворів за 10 годин роботи
- у залізобетонній конструкції	<u>40-60</u> ПВ-10 – 4		40-60	За допомогою компресора ПВ-10 можна пробити 10-15 отворів за 10 годин роботи
Знезаражування СДОР - дегазація доріг (км)	<u>до 25</u> АРС-14 – 2		до 25	АРС-14 – 1,25 км / год
- дезактивація доріг (км)	<u>до 5,0</u> АРС-14 – 2		до 5,0	АРС-14 – 0,25 км/год
- проведення санітарного оброблення особового складу (чол.)	<u>до 560</u> ДДА-66 – 1		до 560	ДДА-66 – 56 чол/год
- знезаражування техніки (од.)	<u>до 160</u> АРС-14 – 2		до 160	АРС-14 – 8 од/год
- дезінфекція обмундирування (компл.)	<u>440-800</u> ДДА-66 – 1		440-800	ДДА-66 : - узимку – 44 комп./год - влітку – 80 комп./год
Хімічна розвідка маршруту (км)	120-140 УАЗ-469рх – 2		120-140	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною – 6-7 км/год

1	2	3	4	5
Радіаційна розвідка маршруту (км)	500-600 УАЗ-469рх – 2		500-600	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною – 25-30 км/год
Розвідка сховищ та схованок (шт.)	16-24 відділень – 4		16-24	Одне рятувальне відділення може провести розвідку 4-6 сховищ (схованок) за 10 годин
Подання повітря в завалене сховище (шт.)	20-80 ПВ-10 – 4			За допомогою компресора ПВ-10 можна забезпечити подання повітря в 5-20 сховищ за 10 годин роботи.
Буріння отворів для подання повітря в завалене сховище (шт.)	80-120 “Смена” – 4		80-120	Швидкість буріння мотоперфоратором “Смена”: у цегляній кладці – 350 мм/хв.; у бетоні – 200 мм/хв
Надання першої медичної допомоги (чол.)	80-100 санітарів – 4		80-100	Один санітар (фельдшер) за 1 годину роботи, залежно від ступеня отриманої травми у вражених, може надати допомогу 2 – 5 чол.
Суцільне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину до 0,4 м (м ²)		5000 2 розрахунки	5000	1 розрахунок оснащений міношукачами ІМП, РВМ за 1 годину обстежує до 250 м ²
Контрольна очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину до 0,4 м (м ²)		7000 2 розрахунки	7000	1 розрахунок з міношукачами ІМП, РВМ за 1 годину обстежує до 350 м ²
Суцільне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину 1-10 м (м ²)		2000 2 розрахунки	2000	1 розрахунок з бомбошукачем МБІ-1 за 1 год обстежує до 100 м ²
Перевезення вибухонебезпечних предметів (кг)		2 авіабомби до 2000 кг 2 автомобіля	до 2 АВ (2000 кг)	1 автомобіль здійснює перевезення вибухонебезпечних предметів масою до 2000 кг

1	2	3	4	5
Буріння свердловини діаметром 100 мм (п/м)	<u>до 100</u> УДВ-15 – 1		до 100	УДВ-15; глибина буріння – до 15 м; продуктивність – 1,5 м³/год
Очищення води (куб. м)	<u>50-70(20)</u> МАФС (ВФС) – 1		50-70(20)	МАФС-3 - 7-8 м³/год ВФС-2,5 – 2,5 м³/год
Подача води з відкритого водоймища (куб. м)	<u>До 4000</u> МП-800 – 8		Д О 4000	Продуктивність: ПСГ-160 – 120-160 м³/хв; ПНУ100/200 – 150 м³/хв; МП-800 – 50 м³/год; МП-1600 – 2 м³/хв
Тимчасове розміщення та життєзабезпечення постраждалого населення, підготовка його до евакуації (відселення)	<u>200 чол.</u> комплекс життєзабезпечення		200 чол.	До складу комплексу входять намети та технічні засоби з обслугою для життєзабезп. постраждалого населення
Забезпечення електроживленням об'єктів життєзабезпечення населення і місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт	ЕСБ-2ВО – 1 ЕСД-50 – 1 ЕСД-10ВС – 1 ЕСД-30ВС – 1			Може забезпечити струмом 4-5 місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт
Евакуація постраждалого населення та майна під час повені (паводка)	<u>1320-1400</u> НДЛ-8 – 4; ДЛ-10 – 4 ПТС – 1		1320- 1400	ПТС – 1000 чол. за 10 год

Група з ремонту пожежних рукавів (ГЗРПР)

Види робіт, що здійснюються підрозділом:

- Доставка пожежних рукавів до місця призначення (пожежі, НС);
- Прокладання робочої рукавної лінії від джерела води до місця пожежі;
- Заміна рукавів на місці пожежі та в підрозділах;
- Технічне обслуговування пожежних рукавів (випробування, ремонт, нав'язування рукавних гайок);

Тактико-технічна характеристика штатної техніки (АР-2/43106/) – РБ

1.	Тип шасі	КАМАЗ
2.	Колісна формула	6x6
3.	Число місць для оперативного розрахунку (од.)	3
4.	Температурний діапазон використання (С)	від – 40 до +40
5.	Повна маса (кг)	14530
6.	Габарити (см): <ul style="list-style-type: none">- довжина- ширина- висота	8840 2500 3530
7.	Швидкість викладання рукавної лінії (км/год)	8-10
8.	Кількість пож. рукавів, що вивозяться (шт./м) <ul style="list-style-type: none">- 51 мм- 77 мм- 77 мм	50/1000 – скатка 50/1000 – скатка 50/1000 - гармошка
9.	Спосіб завантажування в кунг рукавів	ручний/механічний
10.	Змотування двох рукавів в скатку (сек)	40

Штатний розрахунок на автомобіль становить два чоловіка (водій, пожежний)

Група піротехнічних робіт АРЗ СП ГУ МНС України

Перелік видів робіт:

- виявлення, знешкодження та знищення ВНП;
- проведення обстеження територій на наявність ВНП;
- проведення ліквідації наслідків льодоходу;
- проведення інших вибухових робіт;
- рятування людей на водних об'єктах;
- проведення обстеження дна на акваторіях, пляжах;
- проведення обстеження підводної частини гідротехнічних споруд;
- виконання водолазних робіт відповідної кваліфікації згідно з «Єдиними правилами безпеки праці на водолазних роботах» (РД 31.84.01-90) частиною 1.

Види робіт, що проводяться групою РХБ-захисту:

- Проведення радіаційної та хімічної розвідки;
- Проведення дегазації, дезактивації та дезінфекції озброєння, техніки і транспорту, дегазації та дезінфекції місцевості рідкими розчинами, транспортування і тимчасового зберігання рідин, дегазуювальних (дезактивувальних) рідин, спорядження рідинами малих оболонок, а також для перекачування рідин з однієї тари в іншу;
- Локалізація виливу небезпечних хімічних речовин.

Додаток 13

Орієнтовні можливості підрозділів ОРСЦЗ при проведенні пожежно-рятувальних робіт

№ п/п	Найменування робіт	Вид та кількість техніки (відділень)	Нормативні показники роботи техніки, особового складу
1	2	3	4
1.	Евакуація потерпілих з висотної будівлі шляхом організації нахиленої переправи	відділень – 1	Одне рятувальне відділення за 1 годину роботи може забезпечити евакуацію одного потерпілого
2.	Пошук потерпілих під завалами з використанням пошукових собак	відділень – 1	Кінологічне відділення у складі 5 рятувальників-кінологів з пошуковими собаками за 1 годину роботи може обстежити до 1 об'єкта
3.	Евакуація потерпілих з-під завалів	відділень – 1	Одне рятувальне відділення, залежно від ступеня руйнування будівлі, за 1 годину роботи може евакуювати з-під завалів від 4 до 10 потерпілих
4.	Виконання робіт з руйнування металевих конструкцій із застосуванням гідравлічного комплексу інструменту "Lukas-comfort" (перерізання, розтискання та підймання конструкцій)	"Lukas-comfort" – 1	Технічні характеристики комплексу Різак LS 200 EN захват – 125мм; діаметр сталевого прута (перерізання) – 28 мм Розтискання LSP 40 EN розширення – 720мм; сила стягування – 3,8 т; кількість пар з'єднувальних шлангів – 2 Гідростанція GS-6T кількість підключених інструментів – 2 од. Технічні характеристики домкратів LZR12/300EN сила розширення домкрату – 12,0 т; довжина у складеному стані – 450 мм; довжина у висуненому стані – 750мм; LZR12/500EN сила розширення домкрату – 12,0 т;

1	2	3	4
			довжина у складеному стані – 680 мм; довжина у висуненому стані – 1180 мм; LZR12/700EN сила розширення домкрату – 12,0 т; довжина у складеному стані – 900 мм; довжина у висуненому стані – 1600 мм
5.	Виконання робіт із розкривання броньованих дверей, перерізання захисних решіток для проникнення у закриті приміщення із застосуванням комплекту "Lukas" HTS 90/LSH-4	"Lukas" HTS 90/LSH-4 – 1	Технічні характеристики комплекту сила розширення домкрату – 9,0 т; розширення – 100 мм; сила різача – 7,5 т; захват різача – 40 мм
6.	Виконання робіт із піднімання, притиснення, розсовування і підпирання конструкцій із застосуванням комплекту пневмоподушок пневматичного устаткування "Vetter"	пневмоподушок – 7	Пневмоподушки з армованим кордом вантажопідйомністю: 3, 8, 15, 20, 30, 51, 62 т Технічні характеристики комплекту робочий тиск – 8,0 атм.; вантажопідйомність – 3,0 - 62,0 т; висота підйому – 270,0 - 520,0 мм
7.	Виконання робіт з піднімання, притиснення, розсовування і підпирання конструкцій із застосуванням рятувального комплекту Rs-1 пневматичного устаткування "Vetter"	пневмоподушок – 2	Технічні характеристики комплекту Rs-1 робочий тиск – 1,0 атм.; піднімальна сила однієї подушки – 6,0 т; загальна сила піднімального комплекту – 12,1 т; висота підйому – 650,0 мм
8.	Виконання вантажопідйомних робіт за допомогою автомобільного крану	КС-45711 – 1	Автокраном КС-45711 (Краз-65101) за 1 годину роботи можна здійснити до 6 підйомів вантажу вагою 22 т на висоту 6 м
9.	Хімічна розвідка маршруту з використанням спеціального автомобіля на базі УАЗ-3909, у тому числі:	УАЗ-3909 – 1	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною 6 - 7 км/год.

1	2	3	4
	контроль складу повітря в довкіллі з використанням газоаналізатора 662 ЭХ 02		Контроль масової концентрації хлору. (загальний час роботи не більше 20 годин до перезарядження АКБ)
	контроль складу повітря в довкіллі з використанням багатокомпонентного сигналізатора-аналізатора газів "Дозор-СМ-5н"		Проведення вимірювання: аміаку, горючих газів і пари СnHm, кисню, сірководню, хлору. Загальний час роботи не більше 20 годин до перезарядження АКБ
10.	Роботи з ліквідації витоків сильнодіючих отруйних речовин із різних ємностей з використанням комплекту пневмопідушок пневматичного устаткування "Vetter"		Застосовуються пневмопідушки LD-50/30W, LD-50/30S для ліквідації течі в ємностях об'ємом від 200 до 20000 л і трубах діаметром не менше 0,5 м. Технічні характеристики LD 50/30 W робочий тиск – 1,5 атм.; ущільнювальна поверхня – 270,0 см; ущільнювальна притиск – 1,4 атм. LD 50/30 S робочий тиск – 1,5 атм.; ущільнювальна поверхня – 306,0 см; ущільнювальна притиск – 1,4 атм.
	Радіаційна розвідка маршруту з використанням спеціального автомобіля на базі УАЗ-3909, у тому числі:	УАЗ-3909 – I	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною – 10 км/год
11.	вимірювання гама-бета випромінювань із використанням дозиметра-радіометра ДКС-01М "СЕЛВІС"		Загальний час роботи не більше 20 годин до перезарядження АКБ
	вимірювання гама-бета випромінювань із використанням дозиметра-радіометра "Поиск"		Загальний час роботи не більше 25 годин до перезарядження АКБ

1	2	3	4
	проведення робіт із застосуванням вимірника радіолокації рівнів РВР – 102	РВР-102 – 1	Безконтактне вимірювання відстані до поверхні рідких або сипких речовин і матеріалів, або їх рівня в закритому резервуарі. При нормативі: 1 вимірювання за 1,5 години
12.	Хімічна розвідка маршруту	БРДМ – 1 УАЗ-рх – 1	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною 6-7 км/год
13.	Радіаційна розвідка маршруту	БРДМ – 1 УАЗ-рх – 1	Середня швидкість ведення розвідки маршруту однією машиною 25-30 км/год
14.	Знезаражування НХР		
	дегазація доріг	АРС-14 – 1	АРС-14 – 1,25 км/год
	дезактивація доріг	АРС-14 – 1	АРС-14 – 0,25 км/год
	проведення санітарної обробки особового складу	ДДА-66 – 1	ДДА-66 – 56 чол./год
	знезаражування техніки	АРС-14 – 1	АРС-14 – 8 од./год
15.	дезінфекція обмундирування	ДДА-66 – 1	ДДА-66: взимку – 44 компл./год влітку – 80 компл./год
	Санітарне оброблення	ДДП-2 – 1	Відділення за 1 годину роботи може забезпечити санітарне оброблення до 48 чоловік
16.	Дезінсекція форменого одягу (компл.)	ДДП-2 – 1	Відділення в змозі забезпечити дезінсекцію: літнього спецодягу – 75 комплектів за 1 год; зимового спецодягу – 45 комплектів за 1 год
		ДДП-2 – 1	Відділення в змозі забезпечити дезінсекцію одягу, зараженого вегетативними формами бактерій, з розрахунку: літнього – 32 комплекти за 1 год; зимового – 22 комплекти за 1 год

1	2	3	4
		ДЦП-2 – 1	Відділення в змозі забезпечити дезінсекцію одягу, зараженого споруутворювальними формами бактерій, з розрахунку: літнього – 13 комплектів за 1 год; зимового – 9 комплектів за 1 год
17.	Проведення розвідки промислових і житлових об'єктів	відділень – 1	Одне рятувальне відділення може провести розвідку 1 об'єкта за 1,5 – 2,5 год роботи
18.	Проведення робіт на водних об'єктах на глибині до 20 м (проведення підводно-пошукових і технічних робіт; обстеження затоплених об'єктів і гідроспоруд)	відділень – 1	Відділення може за 1 годину роботи провести обстеження 10 – 15 м трубопроводів, або 0,7 – 0,8 км ² водної акваторії, або до 1 затопленого об'єкта
19.	Надання першої медичної допомоги	фельдшер – 4	Один фельдшер за 1 годину роботи, залежно від ступеня отриманої травми, може надати допомогу 2 – 5 постраждалим
20.	Забезпечення електроживленням об'єктів життєзабезпечення населення і місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт	електростанцій – 7	Освітлення Електростанція силова ЕСД-10-ВО/230 може забезпечити освітлення місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт (протяжність кабельної лінії – 3 км, потужність – 10 кВт, світильників – 125 од.). Забезпечення електроживленням Силові електростанції: ЕСД-10-ВО/230 – 1; ЕСД-30-BC/400 – 1; 60000 ED-S/DEDA – 1; 10001 ED-P/ZEDA – 1; 6401 ED-AA/ZED – 1; 200000 ED-S/DEDA – 1 можуть забезпечити електроживленням 6 об'єктів. Протяжність 6 кабельних ліній – 300 м, потужність – 515 кВт

1	2	3	4
21.	Механізація інженерних робіт	ЕСБ-8 і – 1	ЕСБ-8і (електростанція інженерна силова бензинова потужністю 8 кВт) забезпечує виконання робіт із використанням електровідбійних молотків, бензопил, бензорізів, електроперфораторів, електропил, електрорубанка, електрозварювання
22.	Ремонт інженерної техніки	МРИВ – 1	Два середні ремонти інженерної техніки в польових умовах на готових агрегатах
23.	Доставка гуманітарної допомоги автотранспортом	МАЗ-54323 – 3	3 тягачі МАЗ-54323 з напівпричепами МАЗ-9758 можуть одночасно перевезти до 60 т вантажів
24.	Тимчасове розміщення і життєзабезпечення постраждалого населення, підготовка його до евакуації (відселення)	комплекс життєзабезпечення	До складу комплексу входять намети і технічні засоби обслуговування наметового містечка для життєзабезпечення постраждалого населення кількістю до 200 чоловік
25.	Евакуація постраждалого населення та майна під час повені	НД-8 – 1 ДЛ-10 – 1 ПТС-2 – 1	1 човен може евакуйовувати до 8 чол. на відстань 200 м за 30 хв
26.	Буріння свердловини діаметром 100 мм	УДВ-15 – 1	Колодязь УДВ-15 глибиною буріння до 15 метрів, продуктивність 1,5 м ³ /год
27.	Очищення води	МАФС – 1 ВФС – 1	МАФС-3 – 7-8 м ³ /год; ВФС 2,5 – 2,5 м ³ /год
28.	Подавання води з відкритого водоймища	МП-800 – 1 МП-1600 – 1	Мотопомпа МП-800 – 800 л/хв; Мотопомпа МП-1600 – 1600 л/хв
29.	Прокладання колонного шляху завширшки 4 м	БАТ – 2 ІМР – 1 автогрейдер – 1	БАТ виконує роботи на швидкості 6-9 км/год, ІМР – 4-6 км/год, автогрейдер – 6-8 км/год
30.	Улаштування проїздів у завалах (при висоті завалу 0,5-1,0 м)	БАТ – 2 ІМР – 1 бульдозер – 2	БАТ виконує роботи на швидкості 0,2 км/год, ІМР – 0,1 км/год, бульдозер – 0,05 км/год
31.	Суцільне розбирання завалу (при висоті завалу 0,5-1,0 м)	БАТ – 2 ІМР – 1 бульдозер – 2	- // -

1	2	3	4
32.	Розвідка сховищ та схованок	відділення – 1	Одне рятувальне відділення може провести розвідку 1 схованки за 2 – 2,5 год
33.	Відкопування та розкриття завалених схованок	БАТ – 2 ІМР – 1 бульдозер – 2	Роботи з відкопування та розкриття 1 схованки тривають: БАТом – 3-4 год, ІМРом – 2-3 год, бульдозером – 10 год
34.	Подання повітря в завалене сховище	ІПР-10 – 1 НПБ 1/6 – 1	Одне компресорне відділення може забезпечити подання повітря: 1 – 2 сховища компресором ІПР-10; 1 сховище компресором НПБ 1/6.
35.	Влаштування котлованів для схованок на 40 чол. (1 схованка – 80-100м ³)	БАТ – 2 ІМР – 1 бульдозер – 2 екскаватор – 2	БАТом та ІМРом – 80-200 м ³ /год, екскаватором – 50-70 м ³ /год
36.	Влаштування котлованів для техніки (1 котлован – 50-60 м ³)	БАТ – 2 ІМР – 1 екскаватор – 2	БАТ – 100-150 м ³ /год, екскаватор – 50-70 м ³ /год
37.	Вилучення постраждалих 3-під завалів та завалених схованок	відділення – 1	Одне рятувальне відділення, залежно від ступеня заваженості схованок, 3-під завалів може вилучити 4-10 чол./год
38.	Пробивання отворів розміром 0,7х0,7 м	ІПР-10 – 1 НПБ 1/6 – 1	За допомогою компресору ІПР-10 за 1 годину можна пробити: 2 – 4 отворів у цегляній стіні; 1 – 2 отворів у бетонній стіні; 1 – 1,5 отворів у залізобетонних конструкціях. За допомогою компресора НПБ 1/6 за 1 годину можна пробити: 1 – 2 отворів у цегляній стіні; 1 – 1,5 отворів у бетонній стіні; 1 отвір у залізобетонній конструкції

1	2	3	4
39.	Суцільне та контрольне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину до 0,4 м	піротехнічний розрахунок – 1	1 піротехнічний розрахунок з міношукачами ІМР, РВМ обстежує до 250 м ² /год
40.	Суцільне очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів на глибину до 1-10 м	піротехнічний розрахунок – 1	1 піротехнічний розрахунок з міношукачами ІМР, РВМ обстежує до 250 м ² /год
41.	Перевезення вибухонебезпечних предметів	автомобіль – 1	1 автомобіль здійснює перевезення вибухонебезпечних предметів масою до 2 т
42.	Гасіння пожеж	АЦ-40 – 1	Гасіння пожеж, як правило, здійснюється від пожежної автоцистерни, і тривалість роботи пожежних стволів залежить від її технічних характеристик. Пожежна автоцистерна АЦ-40(130)БЗ забезпечує роботу без встановлення на вододжерело: одного ствола РС-50 (ствол „Б”) – до 10 хв; одного ствола РС-70 (ствол „А”) – до 5 хв; одного повітряно-пінного ствола СПП-4 – до 6 хв; одного генератора пінни середньої кратності ГПС-600 – до 6 хв гасіння пожеж за допомогою пінни по площі: СПП-4 – до 40 м ² ; ГПС-600 – до 80 м ² ; гасіння пожеж за допомогою пінни по об’єму: ГПС-600 – до 80 м ³ . При встановленні пожежної автоцистерни на джерело протипожежного водопостачання вона може забезпечити безперебійне подання води до 4 год
43.	Робота в задимленому приміщенні	АСП-2 – 1	Тривалість роботи в апараті захисту органів дихання залежить від технічних характеристик апарату. Апарат на стисненому повітрі АСП-2 дає змогу працювати в задимленому (загазованому) середовищі до 40 хв. Склад ланки становить не менше 3 чоловік.

1	2	3	4
44.	Перекачування води	ПНС-110 – 1 АР-2 – 1	Пожежна насосна станція ПНС-110 забезпечує перекачування води з продуктивністю 110 л/с. Автомобіль рукавний АР-2 забезпечує прокладання рукавних ліній при швидкості 4-6 м/с на відстань: рукава діаметром 150 мм – 1560 м; рукава діаметром 110 мм – 1900 м; рукава діаметром 77 мм – 2200 м;
45.	Робота на висотах (гасіння пожежі, проведення рятувальних робіт)	АД-30 – 1 АД-50 – 1 АКП-30 – 1 АКП-50 – 1	Пожежні автодрабини та колінчасті автопідіймачі АД-30, АД-50, АКП-30, АКП-50 дозволяють гасити пожежі та проводити пожежно-рятувальні роботи на висоті 30 та 50 метрів відповідно.

Додаток 14
Орієнтовні нормативи необхідної чисельності особового складу пожежно-рятувальних підрозділів
при проведенні пожежно-рятувальних робіт

Орієнтовні нормативи необхідної чисельності особового складу.

Вид робіт	Кількість особового складу, чол.
1	2
Робота зі стволом РС-50 на рівній поверхні (з землі, підлоги і т.ін.)	1
Робота зі стволом РС-50 на покрівлі будівлі	2
Робота зі стволом РС-70	2-3
Робота зі стволом РС-50 або РС-70 в непридатному для дихання середовищі	3-4 (ланка ГДЗ)
Робота з переносним лафетним (пожежним) стволом	3-4
Робота зі стволем-генератором піни середньої кратності ГПС-600	2
Робота зі стволем-генератором піни високої кратності ГПС-2000	3-4
Робота з пенозливом	2-3
Встановлення пінопідійомника	5-6
Встановлення висувної пожежної драбини	2
Страшування після встановлення висувної пожежної драбини	1
Проведення розвідки у задимленому приміщенні	3 (ланка ГДЗ)
Проведення розвідки у підвалах великих площ, зі складним плануванням, утунелях, метро, безфонарних будівлях	6 (2 ланки ГДЗ)
Рятування постраждалих із задимленого приміщення та тяжкохворих	2
Рятування людей за допомогою пожежних драбин та рятувальних мотузок (на кожному дільниці (сектор) рятування)	4-5
Робота на рукавному розгалуженні та контроль за рукавною лінією:	

1		2
При прокладанні рукавної лінії в одному напрямку (з розрахунку на одну машину)		1
При прокладанні двох рукавних ліній у протилежних напрямках (з розрахунку на одну машину)		2
Розкриття і розбирання конструкцій:		
Виконання дій на позиції пожежного ствола, що працює на гасінні пожежі (крім ствольника)		Не менше 2
Виконання дій на позиції пожежного ствола, що працює на захисті (крім ствольника)		1-2
Робота з розкриття покрівлі великої площі (з розрахунку на один ствол, що працює на покрівлі)		3-4
Робота з розкриття 1 м ² :		
— дощатої шпунтової або паркетної щитової підлоги		1
— дощатої цвяхової або паркетної штучної підлоги		1
— оштукатуреної дерев'яної перегородки		1
— підшивки стелі		1
— металевої покрівлі		1
— рулонної покрівлі по дерев'яній опалубці		1
— утепленого горючого покриття		1
Розкриття на площі 1 м ² ручним механізованим інструментом		
— металевої покрівлі		1
— рулонної покрівлі на бітумній основі по дерев'яній обрешітці		5
— дерев'яної перегородки або підшивки стелі завтовшки 0,1 м		3
— дощатої шпунтової або паркетної щитової підлоги		2
— дощатої цвяхової або паркетної штучної підлоги		1
Перекачування води:		
— контроль за надходженням води в пожежну автоцистерну (на кожну машину)		1
— контроль за роботою рукавної системи (на 100 метрів лінії перекачування)		1
Підвезення води:		
— супроводжуючий на машині		1
— робота на пункті управління		1

Можливості й характеристики пожежної техніки та обладнання**Технічні характеристики основних пожежних автомобілів**

Пожежна та спеціальна аварійно-рятувальна техніка – це сукупність технічних засобів поряд із ТЗ, які застосовуються для запобігання, обстеження, обмеження розвитку стихійних лих, техногенних катастроф і пожеж, а також ліквідації їх наслідків та гасіння пожеж, захисту людей, територій і матеріальних цінностей у надзвичайних ситуаціях;

Пожежні автомобілі (далі ПА) залежно від призначення поділяються на основні, спеціальні та допоміжні.

Основні ПА призначені для подавання вогнегасних речовин у зону горіння і поділяються на автомобілі загального застосування (для гасіння пожеж у містах та інших населених пунктах) і автомобілі цільового призначення: аеродромні, повітряно-пінного гасіння, порошкового гасіння, газового гасіння, комбінованого гасіння та автомобілі першої допомоги.

Спеціальні ПА призначені для забезпечення виконання спеціальних робіт на пожежі.

До допоміжних ПА відносять: паливозаправники, пересувні авторемонтні майстерні, діагностичні лабораторії, автобуси, пристосовані для цілей пожежогасіння ТЗ тощо.

Такі ТЗ, як гусеничні та спеціальні колісні, що призначені для виконання інженерних робіт (вантажопідйомні, землерийні, бурові, енергопостачання, дорожні машини тощо) належать до інженерної техніки.

Підрозділи МНС України оснащуються ТЗ, які за призначенням поділяються на оперативні та допоміжні транспортні засоби.

До оперативних ТЗ належать автомобілі аварійно-рятувальних підрозділів, медичні, командно-штабні командного складу, вантажні та спеціальні автомобілі, автомобілі для перевезення протипожежного та спеціального обладнання.

Оперативний ТЗ використовується для виїзду на ліквідацію пожеж і наслідків надзвичайних ситуацій (НС) та виконання планових технічних робіт неаварійного характеру на підприємствах, що обслуговуються.

Основні пожежні автомобілі (ПА), автомобілі гасіння – призначені для доставки особового складу до місця виклику, ліквідації горіння та проведення рятувальних робіт за допомогою пожежного обладнання, яке вивозиться, а також для подавання до місця пожежі вогнегасних речовин від інших джерел, які кваліфікуються залежно від типу вогнегасних речовин, що вивозяться, та способів їх подавання.

АЦ – пожежна автоцистерна – пожежний автомобіль, обладнаний пожежним насосом, резервуарами для водних і водопінних вогнегасних речовин, призначений для перевезення пожежно-технічного оснащення і подавання вогнегасних речовин.

АП – (пожежний) автомобіль порошкового гасіння – призначений для перевезення та подавання вогнегасного порошку для гасіння пожеж на підприємствах нафтохімічної промисловості, складах нафтопродуктів тощо.

АКГ – (пожежний) автомобіль комбінованого гасіння – призначений для перевезення та подавання кількох вогнегасних речовин різних видів для гасіння пожеж комбінованим способом на промислових підприємствах, об'єктах хімічної, нафтохімічної і газової промисловості, авіаційних та інших транспортних підприємств.

АГГ – (пожежний) автомобіль газового гасіння, призначений для перевезення та подавання газових вогнегасних речовин. Використовується для гасіння пожеж електрообладнання, що перебуває під напругою, цінностей у музеях, архівах, очагів пожеж у важкодоступних місцях тощо.

АГВГ – (пожежний) автомобіль газо-водяного гасіння – призначений для гасіння нафтових і газових фонтанів, а також пожеж на технологічному устаткуванні та обладнанні нафтопереробних та хімічних підприємств, охолодження об'єктів газоводяним струменем.

АПД – пожежний автомобіль першої допомоги – призначений для гасіння пожеж у житлових та адміністративних будинках, на автомобільному транспорті, проведення аварійно-рятувальних робіт, а також для ведення розвідки на пожежі.

АНР – насосно-рукавний пожежний автомобіль; пожежний автонасос, обладнаний пожежним насосом, резервуаром для піноутворювача, оснащений запасом пожежних рукавів, призначений для подавання водних і водопінних вогнегасних речовин по рукавних лініях з відбиранням води від стороннього джерела та для прокладання на ходу напірних магістральних рукавів, згортання їх по закінченні гасіння пожеж, забезпечення подавання води або піни.

АВТ – автомобіль з насосом високого тиску – призначений для гасіння пожеж у висотних будинках і спорудах.

ПНС – пожежний автомобіль – насосна станція; пожежна автонасосна станція – обладнаний пожежним насосом з автономним силовим агрегатом, призначений для подавання водних і водопінних вогнегасних речовин по рукавних лініях з відбиранням води від стороннього джерела.

АПП – пожежний пінопідйомник – призначений для гасіння резервуарів та іншого технологічного устаткування на об'єктах зберігання і перероблення нафти та нафтопродуктів.

У визначеннях ПА розмір основного параметру зазначають у таких одиницях вимірювання:

- ємність цистерни для води – м^3 ;
- ємність баку для піноутворювача – м^3 ;
- маса порошку, що вивозиться – кг ;
- маса вогнегасного газу – кг ;

- подання насосу при номінальній кількості обертів – л/с;
- можливості лафетного порошкового ствола – кг/с;
- довжина рукавної лінії – км;
- число (кількість) місць для оперативного розрахунку (разом із водієм) – чол;

Напір ступеней насосу при номінальній кількості обертів:

- нормального тиску – м вод. стовпа;
- високого тиску – м вод. стовпа;

Тактико-технічні характеристики штатної пожежної техніки та обладнання гарнізону

Показники	АЦ-40(131)137	АЦ-40(130)63Б
Максимальна швидкість, км/год	80	90
Кількість місць для оперативного розрахунку (з водієм)	7	7
Маса з повним навантаженням, кг	10895	9600
Витрата пального на 100 км, л	40,0	44,0
Місткість баку пального, л	170	150
Марка насосу	ПН-40УА	ПН-40УА
Місткість цистерни з водою, л	240	2350
Місткість баку для піноутворювача, л	150	165
Час усмоктування води з висоти 7м, с	53	35
Кількість напірних рукавів Ø 77 мм	13	9
Кількість напірних рукавів Ø 51 мм	7	6
Кількість стволів "А"	2	3
Кількість стволів "Б"	3	4
Час роботи 1 ств."Б" без встановлення на ПГ, хв	10,8	10,6
Час роботи 1 ств."Б" та "А" без встановлення на ПГ, хв	5,9	5,3
Час роботи 1 ств. ГПС-600 без встановлення на ПГ, хв	8	6,2
Показники	АЦ-2/40(3310)-102	АЦ-40(432921) 63Б.02
Максимальна швидкість, км/год	95	90
Кількість місць для оперативного розрахунку (з водієм)	5	7
Маса з повним навантаженням, кг	7200	10460
Витрата пального на 100 км, л	29	24
Місткість баку пального, л	105	170
Марка насосу	R 18 L-RLZ(2.19)	НЦП-40/100-Р-У2
Місткість цистерни з водою, л	2000	2800
Місткість баку для піноутворювача, л	150	170

Час усмоктування води з висоти 7м, с	15	20
Кількість напірних рукавів Ø 77 мм	10	10
Кількість напірних рукавів Ø 51 мм	10	10
Кількість стволів "А"	2	3
Кількість стволів "Б"	2	3

Показники

АЦ-40/4(43253) 247.0

Максимальна швидкість, км/год	80
Кількість місць для оперативного розрахунку (з водієм)	7
Маса з повним навантаженням, кг	14650
Витрата пального на 100 км, л	25
Місткість баку пального, л	250
Марка насосу	НЦПК-40/100-4/400-Р-А
Місткість цистерни з водою, л	4000
Місткість баку для піноутворювача, л	400
Час усмоктування води з висоти 7,5 м, с	40
Кількість напірних рукавів Ш 77 мм	20
Кількість напірних рукавів Ш 51 мм	10
Кількість стволів «А»	4
Кількість стволів «Б»	4
Витрати стаціонарного лафетного ствола при поданні води, м ³ /с(л/с), не менше	0,020(20)

АППД-2(3310)-274

Тактико-технічні характеристики

Базове шасі	ГАЗ - 3310/4х2
- двигун	ЕВРО-II, дизельний
- потужність (максимальна), квт(к.с)	86,2(117,2))
- швидкість (макс), з повним навантаженням, км/год	95
- кабіна	1 +5
Запас вогнегасних речовин, м³(л)	
- води, не менше	1(1000)
- піноутворювача, не менше	0,05(50)
Всмоктувальний пристрій	насос вакуумний струйний (шиберного типу з електроприводом та ручним управлінням)
Довжина напірних рукавів, м	100
Насос	МНВП-90/300
- подача насоса, л/с	1,5 (0,0015)
- напор насоса, м	300
Найбільша висота геометричного всмоктування, м	7,5±0.2
Кількість ручних стволів	2
Габаритні розміри (довжина : ширина : висота), мм	6950 : 2350 : 2900
Маса автомобіля з повним навантаженням, кг	7400

АЦ-40(433371) 63Б.02

Автоцистерна пожежна АЦ-40(433371) 63Б.02 призначена для доставки до місця пожежі оперативного розрахунку, засобів пожежогасіння, пожежно-технічного обладнання і для гасіння пожеж водою та повітряно- пінною сумішшю.

Тактико-технічні характеристики

Базове шасі	ЗиЛ-433371/4x2
- двигун	карбюраторний
- потужність (максимальна), квт(к.с)	110(150)
- швидкість (макс), з повним навантаженням, км/год	90
- кабіна	1 +6
Базове шасі	ЗиЛ-433371/4x2
- двигун	карбюраторний
- потужність (максимальна), квт(к.с)	110(150)
- швидкість (макс), з повним навантаженням, км/год	90
- кабіна	1 +6
Запас вогнегасних речовин, м ³ (л)	
- води, не менше	2,8 (2800)
- піноутворювача, не менше	0,17 (170)
Всмоктувальний пристрій	насос вакуумний струйний
Довжина напірних рукавів, м	348
Насос	НЦП-40/100-р-р
- подача насоса, л/с	40
- напір насоса, м	100
Найбільша висота геометричного всмоктування, м	7,5
Кількість ручних стволів	6
Габаритні розміри (довжина : ширина : висота), мм	7200:2500:3150
Маса автомобіля з повним навантаженням, кг	10460

АЦ-40(4308)- 271

Автоцистерна пожежна АЦ-40(4308)- 271 призначена для доставки до місця пожежі оперативного розрахунку, засобів пожежогасіння, пожежно-технічного обладнання і для гасіння пожеж водою та повітряно- пінною сумішшю.

Базове шасі	КАМАЗ-4308/4x2
- двигун	дизельний
- потужність (максимальна), квт(к.с)	126(171)
- швидкість(макс), з повним навантаженням, км/год	100
- кабіна	1 +6
Запас вогнегасних речовин, м³(л)	
- води, не менше	2,5 (2500)
- піноутворювача, не менше	0,30 (300)
Тип системи водозаповнення	вакуумна з електроприводом та автоматичним відключенням після заповнення
Довжина напірних рукавів, м	348
Насос	НЦП-40/100
- подача насоса, л/с	40
- напір насоса, м	100
Найбільша висота геометричного всмоктування, м	7,5
Кількість ручних стволів	6
Габаритні розміри (довжина : ширина : висота), мм	7530:2500:2750
Маса автомобіля з повним навантаженням, кг	10460

Автомобіль порошковий АП- 5

Шасі	– КамАЗ 53213
Повна маса (кг)	– 17500
Колісна формула	– 6 X 4
Максимальна швидкість (км/год)	– 100
Кількість місць	– 3
Мінімальний радіус повороту (м)	– 9
Цистерна – зварна, циліндрична з еліптичним днищем	
Корисний об'єм (м ³)	– не менше 5,5
Кількість порошку (кг)	– 6000
Недоторканий залишок порошку (кг)	– не більше 600
Робочий тиск (МПа/(кгс/см ²))	– 0.43 (4.3)
Система завантаження порошку	– вакуумна
Керування стволом	– ручне
Спосіб подавання порошку	– стисле повітря
Кількість балонів зі стислим повітрям (шт)	– 10
Тиск у балонах (МПа/(кгс/см ²))	– 15.0 (150)
Ємкість балону (л)	

Автомобіль аерозольно – вуглекислотного гасіння ААВГ- 4.5

Шасі	– КамАЗ 53213
Вузол управління – газовий та рідинний вентиля, манометр, 2 запобіжних клапани, зрівнювач	
Максимальна швидкість (км/год)	– 85
Кількість місць	– 3
Колісна формула	– 6 X 4
Повна маса (кг)	– 6900
Вогнегасна речовина	– газ CO ₂
Кількість жидкого двоокису вуглеводу (кг)	– 4500
Температура (°C)	– -35, -40
Тиск спрацювання запобіжних клапанів (кг/см ²)	– I –13; II – 16
Час безперервної роботи (хв)	– 20-25
Довжина рукавної лінії (м)	– 40

Автомобіль газо-водяного гасіння АГВГ-100

Шасі	– ЗІЛ-131
Повна маса (кг)	– 10000

Колісна формула	– 6 X 6
Максимальна швидкість (км/год)	– 85
Марка турбореактивного двигуна	– ВК-1А
Номінальні обороти двигуна(об/хв)	– 11200
Витрата палива ТРД (кг/с)	– 0.6...0.8
Витрата відпрацьованих газів (кг/с)	– 40
Витрата підведеної до сопла води ТРД (л/с)	– 60
Витрата води на зрошення установки (л/с)	– 6
Найбільша відстань подання струменя (м)	– 35
Система підйомно-поворотного пристрою	– гідравлічна
Управління підйомно-поворотним пристроєм	– електричне, комбіноване
Допустимий кут підйому реактивної труби ТРД від горизонталі	
уверх – 50°	
униз – 80°	
Допустимий кут повороту двигуна ВК-1А праворуч і ліворуч від прокольної вісі автомобілю	– 30°
Максимальна тяга двигуна ВК-1А	– 2700
Запас палива Т1 або ТС1 (л)	– 1700

Пожежна насосна станція ПНС-110

Шасі	– ЗІЛ-131
Повна маса (кг)	– 10800
Колісна формула	– 6 X 6
Потужність двигуна (кВт/ к.с.)	– 110.5/150
Максимальна швидкість (км/год)	– 80
Кількість місць	– 3
Танковий дизель, 2Д12БС1 – 2 – рядний, 12 – циліндровий двигун	
Насосна установка типу – ПН-110Б відцентрований, одноступінчатий	
Подача (л/с)	– 110
Напір (мм вод.ст.)	– 100
Час наповнення насосу водою за найбільшою висотою всмоктування, не більше (с)	– 80...90
Всмоктувальний рукав Ш 250 мм	– 2 шт.
Всмоктувальна сітка, водозбірник, рея, 4-ходове розгалуження	– 2 шт., лебідка, трос
Пінозмішувач	– ПЗ-12

Автомобіль повітряно-пінного гасіння АППГ-9

Шасі	– КамАЗ 53213
Повна маса (кг)	– 22000
Колісна формула	– 6 X 4
Максимальна швидкість (км/год)	– 85
Кількість місць	– 3
Мінімальний радіус повороту (м)	– 9
Цистерна – зварна, циліндрична з еліптичним днищем	
ГПС – 600 (шт.)	– 6
ГПС – 2000 (шт.)	– 2
Насос НШ для подавання та закачування піноутворювача, Піноутворювач	

Технічні характеристики спеціальних пожежних автомобілів

АД – пожежна автодрабина – пожежний автомобіль, обладнаний стаціонарною механізованою висувною поворотною драбиною, призначений для проведення аварійно-рятувальних робіт на висотах, подавання вогнегасних речовин на висоту, може використовуватися як вантажопідйомний кран у складеному комплекті колін.

АКП – пожежний автопідіймач – пожежний автомобіль, обладнаний стаціонарною механізованою поворотною підйнятною стрілою, яка закінчується платформою або люлькою, – призначений для проведення аварійно-рятувальних робіт на висоті, подавання вогнегасних речовин на висоту, може використовуватися як вантажопідйомний кран у складеному комплекті колін.

АРА – пожежний аварійно-рятувальний автомобіль – призначений для проведення аварійно-рятувальних робіт на місці пожежі або надзвичайної ситуації.

АВЗ – пожежний водозахисний автомобіль – призначений для захисту матеріальних цінностей від води, її прибирання при гасінні пожежі.

АЗО – пожежний автомобіль зв'язку та освітлювання – обладнаний силовим агрегатом, призначений для технічного забезпечення управління пожежно-рятувальними підрозділами, здійснення зв'язку та освітлювання місця роботи пожежних підрозділів.

АГДЗ – пожежний автомобіль газодимозахисту – обладнаний силовим агрегатом, споряджений пожежно-технічним оснащенням, призначений для забезпечення проведення робіт у непридатному для дихання середовищі.

АДВ – пожежний автомобіль димовидаляння – обладнаний силовим агрегатом та споряджений комплектом устаткування для видаляння диму з приміщень.

АР – рукавний пожежний автомобіль – призначений для перевезення напірних пожежних рукавів, а також для механізованого прокладання та прибирання рукавних ліній.

АШ – штабний пожежний автомобіль – призначений для забезпечення роботи штабу пожежогасіння.

АЛП – пожежний автомобіль-лабораторія, (пожежна автолабораторія) – обладнаний засобами досліджування пожеж, призначений для проведення оперативною групою спеціальних аналізів і вимірювань у зонах пожеж.

АБГДЗ – пожежний автомобіль-база газодимозахисту – призначений для вивезення до місця пожежі (НС), обслуговування та зарядження засобів захисту органів дихання.

АПТС – пожежний автомобіль технічної служби – призначений для оцінки технічного стану і ремонту пожежної техніки.

Пожежна автодрабина АД-30(131)ПМ506

Пожежна автодрабина АД-30(131)ПМ-506 призначена для рятування людей та гасіння пожеж у будівлях заввишки до 30 метрів (9 поверхів). Авто-драбина виготовлена Торжокським заводом «Пожтехніка», Росія.

Максимальна швидкість руху	– 80 км/год
Оперативний розрахунок, включаючи водія	– 3 чол.
Висота повністю висунутої драбини	– 30 м, при 75 град.
Кут повороту колін відносно вертикальної осі	– 360 град.
Робоче навантаження на вершину не приставленої драбини при максимальному висуненні	– 160 кг.
Максимальне висунення автодрабини від осі повороту	– 16 м.
Витрата палива на 100 км	– 59,200 л.
Повна маса	– 10185 кг.

Наявність та можливість встановлення лафетного ствола;

Наявність та можливість встановлення гребінки для подання 2-х ст. А або 2-х ст. ГПС-600.

Наявність та можливість застосування 2-х штурмових драбин.

Механізм приводу висунення колін – канатний.

Механізм підймання колін – гідравлічний.

Час виконання основних операцій:

- підймання колін до максимального кута 30 сек.
- висунання колін на повну довжину 30 сек.
- поворот колін на 360 град. 60 сек.

Автомобіль зв'язку та освітлення АЗО-5(2705)

Автомобіль призначений для доставки до місця пожежі особового складу і комплекту спеціального обладнання, а також для забезпечення місця гасіння пожежі засобами зв'язку та освітлення.

тип шасі	– ГАЗ-2705;
повна маса	– 3500 кг;
максимальна швидкість руху	– 100 км/год;
оперативний розрахунок, включаючи водія	– 7 чол;
електростанція, яка виробляє електронапругу	– 5 кВт;
стаціонарна висувна мачта з 2-ма прожекторами по 1000 Вт;	
переносний прожектор з електричним подовжувачем на 50 м на 500 Вт;	
двійні переносні прожектори зі штативом «Жираф» по 500 Вт кожний	– 3 шт.;
переносні радіостанції	– 7 штук;
подовжувачі електричні по 50м.	– 6 шт.;
комбінований інструмент «Унітол», призначений для розрізання арматури діаметром до 14 мм;	
димосос, продуктивність	– 4250 куб.м/год;
кутова шліфмашинка, потужність (болгарка)	– 750 Вт;
апарати на стисненому повітрі	– 4 шт.
витрата палива на 100 км	– 59,200 л.

АКП-54 «ВАІ» на базі шасі «Mercedes-Bens»

АКП-54 «ВАІ» призначений для проведення робіт, пов'язаних із гасінням пожеж і рятуванням людей на висоті до 54 метрів, а також можливе рятування людей за допомогою телескопічної драбини.

Число бойового розрахунку, включаючи водія	– 2 чол.;
Максимальна швидкість (км/год)	– 140;
Потужність двигуна (к.с.)	– 350;
Висота повністю висунутої драбини	– 54 м;
Кут повороту колін відносно вертикальної осі	– 360(град.);
Максимально допустима навантажуваність на люльку:	
без подання води на лафетний ствол (кг)	– 400;
з поданням води на лафетний ствол (кг)	– 200;
Максимальний виліт стріли по горизонталі (м)	– 22;
Ємність для піноутворювача (л)	– 2000;
Габаритні розміри (мм):	
Довжина	11955
Ширина	2500
Висота	4000
Повна маса (кг)	38000

АКП-30(Бронтоскайліфт 3.30) Фінляндія

Базове шасі	КАМАЗ-53213
Найбільша висота підйому	30
Виліт, м	18,4
Вантажопідйомність люльки, кг	350
Габаритні розміри (у транспортному положенні), мм:	
Довжина	14400
Ширина	2500
Висота	3600
Повна маса, т	24
Кількість місць для оперативного розрахунку (з водієм)	2
Кількість напорних рукавів Ø 77 мм	4
Кількість напорних рукавів Ø 51 мм	2
Кількість стволів «Б»	1
Насадок лафетний на ствол	1
Мотузка рятувальна 30 м	1

Автомобіль рукавний АР-2

Шасі	– ЗіЛ-131
Колісна формула	– 6 X 6
Потужність двигуна (кВт/ к.с.)	– 110.5/150
Максимальна швидкість (км/год)	– 80
Кількість місць	– 3
Рукава: Ø 150 мм	– 20 шт.
Ø 77 мм	– 50 шт.
Прокладання лінії проводиться при швидкості (км/год)	– 8...10
Лебідка – горизонтальна, черв'ячна; установлена на передньому кінці рами	
Привід – карданний вал	
Робоче тягове зусилля (кг)	– 5000
Робоча довжина тросу (м)	– 65
Стаціонарний лафетний ствол (ПЛС-20) комбінований	
Кут повороту: уверх – 60°, в горизонтальній площині	– 45°, униз – 15°
Пропускна здатність по воді при 8 атм. (л/с)	– 55...60
Довжина струї (м)	– 60

Аварійно – рятувальний автомобіль АРА – (5320) РФ – 11

Автомобіль РФ – 11 виготовлений австрійською фірмою «Розенбауер» на базі шасі КАМАЗ – 5320 і призначений для доставки особового складу та спеціаль-

ного обладнання для проведення аварійно – рятувальних робіт, освітлення робочої зони, проведення вантажних і підйомних операцій.

Технічна характеристика:

Оперативний розрахунок	– 3 чол.
Зусилля на стаціонарній лебідці	– 3,5 т.
на переносній лебідці	– 3,5 т.
Генератори: стаціонарний – потужність	– 20 кВт; напруга – 380/220 В;
переносний – потужність – 5,5 кВт; напруга	– 380/220 В.
Освітлення: стаціонарне – висота підйому	– 7 м; прожектор – 2х1 кВт;
переносний – висота підйому – 5 м; прожектор	– 2х1 кВт.

Аварійно – рятувальний автомобіль АРА – 2 (АКГ 437040)

Автомобіль АРА – 2 на базі шасі МАЗ 437040 призначений для доставки особового складу та спеціального обладнання для проведення аварійно – рятувальних робіт, освітлення робочої зони, проведення вантажних і підйомних операцій.

Технічна характеристика:

Оперативний розрахунок	– 5 чол.
Генератор: стаціонарний – потужність	– 5 кВт.
Освітлення: стаціонарне – висота підйому	– 5 м; прожектор- 1,5 кВт;
переносний – висота підйом	– 5 м; прожектор – 2х1,5 кВт.

Тактико – технічна характеристика пожежного пінопідіймача «Магірус Бронто Скай Ліфт 35-3 ФТ»

Пожежний колінчатий пінопідіймач призначений для подавання вогнегасних засобів при гасінні пожеж нафти і займистих речовин у резервуарах ємністю до 50 тис. м³ і висотою до 18 м. Пінопідіймач використовується на відкритій місцевості при температурі повітря від –20°С до +50°С.

Головні величини:

– оперативний розрахунок	3 чоловіка;
– макс. виліт на висоті 18 м	27,0 м;
– максимальна висота	35,0 м;
– транспортна довжина	12,7 м;
– транспортна висота	4,0 м;
– транспортна ширина	2,5 м;
– ширина виносу опор макс.	5,5 м ;
– макс. висота всмоктування	3 м;

- макс. тиск на виході з насоса 14 атм.;
- продуктивність насоса 6000 л/хв.;
- продуктивність пінного насоса 400 л/хв.;
- ємкість пінобака 4500 л.

Пожежний колінчатий пінопідіймач має можливість забирати воду із закритого водоймища, утворювати розчин піноутворювача і подавати його системою трубопроводів, які розташовані на стрілі пінопідіймника, через ГПС-2000 – 4 шт. на гасіння резервуару. Пінопідіймник обладнаний комплектом протипожежного обладнання.

**Типові рекомендації в План приведення підрозділу у готовність
до дій за призначенням при загрозі або виникненні
надзвичайних ситуацій за сигналом «Збір-аварія»
(На прикладі ГУ МНС в Хмельницькій області)**

1. Завдання та зона відповідальності Головного управління, його підрозділів.

Головне управління є головним органом у системі територіальних органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та військового характеру, техногенної, а також пожежної безпеки в області.

У межах своїх повноважень Головне управління самостійно і через підпорядковані підрозділи організовує виконання вимог законодавства України з цих питань, контролює виконання правил і норм пожежної та техногенної безпеки юридичними і фізичними особами. Здійснює у межах визначених повноважень організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції.

Основними завданнями Головного управління є:

виконання заходів із захисту населення і територій у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та військового (воєнного) характеру в зонах відповідальності, ліквідації їх наслідків, проведення невідкладних аварійно-рятувальних, пожежно-рятувальних та спеціальних робіт; здійснення державного нагляду і контролю за виконанням вимог нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки; участь в організації життєзабезпечення постраждалого населення; проведення робіт із розмінування територій і об'єктів (у межах визначених зон відповідальності) від вибухонебезпечних предметів часів минулих війн, сучасних боеприпасів та підривних засобів (крім вибухових пристроїв, що використовуються у терористичних цілях), їх вилучення, транспортування та знешкодження; участь у міжнародних рятувальних та гуманітарних операціях.

Зоною відповідальності підрозділів Головного управління є вся територія області.

Аварійно-рятувальний загін спеціального призначення є структурним спеціалізованим підрозділом Головного управління МНС України в області з питань запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, який утворено з метою забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання виникненню цих ситуацій, реагування на них.

За групою піротехнічних робіт АРЧ АРЗ СП, згідно з наказом МНС України №53/51/66 від 02.02.2006 року «Про організацію роботи щодо виявлення та знешкодження ВНП» закріплено таку зону відповідальності:

зі знешкодження ВВП періоду ВВВ та сучасних боєприпасів: Хмельницька область;

зі знешкодження вибухонебезпечних предметів в акваторіях водоймищ: Хмельницька, Рівненська, Вінницька, Чернівецька, Закарпатська, Тернопільська, Львівська, Волинська, Житомирська області.

2. Кому надається право:

2.1. На приведення підрозділу у готовність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт:

Застосування аварійно-рятувальних підрозділів ОРСЦЗ здійснюється за рішенням Міністра України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, або начальника ГУМНС України в області, при цьому враховуються завдання, які необхідно виконати, та можливості загону, який залучається до проведення робіт. Залучення загону здійснюється відповідно до завчасно розроблених планів і конкретної ситуації, що склалася.

Також право на приведення підрозділу у готовність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт надається:

директору Департаменту управління рятувальними силами, заступнику Міністра (до компетенції якого віднесено управління державними службами), першому заступнику Міністра;

начальнику чергової зміни оперативно-чергової служби МНС України – у разі коли необхідні невідкладні оперативні дії, з дозволу директора Департаменту управління рятувальними силами, заступників Міністра, першого заступника Міністра;

начальнику Головного управління МНС України в області;

першому заступнику начальника Головного управління;

заступнику начальника Головного управління з питань цивільного захисту та оперативного реагування-начальнику управління рятувальних сил;

начальнику МУ (РВ, АРЗ СП, 1-ЗДПО) або особі, яка виконує його обов'язки (залучають лише підпорядковані підрозділи), та начальнику чергової зміни ОКЦ ГУ МНС України в області – у разі, коли необхідні невідкладні оперативні дії, з дозволу начальника Головного управління МНС України в області, першого заступника начальника Головного управління і заступника начальника Головного управління з питань цивільного захисту та оперативного реагування-начальника управління рятувальних сил.

В усіх випадках залучення сил ОРСЦЗ, державних служб до виконання поставлених завдань посадовим особам, які мають право на залучення до рятувальних та інших невідкладних робіт, давати аварійно-рятувальним, пожежно-рятувальним і спеціальним підрозділам розпорядження з короткою оцінкою обстановки та визначенням завдання, часу готовності до дій, матеріально-технічного забезпечення, порядку управління.

2.2. На перевірку готовності за сигналом «ЗБІР-АВАРІЯ».

Право на перевірку готовності органів і підрозділів ОРСЦЗ до дій за призначенням, яка здійснюється за сигналом «Збір – Аварія», мають:

особи за вказівкою Міністра, першого заступника Міністра після пред’явлення ними письмового розпорядження;

директор Департаменту управління рятувальними силами;

керівництво Головного управління;

особи за вказівкою начальника Головного управління, після пред’явлення ними письмового розпорядження;

керівництво та особовий склад управління рятувальних сил та оперативного відділу ОКЦ ГУ МНС;

особи, які очолюють підсумкову перевірку, перевірку готовності до дій за призначенням, або є керівниками навчань – згідно із затвердженими планами.

начальники МУ (РВ, АРЗ СП, 1-ЗДПО) ГУ МНС або особи, які виконують їх обов’язки (тільки підпорядкованих їм підрозділів).

3. Порядок приведення в готовність підрозділу при оголошенні сигналу «ЗБІР-АВАРІЯ» та під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт:

№ з/п	Заходи, що виконуються	Терміни виконання основних заходів (від "Ч" + годин, хвилин)		Примітка
		за сигналом "ЗБІР"	за сигналом "ЗБІР-АВАРІЯ"	
1	2	3	4	5
1.	<u>Оповіщення:</u> керівного складу; решти особового складу (визначених категорій)			
2.	<u>Збір (у робочий час):</u> керівного складу; решти особового складу (визначених категорій). <u>Збір (у неробочий час):</u> керівного складу; решти особового складу (визначених категорій).			
3.	<u>Готовність до дій мобільної оперативної групи Головного управління:</u> у робочий час; у неробочий час			

1	2	3	4	5
4.	Приведення в готовність до виходу з пункту постійної дислокації пересувного пункту управління			
5.	Підготовка розпоряджень (наказів) на виклик з відпусток та відряджень посадових осіб, які забезпечують функціонування органів управління та підрозділів (при необхідності)			
6.	Підготовка матеріально-технічних ресурсів (запасів) в обсягах, необхідних для виконання першочергових завдань. Дозаправлення техніки			
7.	Уточнення Планів дій, Планів реагування та інших оперативних документів			
8.	Здійснення розрахунків сил та засобів, визначення угруповання сил			
9.	Отримання особовим складом засобів індивідуального захисту, речей першочергового вжитку, іншого оснащення			
10.	Переведення підрозділів на посилений варіант несення служби (на цілодобове чергування)			
11.	Приведення у готовність до виходу з пункту постійної дислокації технічних засобів, автомобільної та інженерної техніки, засобів малої механізації: I ешелону II ешелону			

Примітка: Виходячи з обстановки та місцевих умов, перелік заходів, часові терміни та угруповання сил може окремо визначатися рішенням начальника Головного управління.

3.1. Отримання та уточнення сигналу.

Отримання та уточнення сигналу здійснюється оперативно-диспетчерською службою ГУ МНС в області згідно з типовою інструкцією дій диспетчера.

При отриманні сигналу «ЗБІР-АВАРІЯ» оперативно-координаційний центр терміново готує та направляє в підрозділи окреме доручення начальника ГУ МНС

України в Хмельницькій області на виїзд особового складу й техніки, які залучаються, до місця виконання робіт і введення в оперативний розрахунок резервної техніки та залучення особового складу, вільного від чергування.

ОДС ОКЦ області направляє основну, спеціальну, допоміжну пожежно-рятувальну техніку та особовий склад чергових караулів до місця формування зведеного загону.

Організація збору, пересування та розгортання сил і засобів підрозділів покладається на начальників МУ (РВ, АРЗ СП, 1-ЗДПО) ГУ МНС України в Хмельницькій області.

3.2. Оповіщення і збір начальницького та особового складу підрозділу.

Оповіщення керівного та особового складу Головного управління здійснюється силами чергової зміни ОДС ОКЦ ГУ МНС за допомогою автоматизованого апаратно-програмного комплексу «AMUR», а керівного та особового складу пожежно-рятувальних підрозділів області – через орендовані прямі канали тональної частоти ВАТ «Укртелеком» та існуючі радіомережі начальника Головного управління. Докладнішу інформацію про апаратуру, кількість каналів, кількість засобів зв'язку, тип (марку) радіостанцій та інше зазначено в «Плані зв'язку Головного управління МНС України у Хмельницькій області на 2010 рік». Весь особовий склад Головного управління та пожежно-рятувальних підрозділів прибуває до місця дислокації у встановленій формі одягу та з тривожними валізами.

3.3. Організація управління та зв'язку.

Управління підрозділами Головного управління полягає в цілеспрямованій діяльності начальника Головного управління та заступників щодо підтримання постійної готовності підпорядкованих підрозділів, їх підготовки до дій за призначенням та керівництва ними при виконанні поставлених завдань.

Організаційно-технічну основу управління підрозділами складає система управління. Вона включає: органи управління, пункти управління, систему зв'язку та оповіщення, а також засоби автоматизації управління підрозділами.

Начальник Головного управління керує підпорядкованими підрозділами безпосередньо та через свій апарат, насамперед через своїх заступників та начальників управлінь і відділів (старших служб).

Апарат Головного управління є основним органом управління підрозділами. Свою роботу він організовує на підставі рішень і вказівок начальника Головного управління, а також розпоряджень вищого керівництва.

Начальник Головного управління безпосередньо організовує роботу апарату Головного управління, особисто узгоджує роботу своїх заступників та старших служб, інформує їх і підрозділи про завдання, обстановку, а також визначає порядок і терміни підготовки даних, необхідних для прийняття рішення, керує діями підрозділів у надзвичайних ситуаціях через своїх заступників, старших служб та начальників підрозділів.

Заступник начальника Головного управління з питань оперативного реагування та цивільного захисту відповідає за готовність до виконання поставлених завдань підрозділами. Він здійснює керівництво підрозділами на окремих ділянках робіт і виконує інші завдання за наказом начальника, а також повинен постійно знати всю обстановку, завдання підрозділів і бути готовим взяти на себе керівництво підрозділами під час дій у надзвичайних ситуаціях.

Заступники начальника Головного управління, старші служб відповідають за готовність безпосередньо підпорядкованих підрозділів та служб, успішне виконання ними завдань, а також організацію відповідних видів сталого забезпечення дій підрозділів.

Методи роботи начальника Головного управління та заступників із планування дій підрозділів і управління ними в ході виконання завдань залежать від обстановки, яка склалася, характеру поставлених завдань і наявності часу. Методи роботи в усіх ланках управління мають бути єдиними і забезпечувати своєчасне прийняття рішень і доведення завдань до підлеглих осіб, повне і якісне планування заходів і дій, узгоджену роботу всіх органів управління, оперативне реагування на зміни обстановки і виконання поставлених завдань у визначені терміни.

З отриманням повідомлення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації начальник Головного управління з'ясовує завдання, визначає заходи, які необхідно провести для підготовки підрозділів, орієнтує своїх заступників, старших служб, начальників районних підрозділів про майбутні дії. Дає вказівки з організації розвідки, про час і порядок роботи на місцевості і підготовку даних, які необхідні для прийняття рішення, оцінює обстановку, проводить рекогносцирування, приймає рішення, доповідає його керівництву МНС, віддає наказ на проведення РІНР.

Після цього організовується взаємодія, віддаються вказівки щодо всебічного забезпечення дій підрозділів і організації управління, а також контролю за підготовкою підрозділів до виконання завдань. У разі необхідності начальник Головного управління виїжджає на місцевість (до об'єктів призначення), де уточнює своє рішення, завдання підрозділам і питання взаємодії. Залежно від обстановки і наявності часу, послідовність роботи може бути іншою.

З'ясовуючи завдання, начальник Головного управління з'ясовує мету майбутніх дій, задум вищого керівництва, завдання і місце підпорядкованих підрозділів в угрупованні сил цивільного захисту при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт у надзвичайних ситуаціях, завдання сусідів, порядок взаємодії, а також терміни готовності до виконання завдання.

Оцінка обстановки включає: оцінку характеру і масштабу надзвичайної ситуації (осередку ураження), оцінку стану підпорядкованих підрозділів, а також інших чинників, які впливають на виконання завдання (пора року, доби тощо).

Начальник приймає рішення на підставі усвідомлення одержаного завдання, оцінки обстановки і проведених розрахунків.

Рішення оформлюється на карті (плані) з короткою пояснювальною запискою.

Рішення, прийняте на карті (плані), і порядок взаємодії уточнюються на місцевості. З цією метою організовується і детально готується рекогносцирування, після

проведення якого вносяться необхідні доповнення та зміни до документів планування і ставляться завдання підпорядкованим підрозділам та особам.

На підставі уточненого рішення начальника, його вказівок апарат Головного управління здійснює планування дій, яке полягає у підготовці відповідних розрахунків, розробленні та оформленні документів на виконання завдань.

Розробляються: накази (розпорядження) про дії у надзвичайних ситуаціях, розпорядження за видами матеріального і технічного забезпечення та управління підрозділами, плани розвідки, захисту від сучасних засобів ураження, інженерного, хімічного, технічного, медичного забезпечення, комендантської служби.

Накази і розпорядження викладаються стисло, їх зміст не повинен допускати двозначного тлумачення. Включаються до них лише ті дані, які необхідні для організації дій. Усі накази й розпорядження, які віддаються начальником Головного управління усно, оформлюються управлінням рятувальних сил письмово.

Відповідальність за доведення завдань до підлеглих покладається на відділ контролю, аналітичного забезпечення і взаємодії з органами державної влади, заступників начальника та старших служб.

Завдання підпорядкованим підрозділам для дій ставляться таким чином, щоб забезпечувалось виконання всього комплексу рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єкті призначення на кожную добу. У разі швидкої зміни обстановки або одержання нового наказу завдання ставляться негайно.

У першу чергу завдання доводяться до підрозділів, які вирішують головні завдання і починають дії раніше, ніж інші. Одержання наказів (розпоряджень) негайно підтверджується.

У наказі визначаються:

- у першому пункті – стислі висновки з оцінки обстановки;
- у другому пункті – завдання, що виконуються в інтересах Головного управління силами старшого начальника, а також завдання сусідів;
- у третьому пункті – завдання Головного управління і задум дій;
- у четвертому пункті (після слова «НАКАЗУЮ») – завдання підрозділам першого ешелону (першої зміни), підрозділам другого ешелону (другої зміни), спеціальним підрозділам, приданим підрозділам та формуванням, підрозділам, що виконують самостійні завдання, резерву;
- у п'ятому пункті – місце розташування медичного пункту та лікувальних закладів, шляхи й порядок евакуації уражених;
- у шостому пункті – час готовності підрозділів до виконання завдань;
- у сьомому пункті – місце і час розгортання пунктів управління та напрямом їх переміщення, а також на кого покладається управління підрозділами Головного управління у разі виходу з ладу командного пункту.

У розпорядженні визначаються: короткі висновки щодо оцінки обстановки, роботи, які виконуються в інтересах підрозділу силами старшого начальника, завдання Головного управління, час готовності до дій. У разі необхідності у ньому

можуть бути зазначені завдання взаємодіючих підрозділів і спецформувань та інші відомості.

У попередньому розпорядженні вказуються: дані про обстановку, орієнтовне завдання, до виконання якого потрібно бути готовими, час готовності до дій, основні заходи щодо підготовки до виконання завдання.

Контроль за підготовкою підрозділів до виконання поставлених завдань, своєчасним і точним виконанням ними наказів і розпоряджень є важливим обов'язком для всіх начальників підрозділів та старших служб. Контроль здійснюється разом із наданням допомоги підпорядкованим начальникам і підрозділам на місцях.

У першу чергу контролюються: готовність системи управління, своєчасність одержання підрозділами наказів і розпоряджень, знання і правильне розуміння поставлених завдань, відповідність рішень, прийнятих підлеглими, задуму дій старшого начальника і поставленим завданням, своєчасність та якість виконання підрозділами заходів щодо підготовки до дій і їх готовність до виконання завдань, організація взаємодії і проведення заходів щодо забезпечення дій підрозділів.

Ефективним способом контролю є безпосередня робота у підрозділах начальника, його заступників, посадових осіб апарату і старших служб, а також проведення раптових (нічних) перевірок.

3.3.1 Система управління в надзвичайній ситуації

Система управління в НС – це сукупність органів управління, пунктів управління та систем зв'язку, оповіщення і автоматизації управління.

Ефективність системи управління досягається за рахунок високого ступеня готовності її складових, сталості функціонування та можливості забезпечувати як централізоване, так і безпосереднє управління силами і засобами, залученими для ліквідації НС.

3.3.2 Органи управління в надзвичайній ситуації

До координуючих органів управління в НС належать: постійно діюча комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій і спеціальна комісія з ліквідації НС, яка створюється у разі виникнення НС.

Для безпосередньої організації робіт з ліквідації НС або її наслідків із керівництва залученими органами управління, силами і службами одним із вищезазначених органів управління призначається уповноважений керівник з ліквідації НС (далі – уповноважений керівник).

Для організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт (далі -АРНР) і координації дій органів управління та сил уповноваженим керівником створюється штаб з ліквідації НС.

3.3.3. Комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та НС

Обласна, місцева та об'єктова комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (далі – комісія ТЕБ та НС) є постійно діючими орга-

нами, які координують діяльність органів виконавчої влади відповідного рівня і служб об'єкта, пов'язану з безпекою та захистом населення і території від НС та реагуванням на НС. Зазначені комісії створені та функціонують згідно з постановою КМ України від 16 лютого 1998 р. № 174 «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій».

Основними завданнями комісії є: координація діяльності відповідних органів виконавчої влади, пов'язаної з функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту (далі – ЄДС); організація та керівництво проведенням робіт із ліквідації наслідків НС.

У режимі повсякденної діяльності комісії координують діяльність відповідних органів виконавчої влади з питань розроблення та виконання цільових і науково-технічних програм і заходів щодо запобігання НС, забезпечення захисту населення, сталого функціонування господарських об'єктів, зменшення можливих матеріальних втрат і збереження національної культурної спадщини у разі виникнення НС.

У режимі підвищеної готовності комісія вживає заходів щодо активізації спостереження та контролю за станом довкілля, перебігом епідемій інфекційних захворювань і спалахів інфекційних захворювань, обстановкою на потенційно небезпечних об'єктах і прилеглий до них території, прогнозування можливості виникнення НС та її масштабів; організовує розроблення комплексних заходів щодо захисту населення і територій від НС, забезпечення стабільного функціонування господарських об'єктів незалежно від форми власності; забезпечує координацію заходів щодо запобігання виникненню НС.

У режимі діяльності в НС комісія забезпечує координацію, організацію робіт та взаємодію функціональних і територіальних підсистем ЄДС, громадських організацій щодо надання допомоги населенню; організовує роботу, пов'язану з ліквідацією НС; залучає до виконання робіт із ліквідації наслідків НС необхідні рятувальні, транспортні, будівельні, медичні та інші формування, використовуючи наявні матеріально – технічні, продовольчі та інші ресурси і запаси; визначає межі території, на якій виникла НС, та організовує визначення розміру шкоди, заподіяної суб'єктам господарської діяльності і населенню внаслідок НС; організовує постійний контроль за станом довкілля на території, що зазнала впливу НС, обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглий до них території; вивчає обставини, що склалися, та готує інформацію до відповідного органу влади щодо вжитих заходів, пов'язаних з реагуванням на НС, та про причини її виникнення.

Роботою комісії керує її голова, а у разі відсутності – перший заступник. Підготовку засідань і контроль за виконанням рішень здійснює секретар комісії. Рішення комісії оформлюються протоколом, який підписується головою та секретарем комісії. Рішення, прийняті у межах повноважень комісії, є обов'язковими для виконання відповідними органами виконавчої влади.

3.3.4. Спеціальна комісія з ліквідації НС

Спеціальна регіональна комісія з ліквідації НС (далі – спеціальна комісія з ліквідації НС) є координуючим органом. Зазначена комісія утворюється облдержадміністрацією у разі виникнення НС регіонального рівня, затверджується персональний склад комісії та призначається голова. Положення про спеціальні комісії затверджено постановою КМ України від 14 червня 2002 р. № 843.

Основними завданнями комісії є: організація виконання комплексу робіт із ліквідації НС; визначення заходів щодо захисту населення і територій від наслідків НС; безпосередня організація та координація дій органів виконавчої влади, пов'язаних з виконанням заходів щодо ліквідації наслідків НС; забезпечення життєдіяльності постраждалого населення.

Комісія відповідно до завдань: координує діяльність органів виконавчої влади щодо виконання комплексу робіт із ліквідації наслідків НС, забезпечення життєдіяльності постраждалого населення, функціонування об'єктів соціальної, комунально-побутової, промислової та аграрної сфери, проведення АРНР; визначає першочергові заходи щодо проведення АРНР у зоні НС; організовує роботу з ліквідації НС та визначає комплекс заходів щодо ліквідації наслідків; залучає до проведення робіт із ліквідації НС та відбудовних робіт відповідні аварійно-рятувальні, транспортні, будівельні, медичні та інші формування; вносить до органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій пропозиції стосовно виділення додаткових сил і засобів для здійснення першочергових заходів з ліквідації НС; вивчає ситуацію, що склалася, і готує інформацію МНС, керівництву відповідного органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування, підприємства, установи або організації про заходи реагування на НС, причини її виникнення, хід відбудовних робіт; організовує роботу, пов'язану з визначенням розміру збитків від НС, та затверджує відповідні акти; організовує інформування населення про стан справ у зоні НС, її наслідки та правила поведінки у цій зоні; організовує проведення моніторингу стану довкілля на території, що зазнала впливу НС; здійснює прогнозування розвитку НС; організовує допомогу потерпілим та сім'ям загиблих унаслідок НС.

Комісія має право: залучати у разі потреби, за погодженням з відповідними органами виконавчої влади, необхідні сили та засоби для проведення АРНР під час ліквідації НС; давати органам виконавчої влади доручення з питань, що належать до їх компетенції; утворювати для опрацювання окремих питань робочі групи із залученням спеціалістів підприємств, установ та організацій за погодженням з їх керівниками.

Роботою комісії керує голова, а у разі відсутності голови – перший заступник або один із заступників. Рішення комісії оформлюються протоколом та підписуються головою, який проводив засідання. Рішення є обов'язковими для виконання органами виконавчої влади.

3.3.5 Уповноважений керівник з ліквідації НС

Уповноважений керівник з ліквідації НС призначається облдержадміністрацією залежно від рівня НС для організації робіт із ліквідації конкретної НС та безпосереднього керівництва залученими до проведення АРНР органами управління і силами. Його функції визначено постановою КМ України від 19 серпня 2002 р. № 1201. Уповноважений керівник з ліквідації НС утворює робочий орган – штаб з ліквідації НС.

Під час ліквідації НС у підпорядкування уповноваженого керівника з ліквідації НС переходять усі аварійно-рятувальні служби та формування, що залучаються до ліквідації НС.

Залежно від обстановки в зоні НС, уповноважений керівник з ліквідації НС самостійно приймає рішення щодо: проведення евакуаційних заходів, крім загальної або часткової евакуації населення; зупинення діяльності об'єктів, незалежно від форм власності і підпорядкування, що розташовані у зоні НС, обмеження доступу на території цієї зони; залучення до проведення робіт аварійно-рятувальних служб, громадських організацій та окремих громадян за їх згодою, необхідних транспортних та інших технічних засобів підприємств, установ і організацій, незалежно від форми власності та підпорядкування, які розташовані у зоні НС; зупинення АРНР у разі підвищення рівня загрози життю рятувальників та інших осіб, які беруть участь у ліквідації НС.

Розпорядження уповноваженого керівника з ліквідації НС є обов'язковими для виконання суб'єктами ліквідації НС, підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які перебувають у зоні НС. Ніхто не має права втручатися в діяльність уповноваженого керівника з ліквідації НС.

Рішення уповноваженого керівника з ліквідації НС оформлюються протоколом, який є офіційним юридичним документом, що засвідчує порядок та організацію виконання робіт, завдання органам управління, організаціям і силам, та відповідальність посадових осіб. Протоколи викладаються стисло, їх зміст не повинен допускати двозначного тлумачення. Підготовка протоколів покладається на штаб з ліквідації НС. Після ліквідації НС усі протоколи включаються до архівної справи.

Звіт щодо прийнятих рішень та хід ліквідації НС уповноважений керівник з ліквідації НС подає щоденно до органу, який його призначив, а підсумковий – після завершення робіт з ліквідації НС, у ньому за хронологією вказує розвиток обстановки, прийняті рішення та результати їх реалізації. Підготовку звіту здійснює штаб з ліквідації НС.

3.3.6 Штаб з ліквідації НС

Штаб з ліквідації НС місцевого або регіонального рівня утворюється залежно від рівня НС. Положення про штаб затверджено постановою КМ України від 19 серпня 2002 р. № 1201.

Штаб з ліквідації НС очолює начальник штабу, який, залежно від масштабів, характеру і наслідків НС та виду АРНР, формує його із робочих груп або окре-

мих фахівців. До роботи в штабі залучаються керівники аварійно-рятувальних служб і формувань, що беруть участь у ліквідації НС, спеціалісти відповідних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій. Персональний склад штабу визначає уповноважений керівник з ліквідації НС, який забезпечує його діяльність і встановлює режим роботи. Штаб з ліквідації НС взаємодіє зі спеціальною комісією з ліквідації НС.

Основним завданням штабу з ліквідації НС є безпосередня організація і координація АРНР.

Штаб з ліквідації НС: визначає зону ураження НС, кількість і місця перебування в ній людей, організовує їх рятування та надання медичної допомоги; збирає дані про обстановку в зоні НС, аналізує та узагальнює їх; визначає головні напрямки ліквідації НС, приймає рішення щодо проведення АРНР, захисту населення і територій від її наслідків, забезпечення життєдіяльності постраждалого населення; розробляє оперативні плани ліквідації НС та її наслідків, зосереджує в районі НС необхідні сили й засоби та своєчасно вводить їх у дію; визначає кількість і склад аварійно-рятувальних формувань, необхідних для ліквідації НС, порядок і терміни їх залучення згідно з планами реагування на НС і планами взаємодії; організовує взаємодію залучених аварійно-рятувальних служб і формувань з метою ефективного використання їх потенціалу; здійснює керівництво роботами з ліквідації НС та веде облік робіт, проведених аварійно-рятувальними службами і формуваннями; веде облік загиблих і постраждалих; здійснює інформування населення про наслідки та прогноз розвитку НС, хід її ліквідації і правила поведінки в зоні НС; веде оперативно-технічну документацію та складає звіт органу, що призначив уповноваженого керівника з ліквідації НС.

Штаб з ліквідації НС забезпечується комплектом аварійно-рятувальної документації на електронних (паперових) носіях, засобами постійного зв'язку з відповідними центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, які беруть участь у ліквідації НС.

Після ліквідації НС штаб з ліквідації НС систематизує документи та формує архівну справу у двох примірниках.

3.3.7 Організація оповіщення та зв'язку.

Зв'язок є основним засобом оповіщення та передання інформації для управління підрозділами Головного управління. Він організовується відповідно до рішення начальника Головного управління на підставі розпоряджень щодо організації зв'язку у підрозділах МНС України, а у разі виникнення надзвичайної ситуації – також з урахуванням розпоряджень органу управління начальника цивільного захисту, якому підрозділи передано в оперативне підпорядкування.

Організація і відповідальність за стан зв'язку покладаються на заступника начальника Головного управління з питань оперативного реагування та цивільного захисту. Безпосереднім організатором зв'язку є начальник сектору зв'язку, оповіщення та АСУ. Він забезпечує своєчасну організацію і сталу роботу зв'язку.

Вузол зв'язку пункту управління є основою системи зв'язку. Для забезпечення управління підрозділами в Головному управлінні розгортається вузол зв'язку командного пункту.

Для забезпечення зв'язку застосовуються радіо-, радіорелейні, провідні, рухомі, сигнальні засоби та засоби супутникового зв'язку. Для подання сигналів оповіщення використовуються всі види зв'язку.

Зв'язок встановлюється з безпосередньо підлеглими начальниками, підрозділами Головного управління і старшим начальником.

Згідно з відповідними схемами організації управління та зв'язку з місця виникнення надзвичайної ситуації з використанням радіомереж Головного управління і сучасних засобів передавання документованої інформації організовується радіозв'язок та передавання оперативної інформації.

Документована інформація передається за допомогою мобільних засобів у відповідному режимі роботи або через засоби зв'язку районного управління (відділу), на території якого проводяться аварійно-рятувальні роботи та роботи з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

У разі виникнення надзвичайної ситуації існуюча система зв'язку МНС доповнюється рухомими (мобільними) засобами для забезпечення управління підрозділами безпосередньо в зоні надзвичайної ситуації.

За вказівкою чергового по зв'язку МНС України відкривається робота в додаткових радіомережах.

Для забезпечення радіозв'язку з місця виникнення надзвичайної ситуації, в разі необхідності, в радіомережах МНС України та Головного управління використовуються радіозасоби зі складу пересувного пункту управління та пересувного (польового) вузла зв'язку Головного управління.

Після розгортання радіозасобів пересувного пункту управління відкривається робота в радіомережах Головного управління та служб взаємодії згідно з відповідними схемами організації радіозв'язку, а також через загальнодержавну мережу автоматичного телефонного зв'язку.

При проведенні робіт із ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, для забезпечення зв'язку, використовуються засоби зв'язку сил, які задіяні на ліквідації надзвичайної ситуації і працюють у своїх відомчих радіомережах, засоби підприємств усіх форм власності, засоби транкінгового радіозв'язку та мобільні телефони.

При проведенні авіаційних робіт із пошуку та рятування додатково організовується зв'язок по лінії Головного центру координації авіаційних робіт із пошуку і рятування та Регіональних координаційних центрів авіаційних робіт із пошуку і рятування, за їхніми схемами.

При проведенні пошуково-рятувальних робіт на воді, гірничорятувальних робіт додатково організовується зв'язок по лінії Державної спеціалізованої (воєнізованої) аварійної рятувальної служби, за її схемою.

Для резервування засобів зв'язку Головного управління проводяться заходи з визначення можливості (за домовленістю) використання керівниками підприємств

зв'язку відомчих засобів зв'язку, використання резерву засобів зв'язку. У разі необхідності проводиться перерозподіл існуючих засобів зв'язку підрозділів Головного управління.

Для забезпечення зв'язку у разі виникнення надзвичайної ситуації проводяться спільні заходи зі службами оповіщення та зв'язку, до складу яких входять відповідні посадові особи, спеціалісти підприємств зв'язку, на території яких виникла надзвичайна ситуація.

Форми оперативних донесень і терміни їх подання встановлені Табелем термінових та строкових донесень із питань цивільного захисту.

3.4. Порядок організації та проведення розвідки і оцінки обстановки у районі виникнення надзвичайної ситуації:

Розвідка – найважливіший вид оперативного забезпечення діяльності аварійно-рятувальних підрозділів під час виконання завдань цивільного захисту у мирний час та особливий період. Вона є сукупністю заходів, що проводяться начальниками всіх ступенів з метою добування розвідувальних даних про обстановку, що склалася внаслідок виробничої аварії, катастрофи чи стихійного лиха.

Відповідно до характеру завдань і засобів добування розвідувальних даних, розвідка поділяється на загальну та спеціальну, а залежно від сфери дій та складу сил, які залучаються, – на наземну, повітряну і річкову.

Загальна розвідка організовується і проводиться з метою: визначення місця, часу та характеру руйнувань і нанесеного матеріального збитку, орієнтовних даних про потерпілих, які потребують допомоги, необхідних заходів щодо захисту і рятування людей, визначення обсягу рятувальних та інших невідкладних робіт.

Під час загальної розвідки проводиться спостереження, перевірка району (об'єкта), на якому сталася аварія, катастрофа або стихійне лихо, пошуком потерпілих і уражених, вивчення різних планів (схем) об'єкта та технологічних процесів виробництва, опитування очевидців аварії, катастрофи.

У ході розвідки використовуються різні технічні засоби.

Для виконання завдань загальної розвідки залучаються розвідувальні підрозділи (мобільні оперативні групи, робочі групи тощо) аварійно-рятувальних підрозділів, спеціалізованих формувань області та Головного управління. У деяких випадках до виконання розвідувальних завдань залучаються повітряні сили і засоби МНС та служб взаємодії у встановленому законодавством порядку.

Спеціальна розвідка поділяється на радіаційну, хімічну, інженерну, пожежну, медичну і біологічну (бактеріологічну). Вона організовується з метою одержання більш повних даних про характер обстановки в районах аварії, катастрофи чи стихійного лиха. Розвідка проводиться при взаємодії з розвідувальними формуваннями служб цивільного захисту і установами мережі спостереження лабораторного контролю області. Під час спеціальної розвідки проводяться спостереження, дозиметричний та хімічний контроль довкілля (шляхом взяття проб і аналізів), лабораторні дослідження.

Заступник начальника Головного управління з питань оперативного реагування та цивільного захисту безпосередньо організує розвідку. Роботу, пов'язану з її організацією, управлінням розвідувальними органами, збиранням і вивченням відомостей про обстановку, він проводить у тісній взаємодії з апаратом Головного управління, начальниками місцевих підрозділів і старшими служб.

3.5. Підготовка та надання попередніх розпоряджень на проведення робіт

Одержавши попереднє розпорядження, начальник Головного управління спочатку з'ясовує завдання, визначає заходи, які необхідно провести для підготовки підрозділів до виконання одержаного завдання, затверджує розрахунок часу, особисто або через першого заступника орієнтує своїх заступників, начальників служб і підрозділів про майбутні дії, дає вказівки про час і порядок роботи на місцевості і підготовку даних, які необхідні для прийняття рішення, оцінює обстановку, проводить рекогносцирування, приймає рішення, доповідає вищому керівництву, затверджує рішення у вищого керівництва, доводить наказ до особового складу. Організує взаємодію і дає вказівки щодо всебічного забезпечення дій загону та організації управління, а також контролю за підготовкою підрозділів до виконання завдань.

З отриманням наказу чи розпорядження начальник Головного управління завершує прийняття рішення за картою, віддає наказ, дає вказівки з основних питань організації взаємодії, всебічного забезпечення дій, керівництва і контролю за підготовкою підрозділів до виконання поставленого завдання. Після цього виїжджає на місцевість (до осередку ураження, місця аварії, катастрофи, в район стихійного лиха), де проводить рекогносцирування, уточнює своє рішення, завдання підрозділам і їх взаємодію. Організовує виконання завдань на місці виникнення надзвичайної ситуації.

Начальник Головного управління приймає рішення на підставі усвідомлення одержаного завдання, оцінки обстановки і проведених розрахунків. Неповнота даних про обстановку не звільняє начальника Головного управління від своєчасного прийняття рішення.

3.6. Прийняття рішення на залучення сил і засобів

Застосування аварійно-рятувальних підрозділів Головного управління МНС України в області здійснюється за рішенням Міністра України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи або начальника ГУМНС України в області, при цьому враховуються завдання, які необхідно виконати, та можливості підрозділів, які залучаються до проведення робіт. Залучення підрозділів здійснюється відповідно до завчасно розроблених планів і конкретної ситуації, що склалася.

Успішне розв'язання цих завдань досягається: постійною готовністю підрозділів до дій за призначенням, всебічним знанням ситуації і своєчасним прийняттям рішень, зосередженням основних зусиль на найбільш важливих ділянках (об'єктах) робіт, чіткою

взаємодією всіх сил і засобів та їх умілим маневруванням під час виконання завдань, повним використанням можливостей підрозділів, засобів і способів виконання завдань у надзвичайних ситуаціях, завчасним створенням, використанням і відновленням резервів, всебічним урахуванням і використанням морального та психологічного факторів.

3.7. Підготовка, дозаправлення техніки та засобів, поповнення матеріальних запасів

Комплекс заходів, спрямованих на підготовку, дозаправлення техніки і засобів та поповнення матеріальних запасів, включає:

- узгодження дій сил і засобів служби забезпечення паливом та інших підрозділів з питань матеріального забезпечення;

- підтримання в робочому стані шляхів підвезення та експлуатації в районі зосередження підрозділу під час проведення АРР та ІНР;

- розрахунок та добір необхідних запасів і засобів для проведення заправлення техніки, транспортування та перекачування пального;

- створення на центральному складі постійного розміщення підрозділу оперативного запасу паливо – мастильних матеріалів з розрахунку руху наявної техніки на 500 км та роботи аварійно – рятувального інструменту (засобів малої механізації) на 10 годин роботи;

- взаємодія матеріального забезпечення підрозділу з територіальними органами матеріального забезпечення цивільного захисту в районі зосередження підрозділу під час проведення АРР та ІНР;

- організація розгортання польового пункту заправлення, правильне утримання, своєчасне поповнення запасів, чітке проведення заправлення та охорона об'єкта;

- визначення порядку розміщення і руху автомобільних засобів заправлення;

- утримання і доставка запасів пально-мастильних матеріалів (у каністрах КС-20 або ємностях БС -1-200);

- для забезпечення безперервної роботи техніку заправляють паливом на місці роботи, автомобілі також можуть заправлятися на складі загону або на місцевих АЗС. Для підвищення оперативності виконання рятувальних та інших невідкладних робіт на шляху підвезення та евакуації розгортають польові заправні пункти, що створюються за рахунок сил і засобів загону. Для заправлення машин нарівні з автозаправниками використовують бортові автомобілі, на яких установлюють ємності з паливом та заправними засобами;

- паливо в пункті заправлення паливом відпускається у паливні баки і додаткову тару, яка встановлена на машинах за роздавальними відомостями. Підставою для відпускання пального служить шляховий лист;

- поповнення матеріальних засобів здійснюється транспортними засобами підрозділів від складів (баз) безпосереднього постачальника до складів підрозділу;

- транспортні засоби, що звільнились від перевезення матеріальних засобів і мають повертатися з осередку аварії в район розташування тилу, використовуються, як правило, для евакуації уражених і хворих;

для безперервного забезпечення підрозділу створюються в установлених розмірах запаси матеріальних засобів. Вони утримуються на складах підрозділів Головного управління, на транспортних засобах та безпосередньо при особовому складі;

матеріальні засоби отримуються та підвозяться зі складів. Пошкоджене рятувальне оснащення, техніка та майно відновлюються;

у виняткових випадках підрозділи можуть забезпечуватись окремими видами матеріальних засобів за рахунок місцевих ресурсів, виділених рішенням начальника цивільного захисту, якому підпорядковується підрозділ;

запаси матеріальних засобів поділяються на витратну і встановлену непорушну частину (щодо пального – незнижувальний запас), які використовуються з дозволу начальника підрозділу, залученого на ліквідацію надзвичайної ситуації;

запаси матеріальних засобів зберігають і транспортують у встановленому порядку, що забезпечує їх надійне зберігання та використання за призначенням.

Поповнення та підвезення матеріальних засобів – одне з головних завдань матеріального забезпечення. Воно здійснюється за будь-яких умов з метою своєчасного поповнення їх витрат і втрат у підрозділі.

3.8. Порядок організації взаємодії з МНС, місцевими органами виконавчої влади та іншими органами й підрозділами згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації:

Головним управлінням МНС України в Хмельницькій області при виникненні (загрозі виникнення) надзвичайних ситуацій організовується взаємодія з Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, місцевими органами виконавчої влади та іншими органами, а також підпорядкованими підрозділами. Взаємодія організовується на підставі Плану реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру в Хмельницькій області, Планів реагування на найбільш імовірні надзвичайні ситуації, Положення про територіальну підсистему єдиної державної системи цивільного захисту Хмельницької області, а також Інструкцій про порядок взаємодії при виникненні (загрозі виникнення) надзвичайних ситуацій.

Відповідальним за організацію взаємодії між підрозділами ГУ МНС, а також іншими органами та підрозділами є начальник ГУ МНС. Безпосереднім організатором взаємодії є оперативний черговий ОКЦ ГУ МНС. У разі розгортання штабу з ліквідації НС, на нього покладається завдання щодо організації взаємодії аварійно-рятувальних служб та формувань, залучених до ліквідації НС, з метою ефективного використання їх потенціалу. Взаємодія у період ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків здійснюється переважно через створені оперативні групи суб'єктів реагування.

3.8.1 Порядок організації взаємодії під час загрози, виникнення й ліквідації (локалізації) надзвичайних ситуацій та їх наслідків:

визначення органів управління, які взаємодіють у період загрози та виникнення надзвичайних ситуацій, оповіщення їх про виникнення надзвичайної ситуації;

забезпечення взаємного інформування про розвиток надзвичайної ситуації та хід її ліквідації, обмін даними проведеної розвідки;

створення та направлення до місця надзвичайної ситуації спільних оперативних груп для уточнення наявної обстановки;

визначення складу сил та засобів реагування, порядку й термінів приведення їх у готовність до дій за призначенням;

розроблення та узгодження планів спільних дій органів управління і сил реагування з визначенням основних завдань, місця і часу їх виконання;

визначення порядку всебічного забезпечення спільних дій і взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріально-технічними та іншими засобами.

3.9. Порядок організації всебічного забезпечення (інженерного, зв'язку та оповіщення, медичного, хімічного, гідрометеорологічного (метеорологічного), матеріально-технічного, морально-психологічного):

3.9.1. Інженерне забезпечення

Інженерне забезпечення складається із системи заходів, які проводяться начальником і апаратом Головного управління з метою створення умов для своєчасного розміщення підрозділів, висунення їх у райони дій, забезпечення вводу на об'єкти, успішного виконання завдань щодо ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха, а також в осередку ураження.

Інженерне забезпечення передбачає: інженерну розвідку об'єктів і місцевості в районах дій, інженерне облаштування районів, зайнятих підрозділами, та районів розгортання пунктів управління, влаштування і утримання шляхів руху, підвезення та евакуації, обладнання та утримання переправ через водні перешкоди, влаштування проходів (проїздів) у завалах, здійснення інженерних заходів, спрямованих на подолання руйнувань, затоплень і локалізацію осередків пожеж, добування та очищення питної води, влаштування пунктів водопостачання, проведення інженерних заходів щодо ліквідації наслідків стихійного лиха, великих аварій, катастроф, пожеж.

Інженерне забезпечення планується, організовується і виконується на основі рішень начальника загону, його вказівок, а також відповідних розпоряджень вищого керівництва. Під час організації інженерного забезпечення начальник Головного управління вказує: характер, черговість і терміни інженерного обладнання району розташування підрозділів та районів розгортання пунктів управління, шляхи руху та маневру і характер їх підготовки, порядок пропускання підрозділів через важкі для подолання ділянки місцевості, місця та види переправ через водяні перешкоди і терміни їх готовності, порядок розвідування і дезактивації джерел води та облад-

нання пунктів польового водопостачання, порядок використання інженерних підрозділів під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Організовує інженерне забезпечення загону безпосередньо начальник відділу матеріально-технічного забезпечення.

Під час планування й організації інженерного забезпечення визначаються: завдання у цій сфері, обсяги, терміни та порядок їх виконання, склад сил і засобів, які слід залучити, розподіляються інженерні сили і засоби для кожного завдання, ставляться завдання окремим підрозділам, організовується необхідна взаємодія між підпорядкованими та приданими підрозділами, здійснюється контроль за виконанням підрозділами поставлених завдань.

Завдання інженерного забезпечення виконуються усіма підрозділами, незалежно від їх призначення. Вони своїми силами будують укриття для особового складу, техніки й запасів матеріальних засобів, прокладають і позначають шляхи руху, долають завали та інші перешкоди, добувають і очищують воду за допомогою табельних засобів.

Якщо матеріальні засоби доставляються підрозділам повітряним транспортом, начальник служби управління матеріально-технічного забезпечення організовує підготовку майданчиків для посадки транспортних засобів або отримання вантажів з повітря, розвантаження літаків (вертольотів), підвезення вантажів до підрозділів.

Завдання інженерного забезпечення визначаються і виконуються у певній черговості відповідно до видів робіт, їх обсягів, термінів виконання та ступенів важливості. Роботи ведуться до повного їх завершення.

Інженерні підрозділи виконують складніші завдання інженерного забезпечення, які потребують спеціальної підготовки особового складу і застосування інженерної техніки.

3.9.2. Хімічне забезпечення

Хімічне забезпечення має на меті створення підрозділам умов для виконання поставлених завдань в обстановці радіоактивного, хімічного і біологічного забруднення та радіаційної небезпеки.

Хімічне забезпечення передбачає: радіаційне, хімічне, неспецифічне біологічне (бактеріологічне) розвідування, своєчасне використання засобів індивідуального і колективного захисту, дозиметричний і хімічний контроль підрозділів, аварійно-рятувального та спеціального спорядження, оснащення, техніки та інших матеріальних засобів, дегазацію і дезінфекцію ділянок місцевості.

Начальник Головного управління при організації хімічного забезпечення вказує, на забезпеченні яких завдань зосереджуються основні зусилля, під час проведення радіаційного й хімічного розвідування, порядок проведення спеціальної обробки підрозділів (об'єктів), послідовність виконання завдань (заходів) хімічного забезпечення, розподіл виділених сил і засобів, основні завдання підрозділів хімічного захисту, черговість і терміни забезпечення підрозділів засобами захисту.

У процесі планування хімічного забезпечення визначаються основні завдання і заходи у цій сфері, порядок і терміни їх здійснення, розподіляються сили та засоби для кожного завдання, ставляться завдання окремим підрозділам, а також підрозділам хімічного захисту, розробляється план хімічного забезпечення з пояснювальною запискою, організовується необхідна взаємодія між підпорядкованими підрозділами, а також із частинами (підрозділами) Збройних Сил України, територіальних органів (підрозділів) цивільного захисту, контролюється виконання підрозділами поставлених завдань, забезпечення їх засобами захисту.

Для проведення радіаційного і хімічного розвідування створюються хімічні розвідувальні дозори і хімічні спостережні пости або виділяються спостерігачі.

Заходи хімічного забезпечення здійснюються засобами самих підрозділів за будь-яких умов.

3.9.3. Забезпечення зв'язку та оповіщення

Організація та відповідальність за стан зв'язку покладаються на заступника начальника Головного управління з питань оперативного реагування. Безпосереднім організатором зв'язку є начальник відділення (відділу, служби) зв'язку. Він забезпечує своєчасну організацію і сталу роботу зв'язку.

Начальник Головного управління та його заступники за будь-яких умов обстановки зобов'язані мати при собі мобільні засоби зв'язку, які дозволяють підтримувати сталий зв'язок з начальником цивільного захисту, якому підрозділи передані до оперативного підпорядкування, або іншим старшим начальником, з підпорядкованими та приданими підрозділами і формуваннями.

Вузли зв'язку пунктів управління є основою системи зв'язку. Для забезпечення управління підрозділами розгортається вузол зв'язку командного пункту та вузол зв'язку тилового пункту управління, в підрозділі – вузол зв'язку командно-спостережного пункту.

Для забезпечення зв'язку застосовуються радіо-, радіорелейні, провідні, рухомі, сигнальні засоби та засоби супутникового зв'язку.

Радіозв'язок є найважливішим засобом, який спроможний забезпечити безперервне управління підрозділами в складних умовах обстановки та під час перебування начальника і управління на місці або в русі.

Радіорелейні засоби зв'язку застосовуються для створення багатоканальних напрямів зв'язку з вищими і підпорядкованими начальниками підрозділів, між пунктами управління, та для прив'язки вузлів зв'язку до опорних мереж зв'язку.

Провідний зв'язок є засобом забезпечення багатоканального зв'язку. Він застосовується самостійно і в комплексі з радіо- і радіорелейними засобами при розташуванні підрозділів на місці, у вихідному районі, під час проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Рухомі засоби зв'язку застосовуються в усіх видах дій загону, а також під час їх руху та розташування на місці. Як рухомі засоби використовуються апаратні

зв'язку, радіо- та радіорелейні станції на рухомій базі, командно-штабні машини та інший транспорт з наявністю засобів зв'язку.

Сигнальні засоби використовуються для передавання команд і повідомлень, забезпечення управління та взаємодії, а також для оповіщення.

Зв'язок у процесі рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках ураження забезпечується всіма існуючими засобами. Провідний зв'язок організовується з урахуванням використання ліній зв'язку, що збереглися, та відновлених ліній і засобів.

3.9.4. Медичне забезпечення

Медичне забезпечення організовується з метою підтримання боєздатності та зміцнення здоров'я особового складу, запобігання виникненню та поширенню інфекційних захворювань, своєчасного надання медичної допомоги ураженим і хворим, їх своєчасної евакуації, лікування та якнайшвидшого одужання. Воно включає: лікувально-евакуаційні, санітарно-гігієнічні, протиепідемічні заходи, заходи медичної служби, спрямовані на захист особового складу від усіх видів ураження, а також забезпечення медичним майном.

Організація медичного забезпечення підрозділів – обов'язок начальників усіх ступенів. Вирішуючи це завдання, начальник медичного пункту центру Головного управління організовує і підтримує взаємодію з тилом, хімічною, інженерною та іншими службами, а також із місцевими органами охорони здоров'я.

Лікувально-евакуаційні заходи під час рятувальних та інших невідкладних робіт організовуються всіма начальниками підрозділів та начальниками медичних пунктів і здійснюються рятувальниками, медичним персоналом Головного управління та приданих медичних сил.

Першу медичну допомогу ураженим та хворим може надавати сам особовий склад у вигляді самопомоги та взаємодопомоги безпосередньо на ділянці (об'єкті) робіт, а також особовий склад підрозділів, виділених для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Долікарська (фельдшерська) та перша лікарська допомога надається у медичному пункті (центрі) Головного управління.

З метою більш оперативного надання медичної допомоги ураженим медичний пункт Головного управління розгортають на ділянці (об'єкті) робіт підрозділів.

Безпосередньо організовує медичне забезпечення заступник начальника Головного управління з питань мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи та начальник медичного центру з використанням санітарного транспорту і транспорту загального призначення.

Медичне забезпечення приданих підрозділів організовує начальник медичного пункту (служби) того підрозділу, якому вони підпорядковані.

Збір, винесення (вивезення) уражених та хворих із осередків ураження у найближчі сховища, до місць їх посадки на транспорт і до шляхів підвезення та евакуації здійснюються силами і засобами рятувальників та медичного пункту (служби). Якщо постає потреба евакуювати уражених та хворих, розпорядженням

начальника Головного управління на допомогу медичному підрозділу додатково виділяються особовий склад та автотранспорт.

Інфіковані хворі евакууються в ізолятори медичних підрозділів, в інфекційні госпіталі чи лікарні окремо від інших уражених та хворих.

Після транспортування інфекційних хворих санітарним транспортом проводиться його заключна дезінфекція.

У період ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій начальник медичного пункту (центру) Головного управління організовує медичне забезпечення підрозділів, які проводять рятувальні та інші невідкладні роботи.

3.9.5. Гідрометеорологічне забезпечення

Гідрометеорологічне забезпечення організовується з метою врахування метеорологічних та гідрологічних умов у процесі підготовки і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Головним завданням гідрометеорологічного забезпечення є: підготовка і доведення до підрозділів відомостей про фактичний та очікуваний метеорологічний стан у районі дій, а також про небезпечні гідрологічні явища, знання яких необхідне для прогнозування й оцінки радіаційного, хімічного та біологічного (бактеріологічного) стану, ситуації в районах затоплення і розповсюдження пожеж, підготовка гідрологічних даних про прохідність місцевості та умови подолання водних перешкод.

Гідрометеорологічне забезпечення організовується управлінням цивільного захисту спільно з Хмельницьким обласним центром із гідрометеорології на основі рішення і вказівок начальника Головного управління та розпоряджень вищого керівництва.

При цьому визначаються: завдання гідрометеорологічного забезпечення, порядок попередження підрозділів про небезпечні явища погоди і гідрометеорологічний режим, терміни доведення гідрологічних і метеорологічних даних до підрозділів.

До виконання завдань гідрометеорологічного забезпечення залучають розвідувальні підрозділи та спостережні пункти.

Метеорологічні спостережні пункти підрозділів і хімічні спостережні пункти вимірюють температуру повітря і на поверхні ґрунту, швидкість та напрям вітру біля землі, візуально визначають характер хмарності.

Метеорологічні спостереження ведуться систематично, у терміни, встановлені старшим начальником.

У разі різкої зміни напрямку вітру метеорологічний пункт швидко проводить весь комплекс спостережень і доповідає результати начальникові.

3.9.6. Матеріально-технічне забезпечення

Матеріальне забезпечення аварійно-рятувальних підрозділів має на меті своєчасне і повне забезпечення потреб у рятувальному оснащенні, техніці, пальному, продовольстві, речовому, медичному, інженерному, хімічному, квартирному

та іншому майні, матеріалах та спеціальних рідинах різного призначення, а також у воді.

Матеріальне забезпечення організовує начальник відділу матеріально-технічного забезпечення Головного управління.

Матеріальні засоби отримуються й підвозяться зі складів Головного управління. Пошкоджене рятувальне оснащення, техніка та майно відновлюються.

У виняткових випадках підрозділи забезпечуються окремими видами матеріальних засобів за рахунок місцевих ресурсів, виділених рішенням начальника цивільного захисту, якому підпорядковується підрозділ.

Для безперебійного забезпечення створюються в установлених розмірах запаси матеріальних засобів. Вони утримуються на складах, на транспортних засобах та безпосередньо при особовому складі.

З висуненням Головного управління у район надзвичайної ситуації начальник управління матеріально-технічного забезпечення організовує вивезення матеріальних засобів у встановлені райони, розгортає тилові підрозділи, налагоджує харчування особового складу підрозділів, забезпечує підрозділи матеріалами для спорудження сховищ для особового складу, техніки та запасів матеріальних засобів, поповнює запаси продовольства, пального та інших матеріальних засобів, здійснює взаємодію з місцевими органами виконавчої влади з питань матеріального забезпечення підрозділів та приданих формувань.

Особовому складу тричі на добу, у встановлений начальником Головного управління час, забезпечується гаряче харчування. Якщо обстановка сприяє цьому, готова їжа може доставлятися до місця роботи.

Для забезпечення безперервної роботи інженерну та автомобільну техніку заправляють паливом на місці роботи, автомобілі також можуть заправлятися на складі або на місцевих АЗС. Для заправки машин нарівні з автозаправниками використовують бортові автомобілі, на яких установлюють ємності з паливом та заправними засобами.

Речове майно підрозділам відпускається за нормами постачання на чисельність особового складу за списками, посезонно на літній та зимовий періоди, а також для зміни фактично зношеного, втраченого під час виконання завдання чи зараженого майна.

Технічне забезпечення полягає в організації і здійсненні комплексу заходів, спрямованих на своєчасне комплектування рятувальних підрозділів технікою, обладнанням, технічним майном та матеріалами, підтримання техніки та обладнання у постійній готовності до дій за призначенням, забезпечення надійної роботи, своєчасне відновлення і приведення її до ладу.

Основна мета технічного забезпечення – підтримання високого рівня готовності техніки та обладнання рятувальних підрозділів до застосування за призначенням, забезпечення технічним, аварійно-рятувальним майном та матеріалами для проведення тривалих рятувальних робіт.

Технічне забезпечення включає: визначення завдань та заходів, послідовність їх виконання за місцем і часом; визначення порядку й способів використання сил

та засобів технічного забезпечення; постановка завдань із технічного забезпечення аварійно-рятувальним підрозділам та силам і засобам технічного забезпечення; контроль за ходом виконання поставлених завдань та надання допомоги.

Технічне забезпечення організовується на основі рішення та вказівок начальника Головного управління, а також розпоряджень старших начальників.

Управління технічним забезпеченням начальник загону здійснює через управління матеріально-технічного забезпечення та старших служб.

Начальник управління матеріально-технічного забезпечення безпосередньо організовує технічне забезпечення. Він несе персональну відповідальність за своєчасне укомплектування підрозділів рятувальним озброєнням і технікою, технічним майном, підтримання рятувального озброєння й техніки у справному стані, правильну її експлуатацію, організацію технічної розвідки, ремонт несправного рятувального озброєння та техніки, підготовку і використання підрозділів технічного забезпечення, стан обліку і звітності у підпорядкованих йому службах.

Вказівки (розпорядження) начальника (заступника начальника) відділу матеріально-технічного забезпечення стосовно технічного забезпечення є обов'язковими для всіх старших служб, начальників підрозділів.

3.9.7. Морально-психологічне забезпечення

Успішне виконання завдань цивільного захисту значною мірою залежить від морального духу, свідомості, професійної підготовки особового складу підрозділів.

Виховна робота у підрозділах цивільного захисту спрямовується на піднесення мобілізаційної готовності, зміцнення дисципліни, виховання високих моральних якостей у особового складу, здатності підрозділів діяти в надзвичайних ситуаціях, вести рятувальні та інші невідкладні роботи.

Психологічне забезпечення – система організаційних і психологічних заходів, спрямованих на надання екстреної психологічної допомоги населенню та особовому складу при виникненні надзвичайної ситуації.

Психологічне забезпечення здійснюється силами працівників центру психологічного забезпечення та роботи з особовим складом Головного управління (4 чол.), а за необхідності – силами створеної позаштатної мобільної групи екстреної психологічної допомоги МНС із залученням фахівців-психологів суміжних областей.

Чисельність і персональний склад позаштатної мобільної групи екстреної психологічної допомоги (далі – Група) встановлюється сектором соціально-гуманітарної роботи та психологічного забезпечення з урахуванням масштабів і наслідків надзвичайної ситуації, що виникла в регіоні. Кількісний та якісний склад фахівців Групи має забезпечувати виконання ними головних завдань та реалізацію функцій, які покладаються на групу екстреної психологічної допомоги. Загальне організаційне, методичне керівництво і контроль за діяльністю Групи здійснює сектор соціально-гуманітарної роботи та психологічного забезпечення Головного управління.

Під час роботи з постраждалим населенням та з особовим складом аварійно-рятувальних підрозділів Група безпосередньо підпорядковується начальнику Головного управління (керівнику з ліквідації надзвичайної ситуації).

Тривалість роботи Групи становить 2-3 доби, а за необхідності може бути продовжена.

3.10. Порядок висування та здійснення маршу:

Пересування підрозділів проводиться з метою створення необхідних угруповань сил для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт і посилення підрозділів цивільного захисту, що діють на важливих напрямках і ділянках (об'єктах) робіт.

Підрозділи Головного управління можуть здійснювати пересування власним ходом (марш), залізничним, річковим і повітряним транспортом або комбінованим способом.

Основним способом пересування підрозділів цивільного захисту є марш. Пересування залізничним, морським, річковим транспортом, а також комбінованим способом здійснюється на відстані 1000 кілометрів і більше.

Пересування аварійно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту має проводитися у високому темпі, організовано і з дотриманням правил безпеки.

Марш – організоване пересування аварійно-рятувальних підрозділів у колонах дорогами та обхідним шляхами з метою виходу в призначений район або на зазначений об'єкт у готовності до подальших дій. Під час маршу гусенична техніка, а також техніка, що має малий запас ходу, може перевозитися на важких автопоїздах (трейлерах), що введені до складу колон, або залізничним транспортом.

Добовий перехід загону може становити: для змішаних колон – до 250 км, автоколон – до 300 кілометрів.

Середня швидкість руху без урахування часу на відпочинок становить: змішаних колон – 20-25 км/год, автоколон – 25-30 км/год.

У горах, районах лісо-болотистої місцевості та в інших несприятливих умовах середня швидкість руху може зменшуватись до 15-20 км/год, а довжина добового переходу становити до 200 км, а іноді й менше.

В усіх випадках має здійснюватися марш з максимально можливою за даних умов швидкістю.

Маршрути руху складаються так, щоб вони, за можливістю, не проходили через великі населені пункти.

Кількість маршрутів руху в райони стихійного лиха, аварій та катастроф визначаються обстановкою, що склалася, станом шляхів і терміном прибуття до місця робіт.

Для своєчасного і організованого початку та здійснення маршу призначаються вихідний рубіж (пункт) і рубежі (пункти) регулювання із зазначенням часу їх проходження головами колон.

Віддалення вихідного рубежу (пункту) має забезпечити можливість витягання колон підрозділів з районів їх розташування. Рубежі (пункти) регулювання, як правило, призначаються через 3-4 години руху.

Привали, денний (нічний) відпочинок призначаються для перевірки стану техніки та обладнання, їх технічного обслуговування, прийняття їжі та відпочинку особового складу. Привали тривалістю до 1 години призначаються через 3-4 години руху, і один привал тривалістю до 2 годин – у другій половині добового переходу. В кінці кожного добового переходу призначається денний (нічний) відпочинок, а під час маршу на велику відстань, за потреби, може призначатися добовий відпочинок через кожних три-п'ять добових переходів.

Для денного (нічного) привалу й добового відпочинку і привалу вибирається місцевість, сприятлива для маскування підрозділів, а також з достатньою кількістю джерел води.

Дистанції між машинами можуть бути 25-50 метрів. Похідний порядок для маршу до осередків ураження, в район стихійного лиха, аварій та катастроф має забезпечити рух без перешкод і своєчасне прибуття підрозділів на ділянки (об'єкти) робіт та зосередження основних сил на найважливіших об'єктах у найкоротші терміни.

Похідний порядок під час маршу включає підрозділи забезпечення руху, колони головних сил і колони підрозділів технічного забезпечення й тилу.

Начальник підрозділу здійснює управління підрозділами певними сигналами, як правило, перебуваючи в голові колони.

Зв'язок на марші забезпечується по радіо короткими сигналами і рухомими та сигнальними засобами. Для стеження за сигналами, що передаються по колоні, на кожній машині призначаються спостерігачі. Це завдання може виконувати старший машини.

Швидкість руху під час подолання перевалів, спусків і під'їздів може знижуватися, а дистанції між машинами – збільшуватися.

На небезпечних ділянках маршрутів установлюють огорожі і добре видимі дороговкази. У вузьких місцях, на крутих поворотах, підйомах і на перевалах встановлюються тягачі, попереджувальні знаки, а вночі – покажчики, що світяться, або пости регулювання руху, забезпечені засобами зв'язку та освітлювальними пристроями.

Перевали, ущелини, каньйони та гірські проходи перетинаються, як правило, колонами. У разі неможливості руху без зупинки призначаються і обладнуються райони очікування, де підрозділи по черзі готуються до переходу через ці ділянки.

3.11. Розгортання пункту управління та комплексу життєзабезпечення, здійснення охорони:

Для управління підрозділами створюється пункт управління, який розміщують, за можливістю, поблизу управління начальника цивільного захисту області. Пересувний пункт управління начальника Головного управління створений на базі

радіостанції Р-142Н та укомплектуваний згідно з наказом МНС України від 29.10.2007 року № 721 «Про удосконалення системи управління під час ліквідації НС», а саме радіостанцією УКХ діапазону «YAESU FT 2800 M», ноутбуком, портативним інвертором APC, лазерним принтером EPSON, переносною електростанцією потужністю 2,5 кВт та сканером «Mustek 1200UB».

На пункті управління розміщуються і працюють начальник Головного управління, його заступники, основний склад управління, а також начальники служб.

Пункт управління ГУ МНС розгортається у напрямку дій основних сил підрозділів на відстані, яка забезпечує безперервне управління підрозділами.

Пункт управління розміщується з урахуванням захисних властивостей місцевості.

Пункт управління забезпечується надійним зв'язком з начальником цивільного захисту, а також з підпорядкованими, приданими і взаємодіючими підрозділами, спеціалізованими та невоєнізованими формуваннями та оперативно-черговою службою Головного управління та МНС.

Переміщення пункту управління здійснюється відповідно до рішення начальника Головного управління з дозволу начальника цивільного захисту області.

Переміщення пункту управління здійснюється з таким розрахунком, щоб не порушувалось управління підпорядкованими і приданими підрозділами і забезпечувався сталий зв'язок з начальником цивільного захисту, взаємодіючими підрозділами та формуваннями.

3.11.1. Організація роботи пересувного пункту управління.

ППУ розгортається безпосередньо в районі виникнення НС для максимального наближення ОГ, штабу з ліквідації НС, спеціальної комісії з ліквідації НС і комісії з питань ТЕБ та НС до місця проведення АРНР і заходів щодо захисту населення.

Порядок розгортання ППУ, розміщення ОГ, комісії з питань ТЕБ та НС, спеціальної комісії з ліквідації НС, представників органів управління, служб та сил визначається уповноваженим керівником ліквідації НС, головою відповідної комісії і вищим органом управління МНС. Порядок роботи на ППУ визначається начальником штабу з ліквідації НС.

З метою забезпечення безперервності управління на ППУ організовується цілодобове чергування. Для цього створюються чергові зміни, до складу яких входять старший чергової зміни, оперативний черговий і його помічник, робочі групи, чергова зміна вузла зв'язку та представники служб.

На чергову зміну ППУ покладається: збір, узагальнення і попередній аналіз обстановки та доповідь старшим начальникам; відображення обстановки на картах, планах, інших робочих документах; розрахунок сил і засобів, підготовка проєктів рішень; своєчасне доведення розпоряджень, команд до підлеглих і контроль за їх виконанням та охорона.

Переміщення ППУ планується завчасно і здійснюється послідовно залежно від обстановки, забезпечуючи безперервне управління силами.

Про початок переміщення і після прибуття до району розташування начальник ППУ негайно доповідає вищому органу управління та інформує керівників, підпорядкованих приданих і взаємодіючих органів управління та сил. У місцях розташування встановлюється особливий режим пересування і допуску.

3.11.2. Розгортання пересувного пункту управління

Залежно від масштабу і особливостей надзвичайних ситуацій ППУ розгортається і функціонує за своєю схемою та оперативним складом і має забезпечити стійкість, надійність і безперервність управління силами та засобами в цілодобовому режимі.

На майданчику розмічаються межі адміністративної території ППУ, господарської зони, автостоянки та контрольно-перепускного пункту.

На адміністративній території розгортається контрольно-перепускний пункт; намет типу УСТ-56 для розміщення штабу керівництва; намет типу УСТ-56 для розміщення ОГ служб ЦЗ; робоче приміщення ОГ МНС на командно-штабному автомобілі; пересувний вузол зв'язку.

На контрольно-перепускному пункті та біля наметів і командно-штабного автомобіля встановлюються інформаційні знаки відповідно: «Пункт управління ліквідації наслідків НС», «КПП», «Штаб керівництва», «Оперативні групи служб ЦЗ», «Оперативна група МНС». Біля штабу керівництва монтується щогла та піднімається прапор МНС.

Інформаційні знаки ППУ:

Робочі приміщення обладнуються електроосвітленням, забезпечуються меблями, телефонним зв'язком, у холодну пору року – обігрівачами. У приміщеннях штабу керівництва, ОГ служб ЦЗ і ОГ МНС вивішуються карти, схеми з обстановкою в зоні НС. Адміністративна територія огорожується червоно-білою стрічкою, облаштовується зовнішнім освітленням, на КПП встановлюється шлагбаум і грибок постового. Між усіма наметами розмічаються доріжки.

У приміщенні пункту харчування вивішується меню харчування. Біля наметів встановлюються інформаційні знаки відповідно: «Медпункт», «Пункт відпочинку», «Пункт харчування», «Комора для продуктів харчування», «Туалет».

Територія огорожується червоно-білою стрічкою, обладнується зовнішнім освітленням, та розмічаються доріжки.

На території господарської зони усі елементи життєзабезпечення розгортаються на відстані 40-50 м від ППУ. Встановлюються: намет типу УСТ-56 для розміщення медпункту; намет типу УСТ-56 для розміщення пункту відпочинку; намет типу УСТ-56 для розміщення пункту харчування; намет типу УСТ-56 для розміщення комори для продуктів харчування; польова кухня; пересувна електростанція; умивальник; туалет. У господарській зоні обладнується автостоянка з розрахунку на 8 – 10 автомобілів.

3.11.3. Оперативний склад пересувного пункту управління

До оперативного складу належать члени спеціальної комісії з ліквідації НС, штабу з ліквідації НС, робочих груп штабу, представники оперативних груп служб ЦЗ і сил. Для забезпечення управління діями з ліквідації НС начальником штабу із числа керівників аварійно-рятувальних служб та формувань, що беруть участь у ліквідації НС, спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій формуються робочі групи. Чисельність особового складу в них має забезпечувати постійний контроль за оперативною обстановкою в зоні НС, стійкість і безперервність управління силами і засобами, залученими до ліквідації наслідків НС.

3.11.4. Основні робочі групи штабу ліквідації НС

Основні робочі групи штабу з ліквідації НС створюються для оцінки обстановки, планування дій та підготовки рішень з ліквідації наслідків НС і управління залученими силами, організації зв'язку, приймання-передання і технічне оброблення вхідної, вихідної та внутрішньої інформації, а також всебічного забезпечення ППУ. Із особового складу основних робочих груп формуються чергові зміни, які здійснюють цілодобове чергування.

Група управління створюється для оцінки обстановки, планування дій та підготовки рішень з ліквідації наслідків НС. Вона здійснює збір даних про оперативну обстановку, аналіз, оцінку, прогнозування та доведення до начальника штабу керівництва, ОКЦ ГУ(У) МНС та ОЧС МНС. Веде облік і проводить розрахунок сил і засобів для АРНР. Готує розрахунки і пропозиції для прийняття рішення старшим начальником МНС або головою відповідної комісії. Розробляє проекти плануючих документів, проекти наказів, розпоряджень. Веде підготовку пропозицій і оформлення уточненого рішення на кожен чергову добу проведення АРНР. Готує засідання відповідних комісій, нарад керівного складу та оформляє їх протоколи.

Група напрямків створюється із представників, залучених для ліквідації НС органів управління та сил для забезпечення управління ними і взаємодії. Вона здійснює збір, попередній аналіз, узагальнення, оцінку даних щодо обстановки в районах дій підлеглих сил і подає їх безпосередньому і прямому начальникам; доведення підлеглим наказів, розпоряджень та перевірку їх виконання; контролює проходження сигналів оповіщення; веде робочі карти, журнали обліку обстановки, сил і засобів та розпоряджень.

Група зв'язку та інформаційно-аналітичного забезпечення створюється для організації зв'язку, приймання-передання і технічного оброблення вхідної, вихідної та внутрішньої інформації ППУ. На неї покладається організація зв'язку з вищими, підлеглими і взаємодіючими органами управління, ОГ, оповіщення в зоні НС. Вона обладнує відповідні робочі місця засобами зв'язку, збирання, оброблення та приймання і передання інформації. Група здійснює приймання, передання, технічне оброблення і друкування всіх видів вхідної, вихідної і внутрішньої інформації та ведення обліку.

Комендантська група створюється для забезпечення роботи ППУ. Вона організовує розгортання ППУ та облаштування робочих приміщень. Організовує особливий режим допуску в межах розташування ППУ, матеріально-технічне і транспортне забезпечення функціонування ППУ та харчування особового складу.

3.11.5. Робочі групи спеціальних робіт штабу ліквідації НС

Робочі групи спеціальних робіт Штабу з ліквідації НС створюються для виконання окремих видів аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації НС та її наслідків.

Група аварійно-рятувальних робіт створюється для організації аварійно-рятувальних робіт. Вона визначає зону ураження НС, кількість і місця перебування в ній людей, організовує їх рятування та надання медичної допомоги; збирає дані про обстановку в зоні НС, аналізує та узагальнює їх; визначає головний напрям ліквідації НС, готує рішення щодо проведення АРНР; розробляє оперативні плани ліквідації НС та її наслідків, визначає кількість і склад аварійно-рятувальних формувань, необхідних для ліквідації НС та готує пропозиції щодо порядку і термінів їх залучення згідно з планами реагування на НС і планами взаємодії; організовує взаємодію залучених аварійно-рятувальних служб і формувань з метою ефективного використання їх потенціалу; забезпечує керівництво роботами з ліквідації НС; веде облік проведених АРНР; веде облік загиблих та постраждалих внаслідок НС; веде оперативно-технічну документацію та складає звіт для органу, що призначив уповноваженого керівника з ліквідації НС.

Група організації пожежогасіння створюється для організації пожежогасіння. Вона визначає зону ураження вогнем, кількість і місця перебування в ній людей, організовує їх рятування та надання медичної допомоги; збирає дані про обстановку в зоні пожежі, аналізує та узагальнює їх; визначає головний напрям гасіння пожежі та готує рішення щодо дій; розробляє оперативні плани гасіння пожежі, готує пропозиції щодо зосередження необхідних сил і технічних засобів та своєчасного введення їх у дію; визначає кількість і склад пожежно-рятувальних формувань, необхідних для ліквідації пожежі, порядок і терміни їх залучення згідно з планами реагування і планами взаємодії; організовує взаємодію служб та формувань, залучених до ліквідації пожежі, з метою ефективного використання їх потенціалу; забезпечує керівництво гасінням пожежі; веде облік робіт із гасіння пожежі; веде облік загиблих та постраждалих на пожежі; веде оперативно-технічну документацію та складає звіт.

Група планування та організації евакуації населення створюється для координації дій сил з евакоорганами. Вона здійснює взаємодію та підтримує зв'язок з евакуаційними, транспортними, дорожніми органами і службами з питань підготовки транспортних засобів для евакоперевезень населення. Збирає і узагальнює дані про евакуацію населення та готує пропозиції щодо її проведення. Здійснює оперативний контроль за проведенням евакозаходів та підготовкою транспортних засобів для евакуаційних перевезень.

Група відновлення транспортної інфраструктури (об'єктів життєзабезпечення населення) створюється для організації робіт з відновлення транспортної інфраструктури та пошкоджених об'єктів життєзабезпечення населення. Вона визначає кількість пошкоджених внаслідок НС об'єктів і характер пошкоджень. Розробляє плани відновлення пошкоджених об'єктів. Визначає необхідні матеріально-технічні ресурси, кількість і склад сил та засобів, необхідних для проведення робіт, порядок і терміни їх прибуття, та готує пропозиції щодо їх залучення і своєчасного введення у дію. Організовує взаємодію залучених до робіт відновних формувань з метою ефективного використання їх потенціалу. Забезпечує керівництво відновними роботами та веде оперативно-технічну документацію, облік виконаних робіт, і складає звіт.

Група РХБ захисту створюється для організації радіаційного, хімічного та біологічного захисту учасників аварійно-рятувальних робіт та населення. Вона визначає зону поширення небезпечних факторів НС, організовує заходи РХБ захисту учасників аварійно-рятувальних робіт та населення. Збирає дані про обстановку в зоні НС, аналізує та узагальнює. Готує рішення щодо організації РХБ захисту; розробляє оперативні плани РХБ захисту, готує пропозиції щодо зосередження необхідних сил і технічних засобів та своєчасного введення їх у дію. Забезпечує керівництво роботами з РХБ захисту, веде облік робіт, оперативно-технічну документацію, і складає звіт.

Група екологічного моніторингу створюється для організації екологічного моніторингу в зоні НС, на прилеглих територіях і в населених пунктах. Вона визначає зону поширення небезпечних факторів НС та характер забруднення. Розробляє план екологічного моніторингу, готує пропозиції щодо зосередження необхідних сил і технічних засобів. Визначає необхідні матеріально-технічні ресурси, кількість і склад сил та засобів, необхідних для проведення робіт, порядок і терміни їх залучення. Забезпечує керівництво роботами з екологічного моніторингу повітря, ґрунту, води, продуктів харчування та фуражу. Веде облік виконаних робіт, оперативно-технічну документацію, і складає звіт про результати моніторингу.

Група моніторингу здоров'я населення створюється для організації моніторингу здоров'я населення в зоні НС та на прилеглих територіях. Залежно від поширення небезпечних факторів НС, група визначає перелік населених пунктів, які підлягають медичному моніторингу населення, і розробляє план моніторингу здоров'я населення, визначає і готує пропозиції щодо зосередження необхідних сил і технічних засобів. Забезпечує керівництво роботами з моніторингу здоров'я населення, веде облік виконаних робіт і складає звіт про результати моніторингу.

Група рекультивації забруднених територій створюється для організації робіт із рекультивації забруднених внаслідок НС територій. За результатами визначення розмірів забруднених внаслідок НС територій і характеру забруднення розробляє план рекультивації. Визначає необхідні матеріально-технічні ресурси, кількість і склад сил та засобів, необхідних для проведення робіт, і готує пропозиції щодо порядку й термінів їх залучення. Забезпечує керівництво роботами з рекульти-

вації території, веде облік робіт, оперативно-технічну документацію, і складає звіт про рекультивуацію.

Група матеріально-технічного забезпечення створюється для всебічного забезпечення аварійно-рятувальних та відновних робіт. Вона здійснює розгортання пункту життєзабезпечення залучених сил і потерпілого населення. Організовує матеріально-технічне забезпечення АРНР, транспортне забезпечення залучених сил і харчування особового складу залучених сил та постраждалого населення.

Група роботи з населенням створюється для надання психологічної допомоги людям у зоні НС. Вона здійснює доведення інформації до населення про обстановку в зоні НС і заходи щодо ліквідації наслідків НС, координує роботу з органами місцевого самоврядування. Організовує заходи моніторингу і психологічної реабілітації населення в зоні НС і місцях проживання евакуйованих. Веде документацію та складає звіт про результати роботи.

Група взаємодії із засобами масової інформації створюється для об'єктивного і своєчасного інформування ЗМІ про обстановку в зоні НС і заходи, які вживаються щодо ліквідації наслідків НС. Вона організовує та координує роботу з представниками ЗМІ, взаємодіє з прес-службами центральних і місцевих органів виконавчої влади, а також із підрозділами з питань взаємодії зі ЗМІ МНС і ГУ (У) МНС. Готує прес-релізи для ЗМІ та здійснює моніторинг публікацій про НС у ЗМІ.

Група дізнання створюється із представників залучених для ліквідації НС органів управління для розслідування обставин і причин НС. Вона встановлює причини, які призвели до НС і сприяли її виникненню, та розробляє заходи і пропозиції щодо попередження НС у майбутньому. Збирає та узагальнює інформацію щодо стану техногенної і природної безпеки, готує звітні та інформаційні документи і приймає рішення з питань, віднесених до компетенції органу державного нагляду у сфері ЦЗ.

Представники (ОГ) міністерств, відомств та органів управління, залучених до ліквідації НС, які перебувають на ПУ, відповідні комісії або їх оперативні групи підтримують постійний зв'язок з органами управління, які їх направили. Вони забезпечують координацію дій органів управління і сил, які вони представляють, доводять до безпосередніх керівників інформацію про обстановку і розпорядження, що надійшли від органів управління, та виконання інших питань, що виникають під час ліквідації НС.

3.11.6. Організація охорони

Залежно від характеру завдань, які вирішують підрозділи, розрізняють: похідну охорону, яка діє на марші, сторожову при розташуванні на місці та безпосередню охорону, яка здійснюється за всіх умов і в будь-якій обстановці.

Охорона організовується на основі рішення начальника Головного управління та його вказівок із цього питання.

Заступники начальника Головного управління разом зі старшими служб (підрозділів, які виділили особовий склад на охорону) організовують і здійснюють

контроль за її несенням. Безпосередню охорону організовують начальники підрозділів, як правило, своїми силами й засобами.

Похідна охорона забезпечує безперешкодний рух колон, збереження матеріальних цінностей.

На привалах похідна охорона займає вигідні рубежі та організовує спостереження, перебуваючи в постійній готовності до дій, з виходом у район відпочинку похідна охорона виконує функції сторожової охорони.

Безпосередньо в районі розташування Головного управління (підрозділів) організовується патрулювання, виставляються сторожові пости і призначається черговий підрозділ (відділення), на командному пункті управління призначаються чергові спостерігачі.

Кількість і склад підрозділів (відділень), виділених для сторожової охорони, обумовлюються важливістю напрямку, який охороняється, характером місцевості й умовами спостереження.

За необхідності виставляються сторожові пости у складі відділення, які несуть службу протягом доби.

До виконання завдань охорони залучається також комендантське відділення – особовий склад, призначений зі складу заштатних відділення розгортання та забезпечення життєдіяльності пересувного пункту управління Головного управління, після розгортання складових елементів пересувного пункту управління та пункту життєзабезпечення.

3.12. Контроль за виконанням поставлених завдань.

Контроль за вчасним та безвідмовним виконанням поставлених завдань і ведення обліку виконаних робіт покладається на керівництво Головного управління та начальників служб.

Контроль за підготовкою підрозділів до виконання поставлених завдань, своєчасним і точним виконанням ними наказів і розпоряджень є важливим обов'язком для всіх начальників підрозділів та служб. Контроль здійснюється разом із наданням допомоги підпорядкованим начальникам і підрозділам на місцях.

У першу чергу контролюються: готовність системи управління, своєчасність одержання підрозділами наказів і розпоряджень, знання і правильне розуміння поставлених завдань, відповідність рішень, прийнятих підлеглими, задуму дій старшого начальника і поставленим завданням, своєчасність і якість виконання підрозділами заходів щодо підготовки до дій та їх готовність до виконання завдань, організація взаємодії і проведення заходів щодо забезпечення дій підрозділів.

Ефективним способом контролю є безпосередня робота у підрозділах начальника, його заступників, посадових осіб управління і начальників служб, а також проведення раптових (нічних) перевірок.

На початку і в ході виконання завдань начальники підрозділів повинні своєчасно й безперервно добувати і аналізувати дані обстановки, наполегливо домагатися виконання поставлених завдань, у разі необхідності швидко уточнювати прийняті рішення та організовувати їх виконання.

3.13. Порядок доповіді про хід виконання рятувальних робіт

Порядок доповіді про хід виконання рятувальних робіт здійснюється через оперативного чергового Головного управління, а саме:

керівництво Головного управління – про виникнення (загрозу виникнення) надзвичайних ситуацій, надзвичайні події резонансного характеру згідно з Алгоритмом дій оперативно-чергової служби під час виникнення найбільш характерних надзвичайних ситуацій;

оперативно-чергову службу МНС України – згідно з наказами МНС України від 15.10.03 №392 «Про вдосконалення системи оперативного інформування в структурі МНС», від 18.12.00 №335 «Про порядок інформаційної взаємодії при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, їх ліквідації та мінімізації наслідків».

3.14. Склад робочих та оперативних груп і порядок організації їх роботи

З метою проведення оцінки обстановки і координації дій залучених сил та засобів безпосередньо в районі загрози або факту виникнення надзвичайних ситуацій, забезпечення зв'язку з МНС України, Головним управлінням МНС в Хмельницькій області створено мобільну оперативну групу (далі – МОГ).

Основними завданнями МОГ є:

аналіз первинної інформації про обстановку і прогноз розвитку надзвичайної ситуації у разі загрози чи виникнення надзвичайної ситуації;

довідь про обстановку, що склалася на місці загрози, чи виникнення надзвичайної ситуації;

розвідка на місці загрози чи виникнення надзвичайної ситуації;

розроблення та подання пропозицій щодо залучення сил та засобів і забезпечення матеріально-технічної підтримки дій у кризових ситуаціях;

координація безпосередньо на місці загрози чи виникнення надзвичайної ситуації заходів швидкого реагування, органів управління, сил та засобів;

проведення документування та фото-відео зйомка наслідків надзвичайних ситуацій, забезпечення постійного зв'язку з оперативною службою і робочою групою МНС України, оперативним черговим і робочою групою Головного управління МНС, постійне інформування про хід ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та оперативне передання фото-відео матеріалів з місця подій.

МОГ комплектується начальницьким складом Головного управління. Перелік осіб, які залучаються до роботи в складі мобільної оперативної групи ГУ МНС при виникненні НС. Безпосереднє керівництво підготовкою МОГ та виконання завдань покладається на заступника начальника Головного управління з питань цивільного захисту та оперативного реагування – начальника управління рятувальних сил. Начальник мобільної оперативної групи призначається начальником ГУ МНС залежно від рівня НС.

Нормативний час оповіщення, збору та готовності до виїзду мобільної оперативної групи у робочий час – 15 хв., у неробочий час – 50 хв. Виїзд мобільної

оперативної групи ГУ МНС на місце надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру здійснюється за вказівкою начальника Головного управління або особи, яка виконує його обов'язки.

3.15. Прикінцеві положення

Цей План приведення щороку уточнюється та, за необхідності, коригується. Відповідальність за збір необхідних матеріалів та інформації, їх узагальнення і належне оформлення Плану приведення покладається на управління рятувальних сил.

Начальниками аварійно-рятувального загону спеціального призначення, міських управлінь, районних відділів, 1-ЗДПО з охорони Хмельницької АЕС і м.Нетішин розробляються та щороку уточнюються і коригуються відповідні Плани приведення підпорядкованих підрозділів.

Затверджені встановленим порядком Плани приведення зберігаються:

в Головному управлінні – у сейфі оперативного чергового ОДС ОКЦ;

у підпорядкованих (місцевих) підрозділах – в сейфі на пунктах зв'язку частин.

ПРИПУСТИМИ СКОРОЧЕННЯ

Аварійно-рятувальний загін спеціального призначення ГУ(У) МНС – АРЗСП (загін)

Всеукраїнський науково-дослідний інститут цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру МНС України – ВНДІ ЦЗ

Вибухова речовина – ВР

Головне управління (Управління) МНС – ГУ(У) МНС

Заступник начальника штабу на пожежі – ЗНШ

Керівник аварійно-рятувальних робіт і гасіння пожежі – КАРРiГП

Керівник гасіння пожежі – КГП

Контрольно-пропускний пункт газодимозахисту – КПП ГДЗ

Міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів – ДОПНВ

Мобільна оперативна група – МОГ

Начальник зв'язку – НЗ

Начальник тилу – НТ

Начальник штабу на пожежі – НШ

Начальник оперативної ділянки – НОД

Оперативна ділянка – ОД

Оперативно-координаційний центр – ОКЦ

Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту – ОРСЦЗ

Оперативно-диспетчерська служба – ОДС

Пересувний пункт управління – ППУ

План локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій – ПЛАС

Пожежний автомобіль зв'язку та освітлювання – АЗО

Пожежно-рятувальний підрозділ – ПРП або підрозділ

Пожежний ствол – генератор піни – ГПС

Пост безпеки – ПБ

Пункт управління – ПУ

Пункт зв'язку частини – ПЗЧ

Санітарно-епідеміологічна служба – СЕС

Спеціальний загін – СЗ ОРСЦЗ (загін)

Спеціальний регіональний центр швидкого реагування – СРЦШР ОРСЦЗ (центр)

Центральний пункт рухомого складу – ЦПРС

Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації, пожежі – Штаб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
2. Закон України «Про правові засади цивільного захисту».
3. Закон України «Про Цивільну оборону України».
4. Закон України «Про аварійно-рятувальні служби».
5. Закон України «Про місцеві державні адміністрації».
6. Указ Президента України від 19 грудня 2003 року № 1467/2003 «Про Державну програму перетворення військ Цивільної оборони України, органів і підрозділів державної пожежної охорони в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на період до 2005 року»
7. Указ Президента України від 26 березня 1999 р. № 84 «Про Концепцію захисту населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій».
8. Указ Президента України від 9 лютого 2001 р. № 80 «Про заходи щодо підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру».
9. Указ Президента України від 27 січня 2003 р. № 47 «Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 1998 р. № 174, Постанова Кабінету Міністрів України від 3 серпня 1998 р. № 1199 «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру».
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 лютого 1998 р. № 174 «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій».
12. Наказ МНС від 5 жовтня 2007 р. № 685 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації управління в надзвичайних ситуаціях».
13. Інформаційний бюлетень № 1, 2007 р. «Про надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру в Україні у 2007 році (державний і регіональний рівні). Дії органів управління та сил цивільного захисту з ліквідації надзвичайних ситуацій».
14. Інформаційний бюлетень № 2, 1997-2006 р. «Про надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру в Україні за період з 1997 по 2006 роки (державний рівень). Дії органів управління та сил цивільного захисту з ліквідації надзвичайних ситуацій».

15. Інформаційний бюлетень № 3, 2008 р. «Про надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру в Україні у 2008 році (державний і регіональний рівні). Дії органів управління та сил цивільного захисту з ліквідації надзвичайних ситуацій».
16. Статут дій у надзвичайних ситуаціях. Частина I. Органи управління, аварійно-рятувальні підрозділи.
17. Статут дій у надзвичайних ситуаціях. Частина II. Гасіння пожеж. Органи управління, пожежно-рятувальні підрозділи.
18. Методичний посібник «Робота командирів і штабів військ Цивільної оборони при підготовці до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт».
19. Вказівка по тактичній підготовці начальницького складу ДПО МВС України.
20. Наставление по ГДЗС ГПС МВД России.
21. Справочник руководителя тушения пожара.
22. ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять.
23. ДСТУ 2273:2006 Пожежна техніка. Терміни та визначення понять.
24. Наказ МНС України від 15.10.2003 №392 «Про вдосконалення системи оперативного інформування в структурі МНС».
25. Наказ МНС України від 18.12.2000 №335 «Про порядок інформаційної взаємодії при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, їх ліквідації та мінімізації наслідків».
26. Наказ МНС України від 29.10.2007 року № 721 «Про удосконалення системи управління під час ліквідації НС».
27. Наказ МНС України №53/51/66 від 02.02.2006 року «Про організацію роботи щодо виявлення та знешкодження ВНП».
28. Наказ МНС України від 16.10.2009 № 694 «Про порядок залучення, завдання та зони відповідальності органів і підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту».
29. Наказ МНС України від 20.09.2004 № 65 «Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту МНС України».
30. Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 ДК 019:2010 Класифікатор надзвичайних ситуацій.
31. Закурдаєв В.І. «Программированные действия на пожаре начальствующего состава пожарной охраны и представителей служб, внештатного штаба пожаротушения, входящих в оперативный штаб пожаротушения».
32. Методичний посібник «Робота командирів і штабів військ Цивільної оборони при підготовці до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт».
33. Методичні рекомендації «Організація управління в надзвичайних ситуаціях», затверджені наказом МНС від 5 жовтня 2007 року № 685.

34. Алгоритми дій начальника ГУ (У) МНС в регіоні, оперативної та мобільної оперативної групи МНС під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій регіонального і місцевого рівнів та на початковому етапі (періоді) надзвичайної ситуації державного рівня, а також відповідні методики пошуку та рятування людей, затверджені наказом МНС від 15.08.2008 № 592.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ ПОДАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Нормативне виробничо-практичне
видання

Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій

Том 7

**Робота начальників підрозділів і служб
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
з організації рятувальних та інших невідкладних робіт.
Можливості аварійно-рятувальних формувань
Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту**

За загальною редакцією Євдіна Олександра Миколайовича

Редакційно-технічна підготовка: Блажчук К.В.

Видавець та виготівник ТОВ "Видавництво КІМ"
Свідцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів
видавничої справи серії ДК № 2888 від 3.07.2007 р.
03680, м. Київ, вул. Кржижанівського, 3
ОКТБ – корп. 5, оф. 140. Тел.: (044) 502-41-23.

Формат 70x100/16. Ум.-друк. арк. 14,15. Наклад 300. Зам. № 068-10.